

*Si tutor, vel curator Reipubl.
causa averit.*

TIT. LXIV.

XCVSATVR donec redeat, l. 1.
& à noua tutela anni excusationem
habet, l. 2. Scripserunt in hanc rubr.
Cuiac. Pac. & VVesemb. De materia
tit. vide l. *Hisp.* 2. tit. 17. part. 6.
vers. la tercera excusacion, Montan. de tutel. cap. 35.
num. 88. cum seqq. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 222.
num. 3.

SVMMARIVM.

- 1 Tutela suscepta debet tutor petere se excusari si sit
abscurus Reipubl. causa, alijs periculum spe-
ctat ad ipsum, & reuersi à noua tutela susci-
pienda habent vacationem per annum, & num. 2.
si ille, qui quadam gessit, & postea Reipubl. causa
abscurus, medij temporis periculo non obstringi-
tur, num. 3.

L. Qui tutores. I.

Imp. GORDIAN. A. Guttio.

- 1 Tutela suscepta debet tutor petere se excu-
sari si sit abscurus Reipublicæ causa, alijs per-
iculum spectat ad ipsum, & reuersi à noua tutela
suscienda habent vacationem per annum. Colligunt
ex Ordinarij. Cyn. Bart. Salicet. Angel. Fulgos.
Bald. Cast. Schar. Sebast. Næui. remissuè Casal. in
annot. & Ximen. in concord.

- 2 Hanc eandem conclud. ex hoc text. desumunt
l. *Hisp.* 2. tit. 17. part. 6. ibi, la tercera excusacion
de aquellos que ouiesse de ir en seruicio del Rey por
su mandado à alguna parte, que fuesse mui lueue;
o fuisse alla por seruicio, o por pro commenal de la tierra
en que biue porque a este deuenle atender basta que
venga, pero deue dexar lo moços e sus bienes en guarda,
e en recado de tal ome, que piense bien dellos de mien-
tra que el tornare, e quando veniere deue cobrar e auer
los buerficios en su guarda bien ansi como los tenia en
antes, e de fide aquella saron que veniere basta un año
no le deuen dar otro buerficio nueuamente en guarda,
suerafende si pluguiera a el mismo de lo recibir, Gutier.
de tutel. part. 1. cap. 21. num. 6. Montan. in simili tract.
cap. 35. num. 88. cum seqq. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 222.
num. 1. Galganet. de tutel. lib. 1. tit. 8. num. 23. vers. item
potest exemplificari in eo, qui causa Reip. abest. & lib. 2.
tit. 26. num. 26. vbi ait quod si ille, qui quadam gessit,
& postea Reip. causa abesse coepit, se excusauit, vt
Reip. causa abfuturus, medij temporis periculo non
obstringitur.

L. Certum est. II. & vlt.

Idem A. Reginio.

- 1 EI, qui abfuit Reip. causa, & reuersus est, datur
annus vt à tutela le exculet. Colligunt ex Or-
din. Doctores citati in l. 1. num. 1. sup. hoc tit.
- 2 Vide Doctores citatos in l. precedenti, & hanc

eandem conclud. ex hoc text. desumit Galganet. de
tutel. lib. 1. tit. 8. num. 23. vers. & reuersu.

De excusationibus veteranorum.

TIT. LXV.

ETERANI sunt, qui legitima viginti
annorum stipendia consecrunt:
quibus consecratis honestam dimis-
sionem merentur. Scripserunt in
hanc rubr. Cuiac. Pac. & VVesemb.
De materia tit. vide Iust. Lipsium in
militia Romana, sub verbo Veteranorum privilegia,
Montan. de tutel. cap. 35. n. 186. Galganet. etiam de tu-
tel. lib. 1. tit. 8. n. 23. vers. sed si veterani.

Veterani milites, qui dicantur, vide Petr. Gregor.
synagm. iuris part. 2. lib. 19. cap. 1. num. 23. vbi quod
veterani dicebantur, qui à militia immunes erant
postquam per viginti annos militassent, & cap. 4. n. 3.
vbi quod anni viginti erant per quos antequam ve-
terani dicerentur, & honestaria militia soluti opor-
tuerat in legione, vel vexillatione militasse, & tunc
decurfis omnibus stipendijs, & vacationem à ciuilibus
habebant muneribus, & honoribus, & cap. 16.
num. 4. vbi de veteranorum militum priuilegijs, &
immunitatibus, Donell. comment. iuris Ciuilibus lib. 19.
cap. 5. col. pen. vbi quod veteranus dicitur, qui emer-
cit stipendijs militia missus, seu sacramento mili-
tiz solutus miles esse definit.

L. Qui causaria. I.

Imp. ANTONIN. A. Saturnino.

Veterani excusantur à tutelis præterquam filio-
rum veteranorum, vel comilitonum suorum,
& vnā tantum tunc suscipere compelluntur. Colligunt
ex Ordinarij. Cyn. Bart. Salicet. Angel. Fulgos.
Cast. Bald. Schar. Sebast. Næui. remissuè Casal.
in annot. & Ximen. in concordant.

Hanc eandem conclud. ex hoc text. desumit Gal-
ganet. de tutel. lib. 1. tit. 8. num. 23. vers. sed si veterani
sint.

De veteranorum vacationibus à ciuilibus mune-
ribus & honoribus, vide Petr. Gregor. synagm. iuris
part. 2. lib. 19. cap. 4. num. 3. & cap. 16. num. 4. cum se-
quentib.

Qui numero liberorum se excusant.

TIT. LXVI.

RIVM in Vrbe, quatuor in Italia,
quinque in provincia. Infit. de excus.
tit. in princ. Scripserunt in hanc rubr.
Cuiac. Pac. & VVesemb. De materia
tit. vide l. *Hisp.* 2. tit. 17. part. 6.

Ordin. Reg. Lusi. lib. 4. tit. 104. in princ.
Ferdin. Pæz Lusi. in speciali tract. de excusandis paren-
tibus ob numerum liberorum. Paul. Montan. de tutel.
cap. 35. num. 35. & 46. Gutier. in simili tract. part. 1.
cap. 21. num. 2. cum seqq. Donat. à Fina, Kirchout.
tom. 1. comment. opin. lib. 5. tit. 29. pag. 768. & sequenti.
Petr.

Petr. Gregor. *synag. iuris part. 2. lib. 12. cap. 6. num. 8.*
Molin. *de iustit. tract. 2. disp. 222. num. 1.* Galganet. *de*
tutel. lib. 1. tit. 8. num. 1. cum seqq.

SVM MARIVM.

I. à Tutela excusant parentes tres liberi in Roma,
quatuor in Italia, quinque in provincia, & num. 1.
Amplia

I. etiam si aliqui ex huiusmodi filiis sint Religiosi, vel
Sacris initiati, num. 3.

II. in filiis emancipatis, num. 4.

III. in filiabus nuptis, num. 5.

IV. etiam si liberi postea moriantur, si eos tempore de-
late tutela videri habebant, num. 6. at semel excusa-
ti à tutela propter quinque liberos, non excusa-
bitur à noua tutela, si eo tempore filios quinque non
habebat, num. 7. Limita

I. in filiis in vtero existentibus, & qui nondum nati
sunt, num. 8.

II. in filiis adoptitiis, num. 9.

L. Qui ad tutelam. I.

Imp. SEVER. & ANTONIN.

AA. Herodiano.

Tres liberi in Roma, quatuor in Italia, quinque
in provincia excusant parentes à tutela. Colligunt
ex Ordin. Cyn. Bart. Salicet. Angel. Fulgos. Bald.
Castren. Schar. Sebast. Navi. remissive Casal. in
num. 1. & Ximen. in concord.

2. Hanc eandem conclusionem ex hoc textu desu-
munt Ordin. Reg. Lusitan. lib. 4. tit. 104. in princip. l.
Hisp. 2. tit. 17. part. 6. ibi, la primera es quando aquel
que es dado por guardador ha cinco hijos legítimos, &c.
Coutar. de sponsalib. part. 2. cap. 8. in initio, num. 2. cum
seqq. Ferdinand. Paëz. d. lib. 1. tit. 8. de excusandis parentib.
ob numerum liberorum, cap. 4. num. 6. Vezin. tom. 1. commun.
opin. lib. 5. tit. 18. num. 1. pag. 768. Petr. Gregor. *synag.*
iuris part. 2. lib. 12. cap. 6. verif. Roma sufficien-
tibus tribus, Molin. de iustit. tract. 2. disp. 222. num. 1.
Paul. Montan. *de tutel. cap. 35. num. 33. & 46.* Gutier.
in *simili tractat. part. 1. cap. 21. num. 2.* Cardof. in *praxi*
iudicium, verbo tutela, num. 51. Atimin. Tapat. *varia-*
rum sentent. tom. 2. tit. 478. cap. 2. versic. numerus,
Galganet. *de tutel. lib. 1. tit. 8. num. 2.*

3. Amplia primò etiam si aliqui ex huiusmodi filiis
sint Religiosi, vel Sacris initiati, vt per Vincent. de
Francis *Neapol. decis. 532. part. 2.* vbi quòd filia mo-
nialis cuiuscuq; Ordinis prodest patri ad excusa-
tionem tutelæ, & num. 4. cum seqq. idem dicit de Re-
ligiosis S. Benedicti, & S. Francisci, quia mortui pro
cælesti patria profunt sicut mortui pro temporalib.
monachis potius viuunt, quàm alter, qui moritur in
bello, Ferdinand. Paëz. d. lib. 1. tit. 8. & 75. Molfes.
in *consuetud. Neapol. part. 1. quæst. 23. num. 9.* Thot. in
compendio *decis. verbo Moniales, Paul. Montan. de 35.*
num. 37. cum seqq.

4. Amplia secundò in filiis emancipatis, quia pro-
sunt paternis ad excusationem à tutela, Vincent.
de Francis *d. decis. 532. num. 8.* Ferdinand. Paëz. *dict.*
tract. num. 62. Molin. *d. disp. 222. num. 1. in princ.* Gal-
ganet. *d. lib. 1. tit. 8. num. 2.* quicquid dicat Montan. *d.*
cap. 35. num. 55.

5. Amplia terciò in filiabus nuptis, vt per Thesaur.
decis. 367. num. 5. Nouar. in *addit. ad Vincent. de Fran-*
ciis d. decis. 532.

Barbof. *Collect. in Cod. Tom. II.*

Amplia quòd etiam si liberi postea moriantur, si
eos tempore delate tutelæ viuos habebat, vt per Ti-
raquel. in l. si aliquam, verbo *suscipere liberos, n. 192.*
C. de reuoc. donat. Perez. l. 1. tit. 3. lib. 5. Ordin. pag. 148.
Ferdin. Paëz. d. lib. 1. tit. 8. num. 2. Barbos. in l. quia ta-
le 14. num. 20. ff. *salutis marit. vbi quòd semel excu-*
satus à tutela propter quinque liberos, non excusa-
bitur à noua tutela, si eo tempore filios quinque non
habebat. Galganet. d. lib. 1. tit. 8. num. 2. vers. sed oportet.

Limita primò in filiis in vtero existentibus, &
qui nondum nati sunt, ex Paul. Montano *dicto c. 35.*
num. 75.

Limita secundò in filiis adoptitiis. Ferdinand. Paëz.
d. tract. num. 57. & 58. Paul. Montan. *d. cap. 35. n. 70.*
Gutier. *d. part. 1. cap. 21. n. 2.* Cardof. in *praxi iudicium,*
verbo filius, n. 69. Molin. *d. tract. 2. disp. 222. n. 1. vers. &*
non sufficit si sint naturales, aut adoptini. Galganet. *d.*
lib. 1. tit. 8. num. 2. vers. liberi adoptiui.

SVM MARIVM.

1. à Tutela non excusant filij mortui, neque nepotes filij
superstites.

2. à Tutela excusatur habens quinque filios superstites,
etsi aliqui in acie pugnando cum hostibus inter-
fecti sit. Vel tantum in acie vulnerati, domi postea
mortui fuerint, num. 3. Nepotes, nepes filij
masculi filios superstitie non computantur ad hunc
effectum, vt autem excusent à tutela, nisi filius esset
defunctus, num. 4. omnes nepotes, & nepes cuius-
que filij defuncti, pro vno tantum computantur li-
bero, num. 5.

L. Neque filia. II. & vlt.

Imp. ANTONIN. A. Marcello.

Filij mortui non excusant à tutela, neque nepotes
filio superstitie. Colligunt ex Ordin. Doctores ci-
tati in l. 1. num. 1. *supr. hoc tit.*

Nota quòd excusatur à tutela habens quinque fi-
lios superstites, etsi aliqui in acie pugnando cum
hostibus interfecit sit. nam hic per gloriam viuere
reputatur, vt patrem excuset, l. bello armis, ff. de excus-
tat. Ordin. Reg. Lusit. lib. 4. tit. 104. in princ. l. Hisp. 2.
vers. la primera, tit. 17. part. 6. ibi, en este numero entras
los perdidos en batalla en servicio de Dios del Rey. Petr.
Gregor. *synagm. iuris part. 2. lib. 12. cap. 6. num. 8. vers. &*
qui in bello cecidere pro Republ. Ferdin. Paëz. in tract.
de excusandis parentibus ob numerum liberorum, n. 39.
vbi num. 40. ampliat etiam si tantum in acie vulne-
rati, domi postea mortui fuerint, Paul. Montan. *de*
tutel. cap. 35. num. 62. cum seqq. Molin. *de iustit. tract. 2.*
disp. 222. n. 1. Gutier. *de tutel. p. 1. cap. 21. num. 2. in fine.*
Cardof. in *praxi iudicium, verbo tutela, num. 51.* Galga-
net. *de tutel. lib. 1. tit. 8. num. 2. vers. sed oportet, & vers.*
si liberi mortui sunt.

Neque nepotes numerantur, &c. Notatur ad hoc
quòd nepotes, nepes ex filiis masculis filio super-
stitie non computantur ad hunc effectum, vt autem
excusent à tutela, nisi filius esset defunctus, vt per
Petr. Gregor. *d. lib. 12. cap. 6. num. 8. vers. in quorum re-*
ceptum ferunt nepotes, Molin. *d. disp. 222. num. 1.*
vbi intelligit omnibus nepotibus, & neptibus cuius-
que filij defuncti, computatis pro vno tantum libe-
ro, Paul. Montan. *dict. cap. 35. num. 66.* Gutier. *dict.*
part. cap. 21. num. 2. vers. item nepotes. Cardof. *dict. ver-*
bo tutela, num. 31. Galganet. *d. lib. 1. tit. 8. num. 2. vers. si*
nepotes.

DDd Qui

Qui morbo se excusant.

TIT. LXVII.

QUIDAM morbi sunt totius corporis, ut febris: alij partis corporis, ut cæcitas: alij animi, ut infania. hos omnes morbos à tutela, vel cura excusare ostendit l. vnic. hoc tit. Scripserunt in hanc rubr. Cuiac. Pac. & VVesemb. De materia tituli vide Ordin. Reg. Lusitan. lib. 4. tit. 104. §. 4. l. Hispan. 2. vers. otrosy se padria excusar, tit. 17. part. 6. Donat. à Finat. 1. commun. opin. lib. 5. tit. 28. num. 23. pag. 768. Petr. Gregor. symagm. iuris part. 2. lib. 12. cap. 6. num. 9. vers. ut si obijciatur, Molin. de iustit. tract. 2. dispnt. 221. num. 18. & dispnt. 222. num. 7. Paul. Montan. de tutel. cap. 33. num. 145. cum seqq. Gutier. in simili tractat. part. 1. cap. 21. num. 15. Cardof. in praxi iudicium verbo tutela, num. 28. Galganet. de tutel. lib. 1. tit. 8. num. 7.

SYMMARIVM.

¹ Tutela, seu cura excusationem habet luminibus captis, aut surdis, aut mutis, aut furiosis, aut perpetua valetudine tentis, & num. 2. infirmitas tutela excusationem prestat, num. 1. procedit non tantum in tutore testamentario sed etiam in legitimo, & dativo, num. 4. Quid si post susceptam tutelam, vel curam quis efficiatur mutus, aut surdus, desinente esse tutor, vel curator, num. 5.

L. Luminibus captis. Vnic.

¹ Imp. PHILIPPVS A. & PHILIPPVS C. Sabino.

¹ Luminibus captis, aut surdis, aut mutis, aut furiosis, aut perpetua valetudine tentis, sunt verba text. super quo scripserunt Cyn. Bart. Salic. Angel. Fulgos. Bald. Castr. S.ichard. Sebast. Neui. remissuè Casal. in annot. & Ximen. in concord.

² Vide Petr. Gregor. symag. iuris part. 2. lib. 12. cap. 4. num. 4. vers. secundo, vbi quod tutores esse nequeunt

furiosus, mutus, cæcus, surdus, & perpetua valetudine afflicti, Molin. de iustit. tract. 2. dispnt. 221. num. 7. vbi de muto & surdo, qui omnino non audit, & de cæco, qui omnino visu est priuatus, & num. 6. de furioso, & num. 5. de prodigo, Cardof. in praxi iudicium, verbo tutela, num. 28. vbi quod tutela excusationem prestat infirmitas, nam oculorum luminibus captis, vel surdus, mutus, furiosus, aut decensus aliqua valetudine, ob quam suis negotiis interesse non possit, habet excusationem tutelæ Paul. Montan. de tutel. lib. 1. cap. 3. num. 145. cum seqq. Gutier. in simili tractat. part. 1. cap. 7. num. 1. cum seqq. vbi de muto, surdo, & mentecapto, hoc est, furioso, & num. 4. intelligit hunc textum & similes procedere non tantum in tutore testamentario, sed etiam in legitimo, & dativo, & num. 1. cum seqq. disputat an si quis post susceptam tutela-

³ vel curam efficiatur mutus, aut surdus, desinente esse tutor, vel curator, ita quod amplius in tutela, vel cura procedere non possit, nec administrare, & proiudici debeat eius loco alius tutor, vel curator, nec-

que, & num. 11. ampliat textum ut procedat etiam si mutus, aut surdus intelligeret ad motum labiorum, & num. 12. declarat ut locum habeat in eo, qui penitus esset surdus, aut mutus, non verò in eo, qui nimis audit, & sic est furdaster, vel parum audiens. & a. n. 14. de furioso agit Galganet. de tutel. lib. 2. tit. 8. num. 7. vbi quod excusatur à tutela, vel cura delata aduersa valetudo, puta si sit luminibus captus, aut surdus, aut mutus, aut furiosus, & lib. 1. quæst. 9. num. 3. & 3. vbi de furdo & muto.

Qui atate se excusant.

TIT. LXVIII.

Est, maiores 70. annis, l. vnic. hoc tit. nam minor 25. annis non eget excusatione, quia nec volens admittitur, Insist. de excus. §. item maior. Scripserunt in hanc rubr. Cuiac. Pac. & VVesemb. De materia tituli vide Ordin. Reg. Lusitan. lib. 4. tit. 104. §. 3. l. Hispan. versic. la vndecima, tit. 17. part. 6. Petr. Gregor. symagm. iuris part. 2. lib. 12. cap. 6. num. 10. Paul. Montan. de tutel. cap. 33. num. 171. cum seqq. Gutier. in simili tractat. part. 1. cap. 21. num. 14. Galganet. eod. tract. lib. 1. tit. 8. num. 5.

SYMMARIVM.

¹ à Tutela & cura excusatur septuagenarius, & n. 2. septuagesimam annum ingredi non sufficit, n. 3. de probatione huius atatis, & cui incumbat, remissuè num. 4.

L. Pater tuus. Vnic.

Imp. SEVER. & ANTONIN. AA. Seuero.

Septuagenarius excusatur à tutela, & cura. Colligitur ex Ordin. Cyn. Salicet. Bart. Angel. Fulgos. Bald. Castren. S.ichard. Sebast. Neui. remissuè Casal. in annot. & Ximen. in concordant.

Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumunt Ordin. Reg. Lusitan. lib. 4. tit. 104. §. 3. ibi, maior de setenta años. l. Hispan. 2. tit. 17. part. 6. ibi, la vndecima es en el maior de setenta años. Petr. Gregor. symagm. iuris part. 2. lib. 12. cap. 6. num. 10. in princip. ibi, maior etiam septuaginta annorum à tutela & cura se potest excusare, Molin. de iustit. tract. 2. dispnt. 222. num. 10. ibi, qui excedit septuagesimum annum potest se excusare à tutela, & cura aliorum, Menoch. cons. 839. num. 5. vbi quod non sufficit septuagesimum annum ingredi, Galganet. de tutel. lib. 1. tit. 8. num. 5. Paul. Montan. de tutel. lib. 1. cap. 33. num. 171. cum seqq. Gutier. in simili tractat. part. 1. cap. 21. num. 24. Cardof. in praxi iudicium, verbo atatis, num. 5. & verbo tutela, num. 30. Stephan. Gratian. decept. forens. tem. 2. cap. 228. num. 4. vbi à princip. cap. plura senum testat ptiuiilegia.

De probatione huius atatis, & cui incumbat, vide de Cauca. de tutor & curat. num. 295. Malfcard. de probat. conclus. 667. Paul. Montan. disto. cap. 35. num. 175.

Qui

Qui numero tutelarum se excusant.

TIT. L. XIX.

RIA onera tutelae, vel curae non affectata excusant a quarto onere, l. vnic. hoc tit. & l. 2. §. vlt. & l. segg. ff. de excus. Scripturam inhanc rubr. Cu- iac. Pac. & VVelembec. De materia tituli vide l. Hifpan. 2. vers. la quinta escusa, tit. 17. par. 6. Petr. Gregor. synagm. iuris part. 2. lib. 12. cap. 6. mun. 6. Molin. de iustit. tractat. 2. diffut. 222. num. 5. Paul. Montan. de tutelis, cap. 35. num. 119. & 135. Gutier. in simili tract. part. 1. cap. 21. num. 8. cum segg. Henric. Bocet. in diffuta. de vniuerso iure tom. 1. class. 1. diff. 14. num. 73. Galganet. de tutel. lib. 1. tit. 8. num. 4.

SVMMARIVM.

1. Tutela & cura excusant tria onera tutelarum non affectata, quando durat, & num. 2. in istis tribus tutelis non connumerari tutelam quam pater gerit suorum liberorum quos habet in potestate, secus quos emancipauit, num. 3. Vnam tantum tutelam sufficere ad excusationem secundae, si tam diffusula, & negotiosa illa sit, ut cedat pro pluribus, num. 4. fideiussorem tutelam non numerari in hoc numero trium tutelarum, num. 5.

L. Sitres tutelae. Vnic.

Imp. SEVER. & ANTON. AA.
Pompeiano.

TRIA onera tutelarum non affectata excusationem praebent a quocunque quando durat, & duae imperfectae excusationes diuersi generis non faciunt vnā perfectam. Colligunt ex Ordin. Cyn. Barr. Salicet. Amel. Fulgos. Bald. Castren. Richard. Sebast. Nizui. remissiuē Casal. in annot. & Ximen. in concordant.

2. Hanc eandem conclusionem ex hoc textu desumunt l. Hifp. 2. tit. 17. par. 6. ibi, la quinta escusa es si alguno quiesce tres guardas de hueraños porque emonce si le quisiesen exher o tra bien se puede escusar desta quarta. Donat. a Fina tom. 1. common. opin. lib. 3. tit. 18. num. 1. pag. 768. vbi quod habens tres tutelae, aut tres curas, aut duas tutelae, & vnā curam, & è contrario, excusatur ab alia tutela, aut cura. Galganet. de tutel. lib. 1. tit. 8. num. 4. vbi tenet quod in istis tribus tutelis non connumeratur tutela, quam pater gerit suorum liberorum, quos habet in potestate, quos emancipauit, secus erit; & etia huiusmodi onera sic accipienda esse afferit, vt non numerus pupillorum tutela faciat, sed patrimoniorum separatim, nec minus administratio duorum patrimoniorum vnus facit numerum duorum onerum, nec minus si plurium tutelam gerat, quibus sit vnus, ac idem patrimonium, sed si inter pupillos patrimonium diuidatur, tunc habebitur pro duabus, vel pluribus tutelis. Petr. Gregor. synagm. iuris p. 2. lib. 12. c. 6. n. 6. ibi, vt qui tres iam vere tutelae, vel curas habet, & administrat, quia aliis & istis, non posset commodè superesse, nisi eas affectauerit, quia affectatae non adscribuntur numero, nec

Barbof. Collect. in Cod. Tom. II.

honorat, Molin. de iustit. tract. 2. diff. 121. n. 5. vbi quod si quis habet tres tutelae, quae onerosae sint, & non idcirco leues, quia faciles, vel quia aliqua earum intra semestrem finitur, excusatur a quarta, nisi illas affectasset, nam tunc a quarta non excusaretur, finita autem aliqua trium, non excusatur a noua suscipienda. Encenckel de priuilegiis parentum, & liberorum, priuileg. 10. Henric. Bocet. in diff. de vniuerso iure, tom. 1. class. 1. diff. 14. num. 73. Cardof. in praxi iudicum, verbo tutela, num. 34. vbi quod tres tutelae potest quis habere si pollet fide, & facultatibus, quatuor verò non potest, Paul. Montan. de tutel. & curis cap. 35. n. 119. & n. 135. & cap. 26. n. 60. Gutier. in simili tract. p. 1. cap. 21. n. 8. vbi num. 10. per l. si iis qui in prae. ff. de excus. int. tenet textus conclusionem non procedere quoties antequam tutor se excusauerit a quarta tutela, finita erat vna ex tribus, & num. 11. per eandem l. subdit vnā tantum tutelam sufficere ad excusationem secundae si tam diffusula, & negotiosa illa sit, vt pro pluribus cedat, & num. 12. per l. spadonem, §. si ciuitatis, red. tit. tradit fideiussorem tutelae non numerari in hoc numero trium tutelarum, quia licet quis sit fideiussor tutoti, ac proinde sit debitor, non tamen est tutor, nec habet officium tutoris. & par. 3. cap. 17. n. 10. ait quod licet aliās tres tutelae excusent ab onere quartae, duae tamen tutelae, vel curae simul cum alia cura bonorum non excusant ab onere quartae tutelae, vel curae, quia duae imperfectae excusationes diuersi generis non faciunt vnā plenam, & perfectam, Galganet. de lib. 1. tit. 8. num. 4. vers. sed si quis habeat.

De curatore furiosi, vel prodigi.

TIT. LXX.

VRIOSORVM appellatione continentur etiam mente capti, l. 2. quamuis, proprie loquendo, distinguantur, quia furiosus stimulis furoris agitur, mente captus verò sine furore de seipso, ac fixatus est. Prodigus est, qui neque tempus, neque finem expensarum habet, sed bona sua dilapidando, & dissipando profundit: itaque furioso comparatur, & lege XII. tabularum ad gentiles & agnatos deduci iubetur, l. 1. ff. de cur. furios. Scripturam in hanc rubr. Cuia. Pac. & VVelembec. De materia tituli vide Ordin. Reg. Lusit. lib. 4. tit. 163. Mich. Grassi. Kirchou. & alios tom. 1. common. opin. lib. 5. tit. 30. pag. 769. cum segg. Gasp. Baëz. de decima tur. cap. 1. per tot. Petr. Gregor. synagm. iuris p. 2. lib. 13. c. 5. de curatore mentecap- torum, & furiosorum, & c. 6. de curatore prodigi, Cardof. in praxi iudicum, verbo curator, n. 7. & 8. Arim. Tepar. var. sem. tom. 2. tit. 476. Paul. Montan. de tutel. c. 18. Gutier. in simili tract. p. 1. c. 12. n. 5. cum segg. Steph. Grat. de icept. forens. tom. 2. cap. 365. n. 46. cum segg.

SVMMARIVM.

1. Curator datur furioso, vel prodigi post 25. annos, & num. 2.
3. Prodigus furioso equiparatur.
4. Prodigus qui.
5. Mulieri luxuriose viuenti interdicitur administratio, & datur curator, secus in muliere nupta, n. 6.
7. Mascululo etsi luxuriose & inhoneste viuat, non fit interdicitio bonorum, nec curator datur.

DDd 2

L. Cura

L. Curatores. I.

Imp. ANTONIN. A. MARINIANA.

- ¹ Post vigintiquinque annos datur curator furioso, vel prodigo. Colligunt ex Ordin. Cyn. Barr. Salicet. Angel. Fulgos. Bald. Caltrenf. Richard. Sebalt. Nzu. remiffus Caffal. in *annot.* & Ximen. in *concord.*
- ² Hanc eandem concluf. ex hoc text. defumunt Ordin. Reg. Lufitan. lib. 5. tit. 103. in *princip.* Petr. Gregor. *fyntagn.* iuris p. 2. lib. 13. cap. 5. num. 22. Molin. de *lufit. arct.* 2. diff. 22. o. n. 9. in *prin.* Galgancet. de *tut. lib.* 1. tit. 7. num. 54.
- ³ *Prodigus, vel furiofus.* Ergo prodigus æquiparatur furiofo, de quo Valer. Reginald. in *praxi fur. penit.* lib. 25. num. 160.
- ⁴ In gloff. *Prodigus* ibi, qui neque tempus, neque finem habent expenfarum, &c. Ita Gregor. Lopez l. 5. tit. 11. part. 5. Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo cum non abfimilis, num. 4. Petr. Gregor. *fyntagn.* iuris lib. 13. cap. 6. num. 2. in *prin.*
- ⁵ In gloff. *Furiofus* ibi, item & detur luxuriose viuenti, &c. Notatur ad hoc quod mulieri luxuriose viuenti interdicitur adminiftratio bonorum, & datur curator, vt per l. mulieri, ff. hoc tit. tenent Anton. Gom. tom. 2. *variarum* cap. 14. num. 33. Anton. Auguft. lib. 4. *emenda.* cap. 11. Pinel. in l. 1. num. 23. & 24. C. de bonis maternis, Baçç. de *decim. iur.* cap. 14. num. 10. vbi num. 14. ait id non procedere in muliere nupta, Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo cum non abfimilis, n. 13. & 14. cum feqq. Petr. Gregor. d. lib. 13. cap. 6. num. 5. ibi, huius ordiis efl persona, qua luxuriose viuit, cui, vt meretrici bonis interdici poteft, & luxuriose viuenti, id efl, nimium flegit, &c. Paul. Montan. de *tut. cap.* 28. num. 49. cum feqq. Ceuall. *commun.* contra *communes* quæft. 83. 3. num. 1. cum feqq. Benediç. Aigid. Lufitan. in *repetit.* l. 1. C. de facrof. Ecclef. part. 1. §. 2. num. 14.
- ⁷ & 15. qui omnes tradunt difpofitionem huius legis non habere locum in mafculo, itavt fit luxuriose, & inhoneste viuat, non fiat ibi interdicio bonorum, nec detur curator.

SVMMARIVM.

- ¹ Curator non poteft alienare res furiofi fine decreto, ficut nec res pupilli, & num. 2. difpofita in tuore pupillorum, extenduntur ad curatorem furioforum, num. 3.
- ⁴ Curator furiofi tenetur de culpa lata, & leui, & de dolo.
- ⁵ Minoribus qua competunt beneficia, extendenda funt ad furiofum, & ac prodigum, num. 6. 7.
- ⁸ Minor & prodigus exequati.
- ⁹ Furiofus & mentecapfus æquiparati in iure.
- ¹⁰ Pupillus, minor, prodigus, & generaliter omnes, qui curatorem adminiculo reguntur, exequantur, & num. 11. 12.
- ¹³ Prefcriptio non currit contra prodigos ac furiofos.

L. Orationis. II.

Imp. GORDIAN. A. AVITIA.

- ¹ Res furiofi non alienantur, fine decreto, ficut nec res pupilli. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. *sup. hoc tit.*
- ² Hanc eandem conclufionem ex hoc text. defumunt l. *Hispan.* 60. tit. 18. part. 3. vbi gloff. fin. Molin.

de *primogen.* lib. 2. cap. 9. num. 31. Per. Gregor. *fyntagn.* iuris part. 2. lib. 13. cap. 5. num. 24. Gutier. de *tut. p.* 2. cap. 5. num. 25. Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo *contractum fecisti*, num. 4. C. de *integ. reftit.* minor, vbi quod curator furiofi prædium, feu bona abique decreto alienare non poteft.

Notatur ad hoc quod difpofita in tutore pupillorum, extenduntur ad curatorem furioforum, vt per Gasp. Baçç. de *decima tutori Hispanico iure præfanda*, cap. 3. n. 34. vbi num. 36. quod onera impofita tutori adolefcantis, incumbunt curatori furiofi, & n. 37. quod curator furiofi tenetur de lata culpa, & leui, & de dolo, ad fimilitudinem tutoris, & curatoris adolefcantis, Cald. Pereira d. num. 4. in *med.* vbi quod omnia beneficia minoribus conceffa ad furiofum funt extendenda. Anton. Gom. tom. 2. *variarum* cap. 14. num. 30. *ante fin.* vbi quod omnia beneficia & priuilegia, quæ de iure competunt minoribus, competunt etiam prodigis. Gutier. *conf.* 14. num. 17. vbi quod in 62 loquentia de minoribus extenduntur & procedunt etiam in furiofis, prodigis & mentecapfis, & de *tut. part.* 2. cap. 16. num. 23. vbi quod omnia priuilegia conceffa minoribus extenduntur ad furiofos, & mentecapfos, & fimiles. D. Barbof. in l. 3. n. 21. ff. *foluto matrim.* vbi quod poftquam prodigo datus fuerit curator, minor & prodigus æquiparantur. Gam. *Lufitan. decif.* 100. num. 1. vbi quod furiofus & mentecapfus æquiparantur in iure. late idem Cald. Pereira in d. l. si curatorem, verbo cum non abfimilis, a num. 1. vbi quod pupillus, minor, prodigus, & generaliter omnes, qui curatorem adminiculo, patrociniæ reguntur, exequantur, & num. 2. ideo affirmat quod omnia priuilegia, quæ de iure competunt aduoto curatorem habenti conceduntur, prodigo etiam conceffa cenfentur.

Vnde fi prodigus, vel furiofus, cui eft datus curator, & bonis interdicitur, lædatur in contractu gefto cum auctoritate fui curatoris, competit ei beneficium reftitutionis, ficut minori. Cald. Pereira d. verbo cum non abfimilis, n. 3. Gutier. de *inam. confirm.* p. 1. cap. 32. num. 4. vbi cum Gregor. Lopez etiam tenet competere reftitutionem pro geftis ante interdictionem, D. Barbof. in l. 3. num. 21. ff. *fol. matrim.*

Et etiam bona curatoris furiofi & prodigi funt tacite hypothecata pro cura & adminiftratione, ficut & tutorum ac curatorem minorum 25. annorum, Gregor. Lopez l. 2. in *gloff. magna*, verff. *quid de bonis*, tit. 13. part. 5. Gutier. d. part. 1. cap. 23. num. 5. & de *tut. part.* 2. cap. 17. num. 23.

In gloff. *Ad agnatum*, ibi *idem in præfcriptione*, &c. 13. Notatur ad hoc quod contra prodigos ac furiofos non currit præfcriptio, vt per Bald. de *preſcript.* l. 1. p. 6. *prin.* verff. *vigefimiquartus*, num. 46. Viul. tom. 1. *commun. opin.* lib. 5. tit. 30. num. 14. pag. 770.

SVMMARIVM.

- ¹ Patri mentecapfo filius petere debet curatorem, per quem fi quid alienatum efl, renouari poterit, & num. 2.
- ⁵ Furiofus in quo a mentecapfo differat.

L. Si pater tuus. III.

Idem A. AURELIO.

Filius patri mentecapfo curatorem petere debet, i per quem fi quid alienatum efl, renouari poterit. Colligunt ex Ord. Doct. citati in l. 1. n. 1. *sup. hoc tit.*

Hanc

¹ Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumit Petr. Gregor. *synagm. iuris part. 2. lib. 13. cap. 5. num. 27. ibi*, Item & Prator non dubitavit filium patri furioso curatorem dare, si tamen probus sit. Paul. Montan. de tutel. cap. 28. num. 30. ubi quod filius potest dari curator patri prodigo. *Duen. regul. 87. versic. amplius 6. ubi idem in matre ait.*

³ Mentis compos non est, &c.] In quo differat furiosus à mente capto? vide Menoch. *consil. 82. num. 195. cum segg. & de presump. lib. 6. presump. 45. Duen. regul. 159. ampliat. 9. Malfard. de probat. conclus. 1045. num. 1. Cald. Pereira post quest. forens. consil. 24. num. 28. in med. Farinac. fragment. crimin. part. 1. lit. F. num. 227.*

L. Cum repudiante. IV.

Jmp. DIOCLET. & MAXIMIAN. AA.
Asclepiodoto.

¹ Furiosus nulla est repudiatio matrimonio, nec mater præiudicat filio, si non sit eius administratrix. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. n. 1. *supra hoc tit.*

² Hanc eandem conclusionem quoad secundam eius partem ex hoc text. desumit Petr. Gregor. *synagm. iuris p. 2. lib. 13. cap. 5. n. 27. ibi*, ad matrem furiosi filij, vel filie, non pertinet iure defensor, vel bonorum administratio.

L. Nelucrum. V.

Imp. ANASTASIVS A. ad populum.

¹ Fratres emancipati, qui hodie vocantur ad successionem sororum, eis futuribus sunt curatores legitimi. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. n. 1. *supra hoc tit.*

² Hanc eandem conclusionem ex hoc textu desumunt Petr. Gregor. *synagm. iuris p. 2. lib. 13. cap. 5. n. 27. in fine*, ibi, sunt & fratres fratrum & sororum furiosorum curatores, qui ad furiosorum successionem vocantur, Paul. Montan. de tutel. cap. 28. num. 12. cum segg. Henric. Boccr. in *diff. de universis iure, tom. 1. class. 1. diff. 15. num. 22.*

SVM MARIVM.

¹ Curator datus furioso habenti dilucida intervalia, non desinit esse curator tempore, quo ille sanæ mentis efficitur, sed exercitium administrationis sibi non competit, & c. & num. 2.

² Curator habebit solum decimam pro tempore furoris, non verò intervalli dilucidi.

⁴ Furor ac quæpiam inuasit, continuari præsumitur, licet quæ intervalia habeat dilucida. intellige ut num. 5.

⁶ Furiosus habens dilucida intervalia si fecerit aliquem contractum, testamentum, aut quid aliud, præsumitur solum furoris, non sanæ mentis tempore intelligi ut num. 7.

L. Cum aliis. VI.

Imp. IVSTINIAN. A. Iuliano P.P.

¹ Curator datus furioso habenti dilucida intervalia non desinit curator esse tempore, quo ille sanæ mentis efficitur, sed exercitium administrationis sibi non competit, & c. & num. 2.

sanæ mentis efficitur, sed exercitium administrationis sibi non competit, & potest tunc ille qui curator est datus, omnia per se gerere, fed furorè superueniente exercitium restituitur curator. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. *supra hoc tit.*

Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumunt Ordin. Reg. Lusit. lib. 4. tit. 10. §. 3. Gasp. Boëc. de decima tit. Hispanico iure præstantia, cap. 3. num. 45. cum segg. ubi num. 45. per hunc text. tenet quod curator solum habebit decimam pro tempore furoris, non verò pro tempore dilucidi intervalli, quia licet secundum hunc text. curator eius, cuius furor per vires recedit, & redit, semper pro toto tempore sit curator, tamen pro tempore, quo furor recedit, non potest res furiosi administrare, sed ipse furiosus pro eo intervallo administrabit. Petr. Gregor. *synagm. iuris p. 2. lib. 13. cap. 5. n. 24. ibi*, quod si furiosus habenti intermissione maris, curator datus sit, perpetua erit cura eius, etsi intercepta & interpolata sit administratio. Anton. Gom. var. tom. 1. cap. 14. num. 28. prope fin. ubi quod habens furorem per dilucida intervalia illo medio tempore sanæ mentis, potest omnia facere & gerere ac si esset perpetuo sanæ mentis, modò habeat curatorem, modò non, quia si habet illo medio tempore, cessat & suspenditur eius administratio, licet virtus & substantia officij duret.

Sed monere quidem eum donec talis furiosus vinit, &c.] Notatur ad hoc quod furor simul ac quæpiam inuasit, continuari præsumitur, licet quæ habeat dilucida intervalia, quia furiosus, ubi demens qui semel fuit, semper & in futurum furiosus, & demens præsumitur, ut per Roder. Xuar. *allegat. 1. n. 21. Malfard. de probat. conclus. 815. à num. 1. & conclus. 1045. men. 32. & conclus. 1219. num. 16. Menoch. de presump. lib. 6. presump. 44. in fine, num. 7. & presump. 45. n. 59. & num. 61. Cardin. Mantic. de consil. ultim. volum. lib. 2. tit. 5. num. 6. vers. & ideo ut res planius intelligatur, Cald. Pereira post quest. forens. consil. 24. num. 4. & 5. latè Farinac. fragment. crimin. part. 1. lit. F. num. 317. cum segg. ubi num. 323. intelligit quando furor non fuit momentaneus, & breui tempore, per aliquos putà dies hominem agitas, sed successius per longum tempus, ut puta per annum, & mensem, & num. 325. limitat quando directè, aut indirectè, verè, aut præsumptivè fuisset probata sana mens illius, qui tetro fuit furiosus.*

Sed per intervalia, &c.] Nota quod furiosus habens dilucida intervalia si fecerit aliquem contractum, testamentum, sed quid aliud, præsumitur factum tempore furoris, non tempore sanæ mentis, ut per Menoch. d. lib. 8. presump. 45. num. 63. cum seg. Malfard. *conclus. 824. num. 10. 18. & 19. & conclus. 825. num. 10. Farin. d. lit. F. men. 329. ubi num. 331. & segg. intelligit quando ille actus esset talis, ut potius la-peter insanam mentem & fauorem, quam sanam mentem; secus si actus talis esset, ut quilibet prudens, & sapiens vir sic illum gessisset, & fuerit sponte sic gestus, non autem ad alterius interrogationem.*

SVM MARIVM.

¹ Curator non datur furioso in potestate patris constituto, sed eius pater est administrator legitimus; et verò existens sui iuris, pater curator dabitur, & num. 2.

³ in Sacris parentis sui constitutus, id est in familia & potestate patris.

⁴ Tutor tali dari debet, qui non sit recusatus in potestatem patris, limitatur num. 5.

DDd 3 6 nullus

- 6 nullus amor vincit paternum.
- 7 Pater in casu filij non sua mentis est curator legitimus, non dativus.
- 8 Pater potest filium furiosum heredem instituere, & ei secundum formam iuris substituire, & si decedat ab intestato, hereditas devolvitur ad filium furiosum etiam sui iuris constitutum.
- 9 Pater exemplariter substituit filio furioso, siue fatuo. limitator num. 10.
- 11 Hereditas paterna siue legitima in vita patris dicitur filio quasi debita.
- 12 Curator potest dari furioso in patris testamento, & non tenetur satisfare, &c. & num. 13.
- 14 Tutor iurare tenetur se omnia velle, & ad minoris utilitatem gesturum.
- 15 Curator furiosus tenetur inventarium facere, & satisfare atque iurare sicut tutor.
- 16 Furiosus velle exheredari potest ex causa ingratitudinis commissæ ante forem.
- 17 Florentissima civitas de Constantinopoli.
- 18 Tutor debet expresse obligare bona, intellige ut numer. 19.
- 19 Hereditas furioso delata potest per eius tutorem dari, & num. 21.
- 20 Hereditas extraneis devolvitur ad furiosum, non petit ipse bonorum possessionem, sed eius curator.
- 21 Intellectus l. cum furiosus, verbi quæ antea ex decreto dabatur, C. hoc tit.

L. Cùm furiosus. VII. & ult.

Idem A. Iuliano P. P.

- 1 Furiosus in potestate patris constituto non datur curator, sed eius pater est legitimus administrator, qui vero existens sui iuris pater curator dabitur. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. sup. hoc tit.
- 2 Vide Ordin. Reg. Lusitan. lib. 4. tit. 103. in princip. Petr. Gregor. *synagm. iuris* part. 1. lib. 13. cap. 5. n. 17. ibi, itaque datur curator, & pater filio furioso se emancipans, alioquin enim sufficiens curator dicitur ex patris potestate. Alcan. de patria potest. cap. 6. effectus 14. Marc. Anton. de Amatis Marchia decis. 129. Galgariet de tuel. lib. 1. tit. 7. num. 57. vbi quod filiusfamil. qui in sui patris potestate sit, tutorem, seu curatorem à iudice non recipit, sed eius pater est legitimus administrator.
- 3 In sacris parentis sui constituitur. Id est, in familia & potestate patris, vt per Ioan. Garc. de coniugal. acquasit. num. 20. Guid. Pancirol. in thesaur. var. lectur. lib. 1. cap. 77. quia quilibet familia sua habebat sacra, quæ emancipatus filius observare non tenebatur, secundum Alciat. lib. 1. pratermiss. verbo sacra, sed Cornan. comment. iuris lib. 2. cap. 13. ad finem, à persona patris, quæ sacra filio videri debet, deductum putat.
- 4 Notatur ad hoc quod tali debet dari tutor, qui non sit recasurus in patris potestatem, vt per Anton.
- 5 Plag. de iur. & iur. quæ. 4. num. 6. vbi num. 7. limitat quando pariter dissiparet omnia bona filij, tunc enim propter malos mores patris dari posset curator bonis pupilli. Gutier. de tutel. part. 1. cap. 3. n. 1.
- 6 Quia enim talis affectus, &c. Notatur ad hoc quod nullus amor vincit paternum, vt per Mascard. de probat. concl. 57. §. 1. num. 1. Merxi in tract. cassu patris, concl. 2. num. 58. cum seq. Decian. in tract. crimin. lib. 5. cap. 45. num. 6. vers. ratio autem, Cardin. Mantica de sacris & ambiguis comment. 200. lib. 2. tit. 10. n. 21.
- 7 Indebitate curatorem habere non potest, &c. Ob-

servat Stephan. Gratian. *discept. forensium*, 2. cap. 365. num. 48. quod pater in casu filij non sanæ mentis est legitimus, non dativus curator.

§. Sin autem parentes.

Pater potest filium furiosum heredem instituere, 8 & ei secundum formam iuris substituire, & si decedat ab intestato, hereditas devolvitur ad filium furiosum etiam sui iuris constitutum. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. sup. hoc tit.

Nota quod pater exemplariter substituit filio furioso, siue fatuo, sic, Instituit filium meum heredem, & si in stulticia moriatur, Titium sibi substituo, vt expresse decidit l. Hispan. 1. tit. 5. part. 6. Couart. in cap. Reynuini, §. 6. num. 1. de testam. Substitutio enim exemplatis potest fieri filio furioso, vt per Alexand. Tientacio, de substit. part. 3. cap. 4. num. 1. Vincent. Fusat. *cod. tract. quæst.* 18 §. ex num. 5. vbi limitat si habebit dilucida intervalla, vel quando non perseveraverit in furore vsque ad tempus mortis, & num. 10. tenet posse fieri mentecapto perpetuo exemplarem substitutionem, & num. 13. idem dicit de fatuo, nisi fatuitas esset modica proveniens ex simplicitate, vel leuitate, & ad num. 15. extendit ad prodigum, dummodo sit talis, qui non possit testari.

In paterna quidem hereditate, quæ quasi debita, &c. 12 Notatur ad hoc quod hereditas paterna, siue legitima in vita patris dicitur filio quasi debita, vt per Palat. in repet. cap. per vestras de donat. inter vir. & vxor. notab. 3. §. 2. num. 4. & 5. Tiraque. in l. si vnaquam, verbo susceperis liberos, num. 113. C. de reuoc. donat. Padil. in l. 3. num. 32. C. de iuris & facti ignor. Anton. Gom. l. 12. Tauri num. 1. in fine, filius enim in vita patris dicitur quasi dominus hereditatis paternæ. l. in suis, ff. de liber. & posthum. vbi Iul. num. 14. Tiraque. in d. l. si vnaquam, in presat. n. 19. & 20. Menoch. consil. 1. n. 487. Fusat. de substitut. quæst. 191. num. 25. Robles de represent. lib. 1. cap. 7. num. 16. cum seqq. Et ideo potius videtur continuatum, quam translatum, quod in filium confertur. Tiraque. in presat. num. 20. Stephan. Gratian. *discept. forensium*, 1. cap. 13 §. 5. num. 5. Vnde filius mortuo patre non dicitur capere hereditatem. Donell. comment. iuris civilis lib. 7. cap. 2. vers. quid si necessarium, Anton. Fab. part. 1. iurisprud. tit. 3. princip. §. illar. 3. sed dominium continuare, & liberatorem rerum suarum suscipere administrationem, idem Anton. Fab. tom. 3. de errorib. pragmat. decad. 55. errore 1. Robles d. cap. 7. num. 18.

§. Sed cùm antiquitas.

Curator potest dari furioso in patris testamento, 12 & non tenetur satisfare, debet tamen antequam administrat observare, & iura hic scripta, & si nulla ei à patre sit datus, peruenit ad legitimum idoneum, alias ad dativum, qui forma hic scripta debet creati. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. sup. hoc tit.

Vide Petr. Gregor. *synagm. iuris* p. 1. lib. 13. cap. 5. n. 28. 13 ibi, dari & potest testamento patris filio furioso curator exemplo testamentarij tutoris, qui non tenetur satisfare paterno testimonio sufficiens, sed iurare omnia se ex fide gesturum, & ad utilitatem furiosi, & ideo omnia inventario includere certum est. Gutier. de tuel. p. 1. cap. 12. n. 8. & p. 3. cap. 6. n. 4. vbi per hunc text. dicit quod tutor tenetur iurare se omnia recte, & ad minoris utilitatem gesturum, neque patremis iuramentum vitia, neque admittit iuramentum inutilia, Galp. Baec. de decimis tui. Hispanico iure prestantia, cap. 3. n. 38. vbi per hunc text. tradit

dit quod curator furiosi tenetur inventarium conficere, & satisfare ac iurare sicut tutor.

- ¹⁶ *Hereditibus institutis, vel exhereditatis, &c.*] Notatur ad hoc quod furiosus recte exheredari potest ex causa ingratitudinis commissæ ante tutorem, vt per Greg. Lop. l. 1. *gloss. 1. verbo furiosus tit. 5. part. 6. tal. in l. patrem num. 42. ff. de his qui sunt sui*, Mench. *illustr. controu. part. 1. lib. 3. cap. 96. num. 12.* vbi per hunc text. resoluunt, quod si filius ante tutorem verberauit patrem, vel commisit causam ingratitudinis, propter quam de iure potest exheredari, deinde efficiatur furiosus, talis furor non purgat vitium ingratitudinis, imò potest exheredari à patre.

- ¹⁷ *Vi in hac florentissima ciuitate.*] Id est, Constantinopoli, secundum Guid. Pancirol. in *thesauro var. lectionum lib. 1. cap. 8. de epistolis.*

- ¹⁸ *Et hypotheca rerum curatori modis omnibus adhibenda.*] Notatur ad hoc quod tutor debet expresse obligare bona, vt per Hippol. *sing. 108.* Steph. Gratian. *discept. forens. tom. 1. cap. 81. num. 39.* quod intellige quando interesset minoris habere hypothecam exprellam ultra tacitam, *Surd. de aliment. tit. 9. quest. 44. num. 50 & 51.* Stephan. Gratian. *d. c. 28. num. 40. cum seqq.* Pupillus enim tacitam hypothecam, & iuris priuilegium habet in bonis suorum tutorum, aut curatorum pro administratione tutelæ, vel curæ,

- l. Hippi. 13. tit. 13. part. 5.* Neguzant. *de pignori. 4. memb. 2. part. princ. num. 6. cum sequent.* Cypic. *decif. 129.* Franc. Baldin. *de pignori. & hypoth. cap. 7.* Rebuff. *tom. 2. ad legem Gallicæ tit. de constit. reddit. art. 1. gloss. 14. num. 161.* Valdecan. *de priuileg. credit. cap. 6.* *Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. 49. num. 18. & decif. 271. num. 1 & 2.* Escobar *de ratiocin. c. 39.* Gutier. *de tutel. part. 2. cap. 16. ex num. 1.* Amat. Roderic. in *tratt. de priuileg. creditor. part. 1. art. 4. à princ.*

§. Tali itaque ordinatione.

- ¹⁹ *Hereditas furioso delata potest per eius curatorem adiri, itaut si furiosus efficiatur sanæ mentis, possit eam sibi retinere, vel respuere, & si respuerit, vel in furore decesserit, ad substatum deuoluitur, & si nullas sit substitutus, deuoluitur ad eos, qui succederent si furiosus in medio non fuisset; legata verò ad eius hæredes transmittit cum potestate repudiandi.* Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. *sup. hoc tit.*

- ²¹ *Vide Gregor. Lop. l. 1. §. gloss. 14. verbo mas si el heredero tit. 6. part. 6.* vbi quod curator furiosi vel mentecapti adit hereditatem agnoscendo bonorum possessionem, itaut si furiosus in furore decessat, habeatur pro non agnita. Pinel. in l. 1. part. 1. num. 67. *verf. de hereditate, C. de bonis matris.* vbi remissuè quid agendum de hereditate delata furioso. Anton. Gom. l. 40. *Tauri num. 69. in fine*, vbi ex hoc text. ait quod quando agitur de successione bonorum, demens, furiosus, vel mentecaptus est capax ex testamento, vel ab intestato, Tiraq. *de iureprimog. quest. 23. num. 5.* vbi per hunc text. tenet quod furiosi, mentecapti, & dementes, & quocunque vitio animi, aut corporis laborantes, modò non sint monstrofi, non minus succedunt quàm cæteri, & num. 16. subdit quod licet furiosus, & demens sit inhabilis ad successionem iuris, vt in hereditate extranei, tamen quando debet alij restituere, est habilis ad eam successionem. Molin. *de primog. lib. 1. cap. 13. num. 22.*

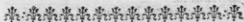
§. Sin autem ex alia.

- ²² *Si hereditas extranei deuoluitur ad furiosum,*

non petit ipse bonorum possessionem, sed eius curator. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. *sup. hoc tit.*

Qua antea ex decreto dabatur, &c.] Vide de intellectu horum verborum Nicol. Bellon. *supra. in l. lib. 3. cap. 2.* vbi aduertit quod inter antiquos Iureconsultos erat maxima alteratio an curator furiosi deberet admitti ad petendam bonorum possessionem, vt hic dicitur; item est in hoc vt adhibita causæ cognitione cum decreto admitteretur ad petitionem, vt est text. expressus in l. 2. *§. si quis ex liberis, in fine, ff. ad Tertul.* & de hoc decreto intelligit hic Iustinianus, qui tollit illam scrupulositatem iuris antiqui, & statuit duo. Primum quod nunc curator furiosi nullo precedente decreto, sed simpliciter possit agnoscere eam bonorum possessionem, quæ antea ex decreto sibi dabatur, id est, quam Prætor non dabat, vel decernebat, nisi eo admissio ad petitionem, per decretum d. §. *si quis ex liberis.* Secundum quod eam habeat ad similitudinem bonorum possessionis, scilicet cuiuslibet alterius, id est, sufficiat agnitio sine petitione, vt postea subdit, & hoc modo procedet & fluat contextus sine scrupulo. Hactenus Bellonus.

In *gloss. Ex decreto. ibi. hodie verò, &c.* Hæc *gloss.* refert aliquos censuisse adhuc decretum esse necessarium, & per l. *fin. C. qui admitti, substatum tantum libellum, & petitionem, non autem decretum, de quo vide Alciat. parados. lib. 2. cap. 13.* Anton. Bellon. *d. lib. 4. cap. 1. in princ.*

De prædiis, & aliis rebus minorum, sine decreto non alienandis, vel obligandis.

TIT. LXXI.

De prædiis.] id est, rebus immobilibus.

Ex aliis rebus.] Subaudi, mobilibus, quæ seruando seruari possunt.

Minorum.] id est, pupillorum, vel adolescentium in tutela, vel curatione constitutorum: supple, & aliarum personarum quæ in cura sunt.

Scripterunt in hanc rubr. Cuiac. Pac. & VVe-semb. De materia tituli vide l. *Hippi. 4. tit. 5. part. 5. & l. 18. tit. 16. part. 6.* Bellacomb. Villalob. Fichard. & alios tom. 1. *commun. opin. lib. 5. tit. 31. part. 771.* Card. Mantic. *de tacitis & ambig. coment. lib. 4. tit. 6. num. 15. cum seqq.* Paul. Montan. *de tutel. cap. 33. à princip.* Gutier. *in simili. tract. part. 2. cap. 5.* Henr. Bocet. in *diffinit. de vniuerso iure tom. 1. class. 1. diffinit. 14. num. 126.* Molin. *de iustit. tract. 2. disp. 224. num. 20. cum seqq.* Cald. Pereira in l. *si curatorem, verbo contractum fecisti num. 1. cum seqq.* C. *de in integ. restit. min.* Alexand. Trentacinq. *var. resolut. lib. 2. tit. 2. de minorib. resolut. 9.* Galgancet. *de tutel. lib. 2. tit. 21.*

SVMMARIVM.

- 1 *Alienationis rerum minoris sine decreto prohibita non extenditur ad alienationes necessarias, sed ex causa dabitur restitutio. Index hic competens quæ, num. 2. cognitio causa requiritur cum agitur de alienatione rerum immobilium*

DDd 4 ming

minoris, quæ ante decreti impositionem precedere debet, num. 5.

L. Venditio. I.

Imp. ANTONIN. A. Minutiano.

Prohibitio alienationis rerum minoris sine decreto non extenditur ad alienationes necessarias, sed ex causa dabitur restitutio. Colligunt ex Ordin. Cyn. Salic. Bart. Agitur. Fulgof. Bald. Caltr. Sichard. Sebast. Naui. Aloyf. Leo super §. pag. 69. versa. remissio Ximen. Tolet. in concord. & Catal. in annot.

Auctore Prætoris, &c.] Nota iudicem domicilij minoris esse competentem ad interponendum decretum cum agitur de alienatione rerum immobilium, ut per Gregor. Lop. l. 4. gl. 8. tit. 5. part. 5. Anton. Gom. tom. 2. var. cap. 14. num. 27. Callan. conf. 54. num. 4. & conf. 51. num. 38. Lambertin. de iure patron. lib. 1. part. 1. art. 8. quest. 1. princ. num. 3. Card. Mantica. de tactis & ambig. comment. lib. 4. tit. 6. num. 23. & 24. ubi tutius ait decretum vtriusque iudicis requiri, quando res sita est in vno territorio, & minor habet domicilium in alio. Gutier. d. titel. p. 1. cap. 16. n. 19. Steph. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 555. num. 6. ubi ampliat etiam essent diuersa statuta in loco domicilij, & in loco rei sitæ, de cuius alienatione agitur. Si verò minor sit Clericus, ad iudice ecclesiastico decretum interponendum est, Cald. Pereira de empt. cap. 13. num. 16.

Causa cognita, &c.] Notatur ad hoc quoddam cognitio causæ requiritur cum agitur de alienatione rerum immobilium minoris, quæ ante decreti impositionem precedere debet, Paris. conf. 98. num. 7. & 8. lib. 1. Roland. conf. 33. num. 10. lib. 1. Menoch. de arbit. casu 171. num. 11. Paul. Pic. conf. 44. num. 8. Simoncel. in tract. de decretis lib. 5. tit. 1. num. 17. & 26. qui post multos dicit constare debere adhibitam fuisse maturam causæ cognitionem antequam interponatur decretum, Syllan. conf. 49. num. 63. idem Menoch. conf. 736. num. 57. Cald. Pereira de empt. & vendit. cap. 13. num. 38. ubi ait tutorem debere iudici potrigere libellum, & in eo casum exponere, remque minoris necessariò esse alienandam, repetendo iudici, ut omnia circumspèctò provideat, & rem minus vtilem venditari percipiat, & tunc iudicem libellum, & inuentarium bonorum pupilli, & acta tradi iubere, & re examinata ex integro causam cognoscere, & sedendo pro tribunali decretum in scriptis opponere, & in eo vigentes causas alienandum enarrare, remque minus fructuosam alienari permittere.

SVMMARIVM.

- Venditio pignoris ubi est ipso iure nulla, restitutio ratione ætatis non ipso iure necessaria est, secus si sit aliqua, & si interuenit læso non modica, vel si cum emptore sit participata, & numero 1.**
- Alienatio quando est nulla, ex eo quod in ea non interuenient solemnitates requisitæ, vel quid simile, restitutio non est necessaria.**
- Restitutio beneficium competit minori non solum contra primum emptorem, sed etiam contra secundum, si sciuit rem minoris esse, si verò ignorauit, in subsidium.**
- Restitutio non datur pro minimo.**

L. Non est vobis. II.

Imp. GORDIANVS A. Clearcho & aliis.

Vbi venditio pignoris est ipso iure nulla, restitutio ratione ætatis non est ipso iure necessaria, secus si sit aliqua, & si interuenit læso non modica, vel si cum emptore sit participata. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. n. 1. sup. hoc tit. Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumunt Galganet. de iur. lib. 2. tit. 21. num. 20.

Notatur ad hoc quoddam alienatio est nulla, ex eo quod in ea non interuenient solemnitates requisitæ, vel quid simile, restitutio non est necessaria, quia minor resecutus illeus, ut per Auendan. de exequend. mand. part. 1. cap. 4. num. 42. Cald. Pereira in l. 1. si curatorum, verbo contrahendum fecit. num. 1. vers. si denique, Menoch. conf. 100. num. 500. Sfort. Odd. de restit. in integ. quest. 17. art. 7. num. 62. part. 1. Morl. in emptio iuris ciuili part. 1. sub tit. de restit. in integ. quest. 1. num. 21. & 26. Gutier. de iur. part. 2. cap. 5. num. 5.

Quod si creditores id fecerunt, &c.] Notatur ad hoc quoddam restitutionis beneficium competit minori, non solum contra primum emptorem, sed etiam contra secundum, si sciuit rem minoris esse, si verò ignorauit, in subsidium, l. 1. in causa 14. §. interduco, & §. Pomponius ff. de minorib. Fab. de Monte in tract. de empt. & vendit. quest. 4. num. 32. Roder. Xuar. alleg. 21. num. 7. Anton. Gom. tom. 2. var. cap. 2. num. 41. & cap. 14. num. 7. Caualean. de iur. & iur. num. 123. & 151. Coulib. 2. var. cap. 3. a num. 10. Eman. à Costa in l. Gallus, §. & quid sit antium, part. 2. a num. 49. ff. de liber. & postb. Sfort. Odd. d. part. 1. quest. 31. art. 17. a n. 85. Cald. Pereira in l. 1. si curatorum, verbo implorare n. 15. C. de in integ. restit. minor. Morl. in d. tit. de restit. in integ. quest. 1.

In gl. Docetur, fin. ibi, pro minimo autem non daretur restitutio, &c. Ita Rebuff. ad leges Gallia tom. 2. sub tit. de in integ. restit. art. 1. gl. 3. num. 11. Tiraq. in l. 1. si vnguentum, verbo omnia, vel partem num. 15. Eman. Costa in d. §. & quod sit tantum part. 2. num. 76. Xuar. d. alleg. 21. num. 3. Menoch. de arbit. casu 74. in princ. Pinel. in l. 2. C. de rescind. vendit. part. 1. cap. 1. num. 26. Mascard. de probat. concl. 1058. num. 5. Cald. Pereira in d. l. 1. si curatorum, verbo vel aduersarij dolo num. 7. Flamin. Paril. de resignat. benefic. lib. 3. quest. 7. num. 27. & 28. & lib. 11. quest. 4. num. 66. & 67. Valasc. consuls. 112. num. 2.

SVMMARIVM.

- Alienare prædia sine decreto nequit potest curator filij etiam emancipati, & num. 2. non procedit in patre legitimo administratore sui filij fam.**

L. Cùm emancipatis. III.

Imp. VALERIAN. & GALLIEN. AA. Theodosiano & aliis.

Pater curator filij etiam emancipati non potest prædia alienare sine decreto. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. n. 1. sup. hoc tit.

Hanc eandem conclus. ex hoc text. desumunt Anton. Gom. varior. tom. 2. cap. 14. num. 13. vers. quod primo

primò extende, & L. 48. Tauri num. 18. Pinel. in l. 1. part. 3. num. 21. C. de bonis mat. Simoncel. de decretis lib. 3. tit. 8. in f. 1. num. 1. cum segg. Menoch. de arbit. casu 171. num. 54. Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo contractum num. 5. C. de in integ. restitut. min. Cardof. in praxi iudicium & Advocat. verbo fundum num. 8. Paul. Montan. de tutel. cap. 33. n. 486. Gutier. in simili tract. part. 2. cap. 5. num. 21. Caldas Pereira de empt. & vendit. cap. 13. num. 3. Alexand. Trentacinq. var. res. lib. 2. tit. 2. de minorib. ref. 9. num. 10. Galganet. de tutel. lib. 2. tit. 21. num. 16. & lib. 3. quest. 42. num. 1.

Intellige non procedere in patre legitimo administratore sui filiam. hic namque pater ex causa iusta & necessaria, & à iure permiffa potest vendere, & alienare rem immobilem sui filij minoris 25. annis absque decreto, & auctoritate iudicis, vt per Azon. in sum. C. de bonis qua liber. num. 11. de quo an verum fit vide Anton. Gom. & Pinel. citatis locis, Cou. var. lib. 1. cap. 8. num. 6. Cald. Pereira d. verbo contractum fecit num. 5. vers. fin autem, Gutier. d. part. 2. cap. 5. num. 12. vers. non tamen procedit. Card. Mantie de tacit. & ambig. convention. lib. 4. tit. 6. Alexand. Trentacinq. d. ref. 6. num. 10. in med. Galganet. d. lib. 4. quest. 42. num. 2. vbi num. 3. quòd causa necessitas est probanda per emptorem cum non stetur assertioni patris.

S V M M A R I V M.

- 1 Alienari nullo titulo possunt immobilia minorum sine decreto, ideo tradita vendicantur, redditis tamen qua acceperunt, & non. 2. nec etiam adulti minores 25. annorum curatoribus carentes possunt prædicta bona sine decreto alienare, num. 3. nec transigi potest super rebus immobilibus minoris sine decreto, num. 4. nisi rei minoris melior fiat, & dando alteri parti pretium per viam transactionis remaneat cum re, super qua lis agitur, num. 5.
- 6 Permutari nequeunt rei immobili minoris absque decreto, etiam pro evidenti utilitate.
- 7 Donare bona minoris est prohibitum.
- 8 Donat pupillis, & remunerat ob bonorem familiæ, nec propterea dicitur laesus si tutor id faciat.
- 9 Compromissum super rebus mobilibus minoris prohibitum.
- 10 Censum super rebus minoris absque iudicis decreto imponere non permittunt tutoribus, nec alienare sine solemnitatibus, qua in alienationibus bonorum immobilium requiruntur, num. 11. nec super rem immobilis servitutem imponere, neque eam remittere, num. 12. aut hypothecare, num. 13. nec ab alione quam minor habet ad rem immobilem, tutor cadere potest, num. 14. nec in emphyteumam rem minoris dare, num. 15. nec remanere, vel deservire acquirere aliquam rem immobilem, in qua est minoris questum dominium ipso iure, vt legatum, vel fideicommissum, num. 16. nec fructus fundi alienare perpetuo, num. 17. nec locare fundum ad longum tempus, num. 18.
- 19 Fructus regulariter veniunt quando contra dispositionem iuris nulliter altum quo.
- 20 Minor rem alienatam vendicari, pretium à se receptum restituere debet.

Immobilia minorum nullo titulo alienantur sine decreto, ideo tradita vendicantur, redditis tamen qua acceperunt. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. sup. hoc tit.

Notatur ad hoc quòd bona immobilia minorum non possunt per eorum tutores, & curatores sine iusta causa & decreto alienari, alias alienatio nulla erit, & alienata poterunt à quocunque possessore vendicari, de quo Afflict. decis. 229. Capyc. decis. 313. Duen. reg. 48. num. 5. Menoch. remed. 15. recuper. num. 146. Gregor. Lop. l. 4. gloss. 2. tit. 5. part. 5. Anton. Gom. tom. 2. var. cap. 14. num. 14. in fine, Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo res num. 2. & verbo contractum fecit num. 1. C. de in integ. restit. min. & de empt. & vendit. cap. 13. num. 15. Calcanen. de int. & curat. num. 130. Auendan. de censib. cap. 81. num. 6. vers. ex quo, Molin. de iustis. tract. 2. disp. 224. num. 20. cum segg. Alexand. Trentacinq. var. res. lib. 2. tit. de minorib. ref. 9. à princip. & præcipue num. 14. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 3. cap. 644. num. 11. & 17. Cardin. Mantie de tacitis & ambig. convent. lib. 4. tit. 5. num. 1. Iacob. Cancr. var. res. lib. part. 1. cap. 7. de tutorib. num. 115. cum segg. Gutier. de tutel. part. 2. cap. 5. à princip. Paul. Montan. in simili tract. cap. 33. num. 1. cum segg. Nec etiam adulti minores 25. annorum curatoribus carentes possunt prædicta bona sine decreto alienare, vt per Menchaq. de success. vera. §. 10. num. 73. Cald. Pereira in d. l. si curatorem, verbo rei num. 1. vers. denique, Sanch. de matrim. lib. 6. disp. 38. num. 6. Sigism. Scacc. de commerc. §. 1. quest. 7. p. 3. limit. 17. num. 5. vbi tradit quòd non valet obligatio à minore facta quando ex contractu deveniendum esset ad aliquam speciem alienationis bonorum immobilium.

Sed neque transactionis ratione, &c.] Notatur ad hoc 4 quòd super rebus immobilibus minoris transigi sine decreto nequit, vt per Tiracq. de retract. lig. §. 1. gloss. 14. num. 68. & 70. & de iure maris gloss. 5. num. 205. lal. in l. 1. num. 3. & 4. ff. de officio eius, Anton. Gom. diff. tom. 2. cap. 14. num. 14. in fine, Pinel. in l. 1. part. 3. num. 44. & 45. C. de bonis mat. Alexand. Trentacinq. d. lib. 2. tit. de minorib. ref. 9. num. 14. Menchaq. diff. §. 10. num. 72. ampl. 20. Viu. decis. 22. num. 16. Paul. Montan. d. cap. 33. num. 259. cum segg. Gutier. diff. part. 2. cap. 5. num. 18. Ioseph. Sesse Arag. decis. 163. num. 2. Bernard. Græze ad præf. Camera Imper. lib. 2. com. 72. Molin. de iustis. tract. 2. disp. 557. in princip. Iacob. Cancr. d. part. 1. cap. 7. de tutorib. num. 115. vers. si non potest transigere, Galganet. de tutel. lib. 2. tit. 15.

Limita nisi rem minoris meliorem faciat, & dando alteri parti pretium per viam transactionis remaneat cum re, super qua lis agitur, l. si pignora, §. fin. l. interdum, §. qui tutelam, ff. de furtis, Pinel. vbi sup. num. 46. Bertaz. de clausulis instrument. claus. 10. gloss. 1. num. 18. Cald. Pereira de resolut. emphy. cap. 9. num. 36. Ioseph. Sesse d. loco, Paul. Montan. d. cap. 33. num. 147. cum segg. Gutier. d. cap. 5. num. 28. Cancr. d. cap. 7. num. 117.

Neque permutatione, &c.] Notatur ad hoc quòd 6 res immobili minoris absque decreto etiam pro evidenti utilitate non possunt permutari, vt per Paz. in proam. leg. Tauri num. 351. Molin. de primog. lib. 4. cap. 4. num. 1. cum segg. Petram de fideicom. quest. 8. num. 528. cum segg. Vincent. de franchis decis. 355. num. 61.

- num. 6. Anton. Gom. *diff. 101. n. 1. cap. 14. mon. 14. vers. quinto* extendit. Cald. Pereira *de empt. cap. 8. num. 27. Maltrill. Sicil. decif. 2. n. num. 55. Castill. contraverf. lib. 5. cap. 65. num. 59. cum feqq. Alexand. Trentacing. diff. refoluit. 9. num. 14. Ceual. commun. quæst. 781. num. 8.*
- 7 *Et multo magis donatione, &c.*] Notatur ad hoc quòd donare bonamoris tanquam species alienationis est prohibitum, vt per Fab. de Monte *de empt. 4. quæst. princ. quæst. 12. n. 21. Alex. Trentac. d. refol. 9. num. 14. Nifi donatio eilet remuneratoria, ex Tiraq. in l. si vnaquum, verbo donatione largitus num. 25. & 29. Viui. decif. 87. num. 10. Alexand. Trentacing. d. refol. 9. num. 18. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. consent. lib. 4. tit. 6. num. 55. Burg. conf. 3. num. 33. & feq. Rot. apud Farin. decif. 341. num. 12. part. 1. re. centior. vbi quòd pupillus ob honorem familie potest donare & remunerare, nec propterea dicitur læsus si tutor id faciat. Menoch. conf. 29. num. 3. & 33. & conf. 100. 3. num. 54.*
- 9 *Nec alio quoquo modo transferre, &c.*] Veluti per compromissum, quòd sanc prohibetur super rebus immobilibus minoris, quia potest sequi alienatio, de quo Alciat. in l. cum te mon. 4. C. de transact. Blanc. de comprom. part. 4. num. 28. Roland. tract. de dote quæst. 14. sub num. 10. & conf. 76. num. 16. & feq. lib. 1. Afflic. decif. 185. num. 15. Franc. Viui. decif. 12. n. 10. Simoncel. de decret. tit. 6. infest. 8. num. 77. Ioseph. Ludou. Perus. decif. 47. num. 15. Ioseph. Sells. Aragon. decif. 168. Menoch. de arbit. casu 171. num. 43. cum feqq. Surd. de aliment. tit. 8. prin. 16. num. 31. & 35. Paul. Montan. d. cap. 35. num. 218. cum feqq. Iacob. Cancr. d. cap. 7. de tutor. num. 116. Ceual. d. quæst. 781. num. 8.
- 10 *Hinc censum super rebus minoris abque iudicis decreto imponere tutoribus non est permiffum, Simoncel. in tract. de decret. lib. 2. tit. 6. num. 35. Perez de Lara de vita hominis cap. 22. num. 40. cum feqq. Valalc. de iure emph. quæst. 35. num. 5. in fine, Cald. Pereira in d. l. si curatorem, verbo contractum fecisti num. 1. Paul. Montan. d. cap. 35. num. 124. cum feqq. Gutier. d. part. 2. cap. 5. num. 24. Castill. contron. lib. 4. cap. 61. a num. 19. vbi que ad 45. Auendan. de censib. cap. 81. num. 5. Quamuis contrarium, immo censum à minore sine iudicis decreto imponi posse, teneant Gasp. Roderic. de annuis redditib. lib. 1. quæst. 14. n. 15. Felician. de censib. lib. 2. cap. 4. num. 11. vers. ex qua resolutione, quia eorum fundamentis bene satisfacit Castill. citatis loco, & ex Auendan. rem componere nititur Ludou. Cenci. de censib. part. 1. cap. 2. quæst. 1. art. 2. num. 3. vbi in adulto respondet cum distinctione, aut curatorem non habebat, & tunc impositionem abque curatoris auctoritate esse ipso iure nullam tenet; aut curatorem habebat, & tunc merito iure valere, sed posse rescindi per restitutionem in integram affirmat.*
- 11 *Nec censum minori debitum alienare sine solemnitatibus, quæ in alienationibus bonorum immobilium requiruntur, Tiraq. de retractu lig. §. 1. glof. 6. num. 12. Surd. decif. 104. num. 4. Gasp. Roderic. de annuis redditib. lib. 1. quæst. 14. num. 2. Mendez de Castro de annuis in prin. num. 36. Paul. Montan. d. cap. 35. num. 123. Ludou. Cenci. de censib. part. 1. cap. 3. quæst. 1. art. 2. num. 16. Castill. d. cap. 61. num. 34. & 39.*
- 12 *Nec (super rem immobilem) seruitutem imponere, nec eam remittere possunt, l. 5. §. simili modo, l. sed si pecunia, §. si eius, cum feq. ff. de reb. eorum. Fabian. de Monte in tract. de empt. 4. quæst. princ. q. 22. num. 13. Pinel. in l. 1. C. de bonis mat. part. 3. num. 69. Gutier. d. part. 1. cap. 5. num. 24. Alexand. Trentacing. d. tit.*
- de minorib. refol. 9. num. 8. Galganet. de tuel. lib. 3. quæst. 43. num. 4.*
- Nec eam hypothecare, vt dixi in collect. ad l. etsi 13. Præf. in hoc cod. tit.*
- Nec ab actione quam minor habet ad rem immobilem tutor cadere potest, vt dixi in collect. ad l. si ad resoluendum, hof. hoc cod. tit.*
- Nec in emphyteusim rem minoris dare, vt dixi in 15 collect. ad l. etiam, in hoc cod. tit. Galganet. de tuel. lib. 3. quæst. 43. num. 2.*
- Nec renunciare, vel definire acquirere aliquam rem immobilem in qua est minori quæsitum dominium ipso iure, vt legatum, vel fideicommissum relictum, l. magis puto, §. fundum ff. de reb. eorum. Anton. Gom. d. rem. 2. cap. 14. num. 14. Menchaq. diff. §. 10. num. 72. ampl. 13. Paul. Montan. diff. cap. 33. num. 150. & num. 377. & 381. Gutier. d. cap. 5. n. 40. Alexand. Trentacing. diff. tit. de minorib. refoluit. 9. num. 5.*
- Nec fructus fundi perpetuo alienare, vt per Si. 17 moncel. de decret. lib. 3. tit. 8. infest. 16. num. 19. Cancr. d. var. refoluit. part. 2. cap. 1. num. 145. Ludou. Cenci. de censib. part. 2. cap. 1. quæst. 2. art. 3. num. 8. Perez de Lara de vita hominis cap. 12. num. 56.*
- Nec locare fundum ad longum tempus, l. sed si 18 pecunia, §. fin. ff. de reb. eorum. Fabian. de Monte diff. 4. quæst. princ. quæst. 12. num. 8. & 9. Bocet. decif. 134. Pinel. in l. 1. C. de bonis mat. part. 3. num. 64. Menchaq. d. §. 10. num. 78. vers. intellige in vocatione ordinarii, Molin. de primog. lib. 1. cap. 21. num. 1. Martens. l. 6. glof. 3. num. 16. tit. 7. lib. 5. noua Recop. Paul. Montan. d. cap. 33. num. 396. cum feqq. Gutier. d. part. 2. cap. 5. num. 28. Alexand. Trentacing. d. tit. de minor. refol. 9. num. 39. Cald. Pereira de refoluit. emptor. cap. 5. n. 10. cum feqq. & cap. 4. num. 44.*
- Et si quid inuicem, &c.*] Notatur ad hoc quòd 19 fructus regulariter veniunt quando contra dispositionem iuris nulliter actum est, vt per Rimin. iun. conf. 5. num. 41. Imol. conf. 73. In causa proposito, in fine num. 9. versum aduertendum, Stephan. Gratian. discip. forens. cap. 45. num. 29. vbi num. 30. cum sequ. rationem assignat quoniam faciens actum contra iuris & statuti dispositionem, censetur in mala fide, ac proinde repetit ad fructuum restitutionem, & n. 32. tenet quòd nulla causa excusat à fructibus quando ius resistit.
- Id minus restituere debet.*] Notatur ad hoc quòd 20 minor rem alienatam vendicans, pretium à se receptum restituere debet, vt per Menoch. de præsumpt. lib. 3. pref. 84. num. 1. vbi numeris feqq. declarat.

SYMMARIVM.

- 1 *Decretum ex falsa causa interpositum ipso iure nullum est, ideo illo non obstante non tenet alienatio, & num. 2. quamuis decretum esset parum ex causa vera, partim ex causa falsa, num. 3. & 4.*
- 5 *Minor & eius tutor non potest mobilia hypothecare, procedit non solum quando hypothecaret rem simpliciter suam, sed etiam cum, quam emit, si pretium non soluit, pro eius solutione, num. 6.*
- 7 *Minor afferens iudicem fuisse falsis allegationibus circumuentum id probare.*

L. Esi præses. V.

Iidem AA. Sereno.

Decretum ex falsa causa interpositum est ipso iure nullum, ideo illo non oblante non tenet alienatio. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. n. 1. sup. hoc tit.

Hanc eandem conclusionem ex hoc text. defumit Cald. Pereira in l. 1. si curatorem, verbo latis num. 163.

prope fin. C. de in integr. restit. minor. quod ampliatur, quamvis decretum esset partim ex causa vera, partim ex causa falsa, quia adhuc nullum est, ut per Capyc. decif. 51. Simoncel. de decret. tit. 6. in pect. 5. num. 59. & 60. Sigism. Scacc. de iudic. part. 1. lib. 2. cap. 11. num. 1122. Cald. Pereira de empt. & vendit. cap. 13.

num. 52. vbi tradit quod falsa causa vitiat decretum etiam si causa sit partim vera, & partim falsa, & extendit et si non esset falsa ipso iure, sed per exceptionem, & siue expressa esset in decreto, siue non, dummodo ex actis constet. Vnde apparet quod obreptio vitiat decretum, secundum Cald. Pereira d. cap. 13. num. 52. Cardin. Mantica. de tacit. & ambig. consent. lib. 4. tit. 6. num. 6. vbi tradit quod in hoc casu datur actio pupillo contra tutorem ex eo quod per obreptionem obtinuit decretum.

Vel obligandum, &c.] Notatur ad hoc quod minor & eius tutor non potest immobilia hypothecare, ut per Fabian. de Monte de empt. & vendit. 4. quest. princip. quest. 12. num. 10. Gregor. Lop. l. 4. gloss. 2. tit. 5. part. 5. Pinel. in l. 1. C. de bonis matern. part. 3. num. 19. Mench. de success. creat. lib. 1. §. 10. num. 72. vers. denique, Cald. Pereira in d. l. 1. si curatorem, verbo contratum num. 6. vers. septimo, & de empt. & vendit. dist. cap. 11. num. 15. Sura. conf. 191. num. 17. & decif. 354. Gasp. Roderic. de annis redditib. lib. 1. quest. 14. num. 9. Auendan. de censib. cap. 79. num. 3. Paul. Montan. de tutel. cap. 33. num. 182. cum segg. Gutier. in simili tract. part. 2. cap. 5. num. 15. Molin. de iustit. tract. 2. diffus. 224. num. 27. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 3. cap. 580. num. 7. Castill. controuers. lib. 4. cap. 61. num. 31. Perez de Lara de vita hominis cap. 22. num. 58.

Amplia procedere non solum quando minor hypothecaret rem simpliciter suam, sed etiam eam, quam emit, si pretium non soluit, pro eius solutione; nam adhuc talis hypotheca non valet; quamvis eo pacto a venditore sit vendita & tradita, iuxta text. in l. 1. §. si minor, ff. de rebus eorum, de quo vide Menchac. d. §. 10. num. 72. ampl. 4. Sarmient. lib. 3. select. cap. 8. a num. 5. Pinel. in d. l. 1. part. 3. num. 52. Cald. Pereira in d. l. 1. si curatorem, verbo contratum fecit num. 6. Alexand. Tentacinq. var. resol. lib. 2. tit. de minorib. resol. 9. num. 8. Monter. Cueva decif. 1. num. 3. Sura. decif. 173. num. 3. infine, Gutier. de tutel. part. 2. cap. 5. num. 36. cum segg. Castill. d. cap. 61. n. 33. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 2. cap. 242. num. 5. & 6. Simoncel. de decretis lib. 2. tit. 6. in pect. 1. n. 14. Perez de Lara dist. tract. de vita hominis cap. 22. a num. 1.

Si falsis allegationibus, &c.] Notatur ad hoc quod minor assertens iudicem fuisse falsis allegationibus circumuentum, probare id debet, ut per Menoch. de presump. lib. 2. q. 75. num. 13. Bertazz. de classis. in instrum. claus. 10. gloss. 2. num. 16. Viui. decif. 1. n. 10. & decif. 426. num. 7. Card. Mantica. de tacit. & ambig. consent. lib. 4. tit. 6. n. 30. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 564. n. 22. & 23. & cap. 555. n. 15. 34. & 37.

SVMMARIVM.

1 Alienationis causam coram iudice proponi non sufficit, sed necesse est ut apud acta probetur, & ut interponatur decretum, & num. 2. ut decretum interponatur, non potest peti a iure per procuratorem, num. 3. sed personaliter ab ipso tutore. num. 4.

5 in Precibus expressa probari debent ab experiente, si de eis ipsi controuersia fuerit cum aliquo, num. 5.

6 de Alienatione rerum minoris immobilium cum agitur, requiritur cognitio causa, quæ ante decreti interpositionem procedere debet. Causa necessaria ut bonorum immobilium minoris alienatio permittatur solitis interuenientibus a iure requisitis solemnitatibus, plures, num. 7. 8. 9. 10. 11.

L. Minorum. VI.

Jmppp. CARVS, CARIN. & NVMERIAN. AAA. Varo.

Non sufficit causam alienationis proponi coram iudice, sed est necesse ut apud acta probetur, & ut decretum interponatur. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. n. 1. sup. hoc tit.

Hanc eandem conclusionem ex hoc text. defumit Galganes. de tutel. lib. 2. tit. 21. num. 8.

Per procuratorem delato, &c.] Notatur ad hoc quod tutor non potest petere per procuratorem ut interponatur decretum, ut ex Aret. tenet Titac. de iure mariti gloss. 6. num. 25. vbi subdit huius rei nullam aliam esse rationem, quam quia petendo interponi decretum a iudice ipse auctoritatem præstat venditioni, Cald. Pereira de empt. & vendit. cap. 13. n. 40. vbi tradit decretum esse personaliter a tutore postulandum, & a iudice præstandum, nec posse hoc per procuratorem expediri, quemadmodum nec iudex per subdelegatum.

Notatur etiam ad hoc quod expressa in precibus probari debent ab experiente si de eis controuersia ipsi cum aliquo fuerit, ut per Malcard. de probat. conclus. 1210. aliar. 1216. num. 1.

Causis probatis, &c.] Notatur ad hoc quod cognitio causæ requiritur, cum agitur de alienatione rerum immobilium minoris, quæ ante decreti interpositionem procedere debet, ut per Menoch. de arbit. casu 171. num. 23. & conf. 726. num. 17. Cald. Pereira de empt. cap. 13. num. 43. Gregor. Lop. l. 4. gloss. 6. tit. 5. part. 5.

Causæ autem necessariae ut bonorum immobilium minoris permittatur alienatio solitis interuenientibus a iure requisitis solemnitatibus, plures sunt. Veluti si minor ætate alieno sit grauatus, iuxta posita in l. ob as. ius hoc eod. tit. Secundò si minor fame laboret, nam pro eius alimentis bona sua immobilia alienari possunt interuenientibus dictis solemnitatibus, ut per Bertazzol. de clausul. instrum. claus. 10. gloss. 2. num. 4. vbi extendit etiam pro coniunctorum alimentis vendi posse, Franc. Viui. decif. 25. vbi etiam extendit pro alimentis feruis, & familia, & decif. 426. Greg. Lop. per text. ibi in l. 20. gloss. 1. tit. 16. part. 6. Gutier. alleg. 24. num. 5. & 6. & de tutel. part. 2. cap. 5. num. 34. Sura. de aliment. tit. 8. prinil. 45. n. 2. Sigism. Scacc. de iudic. lib. 2. cap. 2. num. 186. Cald. Pereira de empt. cap. 14. num. 26. Castill. controuers. lib. 4. cap. 61. num.

nam. 29. Quamvis contrarium, immo quod proprietatis bonorum immobiliarum minorum pro eorum alimentis non debet alienari, et si cogentur mendicare, teneant Gasp. Bac. de decimatu. cap. 10. num. 16. Munoz de ratiocin. cap. 22. num. 48. cum seqq. Paul. Montan. de tutel. cap. 32. num. 224.

9 Tertiū iusta causa alienationis bonorum immobilium minoris est ob defensionem pupilli, vt per Sigilfin. Scacc. d. lib. 22. cap. 2. num. 186.

10 Quarto est etiam dotis constitutio, pro qua alienatio cum decreto interueniente valet, vt per Tiraq. de iure mariti gloss. 8. num. 198. Bertaz. d. claus. 10. gloss. 1. num. 3. Couarr. praei. cap. 28. num. 10. Paul. Montan. d. cap. 33. num. 41. 8. Gutier. d. part. 2. cap. 5. num. 51. & 52. Steph. Gratian. discept. forens. cap. 583. num. 2. & 3. Si enim maritus non velit contrahere, nisi dos ei in pecunia numerata detur, decreto iudicis vendi poterunt, Cardin. Mantie de iuribus & ambig. conuen. lib. 4. tit. 6. num. 6. Catd. Pereira de empt. & vendit. cap. 14. num. 20. Cenc. de censibus part. 1. cap. 1. quest. 1. art. 2. num. 28. Rota apud ipsum dec. 23. & apud Pacific. post tract. de Saluiano interdictio dec. 104. n. 4. eadem Rota apud Farin. dec. 543. num. 8. part. 2. reuertitur. Et pro dotanda forore similiter licitam esse alienationem, tenuerunt Cald. Pereira d. cap. 14. num. 21. Ludou. Cenc. citato loco. Et dicit Rota apud Farin. dec. 567. num. 6. part. 2. reuertitur, quod recusante marito recipere bona stabiliā in dotem, tunc licitum esse tutore illa alienare, vt dos detur in pecunia.

11 Quinto donatio propter nuptias est etiam iusta causa alienationis bonorum immobilium, vt illa iudicis decreto interueniente valida existat, Roderic. Xuar. l. tit. de las arbas lib. 3. fori a num. 61. Anton. Gom. l. 50. Tauri num. 14. Azucud. l. 2. num. 12. tit. 12. lib. 2. noue Recopil. & ibi Matien. gloss. 2. num. 5. Sura. dec. 278. Valasc. conf. 2. num. 6. D. Barbof. in l. si ante num. 23. folio marit. Gutier. de tutel. part. 2. cap. 5. num. 51. & seq. Aluic. Ricc. in collectan. dec. part. 1. cels. 345. Stephan. Grarian. discept. forens. cap. 367. num. 17. & 18. Camill. Borel in summ. dec. tom. 3. tit. 4. a num. 22. Perez de Lara de vita hominis cap. 22. num. 34. Gabr. Pereira Lusit. dec. 28. n. 1. vbi quod non sufficit iusta causa cum auctoritate tutoris, vel curatoris, vel alius solemnitatibus, nisi & iudicis decretum interueniat.

S V M M A R I V M.

Minor sicut non potest alienare immobilia sine decreto, ita nec ad alienandum se obligare, non potest se obligare ad resoluendum donationem sibi factam, num. 2. vel rem immobilem alteri dare, vel tradere, num. 3. nec actionem competentem remittere, num. 4. non pactum facere de retrouendendo rem immobilem ab illis emptam ex intervallo, num. 5. intelligi, vt num. 6. non credere, vel remittere actionem personalem, quam habet ad rem immobilem consequendam, num. 6.

7 Alienatio prohibita prohibetur omnis actus, per quem alienatio sequi potest, & sic prohibetur promissio, num. 8.

9 Solemnitas qua requiritur in contractu, requiritur etiam in distractu.

Sicut minor non potest alienare immobilia sine decreto, ita nec ad alienandum se obligare, Colligitur ex Ordinatio. Doctores citati in l. 1. num. 1. sup. hoc tit.

Notatur ad hoc quod minor non potest se obligare ad resoluendum donationem sibi factam, vt per Sura. dec. 173. num. 3. vel rem immobilem alteri dare, vel tradere. Anton. Gom. tom. 2. var. cap. 14. num. 14. vers. quarto. Galganet. de tutel. lib. 3. tit. 21. num. 37. vbi quod non potest actionem competentem remittere. & lib. 3. quaest. 45. num. 11. vbi quod non potest facere pactum de retrouendendo rem immobilem ab illis emptam ex intervallo. Intellige quando ex intervallo post perfectum contractum apponetur pactum, vel conditio; at vbi adducitur incontinenti sustinetur, & cogitur contrahens acceptare in totum, vel repudiare in totum contractum, vt per Tiraq. de retractu conuent. ad finem tit. 1. 2. & seq. Pinel in l. 1. part. 3. num. 53. vers. inferius deimonon, C. de bonis mat. Corbul. de iure empti. tit. de causa priuata. ob non solut. canon. ampl. 27. num. 2. cum seq. Sura. dec. 120. num. 24. & seq. D. Barbof. in l. si conitante 25. in princip. num. 123. ff. soluto matrimonio.

Notatur etiam ad hoc quod minor non potest credere, vel remittere actionem personalem, quam habet ad rem immobilem consequendam, nam eiusdem iuris est actio personalis ad rem consequendam quam ipsamet res, vt per Anton. Gom. d. tom. 2. cap. 14. num. 14. vers. quarto extendi. Pinel. in rub. C. de bonis mat. part. 1. num. 33. Menchaq. de success. creat. lib. 1. §. 10. num. 72. col. 4. vers. quod autem dicimus, Cald. Pereira in l. si curatore, verbo contractum fecit num. 7. & in tract. de empt. & vendit. cap. 13. num. 11. Gutier. de tutel. part. 2. cap. 5. num. 27. Auedan. de censib. cap. 56. num. 16. Paul. Montan. de tutel. cap. 33. num. 150. cum seqq. Ratio est, quia actio, quam minor habet ad rem immobilem, consummatur inter bona immobilia minoris, Simoncel. de decret. lib. 3. tit. 3. Colet. de processib. executa part. 1. cap. 3. a num. 236. Menoch. de presump. lib. 4. pres. 142. a num. 16. Valasc. conf. 77. in princip. Cald. Pereira de resolut. empti. cap. 12. num. 9. & 10. & de empt. cap. 13. num. 11. Et semper actio & obligatio iudicatorum mobilis, vel immobilis secundum naturam rei, pro qua competit, vt citato hoc text. tenet Anton. Gom. d. tom. 2. var. cap. 10. num. 2.

Notatur etiam ad hoc quod prohibita alienatio ne, prohibetur, & omnis actus per quem alienatio sequi potest, vt per Sura. dec. 254. num. 20. Et sic prohibetur promissio, de quo Tiraq. de retractu lig. 6. gloss. 2. num. 52. & gloss. 13. num. 13. & de retractu conuent. ad finem tit. num. 1. cum seqq. & num. 30. & de iure mariti gloss. 5. num. 11.

Notatur etiam ad hoc quod illa solemnitas qua requiritur in contractu, exigitur etiam in distractu, vt per Tiraq. de iure mariti gloss. 5. num. 86. Anton. Gom. l. 40. Tauri n. 36. col. 2. Cald. Pereira de potest. eligen. cap. 7. num. 13.

S V M M A R I V M.

Non alienantur immobilia sine decreto ex causa ipsa solutio largitur.

2 Alienari

L. Et si is, quem. IX.

Jdem AA. Mutiano.

¹ Alienari possunt bona immobilia ex causa dotis. requiritur tamen ad validitatem huius donationis auctoritas curatoris, non 3. procedit in donatione propter nuptias, quæ in omnibus doti equiparatur, *num. 4.*

L. Prædia rustica. VIII.

Imp. Dioclet. & Maximian. AA.

Theodora.

¹ EX causa sponsalitiæ largitatis immobilia non alienantur sine decreto. Colligunt ex Ordinar. Doctores citati in l. 1. n. sup. hoc tit.

² Notatur ad hoc quod bona immobilia minoris possunt alienari ex causa dotis, vt per Roland. de lucto dotis, quasi 45. à num. 2. Neguzant. de pignori 4. memb. 2. part. num. 75. Cardin. Mantie. de tacitis & ambig. convention. lib. 4. tit. 6. num. 57. Galganet. de tuel. lib. 2. tit. 21. num. 35. D. Barbol. in l. si ame 6. num. 12. ff. soluto mar. vbi tamen aduertit quod requiritur quod ad validitatem huius donationis interueniat auctoritas curatoris. l. mulier 28. ad fin. C. de iure dot. & decretum iudicis l. lex qua tutores, pign. princ. C. de administ. tut. quia scilicet dotis causa præstat quidem iustam causam alienandi, & nihilominus etiam exiguntur solemnitates requisitæ in alienatione rerum minoris immobilium, Cou. pract. cap. 28. num. 10. Subditque idem D. Barbol. citato loco, supradicta procedere in donatione propter nuptias, quæ in omnibus doti equiparatur, non obstante text. in l. fin. §. cum autem, C. si maior factus alienationem, qui videtur probare donationem propter nuptias indistinctè posse fieri per minorem; nã ita interpretanda est vt aliz donationes non possint fieri per minorem etiam cum decreto, tamen donatio propter nuptias poterit fieri cum decreto, quasi donatio propter nuptias debeat quidem iustam donandi causam, & tamen debeat interuenire solemnitates requisitæ in alienandis rebus immobilibus minorum.

S V M M A R I V M.

- ¹ Alienatio licet sit prohibita favore minorum, tamen ali non prohibentur se, & res suas obligare.
- ² Prohibitio extra personam & causam prohibitionis non egreditur.
- ³ Pupillus, seu minor si tutore, vel curatore auctore rem suam immobilis sine iudicis decreto alienauerit, nihil agit.
- ⁴ Res minoris si vendatur sine decreto, contractus rescinditur, sed accessoria obligatio pignoris facta per curatorem tenet.
- ⁵ Tutor, & curator valide obligare possunt bona propria pro euictione bonorum minoris sine solemnitate alienationis.
- ⁶ Contractus factus per minorem licet sit nullus pignora tamen remanent, quando alius principali nomine se obligauit.
- ⁷ Euictionis promissio facta per mulieres in alienatione rei minoris, in qua non interuenit decretum, valet, & agi potest contra bona illorum, qui promiserunt de euictione.
- ⁸ Accessorium non sequitur suum principale vbi in accessorio non est eadem ratio.

Barbol. Collect. in Cod. Tom. II.

¹ Licet alienatio sit prohibita minorum favore, tamen alij non prohibentur se, & res suas obligare. Item prohibitio extra personam & causam prohibitionis non egreditur. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. sup. hoc tit.

Notatur ad hoc quod si pupillus, seu minor tutore, vel curatore auctore rem suam immobilem sine iudicis decreto alienauerit, nihil agit, quia ita gestum à pupillo sine iudicis decreto, quamuis intercesserit tutoris auctoritas, ratum non erit, vt per Rot. decis. 93. n. 1. p. 2. diu. Galgan. de tut. lib. 2. tit. 23. n. 3.

Notatur etiam ad hoc quod si res minoris vendatur sine decreto, contractus rescinditur, sed accessoria obligatio pignoris facta per curatorem tenet, vide Alex. conf. 66. in fine vol. 4. Bellac. 1. commun. opin. lib. 5. tit. 31. n. 7. pag. 771. Neguzant. de pignori 3. p. memb. 1. n. 42. & 5. p. memb. 1. n. 22. ad fin. Aym. post tract. de antiquitate temp. in quasi. de idemnitæ mulieris, vers. quarto principaliter n. 19. 20. 21. & 39. vbi eleganter explicat hunc text. Menoch conf. 38. n. 68. & de arbit. casu 171. num. 77. vbi quod tutor & curator valide obligare possunt bona propria pro euictione bonorum minoris sine solemnitate alienationum. Vincent. de Franchis decis. 400. num. 3. vbi citato hoc text. dicit in eo disponi quod licet contractus factus per minorem sit auctus, pignora tamen remanent, quando alius principali nomine se obligauit, & num. 10. subdit hunc text. specialiter procedere in contractu, qui fit de re minoris sine decreto iudicis, qui non tenet, tenet tamen quoad maiorem, quia priuilegium, quod datur minori, illum non egreditur, idem Vincent. de Franchis decis. 665. n. 4. Calualc. de tut. & cur. n. 72. Rot. Auen. decis. 103. n. 6. Simoncel. in tract. de decret. lib. 2. fol. 75. n. 28. cum seq. Pinel. in lib. 2. C. de rescind. vendit. p. 3. c. 1. n. 17. & 18. Verall. decis. 316. n. 1. part. 1. vbi per hunc text. ait quod euictionis promissio facta per mulieres in alienatione minoris, in qua non interuenit decretum, valet, & agi potest contra bona illorum, qui promiserunt de euictione, & num. 2. subdit non ob stare quod intellectus Salyceti ad hanc l. loquitur in matre, & non in femina, quia Salic. bene loquitur in casu, videlicet in muliere alienante fundum dotalem. Calualc. decis. 11. n. 27. p. 1. Ann. in collect. 198. latè & eleganter D. Barbol. in l. 1. p. 5. n. 25. ff. sol. mar. vbi dicit quod in hac l. curator nomine minoris veditit, & eius etiam nomine veditat, pignora autè pro euictione præstitit proprio nomine, & ideo quamuis minoris alienatio non valeat, tamen pignoris datio facta nomine proprio valerebit deinde verius esse respondit quod si minor prohibitus alienare præstat pignora pro euictione, non subsistit pignoris datio, non dubium, C. de leg. sed si curator præstat pignus ex bonis suis, subsistit pignus, quia respectu curatoris nulla inuenitur facta prohibito, & n. 16. id cõfirmat, quia in specie huius text. curator vendit tanquã curator, & sic nomine minoris, ac proinde in ea venditione non debet cõsiderari persona curatoris, sed potius ipsius minoris, cuius nomine facta fuit venditio. l. illud 4. §. 1. ff. de euict. ergo & pignoris datio euisdem nomine facta valere non debet, atque ita necessariò videtur dicendum quod in terminis huius l. curator vendit tanquam curator, & sic nomine minoris, & tamen nomine proprio obligauit se de euictione, & pignora dedit de bonis propriis, vnde merito ex propria persona tenebitur.

E E c

Notari

Notari solet hic text. ad hoc quod accessiorum non sequitur suum principale, ubi in accessorio non est eadem ratio. Ita Brunor. a Sole in locis communib. verbo *accessorium* 1. Card. Tufch. *pract. concl. tom. 1. lit. A. concl. 76. num. 36. & concl. 79. n. 4.* Franc. Molin. de *rita nupt. lib. 1. cap. 1. n. 12.* Ego ipse in *assim. iuris vsusfreq. assim. 4. n. 10.*

SYMMARIVM.

- 1 Minor vendicans eius prædia non iure alienata, tenetur restituere pretium quatenus probetur in eius utilitatem versum, & non. 1. implorans beneficium restitutionis in integrum debet restituere quod ex illo contractu accepit, num. 1. minorem teneri restituere pretium & emptorem rem cum fructibus, num. 4.
- 5 Minor qui agit, & se laesum dicit, an teneatur probare pretium perdidisse, vel emptor, a quo res petita, versum fuisse in minoris utilitatem, distinguitur n. 6. res soluitur verosimilitus, n. 7.

L. Prædiorum. X.

Iidem AA. Grato.

- 1 Minor vendicans eius prædia non iure alienata, tenetur restituere pretium quatenus probetur in eius utilitatem versum. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. *minor. 1. sup. hoc tit.*
- 2 Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumunt Boët. *decis. 80. num. 6.* Roland. a Valle *consil. 7. num. 1. 18. 19. & 30. vol. 3. & consil. 10. num. 38. lib. 4.* Pintel. in l. 2. C. de *rescind. vend. p. 1. n. 29.* Cacheran. *decis. 160. num. 16. cum segg.* Gutier. de *tut. p. 2. cap. 5. num. 19.* Paul. Montan. in *simili tract. cap. 13. a num. 89. & n. 615.* Perez de Lara de *vita hominis cap. 18. n. 34. cum segg.* Jacob. Cancr. *var. resol. part. 2. cap. 1. n. 164. cum segg.* & num. 168. ubi quod implorans beneficium restitutionis in integrum debet restituere quod ex illo contractu accepit. Morl. in *emporio iuris p. 1. tit. 1. quest. 1. num. 45. in fine.* Cald. Pereira de *empt. & vend. cap. 13. n. 37.* ubi minorem teneri restituere pretium ait, & emptorem rem cum fructibus.
- 5 In Gloss. *Consiliis.* Hic agitur de quest. utrum minor qui agit, & se laesum dicit, teneatur probare pretium perdidisse, vel emptor, a quo res petitur, versum fuisse in minoris utilitatem? In qua gloss. in *presenti*, cui similis verbo probetur, in l. si sine 33. §. in *terpito*, ff. de *administ. iuror.* distinguit inter restitutionem, & nullitatem, ita ut cum minor restitutionem petit adversus alienationem ex eo quod in venditione, vel in pretio laesus fuit, & onus probationis quod pretium fuit male perditum, vel consumptum, incumbere debeat: si vero nullam dicat venditionem ex defectu decreti, & aliarum solemnitarum, emptori onus probandi venditionem in utilitatem minoris incumbere; sequuntur Socin. sen. *consil. 615. col. penult. n. 13. vers. circa tertiam quest. vol. 1.* Cacheran. *Pedem. decis. 71. num. 9.* Anton. Gabr. *commun. lib. 1. tit. de probat. concl. 7. n. 18.* Viui. *decis. 447. n. 25.* Menoch. de *presumpt. lib. 3. presumpt. 84. num. 2. cum segg.* & lib. 6. *presumpt. 27. num. 10.* Mascard. de *probat. conclus. 1162. alias 1167. n. 18. cum segg.* Alexand. Trentacinq. *variarum resol. lib. 2. tit. de minorib. resolut. 6. n. 6. vers. alia est opinio.* Riminlon. *conf. n. 76. lib. 1.* Simoncel. in *tract. de decret. lib. 3. tit. 7. num. 10.* Jacob. Cancr. *var. resol. p. 1. cap. 1. de minorib. n. 270.* Galgan. de *tut. lib. 1. tit. 2. n. 42. prope fin.*

Verum licet hæc distinctio communis sit, tamen magis iuri consona videtur resolutio aliorum, qui indistincte tenent emptorem semper teneri ad probationem verionis pretij in utilitatem minoris, si minor restitutionem petens probaverit se laesum in vendendo fuisse, nisi insimul dicat se laesum ex eo quod pretium sibi solum male perdidit, seu consumpsit, quia tunc tanquam fundamentum suæ intentionis amissionem pecunie probare debet. Ita Pintel. in l. 2. C. de *rescind. vendit. part. 3. cap. 1. num. 16. lib. 3.* Mench. *controuers. vsusfreq. lib. 3. cap. 66. num. 1. cum segg.* ubi late & eleganter hanc materiam declarat, & plures casus distinguit, Cald. Pereira in l. si *curatorem, verbo per quod prescriptum, num. 3. & 4.* Cald. in *integrum restitut. minor. Sfort. Odd. intrat. de in integrum restitut. minor. quest. 47. art. 4. & 5. a num. 23.* Morl. in *emporio iuris civilis tom. 1. tit. 5. quest. 1. num. 45. vers. scilicet hæc distinctio*, late Fachinæ *controuers. iuris lib. 2. cap. 46.* ubi quatuor opinioniones in hac materia refert, & opinionem eorum sequitur, qui indistincte docent probandam esse pecuniam in eorum utilitatem versam, & non sufficere probare pecuniam ad minorem, vel alium peruenisse, Montan. de *tut. cap. 33. num. 137. cum segg.* Donell. *enucleat. part. 2. lib. 21. cap. 10. col. 8. in fine, lit. CC. vers. hinc Duarenus.* Perez de Lara de *vita hominis cap. 18. num. 42.* idem Cald. Pereira de *empt. & vendit. cap. 13. num. 37. in fine, & num. 38.* qui duo ultimo loco citati concludunt quod quando contractus cum solemnitatibus est initus, sed minor dicit pretium perdidisse, incumbit ipsi minori onus probandi rem non fuisse versam in suam utilitatem: at vero quando dicit se laesum ex eo quod contraxit, quia sibi non expediebat vendere, & probavit laesionem, & tunc actor, qui vult retinere præteritum pretij, debet probare in utilitatem minoris fuisse versum.

SYMMARIVM.

- 1 Alienatio ubi est nulla, minori non est necessaria restitutio, secus si sit aliqua, & laesio in pretio sit sequuta. Prædictum decretum non excludit minoris restitutionem si adversus alienationem se restitui postulauerit, num. 2.
- 3 in Contractibus minorum an & quando competente ordinario remedio, cesset extraordinarium restitutionis in integrum.

L. Si quidem. XI.

Iidem AA. Trophima.

UBI alienatio est nulla, minoris restitutio non est necessaria, secus si sit aliqua, & laesio in pretio sequuta. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. *num. 2. sup. hoc tit.*

Notari solet hic text. ad hoc quod Prædictis decretum non excludit minoris restitutionem, si adversus alienationem se restitui postulauerit, ut per Gregor. Lopez l. 2. *gloss. tit. 19. part. 6.* Anton. Gom. *variar. tom. 2. cap. 14. num. 4. col. 2. vers. & si quidem.* Sfort. Odd. de *in integrum restitut. minor. part. 1. quest. 12. art. 9. ex num. 54.* Cald. Pereira in l. si *curatorem, verbo implorare, num. 2. & verbo laesio, num. 81.* C. de *in integrum restitut. minor. & de empt. & vend. cap. 13. num. 33.* Gutier. de *tut. p. 2. cap. 12. n. 14.*

In gloss. *Restitutionem fin. ibi sed videtur iudicis de 3. etrum facere cessare restitutionem*, &c. Vtrum autem &

& quando in contrahibus minorum competente ordinario remedio, l. 2. C. de rescind. vendit. cesset extraordinarium restitutionis in integrum? vide Pinel. in d. l. 2. part. 2. quest. 2. num. 18. & part. 3. cap. 1. num. 20. Anton. Gom. tom. 1. variarum cap. 14. num. 1. col. 3. Roland. à Valle conf. 9. in princ. lib. 1. Anton. Gabr. commun. lib. 1. tit. de empt. & vendit. concl. 1. num. 11. Mauric. de resit. in integrum cap. 189. Sfort. Odd. in simili tractat. quest. 17. num. 111. Seraphim. de privileg. inran. princ. 83. num. 8. Simonc. de decretis lib. 3. tit. 7. num. 13. Menchaq. controu. vssifreg. cap. 65. n. 2. Ioan. Garc. de expens. cap. 18. num. 19. Morl. in emporio iuris part. 1. tit. 5. quest. 1. num. 30. & quest. 7. num. 22. Perez de Lara de vitabominis cap. 2. num. 98. & Cald. Pereira de empt. & vendit. cap. 33. num. 35. & 36.

SYMMARIVM.

- 1 Minor si ex alieno sit gravatus, tunc pro eius solutione solemnitatibus interuenientibus immobilium bonorum suorum permittitur alienatio, & num. 2.
- 2 Et alienum quando dicitur vrgere, arbitrio iudicis relinquatur.
- 3 Tutor non distrahat prædia pupilli ad æs alienum soluendum ultra quam opus sit.
- 4 Tutor vendens prædium minoris ultra æs alienum vrgens, dicitur sine causa alienare, & consequenter versari in dolo. Iudicet considerandum circa alienationem rei immobilis minoris antequam decretum proferat, num. 6.
- 5 Subbassatio in venditione bonorum immobilium minorum necessaria.
- 6 Tantum non excludit casus similes, in quibus eadem, vel vrgentior ratio militat.
- 7 Alienatio bonorum immobilium minoris pro dote constituenda, licita, & solemnitatibus à iure requisitis interuenientibus, licita, si minor fame labore, pro eius alimentis, num. 10. vel illius coniuncta persona, num. 11.
- 8 Alienari licet potest res minoris sterilis, & infructuosa, & que magis incommodum, quam commodum illi offert. Alienari bona stabilia, quando firmis & vrsura superant fructus bonorum hereditariorum, num. 12.
- 9 Alienatio etiam pro magna utilitate minoris fieri nequit.

L. Ob æs alienum. XII.

Idem AA. & CC. Leontio.

- 1 Si minor res alieno sit gravatus, tunc pro eius solutione solemnitatibus interuenientibus immobilium bonorum suorum permittitur alienatio. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. supra hoc tit. Aloyf. Leo super. fol. 70.
- 2 Hanc eandem conclusionem ex hoc textu desumunt Ordin. Reg. Lusitan. lib. 1. tit. 87. §. 26. l. Hispan. 60. tit. 18. part. 3. vbi gloss. 3. & 9. Roland. à Valle conf. 33. d. num. 1. lib. 1. & conf. 60. num. 1. & 2. vol. 4. Couar. lib. 1. var. cap. 8. num. 6. Afflic. dec. 249. n. 1. Capyc. dec. 113. num. 6. & 7. Rebuff. ad leges Gallia tract. de resit. in integrum. gloss. 7. art. 2. n. 2. Menoch. de arbit. casu 171. num. 5. Bertazze. de clausul. instrument. clausul. 10. gloss. 2. num. 2. Surd. conf. 115. num. 35. Sigifm. Scac. de iudic. lib. 2. cap. 1. num. 286. Garc. Matrl. Sicil. dec. 121. num. 1. & 2. p. 2. Stephan. Gratian. Marebia dec. 131. Gutier. de iur. part. 1. cap. 5. n. 73. & 75. Paul. Montan. in simili tract. cap. 33. Molin. de Barbof. Collect. in Cod. Tom. II.

Instit. tract. 2. disp. 214. mon. 22. Castill. controuers. lib. 4. cap. 61. num. 24. & 43. Cald. Pereira de empt. & vendit. cap. 14. num. 23. Cardin. Mantie. de tacitis & ambiguis conuent. lib. 4. tit. 6. mem. 6. Mari. Antonin. variarum resolut. lib. 2. resol. 31. num. 7. Aloyf. Rice. l. 6. dec. Curia. Archiep. Neapol. dec. 226. à num. 1. p. 1. Ludou. Cenci. de censib. p. 1. cap. 2. quest. 1. art. 2. n. 31. Fachinæ. controu. iuris lib. 3. cap. 3. Galgancet. de iudic. lib. 1. tit. 11. num. 36.

Iudicis arbitrio relinquitur quando dicatur vrgere æs alienum, vt per Menoch. d. casu 171. num. 6. & 7. Roland. d. conf. 33. num. 2. vol. 1. d. conf. 60. num. 34. & 5. vol. 4. vbi dicit quod iudex debet adhibere causæ cognitionem antequam inisset & petat sibi solui, quia alias ei non est soluendum, Stephan. Gratian. discip. forens. tom. 3. cap. 55. num. 3. vbi tradit non requiri necessarium quod contra executio imminet per relaxationem mandati, sed sufficere quod creditores inissent, & debitum perant. Vnde non sufficit quod Notarius afferat in instrumento venditionis creditores institisse, & sibi solui petisse, sed aliter constare de instantia debet, Roland. d. conf. 33. n. 13. & d. conf. 60. num. 5. Menoch. de casu 171. num. 8. & conf. 214. num. 2. vbi quod tutor non debet distrahere prædia pupilli ad æs alienum soluendum ultra quam opus sit, & num. 4. quod tutor vendens prædium minoris ultra æs alienum vrgens, dicitur sine causa alienare, & consequenter dicitur in dolo versari, Mari. Antonin. d. resol. 31. num. 8. Gutier. d. part. 2. cap. 5. n. 75. Duen. regnl. 186. ampl. 3. cum seqq. Cald. Pereira d. cap. 14. num. 27.

Sed antequam iudex per suum decretum proferat rem immobilium minoris alienari posse pro debito soluendo, debet primò considerare si æs alienum vrget, ita vt non possit alienatio in tempus differri, Elcob. de ratioc. 1. 6. n. 10. vers. quibus Paul. Montan. d. cap. 33. n. 6. 7. 10. & 19. Secundò vtrum pecuniam minor habeat, vel nomina debitorum, qui conueniri possint, vel fructus, vel alia bona mobilia, ex quibus creditoribus solui possit, Afflic. dec. 249. n. 1. Roland. conf. 33. n. 4. & 5. lib. 1. Menoch. remed. 15. recap. n. 147. vers. 2. & d. casu 171. n. 9. cum seqq. Card. Mantie. d. lib. 4. tit. 6. num. 8. & 11. Paul. Montan. d. cap. 33. n. 11. & 12. Rota apud Ludou. Cenci. post suum tract. de censib. dec. 23. n. 8. & 9. vbi prius esse alienanda mobilia inquit. Tertio an tutius, & vtilius sit prædia pignori, quam vendere, Menoch. d. casu 171. n. 15. Paul. Montan. d. cap. 33. n. 32. cum seqq. Quarto quod vendatur res minus damnosa, Menoch. d. remed. 15. num. 147. vers. tertio, & d. casu 171. n. 10. Card. Mantie. d. lib. 4. tit. 6. num. 12. Paul. Montan. d. cap. 33. n. 13. & 14. Quintò quod pro paruo debito non vendatur res magna, Menoch. d. remed. 15. num. 147. vers. 4. & d. casu 171. num. 21. Cardin. Mantie. vbi supra n. 13. De his omnibus iudex debet se informare, & non nimis credere tutoribus, & curatoribus, sed requirere pupilli, vel minoris cõsanguineos, vel liberos aliquos fideles, vel quem alium, qui noticiam rerum pupillarium habeat, & iubere quod sibi edantur rationes & inuentarium bonorum pupilli, & de omnibus probationes accipere, vt aduertit Roland. d. conf. 33. n. 10. & 11. lib. 1. & d. conf. 60. lib. 4. Menoch. d. casu 171. num. 23. & 24. Cardin. Mantie. d. tit. 6. n. 11. Paul. Montan. d. cap. 33. n. 6. cum seqq. Anton. Fab. in iurispud. Papin. tit. 11. de tutel. p. 7. aliar. 87.

In venditione bonorum immobilium minoris subbassationem esse necessariam, probat l. & si sine, §. 1. ff. de minorib. l. Hispan. tit. 18. p. 3. & ibi gloss. 2. vbi quod debet subbassari per ipsam triginta dierum, Roland. d. conf. 33. n. 14. vol. 1. Rebuff. tom. 2. ad

EEe 2 leges

leges Gallie, tit. de restit. art. 2. gloss. 7. num. 8. Afflict. decif. 148. Fabian. de Monte de emp. 5. quæst. princ. in princ. Negozant. de pignori. 1. membr. 5. part. princip. cum. 47. Viui. decif. 22. num. 14. & decif. 25. num. 11. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 3. num. 46. alt. Molin. d. diffus. 224. num. 11. Menoch. d. remed. 15. recuper. num. 147. & a casu 171. num. 27. & 28. & casu 129. num. 3. Bertazz. d. clausul. 10. gloss. 2. num. 7. Surd. confil. 49. n. 19. cum segg. Felician. de censib. lib. 2. cap. 3. num. 4. versic. nem in alienatione. D. Barbol. in l. si mor. ff. solus marim. part. 1. num. 60. Cardin. Mantica. d. lib. 4 tit. 6. num. 31. Thesaur. quæst. forens. lib. 4. q. 75. num. 78. Gutier. d. part. 2. cap. 5. num. 5. Cald. Pereira de emp. cap. 13. num. 48. Quamvis omissionem huius solemnitatibus non vitare venditionem teneant plures, quos refert & sequitur Stephan. Gratian. d. sceptr. forens. tom. 3. cap. 47. 3. num. 9. & cap. 564. num. 24. & de cif. 130. num. 2. cum segg. In quo autem loco bona minoris debeant subhastari & præconizari, declarat Bertazz. d. clausul. 10. gloss. 2. num. 7. vbi ait optimum consilium esse si subhastatio huiusmodi fiat in vtroque loco, vbi scilicet res sita est, & pupillus habitat. Sed proximum ponit Cald. Pereira d. tractat. de emp. cap. 13. num. 19. vbi si virget debitum in loco originis, iudex originis debet cognoscere an sint bona, quæ alienari magis expedit, etque subhastari mandabit in territorio, in quo res sita sunt, & ad id litteras requisitorias ad iudicem territorij dirigetis verò administratio diuisa est, tunc iudex eadem litteras mittet, & propositam alienandi causam, & bonorum domicilij minoris, & qualitatem bonorum, & conditionem, consulente ad iudice vtrum in sua provincia alia bona minus vitia existant, quæ minori pro æt alieno alienare vitulius sit.

8 Ob æt alienum tantum causa cognita. Ita hic punctuando legis Alciat. lib. 4. diffusul. cap. 5. sed iuxta communem sensum punctuando esse post dict. rationem, tradit Menoch. d. casu 171. num. 61.

In gloss. Alienum tantum 1. ibi, vel similem causam, &c. Notatur ad hoc quod dictio taxativa tantum, vel quod similis non excludit casus similes, in quibus eadem, vel vigentior ratio militat, vt per Anton. Gom. tom. 1. variarum cap. 11. num. 12. Gutier. lib. 1. canon. quæst. cap. 14. num. 5. Cordub. de Lara in l. si quis a liberis, §. idem ius, num. 49. ff. de liber. agnos. Surd. de aliment. tit. 1. quæst. 2. num. 10. Menoch. confil. 432. num. 36. & confil. 1121. num. 24. Sanchez de matrim. lib. 7. quæst. 31. num. 6. Ceuall. commun. contra commun. quæst. 504. num. 4. Cald. Pereira d. tract. de emp. & vendit. cap. 14. num. 25. Melch. Phæbos Lusit. decif. 54. mon. 14. tom. 1. & plures quos retuli de dictis, vsus frequent. dist. 401. num. 8.

In eadem gloss. ibi, vt dotem. Notatur ad hoc quod pro dote constituenda licita est alienatio bonorum immobilium minoris, solemnitatibus a iure requisitis interuenientibus, vide citatos in collect. ad l. 6. vers. quando super eod. tit.

9 In eadem gloss. ibi, vel donationem propter nuptias, &c. Et de hac vide relatos d. l. 6. versic. quinto donatio.

10 In eadem gloss. ibi, item ob famem, &c. Notatur ad hoc quod si minor sine labore, pro eius alimentis bona sua immobilia alienari poterunt interuenientibus a iure requisitis solemnitatibus, vt per Roder. Xuar. in l. quoniam in prioribus, super declarat. leg. Reg. 9. num. 3. col. 3. Tiraquell. de retratu lign. §. 26. gloss. 1. num. 18. Surd. de aliment. tit. 8. privileg. 45. num. 2. Molin. dict. tractat. 2. diffus. 224. num. 22. & citatos in collect. ad d. l. 6. versic. cause autem necessaria,

In eadem gloss. ibi, forte & ob famem comitatus. 11 rum per suarum. Notatur ad hoc quod ob famem comitatus personarum pupilli, eius bona distrahi possunt, vt per Cald. Pereira d. cap. 14. num. 26.

In eadem gloss. ibi, idem dicunt de fundo sterilis, &c. 12 Notatur ad hoc quod res minoris sterilis, & infructuosa, & quæ magis incommodum, quam commodum illi affert, alienari licite potest, vt per Natt. confil. 631. num. 37. Imol. confil. 98. num. 4. Rota apud Ludou. Cenci. post suum tractat. de censib. decif. 23. num. 2. & apud Farinac. decif. 675. num. 2. part. 2. recentiorum, vbi ait licitum esse alienare bona stabilia minorum, 13 quando fœnus & vfus superant fructus bonorum hæreditarium.

In eadem gloss. ibi, quod non placet, &c. Notatur 14 ad hoc quod alienatio etiam pro magna vtilitate minoris fieri non valet, vt per Afflict. decif. 87. num. 1. & 2. Capyc. decif. 113. Surd. confil. 155. num. 59. Menoch. de arbit. casu 171. num. 60. cum segg. Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo contractum scilicet, num. 14. C. de in integrum restit. minor. Gutier. de tutel. part. 2. cap. 5. num. 33. Garc. Matrit. Scil. decif. 121. num. 2. Aloy. Riccin. decif. Cursia Archiep. Neapol. decif. 226. num. 2. & 3. Alexand. Trentacin. var. lib. 2. tit. de minor. resolut. 9. num. 9.

L. Etiam vctigalia. XIII.

Idem AA. & CC. Zenophila.

Minor non potest vendere suam emphyteusim sine decreto. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. n. 1. supra hoc tit.

Hanc eandem conclusionem ex hoc textu desumunt Menoch. de arbit. casu 171. num. 56. vbi per hunc textum idem dicit si esset fundus vctigalis, & confil. 29. num. 17. Anton. Gom. variarum tom. 2. cap. 14. num. 14. versic. sexto extende, cum segg. Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo contractum scilicet, num. 3. C. de in integrum restit. minor. Paul. Montan. de tutel. cap. 33. num. 419. Gutier. in simili tract. part. 2. cap. 5. num. 24. Molin. de iustit. tract. 2. diffus. 224. num. 27. Alexand. Trentacin. variarum resolut. lib. 2. tit. de minorib. resolut. 9. n. 8. Galignet. de tutel. lib. 3. q. 43. in princ.

L. Vetere. XIV.

Idem AA. & CC. Phrominio.

Minor a vendicando alienata repellitur si pretium suum debitum versum non restituit cum vfuris. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. supra hoc tit.

Conducunt posita in collect. ad l. prædiorum 10. supra hoc eod. tit.

L. Siminor. XV.

Idem AA. & CC. Sabino.

Immobilia pro alio debito non possunt in solutum dari sine decreto. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. supra hoc tit.

Hanc eandem conclusionem ex hoc textu desumunt Tiraquell. de retratu lign. §. 3. gloss. 14. n. 2. Boët decif. 49. Afflict. decif. 335. n. 18. Anton. Gom. variar. tom. 2. cap. 14. n. 14. vers. quando extende, Simoncel. de decret. lib. 2. tit. 6. insp. 14. fol. 321. Menoch. de arbit. casu 172. num. 50. Galignet. de tutel. lib. 2. tit. 6. num. 5. & tit. 21. num. 30.

SV 24

S V M M A R I V M.

- 1 Aliena immobilis sine decreto iudicis possunt cum fructibus vindicari, sed pretium in utilitatem minoris versus cum usuris debet restitui, & sumptus meliorationis.
- 2 Suburbia in materia favorabili, & large interpretanda, civitatis appellatione continentur.
- 3 in Alienatione rerum immobilium minoris, ad interponendum decretum competens est iudex territorij ubi res minoris sita est.
- 4 Minor rem minus legitime alienatam recuperat cum fructibus.
- 5 Restitutio in integrum propter læsionem minori & Ecclesia competens sit una cum fructibus, limitatur num. 6.
- 7 Melioramenta si que sunt facta in re alienata, obici possunt minori illam cum fructibus recuperare volenti.

L. Si prædium. XVI.

Idem AA. & CC. Eutychia.

- 1 Immobilia aliena sine decreto iudicis, in cuius territorio sunt sita, possunt cum fructibus vindicari, sed pretium in utilitatem minoris versus cum usuris debet restitui, & sumptus meliorationis. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. supra hoc tit.
- 2 Quod ab urbanis non loco, sed qualitate secernitur.] Vnde suburbia in materia favorabili & large interpretanda civitatis appellatione continentur, Abb. conf. 52. num. 6. lib. 2. Crauet. conf. 297. num. 1. Cardin. Tulch. præf. concl. tom. 1. lit. C. concl. 280. num. 6. Garc. Gironda de privileg. seu exempt. explicat. n. 54. & alij per me citati de appellat.ia verborum utriusque iuris signific. appell. 49. num. 1.
- 3 In qua situm est, &c.] Ergo ad interponendum decretum in alienatione rerum immobilium minoris, competens est iudex territorij, ubi res minoris sita est, de quo tamen vide Greg. Lopez l. 32. gloss. 9. tit. 2. part. 3. & l. 4. gloss. 8. tit. 5. part. 5. Tiraquell. de re tractu l. 1. n. 3. gloss. 3. n. 22. cum segg. Anton. Gom. tom. 2. variarum cap. 14. num. 17. post princ. Rodoan. de reb. Eccles. non alienand. cap. 27. de auctor. Prælati in alienat. interponenda, num. 40. cum segg. Cald. Pereira de empr. & vend. cap. 14. num. 13. 15. & 18. in fine, Card. Mantica de tacitis & ambiguis comment. lib. 4. tit. 6. num. 23. & 24. Gutier. de tutel. part. 1. cap. 16. n. 19. Gonzal. ad regul. 8. Camell. gloss. 5. §. 7. mem. 38. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 3. cap. 555. num. 6. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 224. num. 29. in fine.
- 4 Sed vindicationum eius, & fructuum, &c.] Notatur ad hoc quod minor rem minus legitime alienatam recuperat una cum fructibus, vt per Neut. conf. 85. num. 12. Alaph. decis. Pedem. 106. n. 6. Rot. decis. 545. in fine, apud Farin. part. 2. recentiorum, Surd. decis. 45. num. 9. vbi per totam illam decis. tradit quando teneatur ad fructus consumptos, & ad eos, quos percipere potuit quando datus in solutum rei minoris, vel Ecclesie fuit facta sine solemnitatibus, & decis. 179. n. 1. & 2. tenet quod emens, aut in solutum accipiens rem minoris sine solemnitatibus iuris, dicitur esse in mala fide, & tenetur ad fructus perceptos, & percipiendos, Perez de Lara de vita hominis cap. 3. num. 102. Giurb. decis. 89. num. 3. vbi dicit quod si titulus possessionis est ipso iure nullus, vt si gestus est contra ius cum minore non servatis iuris Barbof. Collect. in Cod. Tom. I. l.

solemnitatibus, tunc restituitur bona cum fructibus, sine exte, sine non, Pinel. in l. 2. C. de rescind. vend. part. 2. cap. 4. num. 10. Menoch. remed. 15. recap. num. 617. & 614. & conf. 173. num. 7. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 1. cap. 45. num. 32. & 33. quia vbi emptor non est bonæ fidei, poterit minor fructus vniuersos vindicare, Couart. vari. lib. 1. cap. 3. num. 1. cum segg. Bertazz. de clausul. instrum. clausul. 10. gloss. 2. mon. 14. Tiber. Decian. conf. 20. num. 1. & 84. lib. 5. Gamb. Lusti decis. 312. num. 1. Viui. decis. 12. n. 6. Ioseph. Sesse Aragon. decis. 136. num. 12. & 25. cum segg. Mastil. Sicil. decis. 121. num. 5. part. 2. Gutier. de tutel. part. 2. cap. 5. num. 10. cum segg. Alex. Raudenl. de analog. cap. 30. num. 46.

Notatur etiam ad hoc quod restitutio in integrum propter læsionem minori & Ecclesie competentem sit una cum fructibus, vt per Bernard. reg. 219. Ioann. Garcian. reg. 316. Eman. Costa in l. Gallus, §. & quid si tantum, part. 2. num. 71. ff. de liber. & peltion. Menchaq. vssifreg. quest. cap. 71. num. 6. Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 46. & seg. Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo implorare, num. 13. Sfort. Odd. de integritate restit. quest. 45. art. 2. num. 15. Morti in empirio iuris part. 1. tit. 5. in præmis num. 319. Pichard. in §. extraneis 6. num. 40. Instit. de hered. qualis. Castill. controuerf. lib. 3. cap. 23. num. 51. vbi dicit huiusmodi regulam limitandam esse quousque æquitatis ratio contrarium postulauerit, iudicemque ad remittendos fructus mouere poterit.

Et sumptus meliorati prædi, &c.] Notatur ad hoc quod melioramenta si que sunt facta in re alienata obici minori possunt illam cum fructibus recuperare volenti, vt per Thesaur. quest. forens. lib. 4. q. 75. num. 10. Paul. Montan. de tutel. cap. 33. num. 616. Perez de Lara de vita hominis cap. 18. num. 27. Galgan. de tutel. lib. 1. tit. 21. num. 42. vers. & ideo.

L. Inter omnes. XVII.

Idem AA. & CC. Philippo.

Si minor cum minore habeat rem communem, sine decreto alienare non licet, sed nec ad communem diuidendo iudicium prouocare. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. mon. 1. supra hoc tit.

Hanc eandem conclusionem ex hoc textu defumunt Socin. regul. 283. Bellacomb. tom. 1. commun. opin. lib. 5. tit. 5. l. 1. num. 24. pag. 774. vbi quod minor non potest diuidere nec ad diuisionem socium, vel hæredem prouocare, nisi ipsi minori diuisionem facere expediret, puta si socium haberet rixosum, & contumeliosum; vel si res communis ipsi minori foret damnosa, Fabian. de Monte de empr. 4. quest. princ. quest. 22. num. 16. Simoncel. de decret. lib. 2. tit. 4. de iust. fol. 179. Petr. Gregor. synagm. iuris lib. 12. cap. 51. n. 16. prope fin. Mench. de success. creat. §. 10. n. 78. tom. 1. Rebuff. ad leges Gallie tit. de restit. art. 1. gloss. 3. num. 22. Menoch. de arbit. casa 171. n. 34. & conf. 80. num. 25. Gutier. de iuram. confirm. part. 1. cap. 58. n. 11. vbi quod minor ad diuisionem prouocare non potest, licet prouocari possit ad eam per maiorem; quod ipse intelligit quando non est vtile minoribus, nam si sit vtile, & eis expediat, bene poterunt minores prouocare ad diuisionem cum auctoritate tutorum, & n. 11. subdit quod minores possunt inter se diuidere prædia communia quoad culturam & redditus, licet non quoad proprietatem. Cald. Pereira de resol. emphyt. cap. 5. n. 45. Cardos. in praxi iudic. & Advocat. verbo diuisio, num. 17. Valasc. consil. 53. num. 5. tom. 1. Galganet. de tutel. lib. 1. tit. 21. num. 29. post mod.

L. Si minores. XVIII. & vlt.

Imp. CONSTANT. A. & CONSTANT.

C. ad Severum.

Predia minorum alienari non possunt etiam propter debita fiscalia, nisi causa probata & interueniente decreto. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. *supra hoc tit.*

Quando decreto opus non est.

TIT. LXXII.

DECRETUM non requiritur, I. si alienatio fiat secundum voluntatem patris, vel testatoris, ex cuius bonis res ad minorem peruenit, l. 1. & 3. II. si Princeps alienari permisit, l. 1. III. si res, quæ alienatur, sit velitis detrita, vel animal superuacuum, vel quidvis aliud, quod seruando seruari non possit, *vt. Scilicet in hanc rubr. Cuiac. Pac. & VVesembec.*

SYMMARIVM.

1. Alienari sine decreto possunt immobilia pupilli ex voluntate patris, & num. 2. §. 7.
3. Minor tenetur reuocare ex pacto reuocandi à suo predecessore facto.
4. Minor sine decreto vendit quando testator vendit iussu.
6. Prædia minorum distrahi possunt à tutoribus, & curatoribus, si id fieri parentes testamento cauissent.
8. Tutor redditus pretio reuocare potest absque iudicis decreto, si probetur defunctum pactum fuisse de reuocando, intellige vt num. 9.

L. Si probare potest. I.

Imp. SEVER. & ANTON. AA.

Valentino.

1. Imobilia pupilli ex voluntate patris alienari sine decreto possunt. Colligunt ex Ordin. Cyn. Salicet. Bart. Angel. Fulgos. Castrenf. Bald. Richard. Sebass. Naui. remissius Casal. in annot. & Ximen. in concordantia.
2. Hanc eandem conclusionem exornant Tiracuell. de retratu. comen. §. 1. gloss. 6. num. 28. vbi quod minor tenetur reuocare ex pacto reuocandi à suo predecessore facto, & de iure mariti, gloss. 8. num. 194.
4. Vbi quod minor sine decreto vendit quod testator vendi iussit, Afflic. decis. 185. n. 10. vbi quod quando pater pupilli dedit licentiam alienandi rem pro debito, potest alienari sine decreto, Petr. Gregor.
6. Synagm. in iura. part. 2. lib. 12. cap. 3. num. 16. vbi quod tutores, & curatores prædia minorum distrahere possunt si id fieri parentes testamento cauissent, Anton. Gom. tom. 2. variarum cap. 14. num. 16. versic. item quæro, Vincent. de Franchis Neapol. decis. 302. num. 2. vbi quod decretum non requiritur in alienatione reiminoris patre mandante vendi, etiam quod voluntas sit

minus solemnis, Surt. decis. 77. num. 1. vbi quod non est curandum quod partis voluntas per contractum accesserit, vel per vltimam voluntatem, quia quocunque modo interuenient necessitas, cessat decretum, & de aliment. tit. 8. præul. 56. num. 91. vbi quod minor licite alienat sine solemnitate ex permisso testatoris, Stephan. Gratian. Marchia decis. 131. num. 2. Gutier. de tuel. part. 1. cap. 5. num. 64. Ioan. Bapt. Costa de rata, & quota quæst. 123. num. 13. Molin. de Instit. tractat. 2. disput. 224. num. 28. vbi quod quando pater, aut testator iussit testamento, aut codicillo vt bonum immobile minoris heredis sine iudicis decreto posset alienari, valida est alienatio sine tali decreto, etiam si testamentum minus solemniter tradita sit ea facultas.

Notatur ad hoc quod si probetur defunctum pactum fuisse de reuocando, potest tutor reddito pretio licite reuocare abque iudicis decreto, vt per Vincent. de Franchis decis. 106. num. 23. vbi intelligit vt quoad retrotransactionem dominij non sit necessarium iudicis decretum, quia fit ex causa precedentis, refert Jacob. Cancr. variarum resolut. part. 2. cap. 6. num. 11.

SYMMARIVM.

1. Concesso Principis specialis habet vim decreti, & num. 2.
3. Res minorum an & quando nequeant distrahi sine tutoris, vel curatoris auctoritate, & decreto Prætoris & causa cognitione, nisi rescriptum Principis interueniat, & num. 4.

L. Illud requirendum. II.

Imp. AVRELIAN. A. Pulchro.

Concesso Principis specialis habet vim decreti. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. n. 1. *supra hoc tit.*

Hanc eandem conclusionem ex hoc textu desumunt Ruin. conf. 68. in princip. & conf. 161. num. 26. lib. 1. Cardin. Mantica de tacitis & ambiguis comen. tom. 1. lib. 4. tit. 6. num. 46. vbi quod res minorum sine tutoris, vel curatoris auctoritate & decreto Prætoris & causæ cognitione distrahi non possunt, nisi rescriptum Principis interueniat. Quæ resolutio locum non habet si minor à Principe veniam ætatis impetrauit, vt pro maiore habeatur. nam hæc venia solum operatur quoad administrationem suorum bonorum, & alienationem bonorum mobilium, non vero quoad alienationem bonorum immobilium, quæ sine decreto, aut Principis rescripto alienari non possunt, l. 1. §. 1. & 3. C. de his qui ven. at. imper. vbi in collect. d. 13. num. 2. plures citantur Doctores, quibus addo Simoncel. de decret. lib. 1. tit. 8. num. 23. cum segg. Cardin. Mantica d. tit. 6. num. 47. Bertaz. de claus. instrum. claus. 10. gloss. 2. num. 1. in fine, Paul. Montan. de tuel. cap. 33. num. 76. & 77. Jacob. Cancr. var. resolut. tom. 2. cap. 1. n. 183. Perez de Lara de vita hominis cap. 35. n. 82. Galgancet. de tuel. lib. 2. tit. 21. num. 15.

SYMMARIVM.

1. Alienatio facta ex patris voluntate, vel testatoris, valet sine decreto, & num. 2.
3. Distrahere nequeunt executores testamentary rem magis volens, et satisfactionem dispositioni testatoris de leui.

L. Prædium

Si quis ignor. rem min. &c. Tit. LXXIII. 607

L. Prædium rusticum. III.

Imp. DIOCLET. & MAXIMIAN. AA.
& CC. Stratoniciano.

- 1** Alienatio facta ex patris voluntate, vel testatoris, valet sine decreto. Colligunt ex Ordinariis. Doctores citati in l. 1. m. 1. *sup. hoc tit.*
- 2** Hanc eandem conclus. probant citati in l. 1. *sup. hoc cod. tit.* quibus addo Sarmient. *selecl. interpret. l. 3. cap. 8. m. 10.* vbi per hunc text. tenet quod seruanda est voluntas & dispositio super alienanda re minoris, quam antequam esset minoris, dominus illius rei imposuit, Greg. *Lop. l. 3. gloss. 4. tit. 10. p. 6.* Cardin. *Mantic. de tacit. & ambig. conuent. tom. 1. lib. 4. tit. 6. m. 58.* vbi num. 59. & 60. extendit vt habeat locum etiam si parentes id permiserint in testamento, quod postea irritum factum sit, quia ex eo etiam voluntas declaratur, & vt etiam huiusmodi licentia possit concedi non solum in vltima voluntate, sed etiam in actu inter vivos; & ibi etiam quaerit quid si aliquis in genere dat licentiam hæredibus suis, vt possint alienare prædium, an sub ista licentia generali comprehendantur etiam pupilli hæredes.
- 3** Notatur ad hoc quod executores testamentarii non possunt rem magni valoris distrahere, vt satisfaciant dispositioni testatoris de re leui, vt per Menoch. *de arbit. casu 182. num. 34.*

SVM MARI VM.

- 1** Alienari possunt sine decreto vestes detrita, & animalia superuacua, & m. 2. Vnde vestes pretiosæ, aut grex animæ, caprarum, vel boum, non possunt vendi, nisi concurrant solemnitates n. 3.

L. Et sine. IV. & vlt.

Imp. CONSTANTIN. A. ad populum.

- 1** Vestes detritæ, & animalia superuacua possunt alienari sine decreto. Colligunt ex Ordinariis. Doctores citati in l. 1. m. 1. *sup. hoc tit.*
- 2** Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumunt Gutier. *de tutel. part. 1. cap. 1. m. 119.* Molin. *de iustit. tract. 2. disp. 214. num. 14.* Galgancet. *de tutel. lib. 2. tit. 21. num. 27.* in princip. Vnde vestes pretiosæ, aut grex ouium, caprarum, vel boum non possunt vendi, nisi concurrant solemnitates, de quo vide Rododan. *de rebus Eccles. non alien. quest. 8.* Molin. *de iustit. tract. 2. disp. 265. num. 4.* Filluc. *in quest. moralib. tract. 44. de alien. rerum. Eccles. cap. 4. num. 24.*

Si quis ignorans rem minoris esse sine decreto comparauerit.

TIT. LXXIII.

Non solum is qui a tutore, vel curatore emit, præscribere potest, l. 1. sed etiam secundas emptor, qui a primo emptore emit, l. 1. nec non qui emit a donatario, si forte tutor, vel curator rem donauit, l. 1. Qui vero mala fide accepit, non

præscribit, d. l. 1. Mala fidei possessor rem restituit cum fructibus; bona fidei possessor sine fructibus, l. 2. Scripserunt in hanc rubr. Cuiac. Pac. & VVesembec. De materia tit. Gutier. *de tutel. part. 1. cap. num. 2. m. 10.* cum seqq. Galgancet. *cod. tract. lib. 2. tit. 21. num. 40.* cum seqq.

SVM MARI VM.

- 1** Emit rem minoris tanquam minoris non præscribit; secus si tanquam maioris, & m. 2. si non a minore, nec eius tutore, sed ab alio res pupillaris vendita sit, tunc ex temporis intervallo emptor nullam potest acquirere defensionem, nisi forte non vt pupillaris, sed alterius bona fide emerit, num. 3.

L. Si ea quæ. I.

Imp. GORDIAN. A. Felici.

Qui emit rem minoris tanquam minoris non præscribit, si autem tanquam maioris bona fide, præscribit. Colligunt ex Ordinariis. Cyn. Bart. Salicet. Angel. Fulgos. Bald. Castren. Scharf. Sebast. Naui. remissus Casali in *amot.* & Ximen. in *concordans.*

Hanc eandem conclus. ex hoc text. desumunt **2** Cald. Petreia in l. si curatorem, verbo contractum fecisti, m. 1. vbi si denique, C. de in integ. restit. minor. Gutier. *de tutel. part. 1. cap. 5. m. 11.* Galgancet. etiam *de tutel. lib. 2. tit. 21. num. 40.* in mediis. vbi ait quod si non a minore, nec eius tutore, sed ab alio res pupillaris vendita sit, tunc ex temporis intervallo emptor nullam potest acquirere defensionem, nisi forte non vt res pupillaris, sed alterius bona fide emerit.

SVM MARI VM.

- 1** Minor rem alienatam sine decreto cum fructibus vendicat, nisi emptor fuerit bona fidei, & m. 2. 3.
- 4** Adultus carens curatore alienando rem sine decreto posset transferre possessionem; pupillus vero sine tutoris auctoritate, vel adultus habens curatorem sine curatoris auctoritate non posset possessionem cilialem, nec naturalem. Decretum non interuenisse probatur si in contractu recentem celebrato nulla de ipso facta sit mentio, num. 5.
- 6** Error iuris excusatur a mala fide, sicut bona prorsus non inducit.
- 7** Errantem in iure bona fide acquirere fructus ex contractu nullo, & iure reprobato ob defectum solemnitatis.
- 8** Prescriptio, & acquisitio fructuum a pari procedunt.
- 9** Errans in iure an bonam fidem habere possit, & consequenter an præscribere valeat, remissus.

L. Si contra amplissimi. II.

Idem AA. Crispina.

Rem alienatam sine decreto vendicat minor cum fructibus, nisi emptor fuerit bonæ fidei. Colligunt ex Ordinariis. Doctores citati in l. 1. m. 1. *sup. hoc tit.*

EEe 4 HANG

2 Hanc eandem conclus. ex hoc text. desumunt exorantque ac dissimulando intelligunt. l. *Hisp. 44. tit. 28. part. 3. ubi glos. l. Coulib. 1. var. cap. 3. num. 6. ad fin. Pinel. in l. 2. C. de rescind. vend. part. 2. cap. 4. ex num. 40. Ioann. Gate. de expens. cap. 23. num. 33. Sfort. Odd. de integr. restitut. quest. 45. art. 2. num. 12. Anton. Fab. dec. ad. 7. error. 6. Oñauim. Pedem. decif. 160. num. 12. cum segg. Gutier. de tuel. part. 2. cap. 5. num. 10. Cardos. in praxi iudicium. & Advocat. verbo emptio, num. 40. Morl. in empta iuris part. 1. tit. 5. quest. 1. num. 41. Galganet. de tuel. lib. 3. quest. 41. & num. 1.*

Si non bona fide emptorem fuisse, &c. J. Postquam Imperator regulam ponit, ut immobilia minoris distrahantur sine iuris solemnitate cum vniuersis fructibus retrahantur, exceptionem tradit his verbis: si non bona fide emptorem fuisse conuenerit, quae difficultatem pati videtur, eo quod qualitas bonae fidei non videbatur applicari posse et, qui rem minoris emit, non obsequi iuris solemnitatibus, attenta doctrina text. in l. *quemadmodum, versumala fidei, C. de agricul. & censur. in qua difficultate resoluenda glos. in presenti, quam refert & defendit Pinel. d. part. 1. cap. 4. n. 31. & 32. intelligit eo casu de quo hic, bonam fidem induci & iuris errore, & Ioann. Gate. d. cap. 13. n. 34. tutum istum egregium vocat ad probandum quod qui habet titulum reprobatum a iure, potest habere nihilominus bonam fidem iuris ignarus, quia titulus illegitimus malam fidem inducit praesumptam, quae excluditur probata vera bona fide, quam mulier, rusticus, & vit iuris ignarus probare poterit ex variis circumstantiis, & num. 19. tradit textum in presenti agere de hac re bona fide, quae verificabitur in eiente rem minoris, vel ab ipso minore, vel a tertio, qui emerat a minore si bona fide id facit, venditque bona illa fides procedat; bona enim fides tota ratio est acquirendorum, vel amittendorum fructuum industrialium, non titulus iustus, vel iniustus, legitimus, vel illegitimus, cum sine titulo hac mala fides repetiri possit. & n. 14. *versus* verò, subdit talem iuris errorem non exculat neque iurare iurisperitum; verum aliter Morl. d. num. 42. in hac verba. Ex praedictis facile dissolui poterit grandis illa difficultas, quam adducit l. 2. *C. si quis ignor. rem minor. excusat* Molin. & Pinel. ubi supra, probat ille text. cum, qui sine solemnitate rem minoris comparauit propter bonam fidem excusari a fructuum restitutione, quod quidem absurdum videtur; nam si in iudicio restitutionis in integrum etiam bona fidei possessor fructus restituit, multo magis in d. l. 2. restitueret debet: nam in restitutione in integrum praesupponitur titulum merito iure valere: alias enim necessaria non est l. 2. *C. de pradij. min. At ibi d. l. 2. C. si ignor. rem minor. cum venditio sine decreto facta sit ipso iure nulla, d. l. 2. C. de pradij. min. sine titulo possidere videtur emptor, l. ne videm. & l. de petit. hered. facilius autem excusari debuisset a fructuum restitutione bonae fidei possessor titulum habens, quam is, qui nullo titulo possidebat, ut probat, *bonae fidei emptor ff. de acquir. rerum domini. iuncto text. in l. fructus, ff. de vsur.* secundum communem earum legum interpretationem, quam ponit Accurs. in d. l. fructus, probauit Barr. in l. ex diuerso num. 5. ff. de rei vindic. & est communis secundum Pinel. in d. l. 2. part. 2. cap. 4. num. 55. Couart. dist. cap. 3. num. 6. Menoch. de recuper. poss. remed. 5. num. 191. & Ioann. Gate. d. cap. 23. num. 35. a qua difficultate non facile se explicare poterunt Pinel. & Molin. ubi supra. Sed hac difficultas facile dissolui poterit perfecta natura restitutionis in integrum,**

quae venditionem rescindit non prout ex nunc, sed prout ex tunc, d. l. *facta, & d. l. videmus, & in Fabiana. Quae retrotractio efficit ut omnes fructus ex tunc ad minorem pertineant, ac si res ab eo alienata non fuisset, argum. text. in l. mortis causa 40. de donat. causa mort. iuncta Accurs. interpretatione in l. donationes, quas parentes, verbo reuocatur, C. de donat. inter. conferunt ea, quae actione rehedibitoria dicimus, in qua similis retrotractio fit, ut fructus omnes indistincte restituantur, l. cum autem, §. cum redhibitor, de ad. edicto, quem text. recte in proposito expendit Fulg. in l. emptor, ff. de rei vind. ac quoties venditio est ipso iure nulla, prout in d. l. 2. C. si quis ignor. nulla fit retrotractio: nam quamuis titulus ab initio fide nullus, tamen possessio, quae iuncta bona fide fructuum acquisitionem operatur, l. qui scit, §. in alieno, & ibi glos. verbo separati, ff. de vsur. notat glos. magna in l. 5. ex contrario ff. de acquir. poss. non reuocatur prout ex tunc, sed prout ex nunc, & ideo fructus restituere non debet. Hactenus Morla.*

Retrahitur. J. Ergo translati fuerit, ut per Anton. 4. Gom. l. 45. *Tauri num. 25. vers. tertio*, ex quo deducit quod adultus carens curatore alienando rem sine decreto posset transferre possessionem; pupillus vero sine tutoris auctoritate, vel adultus habens curatorem sine curatoris auctoritate non posset alienando, vel contrahendo transferre in alium possessionem civilem, nec naturalem.

In glos. *Probaturis*, ibi, *quod est eo ipso quod contrarium non probatur, &c.* Notatur ad hoc quod decretum non interuenisse probatur si in contractu recentem celebrato nulla de ipso facta sit mentio, ut per Simoncel. de decreto lib. 3. tit. 7. in §. post n. 33. Malfard. de probat. concl. 489. num. 10.

In glos. *Si non bona fide*, ibi, *etiam in iure errantem, &c.* Notatur ad hoc quod iuris error excusatur a mala fide, licet bonam prosum non inducat, ut per Pinel. in aurb. nisi num. 11. C. de bonis maternis, Cou. lib. 1. var. cap. 3. num. 8. ubi per hanc glos. tenet error tantum in iure bona fide acquirere fructus ex contractu nullo, & iure reprobatum ob defectum solemnitaris, Anton. Gom. l. 45. *Tauri num. 106. col. 2. vbi* 8 quod a pari procedunt praescriptio, & acquisitio fructuum, Menchaq. controu. illustr. part. 1. lib. 2. cap. 8. l. num. 6. ubi quod ad praescriptionem tam sufficiens esset bona fides, quae nasceretur ex iniusta causa, etiam profecta ab errore iuris, quam si a causa legitima descenderet.

Verum autem errans in iure bonam fidem habere possit, & consequenter an praescribere valeat? vide Duen. reg. 255. Cou. in reg. poss. part. 2. §. 7. num. 5. Molin. de primog. lib. 2. cap. 6. num. 68. Anton. Gabr. conuincit. tit. de praescript. concl. 14. num. 4. Cortal. lib. 4. miscel. cap. 1. num. 14. Malfard. de probat. concl. 1219. num. 29. cum segg. D. Barbof. in l. mora in prelat. num. 14. ff. solus matrim. Gutier. de tuel. part. 2. cap. 5. num. 14. cum segg.

L. Possessiones tuas. III.

Imp. DIOCLET. & MAXIMIAN.
AA. Agathe.

Minus legitime alienata vendantur etiam a secundo emptore, nisi sit munitus praescriptione. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. *supra hoc vi.*

Hanc eandem conclus. ex hoc text. desumit Titaq. de retractu lig. §. 3. glos. 10. num. 14.

L. Quoniam

L. Quoniam. I V. & vlt.

Idem AA. & CC. *Alexandro.*

IS, qui emit ab eo, cui minor donavit sine detrimento, præscribit contra eum à die, quo factus est maior spatio decem annorum eo præfente, vel viginti eo absente. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. *num. 1. sup. hoc tit.*

2 Latè de materia text. Mayn. lib. 2. *alim. cap. 3. d. princip.* Menoch. *remed. 15. recap. num. 175.* vbi ait huc text. locum esse, non verò constitutionis, *l. i. de inf. tit. seg.* quando tutor ipse folus, vel curator rem minoris non vt minoris, sed vt propriam alienauit, et n. 176. subdit in toto hoc tit. non agi cùm tutor, vel curator nomine pupilli, vel minoris dñtrabit, sed folam in illo esse hæritationem ex latere acquiritis an sciens, vel ignorans rem minoris sine decreto emat, et tandem concludit, ideo in hoc text. requiri præscriptionem illius decennij, vel viginti annorum, quia in venditore donationis titulo res petuerat, à quo venditor emptor deinde, successitque ius fuo metuitur legat, *Galganet. de tutel. lib. 2. tit. 2. in m. ac.*

*Si maior factus alienationem fa-
ctam sine decreto ratam
habuerit.*

TIT. LXXIV.

ALINATIO rerum ad minorem
pertinentium facta contra Senatuf-
confultum, id est, sine decreto, etsi ab
initio non valet, tamen ex post facto
confirmatur, *hoc tit.* Scripturum in
hanc rubr. Cuius Pac. & VVelemb. Quæ autem sit
differentia inter hunc tit. & alium similem *lib. 2. si
maior factus varium habuerit, dixi ibidem.* Et citi citatis
addo Perez de Lara de vita hominis cap. 22. n. 7.

SUMMARY

- 1 Minor factus licet ratam habeat alienationem
pedit inter dimidium in illi pretii venditi,
pretium nihilominus ipsum vendicare, nisi fidei in illum
preium suppleatur, vel in debito compensetur, &
mon.
- 3 Taciturnitas quinquenni defectum supplet decreti,
at non insitum causam aliunde.
- 4 Supplementum pretii esse in obligatione, rescissionem
verò contrarium in facultate solvendi.
- 5 Emptor qui maluerit potius rem restituere, quam
supplere insitum pretium, non potest fructus rei-
nere.

L. Cùm proponas. I.

Imp. GORDIAN. A. Licinie.

¹ **L**icet minor factus maior ratam habeat alienationem prædij intra dimidiam iusti pretij venditi, potest nihilominus ipsam vindicare, nisi iustum pretium suppleatur, vel in debito compensetur.

Colligunt ex Ordinarij. Cyn. Bartol. Salicet. Angel.
Fulgol. Bald. Castr. Sichard. Sebast. Nauj. remissive
Calal. in annot. & Ximen. in concordant. post omnes
Aloyf. Leo super 5. pag. 70.

Hanc eandem conclusionem ex hoc textu defumunt Anton. Gom. *var. iur.* 2. c. 14. n. 11. Pinel. in l. 2. C. de refind. vendit. part. 2. cap. 4. num. 5. & part. 3. cap. 3. num. 14. Menoch. *reus* 1. 5. recap. num. 184. & cap. 12. num. 49. ad med. Cordub. de Lara in l. si quis a liberis, §. sed utrum num. 10. ff. de liber. agnosc. Simoncel. de decret. lib. 3. tit. 9. in p. pag. 495. Sfort. Odd. de in integr. res. tit. 9. n. 75. Paul. Montan. de tutel. cap. 3. num. 570. Stephan. Gratian. *discep.* forens. tom. 3. cap. 33. num. 9. vbi num. 10. ex Sord. conf. 49. num. 19. ait quod taciturnitas quinquennij supplet defectum decreti, sed non in iustitiam alij de causatam, Jacob. Cancr. *var. resol.* part. 2. cap. 1. num. 31. Cardin. Mantica. de tacitis, & ambigua censu lib. 4. tit. 6. num. 64.

Superfluum pretij, &c.] Notabilis est hic text. pro opinione Fulgofij in l. 1. c. de rescind. vendit. afferentis supplementum pretij esse in obligatione, rescissionem verò contractus in facultate solvendi de quo vide Pinel. in d. l. 1. part. 3. cap. 3. num. 1. Gutier. praet. lib. 2. quest. 134. D. Barbof. in l. diuortio, §. ob donationes num. 16. Et 1. ff. solutio matr.

An velis possessionem cum fructibus, &c. Ergo si emptor, qui maluerit potius rem restituere, quam iustum pretium supplere, non potest fructus retinere, vt per Eman. Costa in l. Gallus, §. & quid si tantum cap. 2. num. 72. ff. de liber. & posthum. Cou. lib. 2. var. par. 2. num. 9. Ioan. Garc. de nobilit. glof. 6. §. 1. num. 6. Menchag. controuerf. vsus leg. lib. 3. cap. 71. num. 2. cum seq. Matienf. l. 1. glof. 5. num. 12. tit. 11. lib. 5. noua Recop. lat. Morl. in emptio iuris Chualis, par. 1. tit. 9. quest. 21. §. 2. num. 2. vbi num. 5. reprobat Pinell. d. par. 2. cap. 2. num. 2. contrarium sentientem, & non recte existimantem ideo in presenti fieri restitutionem cum fructibus, quia adiuu duplex vitium in contractu, alterum quod fuit factum à minore sine iudicis decreto, alterum quod fuit læsus minor ultra dimidium, quod etiam sentit Ceual. commun. Morla quest. 762. l. 2. num. 36. & tandem respondit idem Morla quod licet in l. 2. de re vind. vendit. fructuum mentio non habeatur, satis est quod ex natura restitutionis colligatur, & ex decisione huius text. vt debeamus sentire quod quando quis nequaquam vult pretium rei emptæ supplere, debet emptam simul cum fructibus restituere.

L. Si fine decreto. 1 L.

Idem A. Alexandre.

Prædium minoris minus legitime alienatum re-
uocatur, nisi præscriptio, vel ratihabitio post
maiores ætatem interuenerit. Colligunt ex Ordin.
Doctores citati in l. 1. mem. 1. sup. hoc tit.

Hanc eandem conclusionem ex hoc text. defu-
munt Simoncel. de decreto lib. 3. tit. 9. num. 33. & 34.
Menoch. regrad. 15. recap. num. 179. cum seqq. Flamin.
Parif. de regim. benefic. lib. 9. quaff. 17. n. 64. Anton.
Gom. var. som. 2. cap. 14. num. 1. i. verff. vero contrarium.
Cardof. in praxi Iudicum. verbo emptio. n. 40.

SUMMARY

- 1 *Immobilia si sunt alienata sine decreto titulo oneroso ab ipso minore, vel ab eius amministratore eo sciente.*

sciente, & patiente, & factu maior taceat per quinquennium, inducitur quadam tacitam ratihabito, contra quam venire non potest. si autem alienata titulo lucrativo, requiritur taciturnitas longi temporis, ad renocationem autem admittitur etiam hæres, &c. num. 2. Textus hic locum habet,

I. Quando minor auctoritate tutoris, vel curatoris vendit, num. 3.

II Quando tutor vendit presente & volente minore, num. 4.

III. Quando minor sine tutore, vel curatore constitutus vendit, nec etatis impetrauit veniam, num. 5.

IV. Quando minor sine tutore, vel curatore alienavit, & a. x. veniam impetrauit, num. 6. Limita dispositionem huius text. locum non habere,

I. Quando tutor solus, vel curator rem minoris non vt minoris, sed vt propriam alienaverit, numero 7.

II Quando tutor, vel curator contraheret cum ipso minore, num. 8.

III. Quando minor habens curatorem sine eo contraheret, num. 9.

IV. Quando contrahat laborat vicio nullitatis, & lesionis, num. 10.

V. Quando minor maior factus ignoravit nullitatem contractus, num. 11. extenditur ad minorem dubitantem quomodo fuerit celebratus contractus, num. 12.

VI. Si minor non fuerit presens alienationi, & ignoravit contractum, num. 13.

VII. Si contractus sit simulatus, & pignoratius, num. 14.

VIII. Si in contractu dolus, aut metus interfuit, num. 15. in dolo equi qui emit a minore non servatis iuris solemnitatibus, num. 16. & in dolo presumptio non militare dispositionem huius l. neque conferri factam aliquam ratificationem, num. 17.

IX. Si minor intra quinquennium in contrahibus onerosis, sine decennio in lucrativis, declarat se nolle habere ratum dictum contractum, licet extrajudicialiter diceret emptori, vel donatario, num. 18.

X. Non procedere de iure Canonico, quo attempto non habet locum dispositio huius l. propter malam fidem illius, qui sit contractum non valere, num. 19. contra hanc limitationem tenent magis communiter Doctores, num. 20.

12. Etatis obtineat veniam a Principe currit quadriennium ad petendam restitutionem eorum, qua antea gessit, a tempore venie, & si impetrauerit veniam in vigesimo anno, habebit quinquennium.

21. Alienationem approbare per transcursum quadriennij post legitimam etatem sufficit. An per solam facti ratificationem ante quinquennium repellatur actor, & ex solo transcurso quinquennij absque vilo actu inducatur ratificationem, ratificatio inducitur, remissus, num. 23. vel per exactiorem reditum minor iam maior factus videatur confirmare ratificare, num. 24. Ratificationem hanc expressam, vel presumptam trahi retro ad tempus contractus, num. 25. intellige, vt num. 26.

27. Donatio facta a minore vt sit irrevocabilis, requiritur spatium decem annorum inter presentes, & viginti inter absentes. extenditur etiam

ad donationem ab causam libid.

28. Minor non potest donare etiam cum auctoritate curatoris, vel decreto iudicis.

29. Donatio propter nuptias fieri potest per minorem.

30. Dispositionem huius text. locum habere quando contractus est nullus ratione cuiuslibet nullitatis, vel ex defectu cuiusvis solemnitatis.

L. Si quando. III. & vlt.

Imp. IVSTINIAN. A. MENNE P.P.

SI immobilia sunt alienata sine decreto titulo oneroso ab ipso minore, vel ab eius administratore eo sciente, & patiente, & factus minor taceat per quinquennium, inducitur quadam tacita ratihabito, contra quam venire non potest. Sin autem sunt alienata titulo lucrativo, requiritur taciturnitas longi temporis: ad renocationem autem admittitur etiam hæres, qui si & ipse sit minor, tempus quod supererat defuncto ex decennio, vel quinquennio non currit, sed demum eo facto maiore. Colligitur ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. *supr. hoc tit.* Aloyf. Leo *super* §. fol. 70.

Hanc eandem conclusionem ex hoc textu defumunt multi fide exornant Roman. *sing.* 771. Anton. Gom. §. 10. *Tauri* num. 14. *vers. vnum*, & tom. 2. *var.* 14. n. 11. *Caualean. de tutor.* num. 76. Menoch. *remed.* 15. *recuper.* num. 156. *cum segg.* & *conf.* num. 337. & *conf.* 29. num. 2. *cum segg.* & num. 31. *cum segg.* & num. 45. & *conf.* 314. num. 20. *cum segg.* *Malcard. de probat. concl.* 1255. num. 17. *cum segg.* *Gam. Lufit. decis.* 76. & 275. *Cald. Pereira in l. si curatorum, verbo infra legitimus, n. 21. cum segg.* C. *de integ. resit. min. lat. Aldouin. conf.* 78. *per tot. lat. etiam Alexand. Trentacing. var. resol. lib. 2. tit. de minorib. resol. 10. per tot. Paul. Montan. de tutel. cap. 33. num. 551. cum segg.* & num. 560. *Gutier. in similitud. part. 2. cap. 6. num. 57.* & 71. *Gasp. Anton. Thelaut. question. forens. lib. 4. quest. 17. num. 10. C. Barz. Bonon. decis. 75. n. 13. & decis. 96. num. 47. Garc. Maltrill. Sicil. decis. 131. num. 12. Jacob. Cancr. var. part. 2. cap. 1. num. 29. cum segg.* *Cardin. Mantica de tacit. & ambig. conuen. lib. 4. tit. 6. num. 65. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 1. cap. 14. num. 124. & tom. 2. cap. 499. num. 26. Bened. Egid. repet. l. ex hoc iure, part. 2. cap. 5. num. 22. vers. ceterum, Ludou. Cenci de censib. part. 1. cap. 2. §. 1. art. 2. num. 23. Perez de Lara de vita hominis cap. 21. num. 45. & 46. Rot. apud Farin in nouiss. nouissim. seu part. 4. *dinerfor. decis.* 182. num. 6. *cum segg.**

Aduertit Alexand. Trentacing. *d. resol.* 10. num. 3. hunc text. habere locum in quatuor casibus, & extra illos non extendi. Primus est quando minor auctoritate tutoris, vel curatoris vendit. Secundus quando tutor vendit presente & volente minore. Tercius quando minor sine tutore, vel curatore constitutus vendit, nec etatis veniam impetrauit. Quartus quando minor sine tutore, vel curatore alienauit, & etatis veniam impetrauit. Primò limita dispositionem huius text. locum non habere quando tutor solus, vel curator rem minoris non vt minoris, sed vt propriam alienauerit, vt per Menoch. *d. remed.* 15. *recup.* num. 175. *Paul. Montan. d. cap. 33. num. 569.*

Secundò limita quando tutor, vel curator contraheret cum ipso minore, vt ex Anton. de Butrio tradit Alexand. Trentacing. *d. resol.* 10. num. 12.

Tertiò limita quando minor habens curatorem sine eo contraheret, Capcy. *decis.* 92. Alexand. Trentacing. *de resol.* 10. num. 4.

Quartò

¹⁰ Quarto limita quando contractus laborat vicio nullitatis, & l. 1. §. 1. quia licet causa nullitatis temporis cursu praescribitur, non tamen praescribitur causa l. 1. §. 1. Menoch. *d. remed.* 15. *recup.* num. 184. Sford. Odd. *de in integr. restitut.* quest. 25. num. 75. Paul. Montan. *diff.* cap. 33. num. 570. Jacob. Cancr. *d. port. 1. cap. 1. num. 32.* Steph. Gratian. *discept. forens.* tom. 3. cap. 513. num. 9.

¹¹ Quinto limita quando minor maior factus ignoravit nullitatem contractus Menoch. *diff. remed.* 15. *recuper.* num. 185. vbi extendit ad minorem dubitantem quomodo fuit celebratus contractus, Cachetani. *decis.* 79. num. 13. Sford. Odd. *diff. quest.* 25. num. 69. Montan. *diff.* cap. 33. num. 571. Gatian. *diff.* cap. 513. num. 11. Muta *decis.* 105. num. 82. Garc. Maltrill. Sicil. *decis.* 121. num. 37. cum duobus segg. Perez de Lara *de vita hominis* cap. 22. num. 42. & 53.

¹² Sexto limita si minor non fuerit praesens alienationi, & ignoravit contractum, quia ignorans non dicitur ratificare, vt per Natt. *conf.* 162. num. 30. vol. 1. Menoch. *conf.* 15. num. 177. & segg. quos refert Alex. Trentacinq. *diff. resolut.* 10. num. 5.

¹³ Septimo limita si contractus sit simulatus, & pignoratitius, Alexand. Trentacinq. *diff. resolut.* 10. num. 14. Paul. Montan. *diff.* cap. 33. num. 567. & 571.

¹⁴ Octavo limita si in contractu dolum, aut metus interfuit, Roland. *conf.* 60. a. n. 41. lib. 4. vbi num. 44. subdit in dolo esse, qui emit a minore non seruatis iuris solemnitatibus, Caputaq. *decis.* 1. part. 3. Cachetani. *decis.* 58. num. 32. Sford. Odd. *diff. quest.* 25. num. 72. Paul. Montan. *diff.* cap. 33. num. 564. Alexand. Trentacinq. *diff. resolut.* 10. num. 8. Mari. Antonin. *var. resolut.* lib. 1. *resol.* 3. num. 20. Steph. Gratian. *diff.* cap. 513. num. 12. Ludou. Cenci. *de censib.* part. 1. cap. 1. *quest.* 1. art. 2. num. 26. Perez de Lara *de vita hominis* cap. 22. num. 49. Et in dolo quoque praesumptio non militat dispositionem huius. neque censeri factum aliquam ratificationem, tenent Curt. ion. *conf.* 50. num. 6. & 7. Ruin. *conf.* 170. num. 29. lib. 1. Caputaq. *diff.* *quest.* 1. part. 3. Stephan. Gratian. *diff.* cap. 513. num. 13. quicquid contractum fessent Menoch. *diff. recuper.* num. 179. cum segg. Anton. Gabr. *conf.* 13. lib. 1. & *conf.* 20. num. 36. lib. 2. Sford. *diff. quest.* 25. num. 75. Alexand. Trentacinq. *diff.* num. 8. Et quamuis Perez de Lara *diff.* cap. 22. num. 53. ex Cachetani existimauerit nunquam ratificationem coualidare actum dolo initum, siue ratificatio sit tacita, siue expressa, id tamen intelligi debet in ratificatione expressa verbis generalibus, secus autem specialibus, quia alius esset absurdum quod minor volens non posset specialiter ratificare actum, quem de nouo posset facere, maxime quia generalis dispositio non est aequi potens atque specialis, vt bene resoluit Stephan. Gratian. *diff.* cap. 513. num. 26.

¹⁵ Lara *de vita hominis* cap. 22. num. 49. Et in dolo quoque praesumptio non militat dispositionem huius. neque censeri factum aliquam ratificationem, tenent Curt. ion. *conf.* 50. num. 6. & 7. Ruin. *conf.* 170. num. 29. lib. 1. Caputaq. *diff.* *quest.* 1. part. 3. Stephan. Gratian. *diff.* cap. 513. num. 13. quicquid contractum fessent Menoch. *diff. recuper.* num. 179. cum segg. Anton. Gabr. *conf.* 13. lib. 1. & *conf.* 20. num. 36. lib. 2. Sford. *diff. quest.* 25. num. 75. Alexand. Trentacinq. *diff.* num. 8. Et quamuis Perez de Lara *diff.* cap. 22. num. 53. ex Cachetani existimauerit nunquam ratificationem coualidare actum dolo initum, siue ratificatio sit tacita, siue expressa, id tamen intelligi debet in ratificatione expressa verbis generalibus, secus autem specialibus, quia alius esset absurdum quod minor volens non posset specialiter ratificare actum, quem de nouo posset facere, maxime quia generalis dispositio non est aequi potens atque specialis, vt bene resoluit Stephan. Gratian. *diff.* cap. 513. num. 26.

¹⁶ Nono limita si minor intra quinquennium in contractibus onerosis, siue decennium in lucrativis, declararet se nolle habere ratum dictum contractum, sicut extrajudicialiter diceret emptori, vel donatario, *glos. verbo conuestus, in hoc text.* Bellon. *conf.* 15. num. 17. Alexand. *conf.* 117. *visu propositi* num. 7. vol. 5. Anton. Cioffi *conf.* 134. num. 26. vol. 1. Gam. *Lusit. decis.* 74. num. 3. Alexand. Trentacinq. *diff. de minorib.* *resol.* 10. num. 11. Jacob. Cancr. *variar resolut.* part. 2. cap. 1. num. 35. Perez de Lara *diff.* cap. 22. num. 53. vbi dicit quod debet denunciari parti, et si non appareat iudici fieri debere: sed si addit pars, & ipsi non audeat nuntiare, quia eius

potentiam perhorrescat, sufficere coram honestis viris notum facere & rationibus comprobare.

Decimo limita non procedere de iure Canonico, quo attentio non habet locum dispositio huius l. propter malam fidem illius, qui seit contractum non valere, ita Butt. *conf.* 45. col. 3. *vers. non obstat*, Natt. *conf.* 195. num. 3. Guid. Pancitol. *conf.* 152. num. 49. Anton. Gabr. *commun. lib. 2. tit. de minorib.* *conclus.* 4. num. 13. Perez de Lara *diff.* cap. 22. num. 54. vbi tradit minorem, qui per quinquennium tacuit, in foro ecclesiastico posse reuocare alienationem, Stephan. Gratian. *Marcb. decis.* 102. num. 13. Francisc. Hieron. Leo *Valent. decis.* 173. num. 116. lib. 2. *in res. iuris* cap. 5. Et quod exillente mala fide non procedat dispositio huius l. tenent Natt. *conf.* 162. num. 34. lib. 1. Crauet. *conf.* 160. num. 4. part. 1. Cornazan. *decis.* 99. num. 34. quos refert Franc. Hieron. Leo *vbi supra*.

Contra hanc limitationem tenent magis communiter Doctores, ex quorum numero sunt Menoch. *diff. remed.* 15. *recuper.* num. 188. Hieron. Gabr. *conf.* 20. num. 38. & 39. lib. 2. Simoncel. *de decret.* lib. 3. tit. 9. num. 43. Aldouin. *conf.* 78. num. 14. Stephan. Gratian. *sibi contrarius d. tom. 3. cap. 513. num. 4. cum segg.* Alexand. Trintaciq. *diff. de minorib.* *resol.* 16. num. 12. Jacob. Cancr. *diff. part. 1. cap. 1. num. 34.* Ludou. Cenci. *de censib.* part. 1. cap. 2. *quest.* 1. art. 2. num. 25. *in fine*.

Vel per veniam aetate, &c. Nota quod obtinentur a veniam aetatis a Principe quadriennium currit ad petendam restitutionem eorum, quae antea gessit, a tempore veniae, & si impetrauerit veniam in vigesimo anno, habebit quinquennium, Bernard. Diaz *reg.* 653. Anton. Gom. *variar. tom. 2. cap. 14. num. 12.* Sford. Odd. *diff. part. 1. quest.* 13. art. 9. num. 41. Perez de Lara *de vita hominis* cap. 25. num. 81.

Si per quinquage continuos annos, &c. Sufficere tacite alienationem approbare, per transcursum scilicet quadriennij post legitimam aetatem, tenent Menoch. *d. remed.* 15. *recuper.* num. 184. Sford. Odd. *diff. tract. de in integr. restit.* *quest.* 124. art. 5. n. 44. Cal. Barz. *decis.* 96. num. 47.

Vtrum per solam facti ratificationem ante quinquennium repellatur actor, & an ex solo transcurso quinquennij abque vilo actu inducente ratificationem, ratificatio inducatur? Doctores ferè omnes superius citati in his duabus quest. videntur concludere sufficere ratificationem tacitam facto deprehensam ante lapsum quinquennij, & tacitam abque vlla per quinquennium voluntatis declaratione, vt actor de nullitate agens repellatur. Sed contrarium sustinet Calp. Roderic. *de annis redditib.* lib. 1. *quest.* 14. num. 65. dum tenet non sufficere minorem soluisse redditus census, vt ante quinquage annos excusetur emptor probare pterium in minoris utilitatem versum fuisse: item subicit quod si maior factus nihil soluerit, nec recognouerit per totum quinquennium, et si soluerit in minori aetate etiam lapso quinquennio a dicta probatione non excusatur, quia ex simplici silentio creditor nihil possedit, & ita non potest dici minorem approbasse contractum, et si esset de facto suo, & tutoris, Anton. Fab. *in suo Cod. sub hoc tit. decis.* 1. vbi ait quod licet maior factus vsus fuerit pretij solutione, non censetur ratificare, refert & sequitur Aloyf. Ricc. *in collect. decis.* part. 1. *collect.* 264. Simoncel. *de decret.* lib. 3. tit. 9. *in p. 1.* num. 5. Ioan. Griuel. *De lona decis.* 14. num. 65. vbi refert Senatorem illum iudicasse, redditus annui constitutionem a minore factam sine tutoris auctoritate validam esse ex eo quod maior factus per quinquennium

quennium annuatim redditum soluitet, Petez de Lara *dist. cap. 22. num. 45.* ubi inducit ratificationem in censu ait quando minor maior factus per quinquennium soluerit, & *num. 33.* subdit non censeri ratificatum, licet maior factus vltus fuerit pretij solutione, ante lapsum quinquennium. Sfort. *Odd. d. tract. quest. 25. art. 4. num. 38.* vbi ait quod taciturnitas per quinquennium in solutione census non sufficit, nisi solutio aliquibus annis facta sit, nec ante quinquennium solutio inducit ratificationem.

- 24 An etiam per exactionem redditum minor iam maior factus videatur censum ratificare? Negatiuam partem tueritur Rebuff. *ad lege Gallia tit. de integ. restit. art. 2. gloss. vlt. num. 5.* Paul. Montan. *dist. cap. 32. num. 538.* Sfort. *Odd. dist. quest. 25. num. 60.* ubi assignat rationem, quia fructus recipere videtur ne in damno sit, & ne pars aduerla re, & pretio fruatur, & ideo eos in pretij compensationem recipit, & comprobatur ex traditis ab eodem Sfort. *ibid. num. 66.* dum ait minorem non videri approbare contractum emptionis ante lapsum quinquennij si factus maior rem emptam detineret, & fructus ex ea perciperet. Contrarium tamen, immo per exactionem redditum minorem iam maiorem factum videri censum ratificare, melius sustinent Bald. *conf. 34. num. 1. lib. 2.* Bellon. *conf. 18. num. 17.* Tiraq. *de iure constituti part. 3. lim. 30. num. 12.* Menoch. *dist. remed. 15. recap. num. 120. & conf. 439. num. 44.* *vers. quario.* Surd. *conf. 60. num. 11. & conf. 331. num. 4.* Alexand. *Trentacinq. dist. tit. de minorib. resol. 10. non. 1.* *vers. hinc inferitur.* Mut. *decis. 67. num. 12.*

- 25 Quasi ab initio, &c.] Ergo ratihabitio hanc excepta, vel presumpta trahitur recto ad tempus contractus, vt per Cardin. Mantie. *de tacitis & ambig. content. lib. 4. tit. 6. num. 65.* Intellige quæ sit ex dispositione legis, prout in presenti, quia tetterahitur ad tempus contractus cum lex fingere possit, secus in ratificatione quæ fit ab homine, qui contractum nullum per eam validare potest à tempore ratificationis, cum fingendi facultatem non habeat, Simoncel. *dist. tractat. de decret. lib. 3. tit. 9. casu 12. num. 18.* Caualean. in *tract. de tutor. & curator. num. 148.* Ioseph. Ludou. *Lucen. decis. 18. num. 16.* *num. segg.* Paul. Montan. *dist. cap. 33. num. 316.* Surd. *decis. 145 à princip.*

- 27 Cuius autem donationes à minoribus, &c.] Notatur ad hoc quod vt donatio facta à minore sit irretactabilis, requiritur spatium decem annorum inter præfentes, & vigintri inter abfentes, vt per Paris. *conf. 16. num. 962. vol. 2.* Calcan. *conf. 22. col. fin. vers. sed licet non prescripserit.* Cels. *conf. 117. num. 2.* Alexand. *Trentacinq. d. tit. de minoribus resol. 10. num. 15.* ubi etiam extendit ad donationem ob causam.

- 28 Notatur etiam ad hoc quod minor non potest donare etiam cum auctoritate curatoris, vel decreto iudicis, vt per Rip. *lib. 3. resp. 15. num. 15.* Natta *conf. 162. num. 17.* & *conf. 173. per tot. lib. 1.* Roland. *conf. 14. num. 29. lib. 2.* Roder. *Xuar. alleg. 10. num. 7.* Simoncel. *de decret. lib. 1. tit. 2. inf. 1. numero 1.* Surd. *de aliment. tit. 8. prin. 56. num. 107.* Menoch. *dist. remed. 15. recap. num. 162. & conf. 29. num. 14.* Molin. *de iustit. tract. 2. diff. 277. num. 2.* Sfort. *Odd. dist. tract. de integ. restit. part. 2. quest. 55. art. 1. num. 2.* Cald. *Peteira in l. si curatorem, verbo contrarium fecisti, part. 37.* Gutier. *de tutel. part. 2. cap. 5.* D. Barbof. in *l. si ante num. 21. ff. soluto matrim.* Farin. in *praxi crimin.*

part. 1. quest. 15. num. 37. Castill. *controuerf. lib. 3. cap. 2. num. 5.* Galgancet. *de tutel. lib. 3. quest. 46. à n. 1. cum segg.*

Excepta propter nuptias donatione.] Ergo donatio propter nuptias per minorem fieri potest, de quo D. Barbof. in *dist. l. si ante, num. 22. vers. nec repugnat,* ubi textum ita interpretandum asserit vt aliae donationes non possint fieri per minorem etiam cum decreto, quasi donatio propter nuptias inducat quidem iustam donandi causam, & debeant interuenire solemnitates requisitæ in alienandis rebus immobilibus minorum, & ad hoc citat Roder. *Xuar. tit. de las arras num. 63.* Anton. *Gom. l. 50. Tansi num. 14.* De donatione, seu promissione archarum facta à minore sine decreto quod sit nulla, tradunt Roder. *Xuar. dist. tit. de las arras num. 64. cum segg.* Gregor. *Lop. lib. 1. verbo en España tit. 11. part. 4.* Anton. *Gom. vbi sup. D. Barbof. in dist. l. si ante num. 23.* Sanch. *de matrim. lib. 6. disp. 38. num. 37.*

In Glof. *Minorem:* Hæc glof. citari solet ad hoc quod lex ista solum habet locum in nullitate ex defectu decreti vt per Corn. *conf. 207. num. 7. lib. 3.* Natt. *conf. 297. col. 1. in fine, & col. 2. in princip. & conf. 62. num. 34.* Roland. à Valle *conf. 72. num. 16. vol. 4.* Mari. Antonin. *Maceratenf. vtrius. resol. lib. 2. resol. 3. num. 20.* Steph. Gratian. *d. tom. 3. cap. 113. num. 15.*

Verum contrariam sententiam, immo dispositionem huius text. locum habere quando contractus est nullus ratione cuiuslibet nullitatis, vel ex defectu cuiusunque solemnitatis, melius tenent Paris. *conf. 49. num. 58. vol. 1.* Berol. *quest. 45. num. 4. & seg. Grat. resp. 47. à num. 11. lib. 1.* Caualean. *de tutor. & curator. sub num. 146.* Menoch. *dist. remed. 15. recap. num. 143. & 148. & conf. 13. num. 104.* Simoncel. *de decret. lib. 3. tit. 9. inf. 2. num. 16.* Paul. Montan. *dist. cap. 33. num. 556.* Alexand. *Trentacinq. dist. tit. de minorib. resol. 10. num. 7. vers. contrarium.* Griuel. *Delema decis. 24. num. 63.* Ludou. *Cenci. de consil. part. 1. cap. 2. quest. 1. art. 2. num. 14.*

De Magistratibus conueniendis.

TIT. LXXV. & vlt.

CITIO quæ ex hoc tit. competit, est vtilis subsidiaria, l. 1. §. 4. Datur his, quos ius in tutela, vel cura esse voluit, l. 1. §. 5. In provincia datur, l. contra magistratus municipales, id est, duumviros, qui tutorem, vel curatorem non idoneum dederunt, vel dominantur; nec idoneos fideiussores acceperunt, l. 1. §. 4. hinc sumpta est hæc rubrica, de Magistratibus conueniendis. Il. contra dictorum magistratum hæretes, l. 2. Magistratui autem subsidiaria actione cõuento competit aduersus minorem, l. Beneficium ordinis, l. 1. l. Beneficium diuisionis, si ambo collegæ, qui tutorem, vel curatorem dederunt, seu nominarunt, solendo sunt, l. 3. Scripserunt in hanc turba. Cuius, Pac. & VVelsch. De marcia tit. Galgancet in *tract. de tutel. lib. 1. tit. 3. num. 7. & lib. 2. tit. 35.*

*num. 205. l. 1. §. 4. Datur his, quos ius in tutela, vel cura esse voluit, l. 1. §. 5. In provincia datur, l. contra magistratus municipales, id est, duumviros, qui tutorem, vel curatorem non idoneum dederunt, vel dominantur; nec idoneos fideiussores acceperunt, l. 1. §. 4. hinc sumpta est hæc rubrica, de Magistratibus conueniendis. Il. contra dictorum magistratum hæretes, l. 2. Magistratui autem subsidiaria actione cõuento competit aduersus minorem, l. Beneficium ordinis, l. 1. l. Beneficium diuisionis, si ambo collegæ, qui tutorem, vel curatorem dederunt, seu nominarunt, solendo sunt, l. 3. Scripserunt in hanc turba. Cuius, Pac. & VVelsch. De marcia tit. Galgancet in *tract. de tutel. lib. 1. tit. 3. num. 7. & lib. 2. tit. 35.**

De Magistr. conuen. Tit. LXXV. & vlt. 613

L. Si Magistratus. I.

Imp. ANTONIN. A. Mutiano.

Minores in subsidium habent regressum contra Magistratus, qui eis tutores, vel curatores dederunt, & contra fideiussores, quos illi de indemnitate receperunt. Colligunt ex Ordin. Cyn. Bart. Salicet. Angel. Fulgos. Castrenf. Bald. Scharh. Sebaff. Nzuil. Aloyf. Leo fol. 70. verso. remiffiue Cafal. in in arret. & Ximen. in concord.

Vide Paul. Montan. de tutel. cap. 32. reg. 7. n. 66. Galganet. in simili tractat. lib. 2. tit. 35. num. 16. vbi quod ex solo dolo, & lata culpa defuncti, non ex leui tenetur hæres.

L. In hærede. II.

Imp. ALEXANDER A. Paterno.

Ex lata culpa Magistratus tenetur eius hæres, non ex leui. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. supra hoc tit.

Hanc eandem conclusionem ex hoc textu defumunt Petr. Gregor. symmag. iuris lib. 13. cap. 10. n. 33. Paul. Montan. de tutel. cap. 32. regul. 7. num. 45. Galganet. in simili tractat. lib. 2. tit. 35. num. 16.

SVMMARIVM.

- 1 Magistratus qui sunt soluendo, habent beneficium diuifionis.
- 2 Index & magistratus si tutores, vel curatores minus idoneos dederunt, subsidiaaria actione tenentur.
- 3 Index si fideiussores non idoneos accepit, tenetur.
- 4 Indices singuli eiusdem magistratus non tenentur nisi pro parte virili.

L. Si tu & collega. III.

Imp. GORDIAN. A. Probiono.

Magistratus, qui sunt soluendo, habent beneficium diuifionis. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. supra hoc tit.

Vide de materia Paul. Montan. de tutel. cap. 32. regul. 7. num. 42. Galganet. eodem tractat. lib. 1. tit. 35. num. 3. vbi quod si index & Magistratus tutores, vel curatores minus idoneos dederunt, subsidiaaria actione non tenentur, & num. 1. per hunc textum tenet quod si index fideiussoribus non idoneos accepit, tenetur, & num. 20. quod singuli indices eiusdem Magistratus non nisi pro virili parte tenentur.

SVMMARIVM.

- 1 contra Magistratum agitur in subsidium, & numero 1.
- 2 Alitio tutela datur contra nominatorem tutoris.
- 3 Tutor, vel curator, & eorum fideiussores si soluendo sint, tutus erit index, seu magistratus.

Barbof. Collect. in Cod. Tom. II.

L. Aduersus. IV.

Idem A. Aruntiano.

Contra Magistratum agitur in subsidium, id est, excussis tutoribus collegis, & fideiussoribus. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. supra hoc tit.

Hanc eandem conclusionem ex hoc textu defumunt Petr. Gregor. symmag. iuris lib. 13. cap. 10. n. 31. vers. conueniunt, Galganet. de tutel. lib. 2. tit. 26. num. 47. vbi per hunc textum tenet quod datur actio tutela contra nominatorem tutoris, sed est prius experientia contra tutorem, contutorem, & eorum fideiussores, & tit. 35. num. 11. ait quod si tutor, vel curator, & eorum fideiussores soluendo sint, tutus erit index, seu magistratus.

L. In Magistratus. V.

Imp. DIOCLET. & MAXIMIAN.
AA. Eugenia.

Aduersus Magistratum vtiles in subsidium pupilli competit actio, si nec tutor, nec fideiussor qui fideiussit rem pupilli saluam fore, fuerit soluendo. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. supra hoc tit.

Hanc eandem conclusionem ex hoc text. defumunt Petr. Gregor. symmag. iuris lib. 13. cap. 10. n. 31. vbi citato hoc textu ait quod conueniunt Magistratus, vt nominator tutoris, vel curatoris minus idonei, postquam bona nominati, & fideiussor eius, nec non collegarum, ad quos periculum administrationis spectat, excussa fuerint, nec per ea indemnitati minoris satisfactum est. Paul. Montan. de tutel. cap. 32. regul. 7. num. 63. cum seqq.

SVMMARIVM.

- 1 Notarius qui inuentarium scripsit, si minorem estimationem rerum fecerit, & secundum illam fideiussorem recepit, tenetur minori per actionem in factum, nec vitiator ex hoc tutoris datio.
- 2 Fideiussor tutoris tutelæ, qualis sit, & num. 5.
- 3 Tutor vendens rem minoris villiori pretio, praecedente iudicis estimatione, an & qualiter excusandus, cum num. 4.
- 4 Notarius conficiens instrumentum imperfectum, paribus ad interesse obligatur, illiudque contrahentibus rescire tenetur.
- 5 Notarius dolosus tenetur ad damna & interesse, & probato illius dolo, statuitur de omnibus damnis & interesse iuramento partium.

L. Cùm sit. VI. & vlt.

Imp. ZENO A. Aeliano P. P.

Si Notarius, qui inuentarium scripsit, minorem estimationem rerum fecerit, & secundum illam fideiussorem recepit, tenetur minori per actionem in factum, nec ex hoc vitiator datio curatoris. Colligunt ex Ordin. Doctores citati in l. 1. num. 1. supra hoc tit.

De materia text. vide Roderic. Xuar. de los emplazamientos, id est, de compendinationibus, §. nunc

FFF appor

opportune, num. 14. & 15. ubi quoddam fideiussores tutoris debet esse locuples, & idoneus secundum quantitatem inuentarii, Hippol. ad rubr. de fideiussores. n. 345. quem refert Azucud. l. 13. num. 7. tit. 9. lib. 2. nona *Recepta*. ubi per hunc textum tenet quod iudices recipientes malos fideiussores, qui ex officio tenentur bonos recipere, obligantur ad interesse partis, vel Reipubl. quando pars aliqua, vel Resp. ex hoc laederetur. Roman. singul. 79. iucip. Excusatur tutor, quem citat Cardin. Mantica. de tacit. & ambig. comment. lib. 4. tit. 6. num. 10. ubi quoddam tutor vendidit rem minoris pretio viliori praecedente iudicis estimatione, excusatur; sed id cum Bart. in praesenti num. 4. intelligit nisi manifestum sit illam estimationem esse iniustam, & de hoc esset fama publica inter vicinos. Montan. de tutel. cap. 3. §. 2. reg. 7. num. 36.

5 Notatur ad hoc quod fideiussores tutelae debet esse locuples secundum quantitatem inuentarii, ut per Gaspar. Baëz. de decima tutor. cap. 2. num. 73. Gutier.

de tutelae, part. 1. cap. 12. num. 21. qui etiam tenent non viciari tutelam, etiam si fideiussores non sit idoneus.

Sed super negligentia, vel dolo scribit, &c. J Notatur ad hoc quod Notarius consiciens instrumentum imperfectum, paribus ad interesse obligatur, illudque contrahentibus refarcire tenetur, ut per Menes in l. 4. num. 13. C. de divers. rescriptis. Rebuff. tom. 1. ad leges Galliae. tit. de literis oblig. ar. 4. gloss. 4. n. 4. & 5. Cald. Pereira de empt. & vend. cap. 5. num. 4. & cap. 34. n. 47. Menoch. cons. 7. n. 3. Ratio est, quoniam Notarius qui omisit necessarias solemnitates, est in dolo, Alciat. de praesumpt. regul. 1. praesumpt. 13. n. 13. Cald. Pereira d. cap. 34. num. 47. vers. ratio est.

Notatur etiam ad hoc quod Notarius dolosus tenetur ad damna & interesse, probato illius dolo, de omnibus damnis & interesse statuit iuramento partis, ut per Tiraquel. de penis temper. causa 44. n. 28. Mascard. de probat. concil. 934. alias 935. num. 13.

F I N I S.

INDEX

INDEX VI. RERV, ET VERBORVM NOTABILIV.

*Primus numerus paginam, alter columnam signat;
tertius est marginalis.*

A

Dililio separationem denotat. 365.2.5

A B

Abesse quod solet, & potest, non probat

id esse. 56.1.1

Ablatius absolutus an importet condi-

tionem. 527.2.14

Absens ob iuramentum datum, ad iudicem accedet ob

illius prestationem. 7.1.17

Absens ob solam scientiam videtur consentire in sibi fa-

norabilius. 10.1.7

Absens condemnatus, magis videtur condemnatus ob

contumaciam, quam propter malam causam, nisi de

delicto constaret ex aliis causis. 578.1.5

Absentes possunt contrahere per nuntium & epistolam.

257.1.1.2

Absentio hereditatis quemodo probetur. 39.1.4

A C

Accessorium non sequitur suum principale ubi in ac-

cessorio non est eadem ratio. 602.1.8

Accipientem a libero, non implentem causam, teneri

conditione. 24.1.1

Accrescentia fundo per alluvionem pertinere ad empto-

rem reuendentem, nisi venditio sit conditionalis con-

ditione suspensiva. 275.1.66

Accusatorum articuli accusationis, per testes idoneos

probandi. 64.1.1

seruos per acceptam rerum traditionem dominie Acqui-

retere. 104.1.3

utrumque Acquisita uxori, non auferri ab ea propter de-

lictum mariti, & sic ipsum delinquendo non posse illa

alienare, imò ipsius uxoris remanere. 469.1.16

distigue ut ibid. 17

A C Q U I S I T I O per quas personas fiat. 104.1

mibi queritur Actio ex mutuo, & non danti, si mandante

me quis nomine meo pecuniam suam mutuet. 13.1.2.

Actio mutui repetendi est personalis, ac proinde contra

solum debitorem, cui datum est, competit. 14.1.3

Actio criminalis & civilis insimul institui potest coram

eodem iudice. 26.2.3

Actio personalis non datur contra tertium, sed personam

sequitur obligationem. 33.1.2

Actio & obligatio regulariter transit ad heredes tam

actiui, quam passiuè. 44.1.4

Actio de dote contra heredes, non contra mariti debito-

res dirigenda. 46.1.1

Barbof. Collect. in Cod. Tom. II.

Actio pro parte hereditaria, pro qua creditor debitori

successit, confunditur, nisi heres compensandi animo

si institutus. 46.2.1.2

Actio personalis cur hic dicta. 47.1.8

Actio pignoratitia saluo debito locum habet. 97.1.1

Actio infortoria ut quis teneatur, opus est mutuum, sine

contractu sit pro utilitate proponenti, & in causam

negotiationis, cui est propositum, & pro eade accipere

exprimat, quod non fuerit mutua maior quantitas

pecunia, quam esset necessarium. 98.2.7

proponentes ut tacite obligentur ex mutuo, accedere

debent, causa veritas, propositionis & causa scientia,

& credulitas, congrua quantitas, & in loco,

ubi vigebat causa necessitatis, celebratio contractus.

ibid. 8

Actio infortoria triliu datur contra dominum ex contra-

ctu facto cum procuratore speciali. 99.1.2

Actio de in rem verso locum habet in quocunque contra-

hente, etiam cum negotiorum gestione, & datur contra

dominum, in cuius utilitatem versum est. 102.1.3

Actio depositi, ut personalis, competit contra deposita-

rium, & eius heredes, non contra singularem eius de-

bitorem. 169.1.1

Actio in rem deposito obici non potest. 171.2.18

Actio ex mutuo mihi queritur, & non danti, si mandan-

teme quis nomine meo pecuniam suam mutuet. 174.

1.5

A C T I O pro socio. 182.1

Actio pro socio inentatur societate finita, quando agi-

tur probanda triu ratione lucri & damni inter so-

cios diuidendi. 185.1.6

Actio tam realis, quam personalis vendi potest. 199.

2.1

Actio hypothecaria non ceditur sine personali, cum illa

eius sit accessoria. ibid. 4

Actio iniuriarum non ceditur. ibid. 5

non transmittitur ad heredem ante litis contestationem.

ibid. 7

Actio qua oritur ex permutatione, qua in specie accipitur,

est bona fidei. 208.1.3

Actio venditi non competit ad contractum rescinden-

dum, nisi occiso rescindendi emergat ex conuentione.

248.1.1

Actio quanti minoris hoc casu quanti aestimata. ibid. 2.5,

6, 7, 8

Actio ex vendito, & praescriptis verbis ad eandem rem

quare competat, cum appareat esse compatibiles. 274.

2.59

Index Rerum,

Allo si sit perperua actione redhibitoria, an duret 30.
annis. 190.1.7
currere hoc tempus à die ex quo emptor sciuit vi-
tium, seu mortuum rei empti, vel supine ignorauit.
ibid. 8
illas actiones etiam cum mala fide praescribi posse ibid.
9. Limita
I. nisi venditor agat contra emptorem actione ex em-
pto ante lapsum sex mensium ad pretium, & em-
ptor excipiat de vicio rei. *ibid.* 10
II. has leges non procedere in foro conscientie. *ibid.*
11
III. in venditionibus conditionalibus. 191.1.12
Allo praescriptis verbis ex incerto contractum nascitur.
310.1.1
re tradita ut impleantur conuenta, eadem Allo com-
petit. *ibid.* 2
Allo de dote praescriptum spatio triginta annorum à die,
quo agi potuit solum matrimonium, vel viro vergente ad
inopiam. 432.1.15
Amplia quod in dote, & in rebus dotalibus supra re-
soluitur circa earum praescriptionem, locum ha-
bere in donatione propter nuptias, & in arbitrio.
433.1.16
Limita in bonis paraphernalibus, quae praeter dotem pa-
raphernalibus. *ibid.* 17
ACTIO rei uxoriae. 437.1
Allo ex stipulatu pro dote est bonae fidei. 439.2.12
Allo rei uxoriae est solutae, tamen quod erat utile in ea,
transfusus est in actionem ex stipulatu. *ibid.* 13
Allo ex stipulatu pro dote transit ad successores. 440.
1.19
ACTIO rerum amotarum. 489.2
Allo rerum amotarum non competit nisi solum matrimo-
nia, sed eo constante competit in solutum. 490.1.1
Allo sibi viro conceditur aduerus uxorem, non 2 con-
tra. *ibid.* 2
Allo rerum amotarum datur contra heredes, quatenus
ad eos peruenit. *ibid.* 1.1
amotus heres non tenetur iurare. *ibid.* 2
Allo tutela non competit pupillis, nec minoribus sine
curatore contra suos tutores, secus eiusdem pupilli
heredibus. 534.1.2
Allo praetula in eum datur, qui se pro tutore gessit, vel
pro curatore, cum tamen non esset tutor, vel curator.
536.2.3
Allo tutela tam heredibus, quam etiam contra succes-
sorem competit. 566.2.1.2
Allo tutela extinguitur pro illa parte, ad quam pupillus
succedit tutori, & non in pluri, & erogata à tutore bo-
nae fide, possunt per coheredem pupillo compensari, vel
contrario iudicio repeti. 578.1.1
Allo mandati, vide Mandatum.
per venditionem actionis realis & personalis, transferitur
utilis allo. 199.2.1
Allo in venditio, seu nominis debitoris sit etiam igno-
rante & imito eo, contra quem competit allo. 198.
1.4
Allo in iurata satisfacere debent heredes. 54.1.1
Allo in rem an cedi possit, remissum. 199.2.6
Allo tutela non praescribitur longo tempore. 565.2.
1.1
Allo in personalem non sequi debitorem pignoris, &
iura non mandari iniurio. 14.1.1
Allo in cedere aliud est, & mandare aliud. 30.2.5
ex pello legis commissoria & additionis in diem initio
per procuratorem nullam acquiri Allo in domino.
104.2.2
per procuratorem non acquiri absenti Allo in persona-
lem sine cessione. *ibid.* 5

Allo in rem, contra depositarium non dari credita-
ris, sed ad illum fauorem fecit depositum, nisi in deposito
iudiciali fallo de mandato iudicis, & per eum electo.
158.2.1.49
debitore iniurio, & ignorante potest quis Allo in cedere.
197.2.1.1
Allo in cedere, seu vendere potest, quam quis habet con-
tra alium, modo debitor, contra quem ceditur allo, sit
sciens, modo ignorans, & modo debitor sit purum, modo
in diem, vel sub conditione. 198.1.3
ad Allo in cedere consequendum non sufficit oblatio, sed con-
signatio, & depositio. 179.1.3
Allo in de praescriptis verbis dari pro permutatione.
306.2.1
Allo in hypotecaria venditio dici quoque vendi alio-
in rem rei venditionis. 32.1.1.3
Allo in hypotecaria contra debitores infirmum, adhuc
locum esse personalibus actionibus contra eosdem pro
residuo. 32.2.1.2
Allo in infirmum conueniri muliere. 99.1.1
in Allo in de dote maritus condemnatur in quantum
facere potest, & rerum mobilium, & iurium restitum
debet fieri intra annum, rerum vero immobilium in con-
tinuum: & usura debentur à tempore mora, fructus
verò tempore soluti matrimonij. 441.1.31
Allo in actibus & passibus dari aduerus heredes secun-
dum hereditarias portiones, non autem secundum por-
tionis praegatas. 8.2.3
intelligi ut ibi.
Allo in obligatione, quae debitoris creditorem imitum in
solutum recipere minime tenet. 14.1.2
Allo in directas Procuratori in rem suam mandatas
mortuo mandatore absque herede, iniuria artificio ita
utiles conueni. 30.1.2
Allo in utiles in contractu inominato sine cessione non
transcunt, neque competunt. *ibid.* 3
Allo in directas transferri non possunt per cessionem cum
ossibus censeantur inesse. *ibid.* 2.6
Allo in personales cessa hypotheca, ius simul transferuntur
cum actione hypothecaria. 32.2.1.2
ACTIONES initium sumere ab herede, & contra here-
des. 33.2
ACTIONES hereditariae. 44.2
Allo in personales inter heredes passim diuisi pro por-
tionibus hereditariis, reales passim sequi possessorum.
45.1.1.2
& si quis ex heredibus efficiatur non soluendo, reliquis
eius portiones minime grauatur, nec creditori con-
tra ipsos dabitur allo. 44.2.3
datur tamen allo in hypotecaria contra heredem pos-
sidentem pignus, vel hypotecam. *ibid.* 4
Allo in ex delicto post litem contestatam transcunt ad
heredes, ante vero litem contestatam non, nisi cum
commodo deuenio ad heredes. 47.2.1.2
declara, ut 48.1.3.4.5.6.7.8
Allo in reales, & personales in quibus differant. 104.
2.8
Allo in passivas nulla ratione transferri posse. 197.2.3
omnes Allo in tam reales, quam personales per cessionem
transferri posse. 199.2.3
ACTIONES empti, & venditi. 142.2
Allo in ex empti, quae pro praedio herbi possessoris pro-
ducunt, & alij rebus soli pro signis & libris vitiis, &
aliis rebus, pro quibus datur allo, quae non facile cor-
rumputur, perpetuas esse, falli distinctione scientiae,
vel ignorantiae. 290.1.5
hoc casu competere actionem de dolo. *ibid.* 6
de Allo in tutela, & contra directas, & utilibus, eiusdem
bus, & praetoris, remissum. 165.2.3
Actio si ab initio molis deferre instrumentum, sed omni
probatum

probandi assumptis, & non probatis, tunc res absoluti debet, & non cogitur iurare. 6.1.4
 Aliter autem agit contra tertium possessorem, excusationem faciat in bonis ipsius debitorie principalis, & minus idoneis repertis, & tunc contra tertium possessorem agit. 33.2.2
 Actor sicut tenetur probare suam intentionem; ita, res suam exceptionem. 51.2.1
 Actor ubi plene probavit suam intentionem, & res suam exceptionem nec clare, nec concludenter probaverit, actor obtinet, resque succumbit. 61.1.6
 Actor est nihil petat, potest rem exceptionem non numerata pecunia opponere. 129.2.6
 Actor actor, seu curator dandus. 581.2
 Actoris dolus emptori bonae fidei actionem contra venditorem non admittit. 2.4.1.2.1
 Actoris ordinatio fit a tutore, vel curatore eius periculo, cum per se gerere non possit, iudiciali auxilium permittente. 581.2.3
 Actoris incumbit probatio, non reco. 54.2.1.2
 Actoris assertanti incumbit probatio. 63.1.1
 Actor nihil probat, reco deservit iuramentum, si iudex approbat illius delationem. 7.1.1.2
 Actor non probat reus absolvitur. 63.1.2
 Actores & procuratores criminalium processum scienter negligentes criminum delationem, & accusationem, metali paniam merentur. 372.1.3
 Actus nostri non se extendunt ultra quam geruntur. 36.1.8
 Actus voluntarius non obligat agentem ultra quam geratur. ibid.9
 Actus factus nomine alterius adscribitur, cuius nomine factus est. 102.1.8
 Actus voluntarius non obligat agentem ultra quam geratur. 149.2.9
 Actus in dubio non est indicandus usurarius. 151.1.3
 Actus clandestinus quis. 229.2.9
 Actus clandestini factus praesentatur, quando sit in loco secreto, vel celare detinetur, ita ut non possit venire in notitiam eorum, quorum interest, est testis sine adhibitis. ibid.10
 Actus in dubio nomine proprio gestus censetur non alieno. 46.2.4
 Limita ut ibid.5
 & declarata ut ibid.6
 Actus donationis tutele an sit iurisdictionis voluntariae, vel potius contentiosa remissus. 518.2.11
 Actus gestus nulliter cum Ecclesia & minore valet, si minor velit. 561.1.3
 Limita ut ibid.4
 Actum scripto prauelet. 90.1.2
 ab Actum nullum non incurri panam, quam quis incurreret, si actus contra legem esset validus. 186.1.3
 contrarium. ibid.2.4
 distinguitur inter panam ipso iure incurrendam, & illam quam index infligere, & exequi debet. ibid.3
 & inter legem imponentem panam facienti actum, qui nequaquam validus esse potest, & in alienante emptoribus sine consensu domini, quem satis constat actum facere nullum, & nihilominus incidit in panam caducitatis. ibid.6.7
 Actum nullum confirmans an & quando videatur de novo fecere. 464.2.3
 per unum Actum contrarium quis non perdit in alio privilegium habens effectum reiterabilem, & successivum. 384.1.1
 A D
 Adicio quodam olim voluntaria, qua debitores in voluntarium servitutem addici se patebantur, donec creditoribus suis satisfecissent, remissus. 33.1.3
 Barbof. Collect. in Cod. Tom. II.

Additamentum eiusdem est natura, cuius & principale. 415.2.4
 Administrata post finitam tutelam prioribus commissa veniunt in actione tutela. 566.2.1.3
 in commissa tutor & curator perseverare tenentur ante translationem administrationis in alium, non vero post. ibid.4.5
 ADMINISTRATIO tutorum, vel curatorum, & pecunia pupillaris funderanda, vel deponenda. 53.1.1
 Administratio si est diuisa a testatore, vel a iudice, periculum unius non spectat ad alium. 546.1.1.2
 Administratio quando est diuisa a testatore, vel iudice, non debet unus conveniri pro rebus ad administrationem alterius spectantibus. 549.2.1.2
 Administrationem habens liberam, alienare potest res domini, & in primis peculiares. 103.1.1
 Administrator Principis, Reipublicae, seu fisci, an praesumatur dotale, & acquisivisse de bonis administratis, an vero de suis propriis, remissus. 566.2.11
 Adoptare prohibetur pater liberos suos naturales. 302.1.2
 Adoptivi, vel rescripto Principis legitimi sunt soboles civiles. 503.1.5
 Adulterium cum uxore aliena, & incestus tam cum consanguinea, quam cum affine, sunt delicta. 377.2.4
 propter Adulterium inter coniuges hodie fit separatio thori. 478.2.8
 thori separatio quando concedatur propter adulterium, seu occultum coniugis adulterium, & quando adulterium dicatur adulterium, vel occultum. 479.2.9
 Adulterium unius coniugis an & quando compensetur cum adulterio alterius, remissus. ibid.10
 thori separationem concedi non solum propter fornicationem carnalem, sed etiam propter spirituales, hoc est, propter haereticum, & idololatram. 479.1.11
 concedi etiam propter mariti sodomiticum vitium. ibid.12
 propter Adulterium uxor non solum amittit dotem, sed etiam donationem propter nuptias, seu lucrum dotis ex pacto proveniens. 482.1.2.4
 & bona paraphernalia. ibid.2.5
 Adulta agit contra curatores in ea dotanda negligentes, ut dotem sibi constituant. 534.2.1
 Adultus carens curatore alienando rem sine decreto posset transferre possessionem; pupillus vero sine tutoris auctoritate non posset alienando, vel contrahendo transferre in alium possessionem civilem, nec naturalem. 608.2.4
 decretum non intervenisse probatur si in contrarium recenter celebrato nulla de ipso facta sit mentio. ibid.5
 valens cum Adulto litigare, debet ipsum admonere, & ipse adultus potest petere curatorem sibi dari. 515.1.1.2
 si minores in lite moniti noluerint eligere curatores, eis iniunctio datur. ibid.2
 Adultus etiam iniuncti curatorem ad litem, seu ad lites recipiant. 524.1.3
 Advocatus pro salario, inconsulto iudice, occupans res clientis, possessionem restituit, & in promissione partis acquisitionem cum officio amittit. 15.2.4
 per Advocatum nisi steterit, non reddi salarium. 25.1.1.2
 Advocatus salarium debetur si ante tempus decedat, cum per illos non steterit quominus patrocinium praestarent. 25.1.3
 Advocatus omnia posse mala. 181.1.14
 A E
 EDILITIA actiones. 288.1
 Es alienum si est tantum quod ex tota hereditate, neque

Index Rerum.

ex tercio bonorum solui potest, tunc etiam legata pro rata extenuabuntur. 9.1.6
Et alienum quando dicitur vrgere, arbitrio iudicis relinquitur. 603.2.3
Viri alieni omni spectare ad heredem, & ad legata- rios certa pars hereditatis pro rata sue partis. 9.1.5
Estimatio facienda est secundum rei qualitatem. 228. 2.1
Estimatio potest probari per peritos assumptos a iudice. 398.2.11
Estimatio iure facta in dubio emptiorem facit. 414. 2.8
Estimatio quando facit emptiorem, mulier tenetur ex empto ad rem, & maritus soluto matrimonio tenetur ad estimationem, & interim periculum, & augmentum spectant ad maritum. 416.2.1,2
Quacunque Estimatio in dubio presumitur facta eo modo, & ad illam efficiam ut operetur emptiorem & venditionem. 422.2.4
Limita ut ibid.5
post Estimationem periculum & deterioratio rerum do- talium pertinet ad maritum. 416.2.5
in Estimatioe & valore alicuius rei mobilis ubi dubium vertitur, commitendum id officialibus, & perso- nis, qua versumiliter de eo possint cognoscere. 399. 1.25
Estimatores bonorum ubi non fuerint deputati de pu- blico, debent nominari a patribus. ibid.26
Estimium seu catastrium non probat dominium, aut pos- sessionem aduersus eum, qui non consensit. 248.1.3
nisi consentiens sit descriptus in eo, & solutiones per descriptos in eo facta sint. ibid.4
Etas debitorum non infringit ius creditoris. 46.1
Etas probatur multipliciter. 55.1.4
Etas probanda per eum, qui fundat in ea. ibid.2.5
Etas requisita ad matrimonium valide inendum, est pubertas. 369.2.7
Etas an, quando & quomodo probetur per instrumen- tum tutela seu cura. 581.1.6
Etatis legitima appellatioe comprehenditur etas natu- ralis & vera, non ficta. 534.1.3
Etatis legitima defectus in iudicijs, & rerum suarum administratione non suppletur ex numero liberorum. 535.1.1
Etatis legitima appellatioe venit etas naturalis & vera, id est, 25. annorum, non ficta, que beneficio Prin- cipis est, id est, dispensata. 550.2.3
Etatis obveniens veniam a Principe currit quadrienn- nium ad petendam restitutionem eorum, que antea ges- si, a tempore venie, & si impetrauerit veniam in vigesimo anno, habebit quinquennium. 611.2.2.1
Etatis alleganti incumbit onus probandi. 54.1.1,2
cur. ibid.3

A F

Affidatx persona expensarum detrimento non progran- da. 369.2.2

A G

Agens rei vendicatione dominium probabit. 52.1.1
quid si probauerit semiplene. ibid.5
Agens ad restitutionem possessionis violenter, vel clam occupata, non potest repelli per criminis exceptionem, per quam restitutio non impeditur, vel retardatur. 461.2.5
sive obiciatur crimen via accusationis, sive acqui- sitionis. 465.1.6
sive loquatur de iure civili, sive de iure Canonico. ibid.7
limita ut ibid.8
Agenti conditione ex mutuo au, & quando possit obijci

exceptio de dominio tertij, remissus. 11.2.5
Agentem ex mutuo de necessitate non probare originem domini. ibid.2
Agere debere contra tutorem, non contra eum, qui indemni- tatem promissit. 562.2.5,2
non Agitur ex promissione alicuius anni, vel mensis falsa coniugi, licet non desit repetitio soluti. 463. 2.1

A L

dispositio restringens facultatem Alienandi est odiosa. 195.1.18
Alienandi verbum includit heredis institutionem quando de ea fit mentio permixtus. 400.1.7
an sufficiat hypotheca generalis, vel specialis simul re- quirantur de non Alienando. 263.1.31,32
pactum de non Alienando non impedit domini transla- tionem in tertium, in quem res alienari prohibita suis translata titulo venditionis, vel alio legitimo. 264.1.36
Alienari bona sua in fraudem collectorum, illis priuari debet. 229.2.12
Alienari bona in fraudem fisci, non obstante alienatione ad tributum solutionem per capturam persone com- pellendus est. ibid.13
non Alienantur immobilia sine decreto ex causa spon- sionis largitatis. 601.1.1
Alienare prohibitus non potest alienare dominium diri- ctum. 261.1.8
eadem modo utile dominium non potest transferri in alium ab eo, qui alienationem facere est prohibitus. ibid.9
Alienare prohibitus etsi non possit usufructum consti- tuere, poterit tamen pro tempore iuris succedere, & vendere fructuum commoditatem, & perceptionem. 261.1.12
Alienare prohibitus, censetur etiam prohibitus hypothe- care, vel pignorate. ibid.14
sive pignoratius fiat pro magno, sive pro modico pretio. 262.1.15
Limita
I. in prohibitione penali. ibid.16
II. quando testator obligasset fundum creditori, & postea testamentum probaret illius alienationem. ibid.17
III. in generali hypotheca, & bonorum obligatione. ibid.18.
Quod tamen restringitur
I. quando prohibitus non habebat alia bona, nisi pro- hibita alienari. ibid.19
II. quando verba essent universalis. ibid.20
Alienationis appellatioe omnis actus continetur, pes quem transferitur dominium. 262.2.21
Dominij translatio impeditur
I. quando convenitur in pacto, quod nullo modo possit res alienari. 262.1.22
II. quando prohibetur res alienari ex dispositione contrahentium, qua tamen ex iure communis dis- positione alienari non poterat. ibid.23
III. in omnibus casibus, in quibus dominium ex solo pacto transferatur absque traditione. ibid.24
IV. si dictum fuerit, Vendo, vel dono hoc pacto, ut liceat alienare, & si ad aliquem actum alienationis pervenerit, tunc dominium ad me revertatur, & in eum casum ex tunc constituitur te possidere meo nomine. 263.1.3.5
vel si post pactum appositum de non alienando, dictum fuerit, ut in casu, quo emptor ad aliquem actum alienationis devenierit, liceat venditori ingredi possessionem illius rei propria auctoritate. ibid.26

vel quod eo, casu, quo deventum fuit ad aliquem alium alienationis, res sit in empti, vel venditio habeatur pro non facta. ibid. 17

V. si simul compacto de non alienando iuramentum intervenit. ibid. 18
 contrarium. ibid. 19

VI. si ille, qui prohibuit rem alienare, reservat sibi aliquod ius in eo. ibid. 30
 qui non potest alienare, nec alienationi consentire potest. ibid. 31

435.1.7
 Alienari pradia sine decreto, neque pater curator filij etiam emancipati. 596.2.1,2
 non procedit in patre legitimo administratore sui filij. 597.1.3

quando prohibitio cum legis prohibitionem directi domini concurrat, res non potest, etiam in casu, prima stante prohibitionem, permissu alienari. 264.1.38
 Alienari prohibita non possunt infundari, neque concedi in emphyteusim, nisi essent solita in feudum, vel emphyteusim dari. 269.1.10

fundus dotalis, licet estimatus, Alienari non potest ubi electio est reservata mulieri. 491.2.1,2
 fundus dotalis regulariter Alienari nequit. ibid. 3

Amplia
 I. quod fundus dotalis non solum alienari, sed nec ad longum tempus colonis irrevocabili concedi minime possit. ibid. 4
 II. Etiam consentiente uxore fundum dotalem hodie per maritum non posse alienari. ibid. 5
 licet mulier transacto biennio a die prima alienationis iterum comprobaret. ibid. 6

III. Neque ipsam mulierem viro consentiente fundum dotalem alienare posse. ibid. 7
 IV. Ad id invalidum esse alienationem verum dotalem, quod possit maritus etiam constante matrimonio res per se alienatas ab emptore vendicare, seu recuperare. ibid. 8

quantum inveniatur non contravenire a se facta alienationi. ibid. 9
 V. Maritum super re dotali non posse transigere, nisi retinendo ad exemplum temporis, & curatoris, & aliorum huiusmodi administratorem. 492.1.10

Limita
 I. In rebus estimatis in dotem datis ea estimatio, que facit emptionem. ibid. 11
 II. Nisi rei data in dotem non estimata sint ex his, qua in genere sua functionem recipiunt, id est, qua in pondere, monero, vel mensura consistunt. ibid. 12

III. Si mulier consentiat alienationi animo decipiendi emptorem. ibid. 13
 IV. Si alienatio fiat de consensu utriusque coniugis, & uxori utilis sit. ibid. 14

V. Si fiat ex causa necessaria. ibid. 15
 VI. Quando vxor neque dolo, neque metu indulta iuramento confirmavit eam alienationem. ibid. 16

Alienari nullo titulo possunt immobilia minorum sine decreto, ideo tradita vindicantur, redditus tamen qua acceperunt. 597.2.1,2
 nec etiam adulti minores 25. annorum curatoribus carentes possunt pradiata bona sine decreto alienare. ibid. 3

nec transigi potest super rebus immobilibus minoris, sine decreto. ibid. 4
 nisi rei minoris melior fiat, & dando alteri parti premium per viam transactionis, remaneat cum re, super qua lis agitur. ibid. 5

Alienari possunt bona immobilia ex causa dotis. 601.1.2

requiritur tamen ad validitatem huius donationis auctoritas curatoris. ibid. 3

procedit in donatione propter nuptias, qua in omnibus doti equiparatur. ibid. 4

Alienari licite potest res minoris sterilis, & infirmitas, & qua magis incommodum, quam commodum illi offert. 604.2.1,2

Alienari possunt bona stabilia, quando summa & usura superant fructus bonorum hereditariorum. ibid. 13
 Alienari sine decreto possunt immobilia papilli ex voluntate patris. 606.1.1,2,5,7

Alienari possunt sine decreto vestes detritae, & animalia supernacua. 607.1.1,2
 unde vestis pretiosa, aut grex ovium, caprarum, vel boum non possunt vendi, nisi concurrant solemnitates. ibid. 3

Alienata immobilia sine decreto iudicis, possunt cum fructibus vendicari, sed pretium in utilitatem minoris versum cum usuris debet restitui, & sumptus meliorationis. 605.1.1

immobilia si sunt Alienata sine decreto titulo oneroso ab ipso minore, vel ab eius administratore eo scientes, & patientes, & factus maior taceat per quinquennium, inducitur quaedam tacita ratificatio, contra quam venire non potest. 610.2

si autem alienata titulo lucrativo, requiritur tacita ratio longi temporis, ad reuocationem autem admittitur etiam heres, &c. ibid. 2

Textus hic locum habet.
 I. Quando minor auctoritate tutoris, vel curatoris vendit. ibid. 3

II. Quando tutor vendit presentem & volente minore. ibid. 4
 III. Quando minor sine tutore, vel curatore constitutus vendit, nec atatis impetravit veniam. ibid. 5

IV. Quando minor sine tutore, vel curatore alienavit, & atatis veniam impetravit. ibid. 6
 Limita dispositionem huius text. locum non habere.

I. Quando tutor solus, vel curator rem minoris non ut minoris, sed ut propriam alienaverit. ibid. 7
 II. Quando tutor, vel curator contraheret cum ipso minore. ibid. 8

III. Quando minor habens curatorem sine eo contraheret. ibid. 9
 IV. Quando contractus laborat vicio nullitatis, & lesionis. ibid. 611.1.10

V. Quando minor maior factus ignoravit nullitatem contractus. ibid. 11
 extenditur ad minorem dubitantem quomodo fuerit celebratus contractus. ibid. 12

VI. Si minor non fuerit presens alienationi, & ignoravit contractum. ibid. 13
 VII. Si contractus sit simulatus, & pignoratius. ibid. 14

VIII. Si in contr. alius dolo, aut metu interfuisset. ibid. 15
 in dolo esse qui emit ad minorem non servatis iuris solemnitatibus. ibid. 16

& in dolo presumpto non militare dispositionem huius l. neque censeri factam aliquam ratificationem. ibid. 17

IX. Si minor intra quinquennium in contractibus onerosis, sine decemenni in lucrativis, declaret se nolle habere ratum dictum contractum, licet extrajudicialiter diceret emptori, vel donatori. ibid. 18

X. Non procedere de iure Canonico, quo attentum

FFF 4 non

Index Rerum.

- non habet locum dispositio huius l. propter ma-
lam fidem illum, qui sic contractum non valere.
611.2.19
- contra hanc limitationem tenent magis communiter
Dottora. ibid. 26
- ALIENATIO.** 257.1. & 264.2
- Alienatio pro parte non valet.* 266.1.1
- Alienatio prohibita illam etiam continet, quæ sit præ-
textu testamenti.* 400.1.6
- Alienatio rerum dotialium affirmatarum valet, & res
vendita per mulierem ratione dotei vendicari non
possunt, si maritus est solvendo, & mulier aliunde
habet unde possit dotem recuperare, & scilicet verò si sol-
vendo non sit.* 435.2.10
- Alienatio quid.* 492.1.17.18
- Alienatio fidei dotalis voluntaria est prohibita, non
necessaria.* 492.2.132
- Alienatio necessaria non continetur in prohibitione alie-
nationis.* 493.1.3
- Alienatio quando est nulla, ex eo quod in ea non interve-
nerunt solemnitates requisitæ, vel quid simile, restitu-
tio non est necessaria.* 596.2.3
- Alienatio licet sit prohibita favore minorum, tamen
alij non prohibentur se, & res suas obligare.* 601.
2.1
- Alienatio ubi est nulla, minori non est necessaria restituo-
tio, secus si sit aliqua, & lesio in pretio sit sequuta.*
602.1.1
- prejudicium decretum non excludit minoris restitutionem
si adveniat Alienationem se restitui postulerit.*
ibid. 2
- Alienatio bonorum immobilium minoris pro dote consti-
tuenda licita, solemnitatibus à iure requisitis interve-
nientibus.* 604.1.9
- licita, si minor faciat labores, pro eius alimentis.*
ibid. 10
- ut illius conviva sit persona.* 604.2.11
- Alienatio etiam pro magna utilitate minoris fieri nequit.*
604.2.14
- minus legitime Alienata vendicantur etiam à secu-
do emptore, nisi sit monitus præscriptione.* 608.
2.1.2
- Alienationis prohibitio facta per testatorem in ultima
voluntate, si illam causam exprimat, valida est.*
2.2.2
- quando cum legi prohibitioni, domini prohibitio con-
currit, rei non potest alienari, etiam in causa prima
stante prohibitione: ubi fuit appositum pactum
quod emphyteuta non poterit alienare, tunc inter-
dicta censetur omnis alienatio.* 23.1.10
- prohibitio Alienationis facta in testamento per testatorem
valet, & ex ea impeditur domini translatio.* 162.
2.33
- intellige, ut* ibid. 34
- declara, ut* 264.1.35
- Alienationis nomine venit institutio heredis, etiam ver-
bis generalibus facta.* 400.2.8
- Alienationis rerum minoris sine decreto prohibitio non
extenditur ad alienationes necessarias, sed ex causa
dabitur restitutio.* 596.1.1
- index hic competens quis.* ibid. 2
- cognitio causæ requiritur cum agitur de alienatione
rerum immobilium minoris, quæ ante decreti im-
positionem procedere debet.* ibid. 3
- Alienationis causam coram iudice proponi non sufficit,
sed necesse est ut apud acta probetur, & ut interponatur
decretum.* 599.2.1.2
- ut decretum interponatur, non potest peti à tutore
per procuratorem.* ibid. 3
- sed personaliter ab ipso tutore.* ibid. 4
- Alienationem approbare per transactam quadriennij
post legitimam etatem sufficit.* 611.2.22
- an per solam facti ratificationem ante quinquennium
repellatur actor, & ex solo transactu quinquennij
absque illo actu inducente ratificationem, ratifica-
tio inducatur, remissive.* ibid. 23
- vel per excellentem redditum minor iam maior factus
videatur censum ratificare.* 611.1.24
- ratificationem hanc expressam, vel præsumptam trahi
retro ad tempus contractus.* ibid. 25
- intellige, ut* ibid. 26
- Alienatione prohibita, omnis actus videtur prohibitus per
quem alteri quaeritur, aut sequitur alienatio.* 161.
1.1.5
- maximè quando in prohibitione sunt apposita verba
multum pregnantia, & generalia.* ibid. 4
- hanc regulam non habere locum in statutis.* ibid. 5
- sive immediate, sive mediatè ex actu penitentiari ad
alienationem.* ibid. 6 & c. ibid. 7
- rei Alienatione prohibita pignoris & usufructus consti-
tutio interdicta censetur.* 261.1.2
- de Alienatione rerum minoris immobilium cum agitur,
requiritur cognitio causæ, quæ ante decreti interposi-
tionem procedere debet.* 599.2.6
- causæ necessaria ut bonorum immobilium minoris
alienatio permittatur soliti intervenientibus à
iure requisitis solemnitatibus, plures.* ibid. 7, 8, 9,
10, 11
- Alienatione prohibita prohibetur omnis actus, per quem
alienatio sequi potest.* 600.1.7
- & sic prohibetur promissio.* ibid. 8
- in Alienatione rerum immobilium minoris, ad interpo-
nendum decretum competens est index territorij, ubi res
minoris sita est.* 605.1.3
- Allegans, & dicens aliquid id probare debet.* 63.2.3
- Allegans, & probans se aliquid fecisse certo tempore,
praesertim ei, qui de tempore non probavit.* 351.
2.5
- Allo, liberi apud quem Alantur, facto divorcio, iudicis
est arbitrari.* 493.1.1.2
- debere esse huiusmodi arbitrium ut usque ad prius
triennium solutes apud matrem educatur, maior
autem triennio facta apud patrem, prout ius decer-
nit circa proli educationem.* ibid. 3
- filius ut Alasparentem, index competens iudicare potest,
si in ea sit facultate ut alimenta praestare possit.*
495.1.1
- mater agere potest contra maritum, ut Alas filium.*
ibid.
- Alenda mater tam à filio legitimo, quam à concepto ex
damnato coitu.* 497.1.9
- Alendus à patre filius naturalis, & spurcius.* 496.2.7
- avus, & reliqui ascendentes, an & quando teneantur ne-
poti, descendentesque suos egentes Alere, remissi-
ve.* 494.2.9
- Alere parentes filij diuites tenentur.* 495.1.1.2
- Alere patrem filius tenetur emancipatus.* ibid. 3
- Alere patrem etiam Iudæum, vel infidelem, filius tenetur.*
495.1.5
- Alere patrem hereticum filius tenetur Catholicum.* ibi-
dem 6
- pater, & non mater, vel ambo simul, de communibus bonis,
in quibus casibus teneantur Alere filios, remissive.*
496.1.2
- pater iudicij officio tenetur Alere filium non integrum, &
ubi negatur filius, debet de filiatione prius constare.*
496.2.1
- pater hereticus, Iudæus, vel infidelis tenetur Alere filium
orthodoxum.* 496.2.6
- Alii pater emancipatus debet à filio.* 495.1.8
- Alii

& Verborum.

Alit patrem spirituales filium. 495.1.8
Alit patrem filij heredes, si extrema laboris inopia,
& non alit alius qui iure sanguinis teneatur alere.

497.1.10
Alimenta patri hamito sunt a filio prestanda. 495.1.4

Alimenta ne praestet filius patri auctoritate iudicis damnato ad persequendum aue. ibid.1.1

cius Princeps, vel Respub. precipit, pater etiam gravissima constituta, ne quis alimentum, aut subsidium aliquod vine necessarium prebeat filio publice praescripto, in hoc praecipuum filium etiam Tui teneat, ac liget. ibid.1.2

patri subvenire de Alimentis & aliis, qua continentur in primo Decalogi precepto, filius Religiosus, qui patrem dimisit inopia gravatum, magis tenetur, quam Praelatus. 495.2.13

secum si necessitas superuenit post ingressum monasterij. ibid.1.4

patri subvenire in Alimentis filia uxorata magis tenetur, quam maritus. ibid.1.5

distinguitur. ibid.1.6
patri magis, quam proprio filio succurrendum, si ambo sint ad extremam inopiam redacti, ita ut fame pereant, & utrique subveniri non possit. ibid.1.7

frater fratri, aut sorori inopi, & que aliunde alii non potest, tenetur praebeere Alimenta. ibid.1.8

idem ne dicendum in sorore diuite respectu fratris inopie. ibid.1.1

soror nupta Alit a fratre si vir sit inopi. ibid.1.9

frater Clericus Alere potest fratrem pauperem, etiam de redditibus beneficij. ibid.1.10

Alimenta iuxta parentum facultatem, & perfectam ipsorum filiorum quantitate prestanda sunt. 496.2.8

Alimenta ubi prestanda, in iudicio arbitrio residet. ibid.3

filiosfamilis si nolit Alimenta a patre recipere, vel si que honestum vite genus querere, non poterit impediri a patre non indigente filij opera quominus alio proficiat. 496.2.2.10

nec excusat patrem a praestatione huiusmodi Alimenterum si dicat filium posse militare, aut alio modo sibi velle parere. ibid.1.1

index circa modum assignandi Alimenta lite pendente filio, quem pater filium esse negat, debet summariam praemittere informationem, & si praesumptio aliqua sit pro filio, pronuntiare debet. 497.1.12

Alimenta propter ingratiitudinem denegari possunt. ibid.1.3

qui potest exheredari, potest & dote, & Alimentis privari. ibid.

ALIMENTA pupillo prestanda. 561.1

in casu Alimenterum contra laicum sit index Ecclesiasticus, remissus. 496.1.2

pater etiam cum iuramento non potest privare filium Alimentis. 496.2.2

tenetur Alere filium emancipatum. ibid.3

& filium adoptivum. ibid.4

& filium hamitum. ibid.5

onus Alimentandi filios respectu patris alimenta debentis censetur reale, & ideo in hereda eius transit. 503.1.9

Alumnas ducere licet quam quis filia loco non educavit. 370.1.1

A M

Amisio non praesumitur. 95.1.5

Amata inuoluntate petere filijs fratri suis non prohibetur. 516.1.1, 2

Ad Amittat, prolatum a lege in tempore summo, importat canonem latae sententiae. 388.2.7
nullus Amor vicis paternum. 594.1.6
Amphora quantum vini capit. 240.2.4
in Amphoris vino pretium fluctuant veteres. 3

A N

Ancilla contra pactum manumitti negat. 282.1.1

Ancilla, que non debet ex pacto praestitum, in caupona etiam retineri negat. 282.1.1

Ancilla vendita, ut certo tempore elapsa sit libera, transacto tempore libera fit. 286.1.1.33

Ancilla in uxorem ducta a domino qualiter consequatur libertatem. 359.1.4

Ancillam datam ut dotis manumittatur filia, repeti si non manumittitur. 21.2.1

secus si pure donata fuerit. ibid.2.3

Ancilla in dotem data, licet estimata, debet restitui nedum ipsa, sed peti etiam parius potest. 483.2.1, 2

Ancilla vendita, nec tradita, dominus permanet venditor, si autem manumittit, tenetur ad interesse. 249.1.1

cum ancilla domini quondam, praesertim Decuriones, non contrahantur matrimonia, & liberi nati sequantur conditionem maris, & sibi non ferri. 372.2.1

abrogatum hoc per leges Pontificias. 373.1.7

Animae periculum ubi veritur, iudicis officium etiam non petunt impariendum est. 283.2.6

Animal venditum si post contractum illico, vel paulo post appareat morbosum, praesumitur fuisse morbosum tempore contractus. 291.2.8

Animalia tradere ad barbaros est prohibitum. 300.2.2

Annonae civiles, remissae. 398.2.18

Annus luctus numeratur a die mortis prioris viri, & cedit ignorantia. 386.2.2.5

Annus, de quo in l. praecedenti, non corrigitur quando ante biennium matrimonium soluitur. 457.2.1

si vero durat ultra biennium, & non excedit decennium, locus est querela usque ad tres menses, & biennium computatur in his annis. ibid.2

si matrimonium dissolvatur post decennium, querela denegatur, & minori currit hoc tempus, adeoque restitutio est necessaria. ibid.3

post lapsa tempora nec maritus, nec eius heredes audiri debet. ibid.4

contrarium. ibid.5

an ex Annua praestatione redditus, non expressa causa, obligatio inducatur in futurum, remissus. 128.1.16

an qui tenebatur ex censu salvere decem quolibet anno, soluit nisi quinque, per longissimum tempus praescribat quoad partem, non solum quoad praeteritum, sed etiam quoad pensiones futurat. ibid.17

Annua praestationes an & quando inducant obligationem ut tantundem singulis annis praestetur in futurum. 149.1.8

Annua quando datur uxori, non repetitur quod consumptum est, repetitur autem si quid superest per maritum. 463.2.4.5

Antapocha quid. 85.2.8

ponitur eius formula. ibid.9

Antapocha. 77.1

Antiochia. 305.1.5

Antiphetra, quasi contra detem, vel in recompensam eius datio. 356.1.13

sunt bona, qua a marito vicissim loco dotis offeruntur in matrimonium. ibid.14

A P

Index Rerum,

A P
Apocha quid. 35.2.5
Apocha. 77.1
Apodilis, qua & Apodisia, idem quod Apocha. 85.2.6
A R
Atabarcha qui. 301.1.4
Atabarchia quid. ibid.3.5
Arbiter, qui de causa status principaliter nequit cognoscere, recte cognoscit de ea incidenter. 5.1.3
Arbitrium, in contractibus bona fidei & dotis, arbitrium boni viri designat. 405.2.10
A R B I T R I U M *intela.* 562.2
Archivi publici fides quanta, & an, & quibus casibus scriptura reperta in archivo publico probet. 87.2.5
Arenarios esse sordidissimos, ignominiosissimisque. 380.1.8
Argenti distractores, & negotiatores, qua constitunt, firma sunt. 50.1.6
Argenti distractorum munus quod. ibid.2.16
Argumentum de instrumento ad testem validum. 146.2.6
Argumentum à correlativis non est validum quando datur diversaratio. 382.1.4
Argumentum à toto ad partem validum. 394.2.4
intellige, ut ibid.5
Argumentum, Non est ita, quia iure cautum non reperitur, validum. 475.2.3
& quod expresse sancitum non reperitur in iure, non est superstitiosus inmentibus praesumendum. ibid.4
Arma hostibus vendere prohibitum. 201.1.1.3
ea hostibus vendens, pro proditore patriae habendus & puniendus. ibid.2
procedit non solum in armis offensivis cuiuscunque generis, sed etiam in defensivis. ibid.4
Arma, equos & alia prohibita ad hostes deferre, proditori proximum. 201.1.5
Armorum atque insigniorum delatione consuetudo domus atque familiae insignitoris maiore inducitur. 340.1.13
Arthz non debentur quando matrimonium non tenet. 21.1.9
Artha mulierum an, & quantum alienari possint. 119.2.11
A R T H & sponalitie. 343.1
Arthz restituntur nuptii non incestus, nisi alterutra parti de mora, aut culpa accusari, & convinci possit. 344.2.1.2
Artha iure Caesareo quid. ibid.4
Arthz valeant necessario tradenda sunt. 346.1.13
Artha dantur in praemium pudicitiae amissae, & detrimendi virginitatis. 469.2.19
dantur etiam in praemium nobilitatis sponsae, vel alterius causae. ibid.20
in recompensationem dotis, & honoris mulieris. ibid.21
ultra Artharum amissionem nec emptor, nec venditor tenetur ad interesse, nec agi potest ad implementum contractus. 83.1.14
per traditionem Artharum censeri suspensam venditionem quousque traditio facta sit. ibid.15
secus si res vendita iam erat tradita. ibid.16
aut artha fuerint data nomine pretij. ibid.17
vel data in signum perfectionis contractus. ibid.18
Artharum nomine datum personali actione repetitur. 144.1.1
Artharum nihil lucratur sponsa per osculum. 344.2.5

Arthz datis perfectè venditione licet emptori discedere à contractu arthz amissis; & idem est de venditore. 83.1.13
in Arthz promissis an locum habeat dispositio huius legis remissive. 345.2.10
Arthz apponere per sponsalium fidei violatorem, licet non. 344.2.3
dispositum quoad Arthz de sponsa, extenditur ad sponsum, & artharum quadruplex pena non extenditur. 345.2.3
Arthz amittit tradens eas, si culpa sua matrimonium sequatur, ea autem sequito redeunt ad tradentem. 346.1.11
Arthz matrimonij nomine qui receperit, si postea recuset contrahere matrimonium, tenetur eas, & quidem duplicatas restituere. ibid.12
Arthz tradens, si bona fide contraxit sponsalia, ignorans impedimentum, illas non amittit, si autem conscius, arthz traditis non repetit. ibid.16
Articulum emergentem in causa liberali bene committit. 5.1.2
Artifices in quo differant à negotiatoribus, remissive. 304.1.6
A S
Assertenti testamentum, vel contractum nullum, incumbit onus probandi. 562.2.4
non facile credendum Assertioni alterius. 32.2.3
Assertionem mundam patris filium esse suum, non sufficere. 58.1.1.2
A T
Attestationibus publicatis vltior testimonium productio regulariter non admittitur. 62.1.1.4
quarta testimonium productio non nisi cum certa solemnitate. ibid.2
quinta omnino est vetita. ibid.3
sedecim limitationes ab Auctore cumulate, remissive. ibid.5
post tertiam productionem partem non admitti amplius, remissive. ibid.6
A V
A V C T O R I T A S *praestanda.* 578.1
Augmentum, siue supplementum, eiusdem est naturae, & eadem iure regitur ac primum, cui est additum. 348.1.5
nisi vergeat diversaratio. ibid.6
Augmentum non sortitur naturam principalis, cum est presumptio fraudis adversus tertium. 355.2.6
Augmentum dotis quod ius attinet, formaliter consideratur ut dotis. 416.1.6
Augmenti idem iuris est, ac rei aucta, ubi non vergeat diversaratio. ibid.5
pro Auto intuitu donationis propter nuptias promissae marito, si aurum in mariti substantia non extat, habet de cautionem usurarum nomine praesent. 399.1.1
Authentica contra qui, habet locum medium in negante cedulam à se scriptam, sed etiam in negante cedulam à se subscriptam. 128.1.5
Auth. quod fiat contrados, seu donatio propter nuptias uxori, hodie non est in usu. 357.1.3
Avus paternus potest stipulari dotem nepotibus mortua filia in matrimonio. 450.1.1
Avus non potest esse tutor suorum nepotum. 543.1.14
Avia si det uxorem nepoti, & infirmas eam, an valeat datio. 509.1.4
idem est in avo, & avia ac alii descendensibus per lineam maternam, quod in matre. ibid.5
A X
A X I O M A, *Si non valet quod ago vt ago, valeat vt valete potest.* 187.1.8
Axioma

& Verborum.

Axioma, Meum quod est, amplius meum fieri non potest. 187.1.4

B A

BALNEATORES. 294.1.
Balneatores qui. 295.1.12
ex sacrosancto Baptismate leuatum ob copulationem animarum, & paternam affectionem presumptam, uxorem ducere est prohibitum. 370.1.2
Bastardi alieno morbo laborant. 302.1.1

B E

Beſſes vſura quid. 161.1.11

B L

Blanditias Principum inferre metum viri conſtantiæ. 347.1.10

B O

Bonus vir in eo quod facit, debet cauere vt non poſſit eſſe ſiniſtra ſuſpicio. 381.2.3
Bonum ab aquo deſciſcent an dari poſſit. 450.2.5
Bona ſua, vel eorum poſſeſſionem alij quis donare, vel promittere poteſt poſt mortem. 34.1.5
omnia Bona, que ſunt intra domum, preſumuntur mariti, & non vxoris. niſi quilibet probet ſua. 35.1.4
Bona ceſſantiam ſoluere penſationes publicas alienantur ſub haſta. 232.2.3
quæto tempore is ceſſet vt vendi poſſit, remiſſiue. ibid.4
Bona ſunt hypothecata pro collectione tributorum etiam præteritorum. 233.1.15
Bona liberis prioris matrimonij propria pater ſecundo nubens non alienat, eorum tamen adminiſtrationem per ſecundas nuptias minime amittit, & bonum diſidendo ſecundam licentiam retinet. 395.2.5
Bona, que filiis ex materna ſubſtantia, vel linea materna prouenerint, pater reſeruari tenetur. 401.1.7
quis autem dicatur de linea paterna, remiſſiue ibid.8
idem eſt dicere de linea paterna, & de paterna parte. ibid.9
Bona mariti recipientis à muliere, ultra dotem, bona paraphernalia tacite videntur hypothecata pro eorum adminiſtratione & reſtitutione. 428.1.16
Bonam fidem in quolibet contractu exigi. 31.1.2
de Bonis, qua coniux tranſiens ad ſecundas nuptias adquiſiuit, data ſibi contemplatione coniugis deſuncti, quid. 391.2.2

C A

CAdar, non importat latam ſententiam, ſed ſe-
rendam. 41.2.29
Cadat importat latam ſententiam. 336.1.4
Caius Caſar, unde Caligula cognominatus. 365.2.4
Caligatus unde. ibid.3
Cambia eſt licita. 99.1.3
Captus iniuſte an & quando licite poſſit auſurgere. 59.2.13
iniuſte Carcerato an & quando liceat occidere cuſtodes carceris, ſi non poſſit aliter enadere, remiſſiue. ibid.15
quid ſi poſt fugam ſtatim ad Carcerem rediit. ibid.16
Caliſ fornicatus qui. 91.1.3
Caſus fornicatus qui, remiſſiue. 165.1.3
Caſus fornicatus ſi euenit ob ſaltum Regis, & bellum ab eo motum, nulla conditiō ſit remiſſio. 163.2.8
Caſus fornicatus emptione perfectæ perinet ad emptorem, & venditor non tenetur de aliquo caſu ſuperueniente poſt celebrationem venditionem. 163.2.4
Amplia

I. eſi in venditione dataſit ærha, & emptor ius lo-
beat ab emptione diſcedendi. ibid.5
II. & ſi lite pendente ſuper retractu res empta per-
ierit, periculo emptoris perire, & non conſanguineæ eam petenti. ibid.6
III. in emptore nominis, hoc eſt, actionis, quem
vendidit habet contra debitorem, reputa cenſui,
vel alterius debiti. ibid.7
quæuis venditor promiſerit ementem, ſeu reci-
pientem nomen venditum defendere, & indem-
nem ſeruare. ibid.8
Reſtringitur autem hac ampliatio,
I. ſi emptor nominis aliqua exceptione ex perſona
vendidit excluditur. 237.1.9
II. ſi tempore venditionis debitor, contra quem actio
vendidit, non erat ſolendo. ibid.10
III. ſi venditor promiſit facere nomen verum, &
bonum, vel idem, ſeu illaſum, ibidem 11.
Limita
I. conſolutionem principalem in venditione celebra-
ta inſcriptis, ſi vere percat antequam conſiciatur
inſtrumentum. ibid.12
II. in venditione rerum que ponderantur, vel men-
ſurantur, vel deſignantur. ibid.13
intellige, vt. ibid.2.14.15
III. in venditione conditionali. ibid.16
etiã ſi pactum additionis in diem ſit appoſitum.
ibid.17
IV. ſi venditor fuit in mora rei tradenda. ibi-
dem 18
Quid ſi mora ſit irregularis. ibid.19
quæuis res vendita æque peritura eſſet apud em-
ptorem. ibid.20
V. niſi ex vitio præterito datum in re vendita da-
tum ſit. ibid.21
ſi equus eſſet mortuus intra triiduum, peris creditori.
ibid.22
VI. ſi venditor ſciens vinum non duraturum reſque
ad diem quo tolli debebat ab emptore, cum non ad-
mouit. ibid.23
VII. ſi culpa, vel negligentia venditoris interuenierit.
238.1.24
VIII. in contractibus inominatiis, in quibus ſi ante
traditionem res percat, periculo venditoris perit.
ibid.25
IX. in ſcholaribus, qui ſi emerint à ruſtico, vel ab
alio, vinum, quod forte non poteſt ſeruari, & ta-
men ipſi ignorantes ſeruauerint, & vinum inutile
factum ſit, tenetur venditor, qui naturam vini di-
cere debebat. ibid.26
Caſum fornicatum non liberat debitorem generis. 12.2.
12.2
niſi genus deberetur reſpectu certa ſpeciei, vel niſi de-
beretur genus, & caſus ſuperueniret culpa credi-
tori. ibid.3
Caſum fornicatum allegans, illum pariter, & abſque ſua
culpa contigiſſe probare debet, in caſibus, in quibus
preſumitur culpa. 91.2.9
Caſum fornicatum non preſumi niſi probetur. 95.1.3
de Caſu fornicato non tenetur qui periculum in ſe ſuſcipit.
95.1.4
Caſum fornicatum ſuſcipiens non tenetur de eo, qui culpa
ſtipulatoris ſine promiſſoris euenit. 163.2.4
Caſus excepti a iure extenduntur ex identitate rationis.
18.2.6
Caſus inſoliti qui ſint, iudicij arbitrio reſtinguntur. 92.1.
15
& niſi caſus eueniret illius culpa, qui periculum in ſe
ſuſcepit. ibid.17
& niſi poſt ſuſceptionem generalem periculum vinum

Index Rerum,

- ex casibus fortuitis expressis. *ibid.* 18
Casus fortuiti qui praevideri nequeunt, non veniunt in contractibus bona fidei, & stricti iuris. 95.2.1
Casus fortuitus est accidens, quod praevideri, aut evitari nequit per custodiam, curam, diligentiam mentis humane. *ibid.* 2
Casus fortuitus in specie probandus est. *ibid.* 3
incendium inter Casus fortuitos numerari, quando sine culpa habitantium ortum & fortuito causatum, alias non. 91.1.4
impetum aquarum, & vim hostium numerari inter Casus fortuitos. 91.2.5
Principi & iudici factum iniustum, vel iniustum inter Casus fortuitos numerari. *ibid.* 6
fortium inter Casus fortuitos commutari, maxime si à coniunctis, vicinis, vel sociis perpetratum, vel cum factura. *ibid.* 7
vel quando res forata erat in loco cum propriis rebus illius, qui eam custodiebatur. *ibid.* 8
Casus fortuitus in se suscipiens, vel eum remanens, non intelligitur sentire de insolitis, aut raro contingentibus. 92.1.1.4
etiam si quis susceperit in se generaliter omne periculum. *ibid.* 6
est generalis remanentio Casuum fortuitorum iuramento fuerit confirmata. *ibid.* 19
Castrandum seipsum exhibens capite puniuntur, & domus loci, id scilicet dissimulans, eius priuatur domino. 202.1.5
Castrans aliquem ut homicida puniendus, & locus ubi homicidium domino castratus fuit, confiscatur. 202.1.1.2
nisi causa infirmitatis castrator medicinaliter ibidem. 3
Castrans hominem quibus poenis puniatur, remissum. *ibid.* 4
Castrans, vel castrari se faciens, mortis naturalis poena puniuntur. 202.1.6
Cauti, id est, reddere promissum, vel melius, te debitorem in scriptis confessus es. 130.1.8
Causo non tenetur de furto facto in hospitio quando res furatas posuit in loco tuto, & consueto. 96.1.4
Carpomum vilitas, & rapacitas, remissum. 183.2.3
Causa ardua que, ut excludat petentem à delatione ramenti suppletur, remissum. 4.2.19
Causa propria que. 69.1.4
Causa antecedentis debiti in instrumentum confessionis mutui redacta, per contrarium instrumentum reprobanda est. 235.1.23
Causa testatari, vel intestatari, non pertinet ad contractus. 184.2.1.
Causa est causa causati. 356.2.17
intelligitur, ut *ibid.* 18
Causa finalis quando dicitur, & quando impulsiva, remissum. 42.4.2.2
que Causa cognitionem desiderans, presentibus partibus agenda sunt. 235.1.10
Causa & causati idem est iudicium, & regulatur causatum secundum naturam causantis. 356.2.19
Causam iuramento decusum non retractari preteritum perituri. 1.2.3.2
intelligitur, ut *ibid.* 3
Causam ultimam voluntatis iuramento decusum retractari veritate reposita. 7.2.1
qui habuit Causam à me, non potest mihi referre questionem domini. 57.2.9
nisi dominium fuerit questum ex causa noua. *ibid.* 10
Causa, ob quam obligatio facta est, non sequitur liberatio conduktor. 23.1.1
- Causa non impletur casu fortuito, ut in Medico, cessare conditionem.* 24.2.1.2
in Causis miserabilibus & piis index interponit officium, & sine accusatore inquiri. 283.1.1
in Causa pia index impartitur officium summum etiam non requisitus. *ibid.* 3
in Causa alimementorum index impartiri debet officium suum etiam non petitus. *ibid.* 4
Causa suspensa pendente, tutor non potest administrare, sed datur curator, qui interim administrat. 554.2.1.2
intelligitur, ut *ibid.* 5
& limita, ut *ibid.* 6
eo ipso quod tutor, aut curator est accusatus de suspensio, sique contestata, traditur curatori minori debet à indice. *ibid.* 3
- C E
si solus donationis titulus preceudatur fraudulenter, Cedens actionem amittit. 180.1.2
Cedi potest ius executum. 577.2.4
Census hic pro tributo ipso quod ex facultatibus, ac bonis cuiusque soluitur. 235.1.6
Censum non valere de nouo constitutum ex reductibus alterius census. 162.1.6
Censum super rebus minoris absque iudicio decreto imponere non permittitur tutoribus, nec alienare sine solemnitatibus, qua in alienationibus bonorum immobilium requiruntur. 598.1.11
nec super rem immobilem seruientem imponere, neque eam remittere. *ibid.* 12
aut hypothecare. 598.2.13
nec ab actione quem minor habet ad rem immobilem, tutor cadere potest. *ibid.* 14
nec in emphyteutem rem minoris dare. *ibid.* 15
nec remanere, vel desinere acquirere aliquam rem immobilem, in qua est minori questum dominium ipso iure, ut legatum, vel fideicommissum. *ibid.* 16
nec fructus fundi alienare perpetuo. *ibid.* 17
nec locare fundum ad longum tempus. *ibid.* 18
Censu redemptio ut illius sortem principalem extinguat, & reddituum suorum cursum impediatur, concurrere debet oblatio, depositio & consignatio. 156.1.7
sine Censu, vel reliquis fundum comparari non posse. 234.1
Certi petitio. 8.2
Cessio presumitur ficta, quando non apparet de titulo. 180.1.15
etiam si titulus superueniret. *ibid.* 16
& cessio iuramento sit firmata. *ibid.* 17
fecus in casibus firmatis, in quibus titulus presumitur. *ibid.* 18
Cessio non valet, si coniecturis constitit factum fuisse iussu de causis, non autem animo vexandi eum, contra quem facta fuit. 180.2.26
Cessio actionum non potest fieri in casibus hac lege expressis. 179.1.1
Cessio actionum presumitur simulata ex prauiate pretij, etiam in hereditatis venditione, & in promissione de cedendo, licet iuramentum interueniat. 179.2.6
Cessio actionis non valet tanquam simulata, si pretium non correspondet actioni cesse, etiam si sit firmata iuramento, & cessio facta sit partim ex causa venditionis, & partim ex causa donationis. *ibid.* 7
non valet nequam Cessio, sed etiam promissio de cedendo. *ibid.* 8
exceptis casibus, in quibus Cessiones valent etiam data modicis pretij, vel nullo titulo existente. *ibid.* 9
Cessio

Cessio actionis modico pretio presumitur simulatio, & solum pro numerata quantitate conceditur cessionario. 180.1.11

Cessio valet non solum pretio, modo de pretio sit habita fides. ibid. 1.2

Cessio simulata presumitur si actio pro parte vendita, pro parte donata reperitur. 180.2.1.3

declara ut 181.1.4

amplia ut ibid. 5

& limita ut ibid. 6

Cessio non valet facta ex causa donationis. 180.2.3

Cessio si ex contractu fiat in potentiorum, erit nulla quasi in fraudem facta, & propterea amplius agere etiam mandans non potest. 123.1.3

Cessio non potest fieri, nec valet post solutionem simpliciter factam, secus si solvatur cum pacto ut cedatur. 577.2.1.2

in Cessione actionum modico pretio facta inter heredes non presumitur simulatio. 180.1.19

non presumitur simulatio, quando creditor a suo debitor pro suo credito cessionem recipit. ibid. 20

vel quando is, qui rem alienam possidens sibi aliqua ex causa cessionem obligatam pro maiori sui munimine, & cautione recipit. ibid. 21

vel cessio fit inter legatarios, seu fideicommissarios. ibid. 22

Cessionarius pro quantitate soluti pretij & usurarum alienas actiones acquirit. 179.1.2.3

Cessionarius, pro creditore. 181.1.7

CH

Chirographum traditum spe pecunie impetranda, pecunia non numerata conceditur. 129.2.1.3

Chirographum maiorem summam 50. auri librarum continenti non creditur, nisi per tres testes bona opinionis sit subscriptum. 14.2.1.2

duos testes sufficere in scriptura priuata, nisi tractetur de contractu excedente libram auri. ibid. 3

CI

Citatio per editam non sufficit cum persona est certa, que nominatim citanda est. 235.2.9

Citatio, si sua putaueris interesse, non ulla citatio ad comparandum si non vult. 287.2.9

Citatio ad domum valida, licet in citati notitiam non peruenierit. 476.1.1.2

intellige ut ibid. 3

de Citatione ad domum remissum. 476.1.4

Citatum quem quis vult, vel non, probatur per alia ipsius causa. 8.1.9

Ciuitas cui ex pacto interdicitur, eidem Romana interdita videtur. 281.2.1

Ciuitas nobilitat ciuem. 501.1.5

Ciuitates non recognoscunt superiorem, habentesque verum imperium, & solum ex prescriptione, seu privilegio Principis, cum teneant locum Principis, ideo gabellas possunt imponere. 301.1.3

declara ut ibid. 4

Ciuitates Principem recognoscentes non imponunt noua privilegia, & soluta vi, aut suspiciet reddenda sunt. 302.1.1.2

CL

Clam fieri tribus modis dicitur, scilicet naturalis facti, loci, & temporis. 129.2.7

Clam fieri quod sit ignorante eo, ad quem res pertinebat. ibid. 8

Clam aliquid facientes censentur habere malam fidem, nec ignorantiam, aut errorem allegare possunt. 335.1.20

ex his qua Clam sunt, suspicio arguitur fraudis. 381.1.6

Clanculo factum, & in secreto, presumitur dolum, Barbof. Collect. in Cod. Tom. II.

& fraudulentum.

Clarigationes, id est, repraesentia cur, & unde. 36.1.4

per traditionem Clauium acquiritur possessio. 24.1.1.1

Clausula renuntians omni legum auxilio, an opterecui filiusfamil. censatur renuntiasse huius beneficio? 101.1.16

Claufula in solidum vis & effectus, remissus. 325.2.3

de Clausula, Pleno iure, remissus. 250.2.9

pleno iure rei dominum dicitur, licet & ab ipso possit euinci, renouari, redimi, repeti. ibid. 10

Clausula in contractu appositae sequuntur naturam contractus principalis. 51.1.3

Clementia Principem ornans, atque commendans, remissus. 474.2.2

Clementiam donegans veniam nullam vicissim speret. 366.1.2

de Clementia Principem ornante & commendante, remissus. ibid. 4

Clericus tractus coram iudice suo, compelli poterit confiteri quae confessus fuit coram non suo iudice. 132.2.8

Clericus an & quando presumatur ex habitu clericali. 281.1.4

Clericus habens spurius, an possit institui nepotus ex eius nato legitimus. 508.2.10

& an possit renuntiare beneficium in eorundem nepotum fauorem, vel succedere ei in obtinendo beneficii. ibid. 11

contra Clericos non currit biennium. 134.1.11

CO

alterum ex Coheredibus posse pro pecunia sibi a defuncto debito conuenire coheredes pro rata, & persequi pignora. 44.2.2

Coius damnatus quis. 377.2.3, & 503.1.11

Coius coniugatus, & soluta an dicatur damnatus & punibilis. ibid. 5

ad Collectam regulariter teneri qui possidet praedium. 235.1.4

in Collectarum exactione non admitti compensationem fauore Reipubl. 140.1.10

Collectarum onus respicit fructus & redditus, ut scilicet is soluat, qui fructus & redditus consequitur. 235.1.3

Collectatus, de eo qui aurum argento permutat. 14.1.4

Collegium impedire posse, ne aliud, quodcumque illud sit, suis viatur signis. 200.1.4

Collegiata possunt statuta condere inter se. 50.2.19

an talia statuta seruentur in alia Curia, quam mercatorum. ibid. 20

Collega, eiusdemque heres pro collega non soluit, si tempore, quo remotus fuit collega, soluere potuit. 52.1.12

Collegiati unde dicti. 306.1.3

Collegiati artifices qui. ibid. 4

Collegiarum numerus quingentorum sexagintarium. ibid. 1, 2

Collybus pro mercede disfracorum argenti. 50.2.19

Colonus pensionem solvens non conuenitur pro debito damini. 31.1.1.2

Colonus partiaris, qui in fructibus pendemibus tempore venditionis habebat partem, an illam detrahat, vel spectet etiam ad emptorem. 252.1.6

lucro emptoris cedere. ibid. 7

patrio dari solum actionem contra locatorem. ibid. 8

Colonus, seu conductus an possit expelli si illi soluatium interesse quod praestant propter conductionem non finitum. 325.2.3

& Verborum.

Comparatio litterarum potest sumi ex scriptura alijs producta in iudicio ab eo, qui scripturam manu sua confectam negat, etiam quod non sit subscripta a tribus testibus. 87.1.3

potest fieri ex scriptura desumpta ex archivo publico. ibid.4

Comparatio litterarum iure hodierno non plene probat. 87.2.2

plene probat quando scriptura priuata, de qua facta comparatio, est recognita a tribus testibus in ea descriptis. ibid.3

sola Comparatio plene probat quando ultra comparationem adiunt testes, qui deponent, uidisse illum scribere, licet non subscripserit. ibid.4

Comparatio bene facta valet, non solum qua ex scriptura eiusdem speciei, sed diuersa, & sic de priuata scriptura ad publicam, & e contra. ibid.6

recognitio Comparationis scripturarum in apocha ad nihil valet, nec aliquam probationem facit. 86.2.9

Comparationem litterarum plene probare quando scriptura priuata est a partibus & testibus subscripta. ibid.12.

Comparatum, id est, emptum. 250.2.3

legatum factum creditori an & quando presumatur factum animo Compensandi cum ipso debito necessario. 143.1.5

partem debiti Compensans, aliam autem offerens, ac deponens, pignus vendicare potest. 144.1.3

causa, sed non recepta minime Compensatur: nec quis tenetur soluere ubi potest compensare. 142.2.1

debitum ex testamento Compensari potest. ibid.1.1

quod Compensari potest immune est ab usurarum solutione. ibid.2

debitum Reipublica Compensari nequit cum eo, quod administrator, vel curator eius debet nomine proprio. ibid.3.4

estimatum fructuum debita ab eo, cui legatum quantitati est relictum, potest cum illa quantitate Compensari. 143.1.1

Compensari non potest quod debetur sub onere prestanda satisfactionis ante eam prestatam. 143.2.4

non potest compensari quod tutor debet, cum eo quod pupillo debetur, nec e contra; potest tamen tutor pro pupillo contentus compensare quod sibi proprio nomine debetur. ibid.6

Compensari non potest quod non potest solui. ibid.6

debitum controuersum non Compensari cum liquido, licet controuersum possit exigi iuris auctoritate provisionaliter, cautione prestata. 144.2.9

solvens quid pro liberando praedio empto illud venditori Compensat cum pretio. 143.1.1

procurator non Compensat suum debitum cum debito domini, nisi de voluntate domini. ibid.2

COMPENSATIO. 139.1

Compensatio fisco non opponitur. ibid.1.1.2

Compensatio indebiti solui non admittitur. ibid.2.1.3

Compensatio fit ad portiones concurrentes aequaliter, & cursum usurarum impedit. 140.2.1

quantitas ubi debetur, Compensatio hinc inde ipso iure fit ad concurrentem quantitatem, & pro tali rata impeditur cursum usurarum. ibid.2

Compensatio de quantitate ad quantitatem, & sic de debito pecuniario ad debitum pecunie, admittitur. ibid.3

Compensatio quando proprie locum habeat. 141.1.4

Compensatio debiti ex pari specie, & causa diffari admittitur. ibid.5

admittit de genere ad genus, quando idem in genere debetur, & genus est eiusdem qualitatis. ibi.6

secus si diuersa. ibid.7

an admittitur de fructibus ad fructus. ibid.8

Compensatio non admittitur de specie ad speciem, neque etiam de specie ad quantitatem, vel e contra. ibid.9

Compensatio fit ipso iure, ita ut non sit necesse de ea opponi per hominem. ibid.2.10.11

non induci ipso iure, nisi allegetur & opponatur per partem. ibid.12.14.17

intellige, &c. ibid.13.15.16.18.19

in delictis fit compensatio ipso iure, etiamsi a parte non opponatur, veluti de negligentia ad negligentiam, de culpa ad culpam, & de dolo ad dolum. 142.1.20

Compensatio fit ipso iure, etiamsi a parte non opponatur, quando volumus impedire cursum usurarum. ibid.11

generaliter fit omni casu, in quo inferitur preiudicium creditori, si compensatio ipso iure non est inducitur. ibid.2.2

fit quando tractatur de liberatione pignoris. ibid.2.3

in dotis causa opponi potest Compensatio. ibid.2.3

si debeo tibi centum aureos cum usuris, tu mihi quinquaginta sine fœnore, & sic ad concurrentem summam, fit Compensatio. ibid.4

Compensatio contra petentem legatum opponi potest. 143.1.4

petenti pecuniam opponitur Compensatio de debito post contralto. ibid.2.2

Compensatio qua poterat obijci contra cedentem, non potest obijci contra cessionarium. ibid.3

Compensatio locum habet tam in rebus, quam personarum actionibus. 144.2.1.5

maximè si compensatio est voluntaria. ibid.6

liquidi ad liquidum, non verò ad non liquidum, fit Compensatio. ibid.8

Compensatio de debito etiam non liquido, immo & de litigioso, opponi potest, si tamen liquidari potest intra breue tempus statuendum à iudice. 145.1.1.2.17

regula generalis, quod de debito liquido ad liquidum fit Compensatio. ibid.13

non verò de liquido ad non liquidum. ibid.14

limita ut ibid.15.16

Compensatio debiti liquidi, aut in termino prefixo liquidandi, quando opponi possit. 145.2.11.22

& ubi. ibid.23

Compensatio non tenet in re possessa per violentiam. ibid.27

Compensationis exceptionem non admitti ex causa iudicati. 139.2.2

Compensationis habens exceptionem si soluat per errorem, non poterit repetere. ibid.5

venditor, fisco tamen exceptio, petens pretium, Compensationis exceptionem paritur. 142.2.1

fisco agentis contra debitorem quando & quomodo possit opponi ab ipso debitore exceptio Compensationis. ibid.2

Compensationis exceptionem non admitti in deposito. 144.2.3

inadentes, & occupantes possessiones alienas non inuiri Compensationis exceptione. ibid.4

Compensationis exceptio non admittitur in deposito ad retardandam eius restitutionem, etsi quantitas, quam depositarius compensare contendat, sit liquidissima. 145.2.2.4

non admittitur in deposito, ne quod bona fide gestum, trahatur ad perfidiam. ibid.2.5

occupantes, & inadentes possessiones alienas non inuiri Compensationis exceptione. ibid.2.6

Compensationis exceptionem non admitti in deposito ad retardandam eius restitutionem. 171.1.7

Index Rerum,

etiam in deposito confessato, & facto per constitutum, videlicet quando de actuali numeratione non constat. *ibid.* 8
 contrarium. *ibid.* 9
 non admitti quamvis depositum sit quantitatis. *ib.* 10
 nec admitti etsi debitorum ex alia causa comertatur in depositum. *ibid.* 11
 nisi agatur actione depositi contraria, quo casu cum de fide rupta non agatur, compentio locum habet. *ibid.* 12
 vel depositum perveniat ad tertium, & esset quantitas, vel ad affirmativam deveniat. *ibid.* 13
 secus quando depositarius rem apud aliquem deponat, & deponenti actiones directas efferit, vel cum in suum heredem posuerit. *ibid.* 2.14
 limita etiam, quando depositum est subrogatum dependens, vel correctivum ad alium contractum. *ibid.* 15
 vel quando datur alicui res, ut deferat Titio, & si nolverit recipere, custodiat nam tunc potius mandatum intelligitur, quam depositum. *ibid.* 16
 Compensationi quatenus sit locus in ultimis voluntariis. *ibid.* 1.3
 in Compensationem tantum veniunt que debita sunt, altero etiam imito. *ibid.* 2.2
 indebitum, & illiquidum non deducitur in Compensationem. *ibid.* 2.1
 propria nomine conveniunt an possit obycere Compensationem eius quantitatis, qua sibi tanquam alterius procuratori debetur. *ibid.* 7
 Compensationem in debitis liquidis sine ambagibus manifestum index admittit, indaginem requentes ad aliud indicium referret. *ibid.* 2.12
 conventus ratione commodati, an possit obycere Compensationem. *ibid.* 2.18
 Compromissum super rebus mobilibus minoris prohibitionem. *ibid.* 1.9
 Concessio facta ab eo, qui non erat dominus, conualescit si contingat eum ex post facto fieri dominum. *ibid.* 1.4
 Concessio Principis specialis habet vim decreti. *ibid.* 2.1
 Conclusio sola attenditur & obligationem inducit, non quod irradatur, & dicitur. *ibid.* 2.34
 Concubina an possit ad concubinam petere mercedem operationum, quae illi praestitit. *ibid.* 2.19
 Concubinam patris non dicitur filius, vel pro uxore haberi. *ibid.* 1.1, 2
 Concubinam, quae aliquid surripuit suo concubinario, etiam contra, factum committit etc. *ibid.* 2.3
 Concubinam penes se habere, constante matrimonio, minori concedatur licentia. *ibid.* 2.1
 poterat quis Concubinam ducere in uxorem si ex ea liberos habebat, nec ei villa proles legitima extabat, & liberi efficebantur legitimi, & in potestate, & poterant succedere ex testamento, & abintestato etiam cum fratrius postea natus, secus si prolem ex concubina non habeat. *ibid.* 2.1
 Concubinam si quis habeat, & ex ea liberos suscipiat, dicitur ea in uxorem liberi efficiuntur legitimi. *ibid.* 2
 CONCYBINA. *ibid.* 497.2
 Concubinam etiam de iure civili prohibetur. *ibid.* 498.1.2
 contra Concubitus sacrilegus, cum Monialis scilicet, sine Religiosa, vel cum viro Religioso, puniunt iure civili. *ibid.* 377.1.6
 Concessio quid. *ibid.* 26.2.6
 Condemnatus in actione depositi directae, ob rem depositam occultam, nec restitutam, notatur infamia *ibid.* 170.1.1

Condemnatus in actione directae mandati infamiae efficitur. *ibid.* 178.2.3
 CONDUCTIO indebiti. *ibid.* 18.1
 CONDUCTIO ob turpem causam. *ibid.* 25.1
 CONDUCTIO fortuita. *ibid.* 27.2
 CONDUCTIO ex lege, & sine causa, vel iniusta causa. *ibid.* 28.2
 Conductio nunquam retrotrahitur in praedictum altitatem. *ibid.* 42.1.4
 Conductio ob causam non datur contra singularem personam successorum. *ibid.* 309.2.1.2
 Conductio ob causam non est locus in contrahibus innominatis. *ibid.* 189.1.1
 in Conductio ob turpem causam non debet surari. *ibid.* 27.1.1.3
 intelligit ut *ibid.* 4
 ex Conductio ob causam oritur alio praescriptis verbis. *ibid.* 310.2.1
 rem Conductam non restituitur ante condemnationem sententiam, teneatur insuper innominat ad eius affirmationem. *ibid.* 335.2.1.2
 Conductio non subsistit in re propria. *ibid.* 329.1.1.7
 procedit non solum in eo, qui rem esse propriam ignoravit, sed etiam in eo qui scivit. *ibid.* 3
 Conductio finita implicita fide agi posse contra locatorem, vel retentum, vel abiectionem restituit. *ibid.* 332.1.1
 ex Conductio plerumque quilibet pro parte teneatur, nisi conductio facta sit insolidum. *ibid.* 327.2.2
 Conductor suscipiens causam fortuitam, non includit illum qui emittit culpa locatori. *ibid.* 163.2.5
 Conductor si remittit auctori causam fortuitam, talis remissio non includit causam fortuitam provenientes ex propria facto ipsius locatori. *ibid.* 6
 quamvis casus illi fuerint, & a culpa remoti. *ibid.* 7
 Conductor primus si non solvitur pensionem domino, & rem relocaverit, potest secundus expelli, nisi solvat pensiones debitas. *ibid.* 313.1.10
 Conductor an expelli possit ob non solutam pensionem legitimum tempore, propria locatori auctoritate, remissio. *ibid.* 12
 Conductor an ita expulsus teneatur solvere pensionem integram. *ibid.* 316.1.34
 Conductor rem conductam potest sublocare, nisi sublocatio expresso pacto illi sit adempta. *ibid.* 318.1.1.1
 Conductor an veniat excusandus qui nec seminare, nec calvit praedam, si postea conspiciat per fortuitam eventum incendiis, vel alterius labis, fructus fore omnino devastandos si nascerentur. *ibid.* 320.1.15
 Conductor si impediatur frui re conducta, facta & culpa locatori, quid. *ibid.* 17
 Conductor indebiti expulsus debet petere panem promissam. *ibid.* 325.2.1
 Conductor potest in panem retinere fructum rei conductae, & pensiones non solvere quando locator vendidit contra formam pactum. *ibid.* 2
 Conductor ob moram teneatur cum pretio solvere usuras. *ibid.* 328.1.1.2
 teneatur rem locatam restituere locatori, completo locationis tempore. *ibid.* 3
 Conductor conventus conductio ex lege, debet ante omnia restituere rem, nec antea dominum questionem movere potest. *ibid.* 331.1.1.2
 amplius non solum in conductio, sed etiam in alius tenentibus nomine alieno. *ibid.* 332.1.10
 nisi iam superveniat post conductum, vel huius personarum causa conductori. *ibid.* 1
 si tertius aliquis conductum rem locatam, aut commodatam suam esse, ac petat a iudice ut non restituatur locatori, aut commodanti, an impeditur sibi restitutio. *ibid.* 12
 Continuum

& Verborum.

Conductor an possit se defendere ex novo titulo aliunde sibi proveniente, ne rem conductam statim dimittat locatori. 331.2.6
 Conductor & locator reciprocè tenentur de dolo, & custodia, non de casu, cui nullus potest resistere. 332.2.1.2
 Conductor dolum latam & lesem culpam, non autem levisimam praeferat tenetur. *ibid.* 3.4
 Conductor si recipit praedium seminatam, eodem modo reddere debet. 333.1.3
 Conductor molendinorum prioris anni tenetur ad interesse conductoris sequentis anni, pro eo quod fecerit anticipare molitiones in eius praedictum. *ibid.* 5
 Conductor in ultimo anno tenetur restituere terras non seminatas, prout habuit, alias tenetur ad interesse. *ibid.* 6
 primus Conductor finita locatione secundo conductori molestiam imponi non inferi. 334.2.2
 Conductor non potest pro eodem, vel maiori pretio rem detinere, & sibi habere. *ibid.* 5
 Conductor praedium fiscalium potest alteri preferri in eis pro eodem pretio. *ibid.* 6
 Conductor potest se auferre ad casus fortuitos, seu casibus quibuscumque renuntiare, & se sibi non obstantibus, ad integram pensionis solutionem obligare. 337.2.7
 Conductor heredes teneri ad reparationem destructionum. 333.1.3
 Conductorem veligali non posse immutare formam antiquam exactionis, ad detrimentum locatoris. 305.2.5
 Conductorem expelli posse simul ac definit solvere pensionem transito tempore convento, intra quod debebat fieri solutio, vel alio legitimo. 312.2.6
 Conductorem non posse, ob sibi obvenientem causam domum deferre, quin teneatur ad integram pensionem solvendam. 314.1.17
 effica donis deferenda causa qua. *ibid.* 18
 Conductorem obligatum cum instrumento garentigio, ad mercedem, & sic non soluenda in carcerari potest, si tunc reconduxit, & non posse etiam pro mercede non soluta carcerari. 318.2.4
 primus Conductor finita locatione non preferri secundo pro eodem pretio. 334.2.8
 Conductor rerum Ecclesiae non posse expelli a secundo conductore nouo. 335.1.9
 Conductorem nouum preferri antiquo, quamuis vellet eandem facere oblationem. *ibid.* 2.13
 Conductores fiscales antiquos preferri nouis, si voluit suscipere argumenta ab aliis proposita. *ibid.* 14
 idem de colonis mancipio, & risibili, quamuis ad modicum tempus conduxerint. *ibid.* 15
 de scholaribus & magistris. *ibid.* 16
 & conductore Ecclesiae. *ibid.* 17.18
 Concessio extraiudicialis an, & quomodo probet, vel faciat iudicium ac corruram, remissum. 75.1.12
 Concessio mutui quando facta esse ex alia causa, licet verè non sit mutuum, non apponitur exceptio non numerata pecunia. 128.2.4
 Concessio debiti ex alia causa quam mutui, vel dotis, ad probandum efficax est, admittit tamen probationem in contrarium. 132.1.1
 Concessio debitoris facta in fraudem potest, sicut & alienatio, reuocari ab ipso creditore. 137.2.9
 Concessio facta etiam absque parte in instrumento probat contra consentientem. *ibid.* 4
 non probat si tenet in praedictum creditorum, vel in diminutionem legitime suorum, etiam iurata. *ibid.* 2.5

Barbof. Collect. in Cod. Tom. II.

non probat, si non est verisimilis. *ibid.* 6
 Confessio de recepto probat verè in illis casibus, in quibus nulla est fraudis suspicio, aut per legem interdictum non prohibetur. 179.2.4
 Confessio partis non sufficit ubi potest esse fraudis praesumptio, sed requiritur vera, & corporalis traditio, & numeratio, & probatio. *ibid.* 5
 Confessio de recepto non probat, nec illi fides habenda, nisi de vera numeratione appareat. 180.2.24
 Confessio recepta doctis, emissi a marito ante contractum matrimonium, in dubio facta censetur spe futura numerationis, nisi animus donandi alioqui appareat. 348.1.4
 Confessio mariti de aliquo augmento dotis facto ab uxore constante matrimonio non probat aliquo modo in praedictum creditorum mariti, licet probet in praedictum ipsum mariti consentientem. 355.1.5.4
 Confessio constante matrimonio facta non praesumitur fraudulenta, quando retro fuit dei promissa, alias fecit. 455.1.9
 Confessio minoris sine tutoris, aut curatoris auctoritate ipso iure non valet, nec ipsi minori nocet. 524.1.8
 Confessio praesentis maiorem esse quantitatem patrimonii parilli, quam sit, non praedictat sibi, nisi inuenturum fecerit scribi. 567.1.1.2
 contra Confessionem ad liberandum contraria scriptura ad probandum admittitur intra 30. dies. 155.2.2.7, 28
 de Confessione facta parte praesente, remissum. 132.1.4
 Confessione creditoris probatur pecuniam non fuisse numeratam. 134.2.18
 etiam si confessio facta fuerit extra iudicium, & antiquam lapsum fuerit biennium. 135.1.19
 Confessus accepisse pecuniam, biennio elapso condicere obligationem si contra eum non agatur. 129.2.2
 Confessus spe futura numerationis, addito etiam iuramento, solutione, aut numeratione non existente, potest adhuc pratendere exceptionem non numer. pecun. 138.1.1.2
 de iuramento intellige. *ibid.* 5
 Confessum se plus recepisse quam reuera receperit, posse non recepti liberationem condicere. 21.1.2
 Confessum per scripturam se mutuum recepisse spe futura numerationis non sequuta, posse intra biennium condicere cautionem, & etiam postea si intra biennium protestatio facta sit. 29.2.1
 Confessus recepisse pecuniam, vel res alias alia ex causa, quam mutui, incontinenti sibi praedictat. 129.1.7
 Consistentem non puniri nisi in expensis. 128.2.6
 Congressus Clerici cum soluta muliere, an sit lege damnatus. 378.1.7.8
 in natio ex virgine, vel vidua, quid. *ibid.* 9
 Coniugium olim vsque ad septimum consanguinitatis gradum interdicebat Ecclesia. 364.1.2
 postmodum restricti sunt gradus consanguinitatis vsque ad quartum. *ibid.* 3
 quo ad affinitatem ex copula licita ad quartum vsque, ex illicita vero, & fornicaria ultra secundum gradum non extenditur. *ibid.* 4
 Coniux transiens ad secundas nuptias non amittit proprietatem bonorum a coniuge defuncto sibi relictorum, si ex matrimonio filij non sunt suscepti. 391.1.2.5
 Coniux transiens ad secundas nuptias succedit pleno iure absque obligatione reformationis in bonis a coniuge defuncto proscissis, ac sibi acquisitis, quando filij suscepti sunt ex priore matrimonio, ac omnes absque prole obierunt. 392.1.3.6
idem

Index Rerum,

- idem dicendum quando superest filius viticus, vel plures, sed omnes incapaces. 392.1.37
quod si omnes obierint filij superest nepote, hinc reservationis loci est. ibid. 38
- Coniugii** transiens ad secundas nuptias non succedet pleno iure abque obligatione reservationis in bonis a coniuge defuncto projectis, ac sibi acquisitis, quando filij suscepti sunt ex priori matrimonio, ac amei absque prole obierint. 394.1.6
- Coniugii** transiens ad secundas nuptias, privatur statim ipso iure dominio omnium lucrorum, quae a coniuge defuncto perciperat, applicaturque communibus liberis, retento sibi dum vixerit solo usufructu. 395.2.7
- Coniuges** & matrimonia non iterantes possunt nuptiarum lucra liberè consumere, non consumpta liberè ex illis matrimoniis, quorum intuitu lucra sunt, acquisita, vendicant. 396.1.2
- Coniuges** secundo nubentes quod ultra quantitatem lege praescriptam dant sibi mutuo quocunque praeiuncto, nullum effectum habet. 401.2.1
- Datum** ultra debitum legale secunda coniugi, & reliqua inter liberos utriusque matrimonij, in capita dividendum est. ibid. 2
- illud plus datum haberi tanquam non scriptum, neque velatum, aut datum, vel donatum, & dari debet filijs primi matrimonij, & inter eos soles dividi, & sic totum illud, quod plus fuit datum, vel velatum vitrico, aut noverca, aut eorum filiis, devolui ad filium, vel filios primi matrimonij, ut ipsi plus consequantur, quam vitricus, vel noverca. ibid. 3
- Coniuges** si inter se patii, ut qui prius praecederet, lucraretur respectu vel partem donationis propter nuptias, vel partem dotis, quid uno, vel altero casu tenente servari debeat. 452.2.10
- Connubium** & coniugium idem sunt. 373.1.11
- Connubij** etymon. ibid. 13
- Consanguineum** se dicenti satis erit si probet, se fratrem simpliciter, aut patruelem, vel aliter coniunctum. 56.2.5
- Consanguineum** proximior si quis alicui, veluti testatori, se dixit, ex hoc solo probare poterit quid sit illius consanguineus. ibid. 6
- Consanguinitas** per litteras assertoria consanguinitatis non inducitur, nec probatur. 57.2.1.2
- Consensus** alicuius ubi requiritur propter praedictum quod ex inferri potest, sufficit istum consensum intervenire ex post facto. 111.1.5
- nisi consensus requiratur formalis, seu authorabilis. ibid. 6
- Consensus** quid. 186.1.4
- Consensus** ad nuptias tam liberorum, quam parentum liber recipere requiritur. 361.2.1.2
- Consensus** alicuius desideratus ubi nequit intervenire, illius loco decretum suae auctoritatis iudici sufficit. 370.1.12
- de Consensu ad nuptias quod debet esse liber, & carere omni metu, remissione. 362.2.3
- Consentens** iura sua perdit. 543.2.3
- Consignare**, vel obligare, id est, pecuniam consignatam, vel obligatam in fideiussorem, aut folle, seu alia re deponere, ut solebant antiqui. 147.1.5
- Consignare** & deponere, non est solvere. ibid. 6. & 366.1.8
- Consignatio**, & depositio pecuniae nihil prodest, nisi prius oblata fuerit ei, cui solus debet. 147.1.7
- de Consilio à bonis, & doctis sumendo, remissionem. 475.2.3
- Consostrini** ex duobus fratribus, & binis sororibus, legitimas contrahunt nuptias. 365.1.1
- hodie non ita. ibid. 2
- Consortes** proprie qui. 195.1.15
- Constituentis** solvere pro alio, se & heredes suos obligat, 49.2.1
- inter Constituentes non minus quam fideiussores, lacum habet beneficium dispositionis. 51.1.1.2
- CONSTITUTUM** pecunia. 49.1
- Constitutio** exorbitans à iure communi non extenditur ad casum ubi est maior ratio. 383.1.4
- Constituitur** quando conveniatur ex constituto, remissione. 49.2.3
- Constitutus** ad probandum per instrumentum, si producat quinque testes probata fidei, admittitur. 74.1.4
- Constitutum** personale tenet quoad constituentem si unus est in solidum, si plures nominati copulativè, pro parte virilis tenentur; disjunctivè, etiam in solidum conveniuntur. 49.2.1
- Constitutum** impersonale, inualidum. ibid. 3
- Constitutum** quibus modis intelligatur contractum, remissione. ibid. 4
- Constitutum** ut contractum possit intelligi, de iure praecedere debet. 50.1.10
- Constitutum** ab eo intelligitur contractum, qui pro se, vel pro alio debuit constituit soluturum. 50.2.1.1
- Continuatio** domini, vel possessionis, si datur, non est dare hereditatem iacentem. 170.1.4
- Contractus** pro Antepocha. 85.1.10
- Contractus** quando est suspensus, & reprobatum, requiritur vera & actualis traditio rei. 152.2.5
- Contractus** principalis si corripit, pella adiecta minime subsistere. 120.2.1
- Contractus** principalis quando non valet, similiter non valet confessio, vel alia quaelibet clausula posita in tali contractu. 21.2.11
- Contractus**, qui ab initio in libera voluntate constituitur propter mutuum consensum, postea valere ex necessitate, nec innita altera parte dissolvi. 31.1.1.2
- intellige ut ibid. 2.4
- limita ut ibid. 5
- Contractus** & instrumentum differunt. 56.2.3
- Contractus** statim perfectus dicitur, quando constat ex coniectura voluisse partes quod valeret statim contractus, etsi de scriptura faciendi mentio fieret. 83.2.22
- Contractus** si sit condicionalis, & pendente conditione dominus tradat ei, cui erat obligatus, sub conditione, tunc dominum etiam in eum transiit interim. 84.1.30
- in dubio propter causam de futura censi dominum translatum sequuta traditione. ibid. 3
- Contractus** si fiat in civitate, & excedat libram auri non soli comparationis litterarum creditur, sed a iustis testibus adesse debent. 57.2.1.1
- Contractus** simulatus quod sit ipso iure nullus, remissionem. 116.1.2
- Contractus** in dubio non praesumitur illicitus. 152.1.7
- Contractus** sit in ius propter incertitudinem iuris & damni. 155.1.4
- Contractus** valet ratione iuramenti eventus. ibid. 5
- Contractus** census ad vicem, iussimus. ibid. 7
- Contractus** principalis, qui ab initio fuit stricti iuris, ex post facto fieri stricti iuris. 178.1.2
- Contractus**, & diffinitus eiusdem naturae sunt. 185.2.5
- Contractus** simulatus, quando partes sic agunt in veritate ut nihil fiat, non est contractus. 187.1.3
- Contractus** non redduntur in initium. 190.1.1
- Contractus** collatus in arbitrium alterius contrahentium, non videtur celebratus efficaciter. 195.1.1
- Contra

& Verborum.

Contractus vitio citroque obligatorius non potest conferri in arbitrium alterius ex contrahentibus. *ibid.*
 Contractus collatus in unum ex contrahentibus, validus est. 193.2.7
 Contractus non vitiatu ex incertitudine, & servandus est de iure Casareo. *ibid.* 8
 Contractus est perfectus, si quis contrahendo diceret, Volo vendere, & alter responderet, Volo emere. *ibid.* 3.
 Contractus per metum factus iure tenet: sed rescindendus, immutandus, ac retractandus venit per actionem metus causa. 204.2.4
 Contractus bona fidei gesti per dolum damam causam contractus, an sint nulli ipso iure, remissus. 205.1.5
 Contractus dolo initus cum accessoriis rescinditur. & venditio dolo facta non subsistit. 213.1.1.2
 Limitas committitur quando dolo est commissus ab utraque parte. *ibid.* 3
 Contractus celebrati tempus attenditur in consideranda lesione. 214.2.5.6
 Amplia
 I. tempus Contractus attendendum esse ad lesionem probandam, etiam cum agitur de restitutione in integrum. 215.1.7
 idem tempus considerandum cum agitur de revocanda donatione ex eo quod fuit inefficax. *ibid.* 8
 II. in constitutione dotis, cum filia se incongrue dotatam fuisse contendit, & renuntiationem legitima a se factam rescindi ex beneficio legis. *ibid.* 9
 III. quando filia fuit donata ve nuberet, & hereditati paternae nonrenuntiavit. *ibid.* 10
 intellige, ut *ibid.* 11
 Limita
 I. nisi traditio rei, & executio contractus conferatur in futurum. 215.2.12
 II. in contractu conditionali, quamvis in aliud tempus conferatur. *ibid.* 13
 III. in contractibus qui habent effectum successivum respectum futura tempora. *ibid.* 14
 Adverte, ut *ibid.* 15
 Contractus tenet, licet pretium non sit usquequaque conveniens. 216.2.1
 Contractus quando est bone fidei, etiam distractus erit bone fidei. 231.1.6
 Contractus bone fidei si dolo alterius initus, ut qui dolum fecit, nullum dicere non potest adversus eum, cuius favore nullus est. 241.2.3
 Contractus simulatus dicitur quando instrumentum cantat in persona uxoris, & reuera emit maritus. 256.1.4
 Contractus nominatus ob defectum finalis causa corruit. 279.1.2
 Contractus do ut des, an sit vera permutatio, vel inter se differant, remissus. 307.2.9
 Contractus locationis de substantia non requirit instrumentum. 331.1.1
 Contractus Ripab. vim legis habet. 474.1.9
 Contractus factus per minorem licet sit nullus, pignora tamen remanent, quando alius principali nomine se obligavit. 601.2.6
 Contractus substantiam, non pecunia originem attendi. 11.2.1
 Contractus causa cessante, idem contractus cessat. 21.2.12
 de nomine Contractus non curandum, sed attendendum quod agitur, sicut ad rei veritatem advertendum. 58.2.13

de Contractus tenore non esse recedendum. 63.1.2
 cuiusque Contractus validitatem, perfectionem & consummationem consistere in illo ultimo puncto, & instanti conclusimus, a quo contractus & quilibet actus vim capit, & utraque pars remanet obligata 82.2.11
 in loco Contractus agi ad illius rescissionem. 136.2.40.41
 non debere agi de hoc in foro contractus, sed potius aliorum debere sequi forum, quando intelligendum sit. *ibid.* 42
 accidentia Contractus quia, remissus. 193.2.10
 Contractus natura quia. 251.1.2
 cessante causa Contractus etiam nominati, ipse contractus cessat. 279.2.9
 Contractus tempore si iam aderat iusta causa excusationis, qua postea detecta est, & creditor nihilominus simpliciter contraxit, sibi imputet. 346.1.2.4
 Contractus immunitas utraque parte satisfacta, neutri contrahentium est locus penitentie, quin potius vicissim unus tenetur alteri de emitte. 309.2.12
 Contractum fieri sine scriptura. 56.2.3
 Contractum sine instrumento valere. *ibid.* 4
 Contractum non valere, si decedat, & mortuus sit contrahens antequam ei legeretur instrumentum coram testibus. 82.2.12
 non satis est Contractum probari simulatum, dolum, vel scilicet in genere, sed necesse est probetur ipsa species ac modus simulationis, seu fraudis segellatim. 181.1.13
 Contractum non reddi inefficacem propter necessitatem rei familiaris. 217.1.1
 Contractum do ut des, tanquam generale, completi etiam permutacionem. 307.2.8
 ex Contractu in scriptis non arri sui, nisi implicata scriptura munda, & sine vitio, in forma fieri consuevit. 82.1.1
 in Contractu absoluto interim dum dilatur, locus est penitentie. *ibid.* 2
 a Contractu recedere licet arbris saltem ob penitentiam amissis. *ibid.* 3
 ex Contractu serui institutoris dominus tenetur institutoria in solidum, quoad se non est institutor, de eo quod in rem suam versum est. 98.1.1.2
 ex Contractu serui domini de peculio tantum tenetur, nisi proposuerit servum, & servus contractum domini cum lucro celebraverit. *ibid.* 2.1
 ex Contractu serui si domini voluntas intercessit, obligatur dominus. 99.2.1
 ex Contractu celebrato cum seruo, domino etiam inscio, tenetur dominus de in rem verso. 101.2.1
 ex Contractu cum libero non obligatur dominus nisi pecunia in eius utilitatem sit versa, vel ratum habuerit. 101.2.2
 ex Contractu inito cum seruo, vel ancilla impubere, non tenetur dominus simpliciter de peculio, sed eatenus, quatenus peculium est locupletatum. 105.2.1.2
 ex Contractu serui hereditarij acquiritur actio hereditati iacenti. 170.1.2
 in Contractu vitio citroque obligatorio, non potest substantia contractus conferri in voluntatem unius ex contrahentibus. 194.1.15
 ex Contractu universali pro socio transi dominium & possessio pro parte. 198.2.4
 perfectio Contractu emptionis & venditionis, commodum & incommodum spectat ad emptorem, ex causa autem antecedente, si res evincitur, venditor de mutatione facta tenetur. 236.2.1.2
 Contractu perfecto fractus ad emptorem pertinent, G E g 4 ad

Index Rerum,

- ad quæ & functionum ænera. 250.2.1.2
 declarare procedere in fructibus immaturis, & pendens
 tempore venditionis, qui censetur eadem
 substantia cum ipsa, nisi aliud conventum fuerit
 inter contrahentes. 251.1.3
 secus si venditio sua collectis iam & separatim fructi-
 bus a solo. ibid.4
 in Contractu meo facto cum alio quando alicuius sit
 questum, possum ego alio illuc mea penitentia re-
 vocare. 284.2.3
 in Contractu innominato si interponatur stipulatio, oritur
 efficax obligatio & actio ante implementum cuiusque
 ex contrahentibus. 308.2.4
 in Contractu innominato si interponatur stipulatio, non
 habet locum repetitio ex aliqua causa, sed agendum
 est ex stipulatione. 309.2.5
 in Contractu emphiteutico si alia pena fuit imposita
 pensionem non solvendi, & duobus aut tribus annis
 continuis pensionem non solvat, incidit in commissu-
 sum. potest tamen proprietarius non veramque pen-
 nam, sed eam quam maluerit exigere, nisi in pactum
 fuisset deductum ut posset exigere utramque. 340.
 2.2.5
 quando ex Contractu contrahentium, vel ex occasione
 contractuum per dispositionem legalem est alicui ter-
 ritio questum, vel spe ab isto contractu, non
 potest recedi in prejudicium iuris tertii, nisi illo con-
 sentiente. 334.2.6
 in Contractu, vel obligatione in diem ex partium con-
 ventione, non potest prescribi, nisi elapso tempore,
 vel die. 433.1.19
 Contractus nominati non rescinduntur propter causam
 non subsequentem, nec ex non implemento ex parte
 alterius contrahentium. 227.2.3
 in Contractibus bonæ fidei exorbere. 311.1.3
 in Contractibus nominatis non habet locum penitentia.
 312.2.3
 emissum in Contractibus promissum habetur. 61.1.3
 in Contractibus hinc inde obligatoris, qualis est em-
 ptio & venditio, locatio & conductio, in nullis ex
 contrahentibus arbitrium substantia contractus con-
 ferri potest, & ideo nec venditionis conditio, nec
 pretium. 193.1.6
 in Contractibus innominatis, semata stipulatione non
 oriri actionem ante rei traditionem, vel facti imple-
 mentum. 208.2.5
 obligationem & actionem oriri ex ipso pacto, &
 conventionem partium, non vero ex rei traditione,
 ibid.6
 contrarium. ibid.7
 de iure Regio Castellæ quid. ibid.8
 in Contractibus innominatis causa habetur loco condi-
 tionis. 308.2.1
 in Contractibus minorum an & quando competente ordi-
 nario remedio, cesset extraordinariarum restitutionis in
 integrum. 602.2.3
 Contrahens in seipsum libertatis, non tenetur postea liber
 factus. 422.1.1.3
 Contrahens facta mentione officij, intelligitur contrahere
 contemplatione illius, & non tenetur ut ipse, nec finito
 officio. 102.1.3
 Contrahentes quando sciunt instam rei estimationem, &
 emptor plus iusto offert, vel venditor viliori pretio
 vendit, an sint in foro conscientie securi, qui vendit
 ei, qui plus offert, vel emit ab eo, qui viliori pretio
 quàm res vales, vendit. 218.2.118.119
 animus & voluntas contrahentium ex multis con-
 siderari colligi. 83.2.1.3.4.25.26.27.28
 Contrahentibus in pretio se circumveniri licitum. 217.
 2.112
 Contrahentibus eorum si permittitur decipere se intra
 dimidium insti pretij, eodem modo quo in foro con-
 scientie. ibid.113.114.115.116
 Contrahere quilibet potest, nisi lege reperitur probi-
 bitum. 312.6
 Contrahere quoniam non liceat iudici durante tempore
 sue indicationis, & intra territorium sue indicationis,
 potest tamen finito officio, nisi legitima præsumptio
 concurrat quod adhuc duret ratio prohibitionis. 347.
 1.5.
 an contractus durante officio celebratus possit con-
 mittere, si consensus accedat eo finito, remissus.
 ibid.6
 Contrahere licet iudici finito officio intra territorium
 sua alio iurisdictionis. 360.1.2
 nisi legitima præsumptio concurrat quod adhuc duret
 prohibitionis ratio. ibid.3
 non Contradicens tacendo assensum, quem tacere poterat
 contradicens impedire, præsumitur consentire.
 359.2.8
 de Controversiis ex testamento proficiscentibus nec
 transigi, nec exquiri veritas aliter potest, quam in ip-
 sis cognitisque verbis testamenti. 8.1.12
 Con tutor pro gestis à curatore idoneus non tenetur in
 subsidiis, pro neglectis ab utroque pariter ignitur
 cum illis. 575.1.1
 CONVENIRE neminem posse pro alio. 54.1. &
 37.2
 Conventio qualibet dicitur bona fidei quatenus ab ea
 fraudi, & dolo abesse debet. 11.1.3
 Conventio, ut ex oleo mutuato tantundem reddatur in
 fine anni, cum accessione, valida est, licet hac accessio
 excedat legitimam mensuram iururum. 159.2.1
 Conventio valet, quod data pecunia qui volens pecu-
 niam trajicere, promittit eam salvam fore, an certo
 suo periculo periclitetur. 163.1.4
 Conventio, non pretij numerata perficit emptionem sine
 scriptis habitam. 226.1.4
 Conventio determinata parte actionem determinat
 modo. 251.2.1
 Conventio illa rata habetur, quæ contractus tempore in-
 tercedit inter partes. 280.1.1
 Conventio, & reconventio pari passu ambulant, & eadem
 sententia terminari debent. 490.1.3
 Conventions opificum ne intra pretium taxatum res
 vendatur, edificium ab uno caprum alius perficiat,
 ipso iure nulla sunt, & legibus reprobatæ. 294.
 2.3.
 CONVENTUS negotiorum illicitus. 294.1
 in Correlatiis dispositum in uno, non censetur dispo-
 situm in alio, etiam causa equalitatis servanda, si in-
 ter correlativa sit diversitas ratio. 250.1.4
 quod unus Correxus soluit, ab alio pro sua portione
 repetitur. 13.1.2
 C R
 Creditor propria auctoritate trahens debitorem in ser-
 viciem ob debitum, illud amittit, & tantundem dat
 debitori, & eius parentibus. 33.1.1.2
 Creditor electionem habet an intemet actionem perso-
 nalem, vel hypothecariam. 33.2.1
 Creditor agens contra filium alicuius ex debito pa-
 tris, debet allegare filium esse heredem, & probare.
 39.1.3
 Creditor accipiens nomen debitoris in solutum sine ces-
 sione, directè non agit. 44.1.1.2
 dato nomine debitoris in solutum cetera cessione, vel
 delegationem, potest utiles actiones sui debitoris
 intendere. ibid.3
 Creditor non tenetur si absque eius culpa pignus per-
 eat. 95.1.1
 nec

& Verborum.

nec de casu fortuito. *ibid.* 2.4
 Creditor tenetur ad estimationem rei qua perit non fortuito, sed culpa ipsius creditoris. 95.1.13
 Creditor tenetur pignoratitia pro damno illato in re pignoratita, eius dolo, vel culpa, & necessariis sumptus in ea factis recuperare. 95.2.1.2
 Creditor non tenetur de pignoribus sine culpa perditis. 96.1.13
 Creditor non potest inuadere hypothecam sine pacto, vel decreto iudicis. 97.1.2.3
 Creditor ex quocunque contractu confessus fuerit sibi factam debiti solutionem, potest intra 30. dies opponere exceptionem non num. pecun. & hoc casu tenetur debitor probare solutionem, aliis non liberatur. 136.1.29.30.31
 Creditor non potest cogi iurare, nec respondere positionibus. *ibid.* 33
 verum Creditor, vel quilibet iustus possessor & petitor potest civilis tantum creditori opponere exceptionem non num. pec. debitoris etiam absente, & contradicente. 137.1.1
 habens bona debitoris obligata, ex persona debitoris, potest opponere exceptionem. *ibid.* 2
 non solum debitori competit exceptio non num. pec. verum etiam eius creditori contra alium creditorem sui debitoris. *ibid.* 3
 Creditor non tenetur sortis pretium accipere sine usury. 147.1.3
 Creditor ut constituitur in mora, necesse est non tantum quod sit interpellatus recipere, sed etiam quod cum effectu deseratur pecunia, voluitque recipere, & deinde consignetur, & deponatur. 147.1.3
 non sequi praeditum effectum, si pars auctoritate propria deponat. *ibid.* 2.9
 Creditor sciens doli minores usuras per tricenarium accipit, maiores remittit. *ibid.* 2.3
 Creditor cui promissa sunt usurae maiores, dum minores accepit, ut contentus esse praesumitur. 149.2.2
 Creditor tenetur fructus perceptos ex pignore, & consumptos in sortem computare. 151.1.7
 Creditor recipiens sortem praesumitur remittere usuras, & recipiens debitum principale, praesumitur remittere interesse. 168.1.3
 Creditor habens tacitam hypothecam anteriorem praefertur creditori posteriori habenti hypothecam tacitam sine expressa, quamvis sit sicui. 167.2.2
 Creditor agens contra donatarium actione hypothecaria, debet probare hypothecam praecessisse donationem. 351.2.3
 non procedit in fisco, & pia causa, cuius favore praesumitur instrumentum prius confectum, ut patius sit in ipsius pia causa. *ibid.* 4
 Creditor cui si rem sibi pignoratam vendat uxori, pignore iam liberato non valet venditio ut simulata, nec confirmatur donatio praeiudicantem donataria. 467.1.1
 Creditor in subsidium petii tutorem dari pupillo debitoris sui. 516.1.1.2
 Creditor, vel debitor minoris non debet eius curam suscipere, & si suscipiat, & taceat, creditor actionem perdit. 522.1.1.3
 Creditoris tarditas an & quanto tempore in non petendo faciat praesumere satisfactionem debiti. 46.1.2
 Creditorem, cui est satisfactum, teneri reddere chirographum debitoris. 29.1.1.2
 Creditorem debitoris pro parte succedentem, pro aliis partibus agere contra heredes. 44.2.1
 Creditorem non agere contra legatarios, sed heredes. 47.1.1

contra Creditorem ex conventionione cum damno debitoris vendentem pignus, debitori integra remanet actio. 94.2.2.3
 Creditores possunt opponere exceptionem profuso interesse, tempore quo possit debitor, qui confessus est recepisse mutuum, & sic intra biennium a die suae confessionis, non ultra. 137.1.4.5
 possunt uti exceptione non numerata pec. aduersus aliam creditorem, etiam si debitor ea usus non fuerit. 137.2.6
 Creditoribus non praeducantur testes enunciantes, iurando. 54.1.2
 Creditum liquidum quod. 144.2.10.11
 Crimen non probari per instrumentum, cum testes non praesententur iudici, ut videtur requiri. 85.1.3
 in Criminibus probationes requiruntur luce meridiana clariores. 64.2.3
 socus in causis civiliter motis. 64.2.3
 C V
 Culpa in dubio nunquam praesumitur, nisi clare probetur. 95.1.8
 maxime quando sunt casus, qui regulariter abque culpa evadere solent. *ibid.* 9
 Culpa lata quae. 165.2.5
 Culpam non intelligi, quam consuetudo admittit. 76.2.7
 in Culpa non est qui facit quod fieri est consuetum. 96.1.6
 Cura: nonne comprehendit etiam tutelam. 525.1.15
 Cura officio durante non agitur ut administrationis universalis reddatur ratio. 532.1.1
 Cura neglecta periculum spectat ad curatores, & cessantes gerere fraude, vel dolo, possunt removeri ut suspensi. *ibid.* 1
 Cura nondum finita minores contra eorum curatores agere non possunt. 535.2.2
 Cura iuste excusatur, cuius tutor fuit. 586.1.1.2
 Curator furiosus habet potestatem renuntiandi societati loco furiosi. 185.1.1
 Curator non personis, sed rebus datur. 360.2.3
 Curator potest adulto suo in uxorem dare filiam. 382.1.1.2
 Curator datur pupillo ad litem, quando pupillus habet litem cum tutore. 515.2.4
 Curator ad litem datur dumtaxat minori ad postulationem auctoris quando minor erat reus, & tutorem, seu curatorem non habebat: si vero esset actor minor, non datur sibi curator ad litem nisi petenti. *ibid.* 5
 Curator ad litem etiam non petentibus datur. 515.2.7
 Curator bonis dari non potest nisi ille, qui abest, sit substitutus, & possit alioqui ibi conveniri, & aliter datur non agit, sed omnia acta redduntur nulla. 518.2.10
 maritus non potest esse Curator uxoris. 520.1.1.2.3
 non prohibetur dari Curator ad litem uxori suae, nisi, &c. *ibid.* 4
 visu carens non potest esse Curator. 520.1.1.2
 nec tutor, etiam si uno tantum oculo orbatus esset. *ibid.* 3
 Curator ad litem quandocunque revocari potest, licet secus sit in tutore. 524.1.6
 Curator generalis non potest deservire litem inchoatam, nec administrationem generalem propter specialem. 524.2.1
 Curator potest adiungi curatori propter latitudinem, seu diffusionem patrimonii. 531.1.2
 datur Curator pupillo habenti tutorem. *ibid.* 3
 adium

Index Rerum,

adiungitur tutori alius tutor, si pupillus habeat bona in diversis regionibus, & unus solus administrationi non sufficit. *ibid.* 4
 Curator adultis non tenetur pro tutoribus precedentibus, nisi negligentia in exigendo ei imputari possit. 532.1.1
 Curator, vel tutor, sine quibus alius administrator obligationi reddenda rationis subijciuntur. *ibid.* 2
 Curator non tenetur rationes reddere durante administratione ut. 535.2.1
 Curator prohibetur vendere domum, in qua defectus patet ipse minor creuit, & maiorem sunt imagines, 540.1.1
 Curator datus ad litem etiam cum decreto potest eodem modo renocari, sicut procurator, quamvis post litem contestatam non possit renocari sine causa. 544.2.10
 Curator datus ad litem non subijciatur periculo administrationis. 555.2.1,2
 & ideo non tenetur conficere inventarium. *ibid.* 3
 Curator ad litem sumptus repetit, quos bona fide fecit. 556.1.1
 Curator si emat de pecunia minoris nomine proprio, res empti est minoris si minor eam velis vendicare. 563.2.2,5
 Curator generaliter, & simpliciter datus ad bona extra provinciam suam, sed de facili, ab illis obtinebit liberationem. 582.1.1,2
 Curator muni sue datus se excusare debet, alias incidit in infamiam. 585.1.1,2
 CURATOR furiosus, vel prodigi. 591.2
 Curator datus furioso, vel prodigio post 25. annos. 592.1.1,2
 Curator non potest alienare res furiosus sine decreto, sicut nec res pupilli. *ibid.*
 disposita in iure pupillorum, extenduntur ad curatorem furiosorum. 592.2.1
 Curator furiosus tenetur de culpa lata, & levi, & de dolo. *ibid.* 4
 Curator datus furioso habentis dilucida internalla, non defuit esse curator tempore, quo ille sana mentis efficitur, sed exercitium administrationis sibi non competit, &c. 595.1.1,2
 Curator habet solum decimam pro tempore furoris, non vero internalli dilucidi. *ibid.* 2.3
 Curator non datur furioso in potestate patris constituto, sed eius pater est administrator legitimus, ei vero existenti sui iuris, pater curator dabitur. 594.1.1,2
 Curator potest dari furioso in patris testamento, & non tenetur satisficere, &c. *ibid.* 2.12,13
 Curator furiosus tenetur inventarium facere, & satisficere atque iurare sicut tutor. 595.1.15
 propter Curatoris absentiam non adiungitur alius, nec substituitur nisi illo remoto, & curator ante suam absentiam debet actorem constituere ne damnum incurvat. 523.2.1,2
 Curatoris ad litem datio ut valeat, sufficit dari ab illo, coram quo causa tractatur, damnum sit talis, cui competat de iure, & eorum quo possit prorogari iurisdictio. 544.2.9
 Curatorem ad litem dabit index, qui liti praeit, etiam quid sit delegatus. 515.2.6
 index prius cognoscere debet, an infra sit causa remouendi Curatorem, sine qua amatio fieri non potest. 524.1.3
 Curatorem habenti, curator dari non potest, alias datio est nulla, etiamsi accesserit decretum magistratus. *ibid.* 4
 Curatorem ad litem dat non solum Episcopus sed etiam

eius officialis, prout Vicarius Praefatus, ita ut hoc etiam procedat in Vicario foraneo. 544.2.8
 aliud est dare Curatorem ad litem particularem, aliud ad litem in genere. *ibid.* 1.1
 Curatores minorum dare possunt ex rationabili causa. 536.1.8
 Curatores possunt esse mater & aui. 527.2.17
 non autem ad litem. *ibid.* 18
 Curtiales non possunt conducere praedia aliena, nec fidei iurare pro conducentibus. 533.2.1,2
 Curiales qui, remissive. *ibid.* 3
 quilibet habens Custodiam non liberatur, nisi restituat integre. 538.2.7
 Custodiam exhibitione dominus horretorum se liberat, ne ob periculum conveniatur a conduttore. 516.2.1,2

DA

DAMNUM rebus coloni illatum pertinet ad colonum. 325.1.1,2
 Damnum quod destructione domus inferatur, in iure considerabile est. 535.1.7
 Damnum & interesse quantitas huiusmodi taxanda, antequam iuramentum deponentis deferatur. 256.1.5
 Dans pro alio, illum representat. 596.1.14
 Datum per errorem repetitur, si it qui dedit, non tenebatur accipienti iure naturali, aut civili. 19.2.3
 Datum intuitu maximam illiciti per conditionem ob causam repeti. 10.2.3
 Datum militi, occasione procuratoris non sequitur condici. 23.1.1,2
 Datum ob aliquam causam honestam posse repeti causa non sequitur, aut si in aliqua forma impleatur causa. *ibid.* 3
 Datum ob causam, cui recipiens non paruit, cum posset repeti per conditionem ob causam. 24.1.1,2
 Datum ob causam impossibilem de iure, vel de facto, sciente dante, non repeti. *ibid.* 3
 Datum ob aliquam causam de futuro implendam, & si fieri pro dante quominus adimpleatur, potest ab illomet dante repeti. 25.1.9
 Datum libidinis causa non repeti. 26.1.1,2
 Datum ob turpem causam non repeti, si ex utraque parte extat turpis causa. *ibid.* 3
 Datum turpiter, accipientis, non dantis intuitu repeti. 27.1.2
 Datum iudici, & huiusmodi expensa recuperabatur ex lege Julia repetundarum, vel conditione ob turpem causam, vel ex officio iudicis, vel actione in saltum generali, vel crimine concussionis. 584.2.3

DE

Debitur transacto biennio exceptionem non numerata pecunia opponere non potest. 10.2.2
 opponens exceptionem iura biennium liberatur si creditor numerationem non probet. *ibid.* 3
 Debitur si conficitur in privata scriptura habuit, & recepit decem a Titio, non probatur vera numeratio, sed sola confessio. *ibid.* 4
 scilicet si dixerit, Habui & recepi decem, quae mihi fuerunt numerata in praesentia testium infra scriptorum. *ibid.* 5
 Debitur alternativè ad duo, solvens utrumque habet electionem quod repetat, sicut habebat antequam solueret. 20.1.1,2
 Debitur licet teneatur conficere creditori instrumentum de debito, id tamen intelligendum de instrumento simplici, non de garentigato. 29.1.4
 si videat creditorem assertum nolle dare pecuniam, potest

& Verborum,

poterit agere super cancellatione instrumenti, vel
chirographi. *ibid.* 5
tenetur creditor respondere impensas instrumentorum
debiti. *ibid.* 6
Debitor debitoris mei ut possit a me exigere, quia requi-
rantur. 43.1.3
Debitor principalis scilicet si non est solvendo, scilicet contra
sui debitoris debitorem alio competi. 44.1.1.2
Debitor solutionem prebet. 51.2.2
Debitor ex propria scriptura creditoris non convinctur.
54.1.1.2
Debitor scilicet si amittit instrumentum solutionis, pro-
curator Cesaris librum rationum edere tenetur. 78.
2.1.1
Debitor non tenetur si intra biennium opponat excep-
tionem non numerata pecunia, nisi creditor probet
numerationem. 124.2.2
etiam si confictus mutuum recepisse, dedisset pignus.
125.1.3
etiam si talis confessio facta fuisset cum instrumento
ibid. 4
Debitor si confessus est recepisse pecuniam, eamque
solvere promissum instrumentum garantigio, an nihilominus
possit opponere exceptionem pecunia non nume-
rata. 126.1.8
Debitor si post confessionem factam solvat partem de-
biti, an recognoscat, non conceditur illi deinceps
exceptio non numerata pecunia. 127.2.7
Debitor si videat creditorem assertum nolle dare pecu-
niam, poterit agere super cancellatione instrumenti,
vel chirographi. 129.1.7
Debitor quando molestatus misericorditer implorat
officium iudicis, admittitur ad exceptionem non
num. pecun. post biennium. 134.1.2
Debitor census potest adverteri suam confessionem de
receptione capitalis census opponere exceptionem
non num. pecun. post biennium, & transire onus
probandi creditorem, seu emptorem census. 134.
1.1.3
Debitor committit super chirographo clausa biennio
dato ad proponendam exceptionem non numerata
pecunia, non potest compelli assertum ad vira-
dum quod pecunia suorum numerata. 136.1.35
contrarium. *ibid.* 36.37
Debitor licet non possit opponere ipsam exceptionem,
poterit tamen allegare instrumentum simulatum.
138.1.3
distinguitur, ut *ibid.* 4
Debitor qui deposuit, potest libere revocare depositum,
& voluntatem mutare. 138.1.38
secus ubi creditor acceptavit depositum, illique con-
fessus, vel obviatum initium esset creditori,
ut depositum reciperet, vel depositum factum
fuisset ex consensu tam debitoris, quam credito-
ris. *ibid.* 39
Debitor si revocat depositum, perinde est ac si nun-
quam illud fecisset, & ideo remittitur alio credi-
toris, quia propter factam solutionem videbatur sub-
lata. 138.2.49
Debitor pecunia nautica sustinet, nisi aliud conventio
ostendat. 163.1.1.2
Debitor generis liberatur per interitum si creditor pe-
riculum in se suscipit. 164.1.1
Debitor solutionem facta liberatur, licet instrumentum
non receperit. 169.1.2
Debitor inhibitus solvere suo creditori, an non obstante
inhibitione sui compellendus ad solutionem prestita
cautione soluta, remittitur. 171.2.20
Debitor non solutus facta interpellatione modo assi-
gnato in mora constituitur, sed necesse est tempus ali-

quid transat arbitrio iudicis. 278.2.4
an autem una sufficiat interpellatio extrajudicialis,
vel plures requirantur ad constituendum debito-
rem in mora, remittitur. *ibid.* 5
Debitor voluntarius si legat aliquid creditori suo sim-
pliciter, non videtur legasse animo compensandi, ut
procedat quando debitor legat, secus si decem pro-
mettat pro creditore. 440.1.8
Debitor si taceat, solutionem interim facta non immutatur.
& si post ad manifestationem susceptam creditor, vel
debitor eius efficiatur, curator ei adiungitur. & si
cessionem aliquam contra minorem receperit, illa rei
non poterit, sed nullo modo lacro cadit. 522.1.2
idem est de fideiussore debitoris. *ibid.* 4
Debitor pupilli solvens tutori ex precepto iudicis, ple-
nissimam consequitur liberationem. 543.2.1
idem si sine iudice solvat annum redditum, vel ali-
cuius rei pensionem. *ibid.* 2.3
simplex auctoritas iudicis sufficit, quamvis illa non
sit preceptiva. *ibid.* 4
inter solutionem factam tutori, vel curatori distin-
guatur. *ibid.* 5
et Debitor si inopiam possit debitorem sui debitoris
ante tempus exigi. 28.1.2.2
Debitoris excusati, & condemnati nomina, creditoribus
ipso non rei iudicare in solutum dari. 41.1.1.2
Debitori meo ubi inoffero tibi dare pecuniam mutuo,
competit mihi conditio ex mutuo. 103.1.4
Debitori solantis reddendum est instrumentum debiti.
29.1.3
contra Debitorem debitoris mei ut fiat executio, neces-
saria est confessio. 43.2.5
Debitor prius loco debitoris scilicet solvere, urgente
solutionem procuratore Casareo. 45.2.1.2.4
Debitor non non solvendo existentium rei sub hasta sua
ullo damno, nec ullius gratia vendenda. 128.1.2
Debitum non solum contrahi potest cum sollemnita-
te requisita in v. ararium. 11.1.1
Debitum si est ex una causa, & in instrumento con-
stat ex alia, non dicitur instrumentum simula-
tum. *ibid.* 3
Debitum unum contrahi posse in aliud per stipulatio-
nem. 12.2.2
Debitum aliqui transalione per errorem solutum re-
peti a delegante, non ab eo, qui ex delegatione, de-
bitum solvit. 18.2.2
Debitum non arivata manu a debitor negante execu-
tione, sed iudicialiter petendum. 32.1.1
Debitum non confunditur heredi, nisi pro portione ha-
reditaria, non sicut pro alio. 46.2.3
Debitum Reipubl. non admittit compensationem in
velligilibus, debito frumenti, alii pecunia publice,
tributi, alimentorum, operarum, mercede, & in fidei-
commissis civitatis debitis. 139.2.1.2
Debitum quod pro muris, pontibus, galeis, armis, ve-
tigalibus exercitui Regis, vel communis debetur, non
compensatur cum aliis debitis. *ibid.* 3.8
idem de debito census Regis, vel communis, & de
pedagibus, vel velligalibus. 140.1.4
Debitum frumenti non potest compensari cum alio
debito. 11
Debitum alimentorum non recipit compensationem.
ibid. 12
idem est in pensionibus, pro Clerico reservantur pro
alimento. *ibid.* 3
in stipendiis, vel alimentis scholasticorum. 140.
2.14
in Doctoribus penitentibus suis salaria. *ibid.* 15
in decimis. *ibid.* 16
etiam in decimis futuris. *ibid.* 17
Debitum

Index Rerum,

Debitum annona non potest compensari cum alio.
140.1.6.
Debitum ubi iliquidum, liquidum offerendum, & pro
liquidando dandi fideiussore. 157.2.16
Debitum quando est indubitatum, & a debitore con-
fessatum, potest libere cedi pro quocunque pretio.
150.1.13
secus in actionibus dubiatis, hoc est in iudicium non
deductis. ibid. 14
Debitum quando est medicum arbitrio iudicis, tunc
bene potest debitor minoris eius curam suscipere,
52.3.2.9
Debitum modicum, vel magnum quod dicatur arbitrio
iudicis relinquatur. ibid. 10
Debiti partem gratuitis soluenti, non preiudicant sibi in
alia parte. 35.2.2
Debiti in scriptis contracti solutio per instrumenta, vel
quingue testes idoneos, probanda. 74.1.1.2
intelligi, ut ibid. 3
Solutio Debiti, quod in scriptis redactum, ubi casu for-
tuito amissa, duo copulatim probanda sunt, casus
scilicet amissionis, ac debiti solutio. 77.2.3
Debitum per creditorem probato debitor ad solutionem
per iudicem compelli debet. ibid. 1.
Debitum soluto, & oblatum consignatioque creditur pignus
possidens committitur potest a debitore rei vendicatio-
ne, & pignoratitia directa. 96.2.1.2
distingui, ut ibid. 3
Debitum soluto pignus repeti, non obstante longi tempo-
ris prescriptione. 97.2.1
cur. ibid. 2
pro Debitis mariti, si uxor probet dominium, non im-
mitti creditores mariti in bona uxoris. 35.1.1.2
Deceptio si intervenit absque dolo contrahentium,
ut neque est tunc in foro consentia. 218.2.1.17
Deceptus in contractu dolo adversarii, non tenetur
adimplere contractum. 198.1.1
Deceptus in venditione ultra dimidium iusti pretii,
agere potest ut res reddatur, aut iustum pretium
suppleatur. 207.2.1.2
Amplia
Locum habere non solum in venditione, sed etiam
in emptione. ibid. 3
& in omnibus fidei contractibus. 208.1.4
etiamsi contractus bona fidei deductus esset in
stipulationem. ibid. 5
intelligi ampliationem de conventionibus com-
munitatis, in quibus ex utraque parte datur,
vel promittitur unum pro alio. ibid. 6
& restringi ad contractus reciprocos, quibus
congruere non possit ratio lesionis, ut de-
positum, mandatum, vel commodatum, ibi-
dem 7
extenditur etiam ad venditionem spei. ibid. 8
II. etiamsi venditio facta fuerit in publica sub-
stantione plus offerenti. ibid. 9
& subhastatio decreto Senatus esset confirmata,
si lesio bene probetur. ibid. 10
III. in venditione facta cum decreto iudicis. 208.
2.1.1
nisi decretum interpositum fuisset absque causa
cognitione. ibid. 12
idem si ex falsa causa. ibid. 13
IV. in venditione facta pro debito fiscali. ibid. 14
V. facta per procuratorem. ibid. 15
nisi procurator excesserit fines mandati, & do-
minus non ignoravit lesionem, vel excessum man-
dati. ibid. 16
VI. etiamsi venditor fecisset pactum emptori, quod
reddendo ei pretium intra certum tempus, res sibi

redderetur. ibid. 17
VII. in locatore, & conduttore, qui in contractu
locationis & conductionis lesi fuerint ultra di-
midium iusti mercedis. ibid. 18
secus in conductuibus habentibus scientiam &
notitiam bonorum locatorum. ibid. 19
& non solum pro rescindenda locatione multo
consensu celebrata, ve nondum tradita, sed
etiam post rem traditam, & pensam solu-
tam, ac tempus locationis finitum. 209.1.20
an vero lesio ultra dimidium iusti pretii in
contractu locationis sit sumenda per respectum
ad fructus in futurum colligendos. ibid. 21
an vero lesio ultra dimidium iusti pretii in
conductionem herbarum pro pascendis ovi-
bus. ibid. 22
ad conductionem domus. ibid. 23
ad conductionem bonorum civitatis, vel ville.
ibid. 24
est contractus locationis effectus finitus, si con-
ductor dicat se fuisse lesum ultra dimidium
iusti mercedis. ibid. 25
peritum vero locum habet in locatione opera-
rum, quam faciunt architecti, & fabri ligna-
rij, ac alij similes officiales qui promiserunt
facere domum, Ecclesiam, vel aliquam rem
certa mercede, suo periculo. ibid. 26
VIII. in contractu permutationis. ibid. 27
secus in permutatione beneficiorum, si interve-
nit lesio. 209.2.18
IX. in concessione feudi quando concessio ob pecu-
niam animo praestitanda. ibid. 29
non vero cum pensio, vel servitium datur in re-
cognitionem domini, ut si regulariter, ibi-
dem 30.
X. in concessione emphyteusis quando pensio pre-
statur in recompensationem fructuum. ibid. 31
secus si praestetur in recognitionem domini, ibi-
dem 32
vel quando res que fuerunt data in emphyteu-
sim, erant inuicem, steriles, ruinosa. ibi-
dem 32.
XI. in censu reservatio perpetua redimibili, seu
ad vitam illegitimo pretio constituto, censuario,
vel ei qui rem in censum dedit. ibid. 33
XII. in datione in solutum, si datur, vel recipiens
ultra dimidium iusti aestimationis laedatur. 210.
1.34
nisi datio in solutum sit iudicialis. ibid. 35
XIII. in transactione. ibid. 36
XIV. locum habet tam ad excipiendum quando res
non est tradita, vel pretium solutum, quam ad
repetendum, si alter ex contrahentibus ultra
dimidium iusti pretii fuerit laesus. 210.2.37
XV. quia datur remedium huius legis tam uxori,
quam marito, ob lesionem aestimationis rerum,
qua fuerunt data in dotem. ibid. 38
XVI. in nimia constitutione dotis. ibid. 39
quid si filia gratis remonitur hereditatibus
parentum, & postea se laesam dicat, & huiusmo-
di renuntiationem contendat rescindi. ibid. 40
XVII. habet locum remedium huius legis in divi-
sione bonorum ex iudicio familiae eriscunda, si
lesio in ea sit ultra dimidium. 211.1.41
nisi divisio facta fuerit per sortem. ibid. 42
XVIII. in venditione, vel locatione rerum, qua
pendent ex eventu future. ibid. 43
XIX. in auctoratorio mercium. ibid. 44
XX. in eo quando quis pecuniam accipit ab eo,
pro quo fideiussit, vel bona hypothecavit. ibi-
dem 45.
XXI. in

XXI. in pacto ut alter certa quantitate accepta reneat alere. 211.2.46
XXII. in re solutionis loco data. ibid. 47
XXIII. in pensione constituta in aliquo beneficio. ibid. 48. *Limita*
I. non procedere iusmodi beneficium in conductio-
 ne gubellarum, & Regiorum reddituum ad Re-
 gno pertinentium. ibid. 49
II. in locationibus qua pendente à viribus fortuna
 ibid. 50
III. in sciente iustum redpretium, & valorem. ib. 51
IV. quando in instrumento fuit apposta clausula, ex
 circa scientia se dare, vel facere, & non per er-
 rorem. 212.1.52
V. quoties contrahentium consensus est geminatus.
 ibid. 53
contrarium. ibid. 54
VI. quando quis fuit compulsus emere occasione pu-
 blici debiti, etsi laeso ultra dimidiam iusti pre-
 tij interueniat. ibid. 55
VII. si alius rem meam vendas me consentiente. 212.
 2.56
VIII. in contractu donationis quoties constat de mer-
 e voluntate donantis, quod merè donare voluerit.
 ibid. 57
 quid si contrahentes dicant sibi invicem donare
 quod alter ab altero plus iusto acceperit. ib. 58
IX. in venditore decepto, no quid in fundo vendito
 inuentus fuit thesaurus. ibid. 59
 si autem emptor sciebat in fundo emptio esse the-
 saurum, & emptor ignorabat. ibid. 60
X. in venditione plurium rerum similium facta, di-
 versis tamen pretiis. ibid. 61
XI. si restator certo pretio rem suam alicui distrabi
 mandauerit. 213.1.62
XII. in renuntiatione bonorum lucrativorum facta
 constante matrimonio per mulierem. ibid. 63
XIII. cessat hoc beneficium si ei sit renuntiatio.
 ibid. 64
 etsi renuntians tempore renuntiationis ignora-
 rit iustum rei pretium. ibid. 65
 & quamvis renuntiatio legis remedium fiat incon-
 venienti in eodem instrumento. ibid. 66
 intellige limitationem procedere quando renun-
 tiatio esset specialis. 213.2.67
XIV. in contractibus vsterariis, & suspectis. ibid. 68
 Deceptus ultra dimidiam apud Hispano Castella vir-
 tur remedio huius legis intra quadriennium. 219.2.10
 apud Valentinos intra triennium. ibid. 121
 apud Gallos intra decennium. ibid. 122
 si verò constaret de dolo ex proposito, vel laeso ita esset
 enormissima, quod excederet nimis ultra dimi-
 diam iusti pretij, tunc usque ad triginta annos
 agere poterit deceptus huiusmodi. ibid. 123
 idem in Ecclesia, Republica, & Principe. ibid. 124
 Deceptus, in meta coactus, si vellet stare sponsalibus, &
 ratum habere matrimonium, an accipiens ei stare te-
 neatur. 241.2.4
 Decretum iudi: si non supplet auctoritatem tutoris, vel
 curatoris in contrahibus minorum. 254.1.6
 intellige ut ibid. 7
 Deceitum ex falsa causa interpositum ipso iure nullum
 est, idcirco illo non obstatte non tenet alienatio. 599.
 1.12
 quamvis decretum esset parum ex causa vera, parum
 ex causa falsa. ibid. 3.4
DECRETO quando opus non est. 606.1
 Decretio cum ancilla matrimonium contrahens, quan-
 datum in insulam relegatur, ancilla autem detru-
 datur in insulam. 372.1.2

Barbof. Collect. in Cod. Tom II.

Defectum causae in mente retentum non parere condi-
 tionem ob causam. 23.2.122
Defunctus, & heres illius nihil differant. 95.1.6
 Defunctus probata opinione & sane, si dicat in testa-
 mento quod Titius debeat ei centum, tale dictum ope-
 ratum semper plenam probationem pro se, & possit heres
 petere sibi deferri in augmentum in supplementum pro-
 bationis. 3.1.7
**Delegatum indebitè vero creditori delegantis condice-
 re a delegante.** 18.2.1
 Delictum quod actionem parit infernitur, eandem in
 libertate conciliat. 41.2.122
 Delictum regulariter non probatur per instrumentum.
 64.2.7
 nisi agatur de probando delicto quod committitur
 contrahendo. ibid. 8
 vel quando agitur civiliter. ibid. 9
 ubi an princeps per scripturam privatam recognoscatur.
 ibid. 10
 Delictum execrabile gravius puniri ad exemplum al-
 terius. 282.1.2
 pro Delicto commissi culpe levis, vel levisima, non potest
 imponi poena corporis afflictiva, imò neque poena pec-
 cuniaria, sed tantum fieri condemnatio ad restaura-
 tionem damni dati. 334.2.3
**ex Delictis defunctorum in quantum committuntur
 heredibus.** 47.1
 Delinquens per alia peccentia, & impenitens indol-
 gentia habetur pro eo, qui non peccavit. 366.2.7
 Dementia quo pacto probetur, & per quos alius iudi-
 catur. 369.2.7
 Demonstrationem falsam dummodo causa obligationis
 subsistat, non vitia est altum. 11.1.2
 Denuntiatio facta ab eo, qui non habet ius denuntiandi,
 non relevat. 227.1.1
 Denuntiatio illius, cuius non interest, non nocet. ibid. 3
 Denuntiatio à quo facienda sit, remissio. ibid.
 Denuntiatio litis utrum sola sufficiat, aut aliquid am-
 plius requiratur, & quid. 239.2.50.1.52
 Denuntiatio litis cuius expensis facienda sit. 240.1.53
 Denuntiatio quo tempore faciendi. ibid. 55
 Denuntiatio: forma & modus quis. ibid. 54
 vna ex heredibus Deponentis, accipiens solummodo
 portionem, qua sibi contingit, quicquid postea contra
 debitorem accedat, coheredibus non tenetur. 172.1.1
 vltro Deponentes suspecti sunt. 76.1.13
 iudicis auctoritate Deponere licet sic entius, in puncto
 tamen iuris verius est debito reo à debito liberari,
 deposito extrajudiciali, dummodo apud idoneam, &
 honestam personam fuit depositus. 157.2.35
 Depositarius de dolo, laqueo culpa, non de causa tenetur.
 168.3.1
 Depositarius non tenetur si causa fortuito percat depo-
 situm. ibid. 4
 onus vero probandi rei amissionem ipsi depositario,
 seu alienam rem detinenti incumbit. ibid. 5
 maxime si allegaverit causa fortuito reo depositum.
 ibid. 6
 nec creditor assertioni ipsius iurata, dicentis rem
 amisse. ibid. 7
 nisi officio iudicis petatur rem exhiberi. ibid. 8
 si vero non probatur rem peramisse ad depositarium,
 creditur illius assertioni iurata. ibid. 2.9
 nisi effemus in causa, quo ius praesumit rem esse penes
 depositarium. ibid. 10
 praesumi si probatum fuerit apud ipsum semel rem
 fuisse. ibid. 11
 probatio causa fortuito amissionis, si probetur rem, qua
 praetenditur, amissam fuisse de re coacti, aut casum
 in loco, ubi casus evenit, tunc assertioni de-
 positarii

H H h

positarij

Index Rerum,

positarij creditur de amissione ipsius cum alijs. ibid. 12
 Depositarius si recipiat in se periculum casuum fortu-
 itarum, tunc tenetur de casu fortuito. ibid. 13
 si in eum dolo, vel lata culpa res perierit. ibid. 14
 Depositarius de leuissima tenetur quando depositum sit
 tantum gratia accipientis. 166.1.25
 Depositarius fortum committit re vtrando deposita, & si
 non furti, sed depositi actione conueniatur, geatula-
 bitur actor. 167.1.1.2
 furtum committit non solum si re vtratur deposita, sed
 etiam si illum alienauerit. ibid. 2.3
 etiam si pecunia deponatur consignata in sacculo. ib. 4
 Depositarius licet re aliena vtrando committat furtum,
 est tamen furtum non inhonestum, ut in eo iudex ita
 rigide procedat, prout in alijs, & propterea mitius
 puniendus est. ibid. 5
 Depositarius tenetur deponenti, non illi, cui depositam
 creditur pecuniam. 169.1.2
 Depositarius tenetur deponenti restituere depositum, ne-
 geat depositum si patiatur se condemnari ad deposi-
 ti restitutionem, efficitur infamis. 170.1.2
 Depositarius sine dilacione compellendus est ad restituta-
 tionem, nec potest obicere compensationem. ibid. 2.1
 intellige ut. ibid. 2
 Depositarius tenetur deponenti ad restitutionem deposi-
 ti sine dilacione. 171.1.2
 Depositario, seu alteri rem alienam detinenti, dicenti-
 que rem sibi facta de iurati, non creditur nisi pro-
 bene sit, sine agere sine excipitur. 97.1.7
 Depositarium presumi in dolo, si rebus suis salu exi-
 stentibus deposita ait perdidisse. 166.1.16
 intellige tamen ut. ibid. 17
 Depositarium non tenetur de culpa leui: nisi actum sit
 inuer partis ut de leui tenetur. ibid. 19
 vel nisi depositarius deposite se obtraxisset. ibid. 20
 vel mercedem recepisset pro custodia. ibid. 21
 non tenetur de culpa leui, si salarium effes modi-
 cum. ibid. 22
 nec de leuissima. ibid. 23
 in Depositario, commodatario, custode omnis culpa ex-
 cluditur, quando ipsa res ab eo posita fuit in loco for-
 lito & consueto. 96.1.3
 Depositio effe licita si in longiori tempore promul-
 ganda veniret consuetudo mutationis moneta. 157.
 1.23
 Depositio fiat pape citata, & talis citatio fiat persone
 legitimae, qua libere possint recipere solutionem. 157.
 2.27.28
 Depositio ut creditura liberet, debet fieri congruo tem-
 pore. 158.2.45
 Depositio non necessaria, si rellé non fiat, non nocet.
 439.1.9
 Depositum testium a iudice delegato examinatorum
 transmitti iudici deleganti sigillatim. 84.2.13
 si mittitur non clausa, non ex hoc vitiari dicta
 testium. ibid. 14
 Depositum debet fieri pure, & libere, sine aliqua con-
 ditione extrinseca. 156.1.9
 & deponi summa integra, alias deficiente vno num-
 mo, impeditur cursus reddituum. ibid. 2.10
 faciendum est sortis principalis, & reddituum decur-
 sorum, & que ad diem depositionis, & consignationis.
 ibid. 11
 Depositum in moneta corrente faciendum. 157.1.18
 nec refert quid moneta de proximo veniet repro-
 banda, vel minuenda, si debitor talia ignorabat,
 & in illam causam recuandis non habere cre-
 ditor. ibid. 19
 debitor si sciebat quod moneta de proximo erat repro-

banda, vel minuenda, nullum est depositum iere-
 diturque iuste potest recuare recipere. ibid. 20
 vel si rumor erat consuetudinem mutationis, seu de-
 teriorationis monetae, de proxima esse promul-
 gendam. ibid. 21
 Depositum debet esse verum & reale, non confessatum.
 157.1.24
 Depositum confessatum quod. ibid. 25
 Depositum fiat auctoritate iudicis ut impediatur cursus
 vtrarum. ibid. 2.19
 iudici ubi non sit copia offerendum & praeficiendum
 est coram honestis personis. ibid. 30
 fieri debet de mandato illius iudicis, qui de causa illa
 alias potest cognoscere. ibid. 31
 pro non facto habetur si sit coram iudice incompeten-
 ti, vel persona non legitima. ibid. 32
 dependet hoc a conventionem contrahentium. ibid. 33
 si inter contrahentes nihil actum sit sufficit si deposi-
 tum fiat auctoritate iudicis ventitoris, redimen-
 tis nempe censum. ibid. 35
 Depositum non renouari nisi iussu iudicis. 158.1.40
 Depositum ut impediatur cursus vtrarum, loco congru-
 fienda est. ibid. 42
 fienda in loco expresso in citatione. ibid. 43
 locum incongruum effe si oblatio fieret credituri pere-
 grinanti, vel in loco non conueniente, vel non desi-
 gnato solutioni expresso, vel tacite. ibid. 44
 DEPOSITVM, vel comra. 164.2
 Depositum statim reddendum, quamuis actum sit ad
 tempus. 167.1.7
 quid si iudicis auctoritate fuerit factum depositum,
 remissum. ibid. 8
 Depositum probari potest per instrumentum. 169.1.1
 Depositum si fiat eorum rerum, quae in pondere, numero,
 & mensura consistunt, & dominium non sit transla-
 tum in depositarium, si extiterit, deponenti in diuinitate
 omnibus crediturum proferitur. ibid. 2.2
 Depositum etiam praedicti restituendum est. 170.2.3
 secus si de proprio domino apponatur. ibid. 4
 intellige ut. ibid. 5
 Depositum paratum habet executionem. ibid. 6
 Deposita res non potest sequestrari, sed deponenti re re-
 stituenda est, nisi deponentis de fuga esset suspectus.
 157.1.3
 intellige si extrajudicialiter sit praestatum. ibid. 4
 si iudex Depositum eius mandato factum, sine citatio-
 patris cuius interest ardeat iussu, depositarius li-
 beratur. parendo in eius mandato. 172.1.5
 Depositum periculum casus, non dolo, vel culpa depositarii
 contingens, perit in arbitrio. 165.1.2
 Depositum privilegium cessat quando pecunia deponitur
 ad redemptionem praedictorum. 171.1.17
 ex Deposito facto pene infortiore damnum tenetur. 98.
 1.1
 facto Deposito concurrentibus requisitis, periculum cas-
 us fortuiti pertinet ad creditorem, si iussu cas-
 sam non habeat recuandis. 158.1.36
 in deposito vero eorum, qua consistunt in pondere, &
 mensura, periculum pertinet ad depositarium.
 ibid. 37
 in Deposito, sicut ex alio bone fidei contractu debentur
 usure. 166.1.1
 in Deposito consistente in pondere, numero ac mensura, si
 vni ex heredibus depositarius pro hereditaria por-
 tionis soluta, residuum periculum ad ceteros pertinebit.
 173.1.12
 Descendentibus legitimis deficientibus, & existentibus
 ascendentibus legitimis, relinquenda est ascendenti-
 bus portio legitima, reliquum vero sanari, aut relin-
 qui ex testamento potest filijs naturalibus. 502.1.4
 Despon

Desponsata ex iusta causa recedentes à sponsalium promissione, simplices dumtaxat arbitri restituunt.
345.1.2
inimicis Detentus si fugiat, an veniat puniendus. 59.
2.17

Quid si relaxetur præsium iuramento de recedendo, an teneatur redire vi iuramenti. 60.1.18

D I

Dignitas accidentaliter resoluatur per contrarium acci-
denti, non verò hæc quæ ex natalium radice procedit.
36.1.2.1

Dignitas & felicitas superueniens communis est, ne-
que dissoluendi connubii aulam prebet. 171.1.1

Dilatio vim contractus perimens, non potest rescindi
per scriptum in forma communis imperatorum. 279.
2.1

Dilatio legalis iure antiquo Digestorum non dabatur
nisi in his quæ consistebant pondere, numero, & men-
sura. 441.1.32

Dilapidare bona quæ dicatur. 175.2.7

Dilapidationis & amissionis solutionis imminente peri-
culo, fideiussor ante solutionem, & condemnationem,
ad se liberandum, agit contra debitorem principa-
lem. ibid. 1.1

Dispositio imponens mulieri secundò nubenti perdis-
tentionem eorum, quæ à primo viro est consequuta, non
vendicat sibi locum in acquisitis titulo oneroso. 33.4.
1.2

Distractiones argenti quæ. 50.2.18

Ditari in futurum quilibet præsumitur, non autem pau-
per fieri. 566.2.7

Diues censetur nobilis. 305.1.8

Diuisio etiam absque instrumento valet. 79.2.1

Dissonis contractus inducit dissonis obligationem,
& correi habent beneficium cedendarum actionum.
325.2.1

Diuitias ad aliquod obtinendum allegant, eas probare
debet. 44.1.5

Diuortium filie non est in potestate matris. 475.2.1

Diuortium filia non est in potestate patris, nisi ex ma-
gna, & iusta causa, si fuerit emancipata, nullo modo.
ibid.

Diuortium olim fieri potuisse absque villa causa. 363.
1.5

Diuortium, iure Authenticorum, celebrari nequit in-
ter coniuges propter verbera illata uxori, sed solum
maritus illum verberantem eam penam incurrit, ut
teneatur ex propria substantia pro ea contumelia præ-
stare uxori quantum valere potest tertia pars dona-
tionis propter nuptias mulieri facta per maritum.
480.1.1.2

Diuortium imponi fieri propter impotentiam coitus,
transacto primo biennio. 482.2.1
corrigitur per alia iura, quæ triennium desiderant.
ibid. 2

iura ciuilia permittentia Diuortia ob plures causas, mi-
nime obstruere in Republ. Christiana. 478.2.6

D O

Doctotatus quomodo probari possit. 79.2.4

Dolus mulieris non præsumitur ex sola præsentia & ta-
curnitate, nisi aliter confiet de fraude. 113.2.8

Dolus nunquam præsumitur nisi probetur, & alleganti
dolum incumbit probatio. 213.1.4

Dolus probatur indicij, & præsumptionibus. ibid. 5
scilicet si emptor vendiderit rem suppresso eius vitio,
quod si emptor agnouisset, non emisisset. ibid. 6

ex norma, seu enormissima lesione. 213.2.7
ex mendacio, si ex eo mendax aliquod commodum,
seu lucrum consequatur. ibid. 8

ex persuasionibus, quando quis alicui persuasit, ut
Barthol. Collect. in Cod. Tom. II.

aliquid faceret, qui quidem dolus dicitur ex pro-
posito. ibid. 9

in eo, qui suppressit secum contrahenti qualitatē
sue persone privilegiatæ. ibid. 10

ex nimia & insolita diligentia. ibid. 11

in eo qui contrahit cum aliquo sine debitis solemnita-
tibus iuris. ibid. 12

ex personarum qualitate. ibid. 13

ex alia clandestine facta. ibid. 14

Dolus vel est verus, vel præsumptus. ibid. 15

Dolus verus quis. ibid. 16

Dolus præsumptus quis. 224.1.17

Dolus emptoris æstimatur ex qualitate facti, non ex
paruitate preij. 226.2.11.2

ex quibus indicij & præsumptionibus probetur do-
lus, remissum. ibid. 3

si res dolo emptoris fuit vendita, & emptor postea in
alium domicilium transulerit, non competit
rei vendicationi venditori contra illum tertium.
ibid. 4

etiamsi dolus dederit causam prime vendicationi, ac
proinde fuisse nulla. ibid. 5

Dolus non inferitur scienti. 226.2.2

limita quando scienti calliditate fuit seductus, ibi-
dem 3.

Dolus præsumitur in eo, qui contrahit cum aliquo sine
debitis solemnitatibus iuris. 229.1.7

non procedere quando contractus continet in se acqui-
tatem naturalem. ibid. 8

hæc præsumptio dicitur iuris, & de iure, & sic non
admittit probationem in contrarium. ibid. 9

Dolus præsumitur in eo, qui contrahit cum minore sine
solemnitatibus requisitis à iure. ibid. 10

Doli coniectura est quando quis clam, & occulte facit
quod palam fieri solet. 381.1.5

per Dolum & mendacium negare, idem quod confiteri.
42.2.6

ex Dolo commissio in contractu datur actio contra here-
des, si dolus iste purgatur per actionem ex eo contra-
ctum. 49.1.10

Domestici de iure qui. 66.1.4

Domestici admittuntur in his, quæ domi geruntur. 479.
2.15

Domicilium ibi est, ubi est maior pars fortunatum.
518.2.13

Dominium quoties transit in accipientem, generis de-
bitor efficitur. 13.1.4

Dominium præsumitur ex possessione. 35.1.3.9

Dominium probari per instrumenta, testes aliquæ indi-
cia. 52.2.1

Dominium & proprietates differunt. ibid. 2

Dominium & possessio differunt. ibid. 3

Dominium & proprietates pro eodem sapissime in iure
ponitur. ibid. 4

in acquisitione Domini nuda & simplex traditio re-
quiritur. 57.2.8

Dominium patris præsumi continuatum in filium ha-
redem, non in eum, qui donatarium vendicat. 60.
1.1.2

Dominium, quod est ius reale, acquiritur per alium sine
cessione. 104.2.7

Dominium rei vendite emptor potest consequi, si satis-
fecerit venditori, vel ipse venditor fidem de pretio
habuerit. 242.2.2

quando autem venditor dicatur fidem habuisse de
pretio, remissum. 243.1.3

Dominium simul regulariter non transit ex solo titu-
lo sine traditione, ita etiam non amittitur domi-
nium solo pacto sine noua traditione. 264.
1.37

Index Rerum,

Dominium transferri quando interuenit presumptio titulus, & sicca traditio. 329.1.6
Dominium non probari ex contractu locationis. 330
 1. 1.2
etiam in locatione in emphyteusim. ibid. 3
Dominium quando non probetur per instrumentum locationis. 330.1.5
Dominium licet per locationem non probetur vere, probatur tamen presumptiue donec ostendatur contrarium. ibid. 6
Dominium rei dotalis est mariti. 432.2.4
Dominium rerum donatarum propter nuptias transit in uxorem constatue matrimonio. 428.2.3
si ex contractu transferatur dominium ipso iure, utile, non directum transferatur. 429.1.4
Dominium rerum emptiarum de pecunia viri, uxoris nomine, ad uxorem pertinet, si ei sunt tradite; pecunia tamen ita repetitur si fecit vi gestor, etsi sit donator quatenus est locupletior. 462.1.1.2
de rebus emptis pro marito, & uxore, eorumque heredibus, quid. ibid. 3
si uxor presente viro, & tacente, emerit de pecunia sibi per virum donatis, quid. ibid. 4
si maritus emat nomine uxoris, & ei patitur fieri traditionem, non videtur pretium donatum, nisi sit parue quantitatatis. ibid. 5
distigue ut. ibid. 6
maritus emens pro uxore, vel dante pecuniam ut ipsa emat, vel soluens venditori pro ea, an videatur utile donare uxori, distingue ut. 462.2.7
Donatus probatioem non fieri per famam. 52.2.6
Dominus licet seruum per vim possideat, tamen cum seruum fugiendo postea furtem sui faciat, ultimum delictum considerandum est. 39.1.6
vide & ibid. 8
Dominus & possessor rei, in qua quid inmissum, illud tollere propria potest auctoritate. 102.1.3
Dominus quatenus tenetur tam ex delicto, quam ex contractu serui, remissum. 102.2.4
Dominus tenetur ex marito insitutus, si contractum sit pro utilitate proponentis, & in causam negotiationis, cui prepositus est. ibid. 6
ratificans factum insitit oris, tenetur. ibid. 7
Dominus ubi rescire adest voluerit, potest ad hunc effectum repellere conductorem. 315.1.2.6
declara ut. ibid. 27.28.29.30
semel Dominus, semper dominium reuocasse presumitur. 60.1.3
nedum in eadem persona, sed etiam in eius successore. ibid. 4
intellige ut. ibid. 5.6
& declara, ut. ibid. 7
Dominus directus potest rem conducere, quam alteri concessit in emphyteusim, nec dicitur conducere rem suam, sed ius emphyteuticum, quod est alienum. 329.1.5
Dominus directus potest propria auctoritate, & sic iudice irrequisto, emphyteutam expellere ob incursum commissum. 340.1.19
Dominus temporalis, vel index si seueriter, & cum nimia asperitate trahat subditos suos, potest priuari sua iurisdictione. 383.2.4
Dominum soluendo ex contractu falsi Procuratoris, sine gestoris sui mandato, videri approbare contractum. 20.1.1
Dominum non teneri ex contractu serui, nisi ex illo sentiat compendium. 39.2.2
Dominum iure civili non obligari ex contractu serui, sed pretorio iure ob versum in rem suam, & serui peculium conueniri. 103.2.1

an & quando ex serui facto & contractu tenetur tam de iure civili, quam pretorio. ibid. 2
Donandi animum non presumi, nisi simul interueniat traditio. 254.2.2
si pater emat quid, & tradat nomine filij in possessione, non censetur ei donare, sed potius concedere in peculium. ibid. 3.4
nihil refert traditio fiat tempore donationis, vel postea vino donant. 255.1.5
Donans rem, cum pacto ut post certum tempus restitatur Ecclesia, potest donatio reuocari in preiudicium Ecclesia. 286.2.7
Donare prohibetur, non prohibetur remittere pignus, vel hypothecam. 114.2.5
miles non potest Donare faciat, id est, concubine. 458.2.1.2
Donare qui nequit, nec donatio censetur valere. 467.1.1
Donare bona minoris est prohibendum. 398.1.7
minor non potest Donare etiam cum auctoritate curatoris, vel decreto iudicis. 612.1.28
mater quando Donat filio Clerico ex secundo matrimonio, mibi potest queri parricid. 398.1.8
Donat pupillus, & remunerat ob honorem familia, nec propterea dicitur lesus si tutor id faciat. 398.1.8
Donata simpliciter spolia a spoliis, possunt in dotem conuertri. 347.2.2.3
de re Donata in preiudicium donatarii nemo iudice testatur. 350.1.1
Donata coniugi secunda, nullus cum hac liberis rogantis, licet adiut liberi ex primo matrimonio, iure proprietatis secundæ coniugi pertinent. 395.1.3
Donata ante nuptias, ab uxore binibus in dotem conuertra, liberis prioris matrimonij propria permittent. ibid. 2.3
Donata uxori per maritum, ab eodem non obstant tali donatione, quibus libet obligari, vendi, vel alias alienari possunt. 464.1.1
ex re Donata uxori per contractum venditionis simulata, satisfieri debet fisco creditori mariti ex officio principis, residuo remanente uxori, nisi fuisse facta reuocatio. 164.1.2
rei Donata inter coniuges dominum non transferitur, nec donatio confirmatur, si sequatur diuorrium, vel donatarius prauoratur, vel sit expresse reuocata. 466.1.1
Donatarius tamen debet implere modum, vel conditionem appositam in donatione. 457.1.2
Donatarius si moriatur ante donauit, nulla est donatio inter coniuges viuis facta. 461.2.10
Donatarum non censetur locupletior ex iure, auctonatus. 467.1.1
quando priori Donatario inimicum est ut post certum tempus rem alteri absenti daret, nec donator quando uiuit, potest reuocare donatorem factam posteriori donatario antequam praeterit tempus implacitor. 284.2.9
procedit quando donator cum priore donatario paciscitur posteriore donatario infirmo, vel absente, nec accipiente. ibid. 10
Donatio facta concubina non valet. 212.2.5
Donatio facta scholari studij causa, censetur facta ad causas pias. 431.1.19
Donatio est contractus. 421.1.4
an sit contractus inominatus remissum. ibid. 5
Donatio si fiat re vera, & simulatur fieri & sentit, valet donatio, nec potest rescindi propter simulationem venditoris. 187.1.1
Donatio ante facta non irritatur, licet matrimonium inter

inter donatorem & donatricem sequatur posita. 189.

1. 1

Donatio facta à patre filio Clerico, vel exempto in fraudem collectarum & tributorum Regium non valet. 229. 2. 3

Donatio facta filio in potestate, confirmatur per inscriptionem emancipatoriam, re filio tradita. 254. 2. 1

Donatio ante nuptias potest conueniri in datem, nisi donatio collata sit in tempus matrimonij. 347. 2

Donatio facta ob finem, & causam nuptiarum celebrandarum, nuptiis non sequatis reuocatur. 348. 1. 1, 2

Donatio simpliciter facta, olim presumebatur facta ex mera liberalitate, neque ulla causa reuocabatur; hodie vero presumitur fieri ob causam futuri matrimonij. ibid. 3

Donatio facta sponse in tempus matrimonij collata non valet. ibid. 2. 1, 2

confirmari morte donantis. ibid. 3

Donatio facta ob modum impossibilem inuálida est. 349. 1. 1

in dubio Donatio facta in uxoris domo presumitur facta sponse. ibid. 2. 2

in domo viri, facta uxori presumitur. ibid. 3

Donatio perfecta per Principis rescriptum non reuocatur. 350. 1. 1

Donatio simplex facta sponse non reuocatur, licet matrimonium non sequatur. ibid. 1. 2

si matrimonium perficiatur, res tota eo pacto donata fit integrè donatarij: si vero non perficiatur, distinguendum est, re ibid. 2. 3

Donatio sponsalitia non reuocatur ob mortem sponse. ibid. 1

Donatio à sacro perfecta facta non reuocatur. 351. 1. 1, 2

Donatio facta alteri coniungit per consanguineos alterius coniugis perfecta est, & statim valet. ibid. 3

Donatio contemplatione matrimonij facta, valet, licet matrimonium non sequatur. ibid. 4

Donatio facta genero à parente filie, perfecta est à principio, & válida, penes eam soluto matrimonio permansura. ibid. 5

Donatio facta à sponso sponse, vel è contra, perditur, & reuocatur si stat, vel non stat per alterutrum desponsarum personarum. 352. 1. 1, 2

Donatio ante nuptias facta mulieri in minori aetate, quando infamatio non indigebat. 353. 2. 1

Donatio facta contemplatione matrimonij infamatio non indiget. ibid. 2

nec facta pro puella maritanda. ibid. 3

intelligit ut ibid. 4

Donatio propter nuptias potest fieri constante matrimonio. 354. 2. 5

Donatio inter virum & uxorem válida si constante matrimonio vir remittat uxori premiam datem, vel eius pariem. ibid. 9

potest autem maritus datem promissam in fauorem uxoris remittere quocunque tempore. ibid. 10

Donatio propter nuptias est donatio ob causam. 355. 1. 5

Donatio ante nuptias, hodie propter nuptias dicitur. ibid. 2. 1. 4

vel propter datem. ibid. 5

Donatio ante, vel propter nuptias quæ. 356. 1. 9

Donatio ante, vel propter nuptias in eadem quantitate fieri debet, in qua dos fuit constituta. ibid. 12

Donatio facta à patre causa dotis, non est simplex donatio, sed ob causam. ibid. 15

nec reuocatur per natiuitatem sequentium liberorum. ibid. 16

Donatio propter nuptias facta constanter matrimonio, non abhorret infamationem. 357. 1. 2

Donatio propter nuptias est necessaria & precisa, at necessitas ista consuetudine abrogata plenius arborum necessitas etiam vsu est sublata. ibid. 5

Donatio propter nuptias necessariò constitui debet, poteritque mulier ante contractum matrimonium, siue eo constante, conditione ex hac lege compelli maritum ut donationem propter nuptias constituat. ibid. 7

ampliatur in marito minore. ibid. 8

Donatio propter nuptias non debetur dote non soluta. ibid. 2. 10

Donatio propter nuptias est contractus specialis, nec infamationem desiderat. 358. 1. 1

Donatio propter nuptias si fit per ipsum maritum, & tunc non requiritur infamatio fauore uxoris. ibid. 6

secus si fiat à patre filio uxorem ducenti, vel ab alio. ibid. 7

Donatio propter nuptias facta ad compensationem sponsalitiæ largitiis liberis secundis matrimonij reservanda est. 359. 1. 2

Donatio facta patri contemplatione, censetur prouersisse ab ipso patre, & pater donasse videtur. 360. 1. 13

Donatio causa mortis fieri potest pacto nudo. 412. 2. 3

Donatio causa dotis absque infamatione valet. 434. 1. 2

intelligit ut ibid. 4

ampla in donatione facta causa contrahendi matrimonij. 435. 1. 5

secus si donatio fiat à marito, vel ab alia persona prohibita. ibid. 2. 3

Donatio propter nuptias excedens summam legitimam infamari debet, & infamatio facta cum principali, prodest ei, cui conficiendo esset donatum. ibid. 10, 11

Donatio propter nuptias hodie in consuetudinem abiit. 451. 2. 3

Donatio propter nuptias est necessaria, & precisa. 452. 1. 2

Donatio inter virum & uxorem confirmatur filia rei traditione. 455. 2. 5

contrarium. ibid. 6

Donatio ex confessione dotis recepta à marito facta post celebratum matrimonium, an iuramento confirmetur, & reddatur irrevocabilis, remissioe 457. 1. 11

Donatio inter virum & uxorem ut valeat, & confirmetur morte, non requiritur hereditatis aditio. 458. 1. 2

si in testamento facta, & hereditas defuncti non sit adita, corruet cum aliis in testamento dispositis. ibid. 3

Donatio facta à Clerico, milite, & ceteris personis supradictis concubinis suis, esto quod sit irrita, an firmetur iuramento donantis. 459. 2. 1. 8

Donatio facta concubine ab uxore, vel ab alio, inter quos complexus esset punibilis, vel illicitus secundum leges civiles, an válida sit. ibid. 20

Donatio facta ab uxore confirmatur morte, & si erat in patri potestate, etiam patri morti requiritur, licet à principio confectus. 460. 1. 1

Donatio facta à sacro in generum quandam, statim perficitur. ibid. 2

Donatio inter coniuges ipso iure morte confirmatur. ibid. 3

etiam morte civilis, per professionem scilicet in Religionem emissam. ibid. 4

Index Rerum,

Donatio inter coniuges ut morte donantis confirmetur, necesse est ut res donata tradita sit donatario, saltem sita traditione ante mortem donantis, alioquin est nulla.
ad hunc effectum satis est si res donata sit tradita per clasulam conficti, vel per alium alium situm, per quem civile possessio acquiritur. ibid. 6
Donatio inter viros quando ab uno coniugum alteri facta morte donantis confirmatur, tunc retrahitur ad tempus, in quo traditio rei ita donata facta est.
460.2.7
huiusmodi donatio non confirmatur morte donantis, si donatarius ante donantem à vita discedat, vel si donanti ipse tacite, vel expresse donationem renouet.
ibid. 8
Donatio censetur tacite renouata si diuortium inter coniuges sequatur.
ibid. 9
Donatio inter virum & uxorem putatiue facta constan- te matrimonio non confirmatur morte donantis.
ibid. 10
Donatio facta inter soceros, vel eorum iuri subiectos, non valet.
460.2.1.2
Donatio generi facta à socero non confirmatur huius morte, matrimonio cum filio durante.
461.1.1, 2
Donatio uxori facta renouatur, si uxor premoritur.
ibid. 1.2
Donatio non tenet inter veros coniuges; inter putatiue vero licet teneat, non tamen in effectu.
ibid. 2.1
si uterque coniux inficui impedimenti putabat matrimonium valere, an donatio inter eos sit valida.
ibid. 2
Donatio inter coniuges renouatur ob fidei iuramentum hyperbolicam.
464.1.1.2
Donatio valida facta uxori non preiudicat creditori anteriori, sed sequenti.
464.1.1
Donatio inter coniuges non confirmatur si inter eos fiat diuortium.
466.1.2
Donatio inter coniuges facta, intelligitur renouata, si propter adulterium fuerit facta separatio thori, etiam si facta sit traditio.
ibid. 3
Donatio censetur renouata, si diuortium sequatur inter coniuges, nisi ex mutuo consensu, & beneplacito factum esse diuortium, aut aliunde constaret donantem velle, ut nubilominus perseveret donatio.
466.1.4
Donatio facta uxori à marito, uxori premoriente resolu- tur, si ambo aliquo euentu à vita discedant, ne- que constet aperte quis prior effugerit animam, tunc donatio confirmatur: si autem reciproce tales coniu- ges sibi donassent, utriusque donatio confirmata ma- neret, & valida.
ibid. 5
an idem sit dicendum si iuramentum interueniat, re- missum.
466.2.6
Donatio inter coniuges non confirmatur morte donantis, si donanti ipse tacite, vel expresse donationem renouet.
ibid. 7
Donatio à matre facta valida est, & irrevocabilis.
466.2.3
an autem requiratur traditio ut huiusmodi donatio fiat irrevocabilis, remissum.
ibid. 4
Dotio inter virum & uxorem causa manumissionis facta valet.
467.1.2
Donatio valet inter socerum, & nurum, nec renouatur ex penitentia.
467.1.1, 2
Donatio conjugalis confirmatur morte donantis natu- rali, vel civili, ex qua libertas perditur, non si perditur ciuitas tantum, libertate manente.
468.1.1, 2.5
confirmatur morte naturali etiam violenta per gla- dium.
ibid. 3

etiam si donatio sit tacita, vel dubitetur, aut non appa- reat, utrum donator, vel donatarius prior deceffe- rit, vel uxor sit violenta, nisi donatarius mortis causam dederit.
ibid. 4
confirmatur si quis depertatus, vel in metallum dam- natus fuerit.
ibid. 6
confirmatur morte civili, qua vir donans efficitur seruus parricidæ, non autem si seruus hominis.
ibid. 7
per ingressum monasterii, & professionem Religiosis.
468.2.8
admodum præscriptis in vita donantis traditio rei do- nata.
ibid. 9
traditio facta sufficit.
ibid. 10
confirmatur si donans tradat donatario rei donate in- strumenta, per que eam habuit, vel si vir rem sibi debitam faciat transferri per se, vel per alium in uxorem, & illi describi in libro rationum, ubi debita describuntur.
469.1.1
traditio facta per retentionem vsufructus sufficit.
ibid. 12
sufficit si maritus patitur ex causa donationis uxorem possidere rem, quam ei commodauerit, vel ex alia causa dederit.
ibid. 13
sufficit constituti, vel precarii clausula.
ibid. 14
intelligit ut
ibid. 15
Donatio quam maritus fecit uxori consensente matrimo- nio, vel è contra, non potest renouari per scilum, licet talis maritus sit condemnatus per delictum, & bona eius confiscata.
469.1.18
Donatio quam facit maritus uxori, sit in præmium pu- dicitie, vel propter pudicitiam.
ibid. 2.22
Donatio à patre filio in potestate constituto facta non valet.
471.1.2
Limita
I. quoad obligationem naturalem, qua ex donatione filio in potestate à patre facta oritur, etsi civilis non nascatur.
ibid. 3
II. quando pater donans esset Princeps.
471.2.4
III. quando pater perseverauerit in eadem voluntate usque ad mortem.
ibid. 5
Donatio facta filio non confirmatur morte, nisi præscriptis traditio.
471.2.6
IV. quando pater donat filio in potestate propter eius beneuolentiam.
ibid. 7
V. quando pater patitur filium ipsam habere vsu- fructum bonorum aduenturorum.
ibid. 8
VI. quando donat pro eius legitima.
473.1.22
VII. Si pater donationem iuramento confirmauit.
ibid. 10
VIII. Fautore matrimonii, quod de proximo est con- trabendum.
472.1.11
IX. Si donauit filio in potestate causa studiorum, vel Doctori.
ibid. 1.12
X. In donatione facta à patre filio famuli, ex causa castrensis, vel quasi castrensis peculij.
ibid. 1.3
XI. In donatione facta à matre, qua valet, & est irrevocabilis.
ibid. 14
XII. In donatione bonorum mobilium facta filio proficiscenti ad bellum, aut in auxilium Regis.
ibid. 15
XIII. In donatione remuneratoria pro obsequiis à filio patri præstitis.
ibid. 16
XIV. In donatione à parente facta filio emancipato qua de iure tenet.
473.1.17
XV. In donatione facta filio naturali.
ibid. 18
ut Donatio inter coniuges morte confirmetur, necesse est ut non excedat quingentos aureos absque inscriptione.
473.1.19
Donatio inter coniuges excedens summam quingento- rum aureorum, non euascat penitus, sed solum quoad

& Verborum.

- quoad excessum annullatur, reliqua summa per mortem confirmata remanente. 473.1.20
- Donatio inter coniuges firmatur morte donatoris, & retrotrahitur quoad fructus perceptos. *ibid.* 2.2.2
- Donatio inter virum & uxorem confirmatur morte donatoris, & retrotrahitur ad tempus facta donationis quoad fructus, & partes medij temporis, non quoad dominium. *ibid.* 2.3
- Donatio inter Imperatorem, & Augustum statim valida est. 473.2.1.2
- idem in Regibus, Ducibus, Marchionibus, qui sunt sui iuris, & habent que spectant ad supremos Principes. *ibid.* 3
- Donatio est contrahit. 474.1.5
- Donatio Principis legis vicem obinet. *ibid.* 6.7
- intelligit. *ibid.* 8
- Donatio facta à minore ut sit irrevocabilis, requiritur spatium decem annorum inter presentes, & viginti inter absentes. 612.1.27
- extenditur etiam ad donationem ob causam. *ibid.*
- Donatio propter nuptias fieri potest per minorem. 612.2.9
- in contractu Donationis, etiamsi eius resolutio facta foret verbis directis, non transit dominium absque traditione. 293.2.8
- Donationis propter nuptias cum dote convenientia & differentia plurima, remissive. 356.2.5
- tempore Donationis ante nuptias, nec sunt nuptie, nec nuptiarum memoria. 435.2.13
- Donationem non finiri morte, sed permissionem ordinatam ad donationem de futuro re integra morte finiri. 32.1.1
- Donationem propter nuptias collatam in primam coniugem pater secundam uxorem ducens liberis prioris matrimonij non reservat, reservat autem dotem prioris coniugis liberis primi matrimonij. 358.1.3
- pro Donatione propter nuptias competit mulieri actio in rem. 356.2.1
- in Donatione propter nuptias tradita locum habent, etiam in datione arrharum. 356.2.6
- in Donatione propter nuptias olim insinuatio erat necessaria; sed quia non est propriè donatio, sed ob causam, constitutum. postea ut insinuatio non indigeat. 358.1.4
- sanctum etiam quod si interuentis pactum de lucranda donatione ex parte mulieris, vir dotem lucratur ex pacto. *ibid.* 5
- Donatione inter viros per maritum uxori collata in eius testamento confirmata, non debetur res, & eius estimatio, sed res tantum ex donatione morte confirmata, de qua potest derogari falsicia. 464.2.1
- Donationes propter nuptias licet non possint alienari, consentiente etiam uxore, facta tamen cum illo alienatione, si mulier post biennium alienationem iterum ratificauit, ex hoc valida censetur. 119.1.9
- lex annullans Donationes inter virum & uxorem, locum habet etiam in donationibus præsumptis. 187.1.9
- DONATIONES ante, vel propter nuptias, & sponsalitia. 347.1
- Donationes ante nuptias, instrumentaque pactorum dotalium, tempore item emissio, ut extrinseca non vitiunt matrimonium perscripta. 365.2.1
- Donationes factæ inter contrahentes incestas nuptias, & omnia alia nuptialia ab illis tanquam indignis auferuntur, & sisco applicantur. 374.1.3
- DONATIONES inter virum, & uxorem, & a parentibus in liberos factæ. 457.2
- Donationes à militibus facta suis concubinis nulle sunt. 458.2.3
- Amplia*
- I. procedere in militibus nostri temporis, qui arma profitentur. *ibid.* 4
- & qui sunt parati & salariari ad bellum inuentum. *ibid.* 5
- II. in milite insignito Crucis Domini nostri Iesu Christi. *ibid.* 6
- & alij etiam aliorum Ordinum militarium candidati: ut Commendatarij S. Iohannis Hierosolymitani, vel S. Iacobi, vel de Calatrana. *ibid.* 7
- III. in Clericis, seu Religiosis. *ibid.* 8
- quammis donatio fuerit cum iuramento. 459.1.9
- Donatio facta à Clerico sua concubina potest repen per fiscum Ecclesie, non autem per heredes ipsius Clerici. 459.1.10
- IV. in Doctore & Licentiate. *ibid.* 11
- V. in Advocatis, & sic in militibus literata militia. *ibid.* 12
- VI. ut sicut concubina non capie à concubinario, sic nec etiam vir concubinarius ab ea capiat. *ibid.* 13
- Limita*
- I. in Principe milite. *ibid.* 14
- II. tam in milite armato, quam in aliis, quando donatio remuneratoria est, ut probatis meritis valeat intra eorum estimationem. *ibid.* 15
- III. in milite Clerico, vel Doctore donante concubina alterius. 459.2.16
- IV. si tempore donationis cessabat concubinatus saltem per triennium. *ibid.* 17
- Donationes inter coniuges reuocari per specialem de illis bonis factam dispositionem. 464.1.4
- intelligit, ut *ibid.* 5
- Donationes si sunt inualide ratione potestatis, vel matrimonij, confirmantur morte, & confirmatio trahitur retro: si autem sunt inualide, quia summam excedunt legitimam, expressa confirmatio in morte requiritur, nec retrotrahitur. 471.1.1
- dominium Donationum propter nuptias transire in uxorem constante matrimonio. 356.2.7
- in Donationibus factis inter sponsores subintelligitur tacita conditio, si matrimonium sequatur fuerit. 352.1.4
- in Donationibus inter coniuges licet traditio rei donata facta sit, dominium nunquam transit in donatarium, quousque donatio morte donantis sit confirmata. 461.1.4
- Donator si capius ab hostibus moriatur, siue donatarius capius post mortem donatoris redeat, confirmatur donatio. 474.2.1
- Dos data sponso ut nuptia sequantur, eis non secutus, repetitioni locus est. 2.1.5
- Dos simplici pollicitatione promissa efficaciter peti potest. 124.1.7
- vide tamen ut ibi.
- Dos & donatio propter nuptias constante matrimonio augeri possunt. 354.2.1.4
- Dos antea, donationis propter nuptias incrementum aequale sine præindictio priorum creditorum requiritur. 355.1.1.2
- Dos non consistit sine matrimonio. *ibid.* 1.2
- matrimonium autem consistit sine dote. *ibid.* 6
- Dos dicitur donatio. 456.1.10
- Dos data, aut oblata, & deposta, licet maritus eam non acceperit, mereatur propter nuptias donationem aequalem. 357.1.1
- Dos cum data est, mereatur istam donationem propter nuptias coequalem sibi in quantitate, & quantitate, & passu, &c. 357.1.1

Index Rerum,

- Dos si fuerit promissa solvenda ad certum tempus, & eo tempore pendente maritus moriatur, poterit nihilominus vidua consequi donationem propter nuptias.* 357.1.6
- Dos promissa data censetur.* *ibid.* 2.9
- Dos antequam solvatur, dominus dicitur.* *ibid.* 11
- Dos si non dantur viro per dilationem, denegatur etiam donatio.* *ibid.* 13
- Dos data, & promissa à pari procedunt.* 383.1.5
- Dos re & genere incerta non potest peti ex pacto nudo.* 403.2.1
- Dos incerta est liquidanda pro modo facultatum promittentis, & dignitate mariti.* 405.1.4
- Dos promissa nudo pacto, cum scriptura aut sine scriptura, peti potest.* 406.2.1
- Dos promissa, & dos data, à pari procedunt, & dos promissa propriè dicitur.* 407.2.5
- Dos non potest constitui in bonis, quæ in contractu alienari fuisset prohibita.* 413.1.4
- Dos peti efficaciter potest ex simplici pollicitatione.* 418.1.4
- contrarium.* *ibid.* 5
- Dos probari potest etiam per presumptiones.* 420.1.6
- Dos constituitur ut ex eius fructibus maritus sustineat onera matrimonij.* *ibid.* 2.3
- Dos de ingrati tudinem renovari negit.* 424.2.4
- Dos, & donatio propter nuptias possunt auctoritate curatoris generalis, vel specialis, constitui, & exigi, licet curator, vel fideiussor minus habeat in bonis, quam res sit in dotem constituta.* 425.2.1
- Dos non potest repeti marito incipiente male vitii substantia sua.* 426.2.5
- Dos si esset data socio, & marito, altero eorum ad inopiam vergente, poterit vxor agere ad dotis & aliorum bonorum restitutionem.* 427.2.14
- Dos lucrum dicitur.* 441.1.30
- vere antiquo Dos solabatur vxori, vel heredibus annua, bima, trima die, vel in tribus annis, in quolibet anno tertia pars; hodie vero iure Codicis attento, si dos consistit in rebus immobilibus, statim sit restitutio sine aliqua dilatione; si vero in quantitate, vel rebus mobilibus, debet restitui intra annum à die soluti matrimonij.* *ibid.* 2.37
- Dos si consistit in rebus immobilibus, non lucratur maritus, vel heredes, cum statim debet fieri restitutio.* 442.2.41
- Dos si consolidatur per emancipationem in persona filia, à fortiori idem erit si à principio dos datur filia emancipata.* 445.1.50
- Dos aduentitia soli filia restituenda, nisi extraneus, qui dederit, pactus aliter fuerit in eius constitutione.* *ibid.* 55
- Dos promissa, seu promissum, & datum nomine dotis, an continentur dotis appellatione.* 446.1.62
- Dos primo viro data, an & quando secundo tactè intelligatur constituta.* 447.1.10
- Dos à marito, seu sperso data ab extraneo, ad ipsam vxorem pertinet, & quasi ab ipsa procedens esse censenda.* 451.1.2
- Dos data & promissa differunt.* *ibid.* 4
- Dos tamen promissa, & non tradita, vere dos est.* 452.1.6
- Dos habetur pro tradita quoad lucrum arbitrarium, si interuentis oblatio, depositio, & consignatio dotis.* *ibid.* 1.8
- Dos intelligitur illa, quæ tradita est, & soluta viro.* 452.2.9
- Dos cauta, non numerata.* 454.1
- Dos constituta, sed non numerata effectualiter, repeti non potest.* *ibid.* 2.12
- Dos, & eius augmentum, confessata animo donandi confirmatur morte consentis.* 455.2.1,2
- Dos confessata animo donandi, etsi nulla interueniat traditio ante mortem donantis, ipsius morte confirmatur.* *ibid.* 2.2
- Dos quemadmodum petatur matrimonio soluto.* 453.2
- Dos quod non sit de natura matrimonij, remittitur.* *ibid.* 8
- Dos data seruo quem putabat esse liberum, repetitur, sed filij nati licet sint ingeni, dicuntur spurij.* 454.2.1
- Dos data à patre per obitum filia ad patrem reuertitur.* 455.1.1,2
- intellige, ut* *ibid.* 3.4
- idem indistinctè obseruari in dote prospectiva.* *ibid.* 5
- intellige siue datur filia in potestate, siue emancipata.* *ibid.* 7
- quocunque modo dirimatur matrimonium filia in potestate, dos ad patrem reuertitur.* *ibid.* 6
- Dos constante matrimonio soluta.* 457.2
- Dos non potest constante matrimonio vxori restitui, & restituta cum fructibus interim perceptis repetitur.* *ibid.* 1.2
- prescribitur, maritus non consequitur liberationem* *ibid.* 3
- liberatur si restituitur, ut se & suos aliat, modò probauerit quod vxor pecuniam impendit in alimenta.* *ibid.* 4
- ita non valet dotis restitutio facta constante matrimonio, ut neque ex contrahatur dominium, neque maritus liberatus remaneat.* 458.1.5
- limita procedere quando dos restituta consistit in referente fructus, non si consistat in pecunia.* *ibid.* 6
- inferitur quod cum dilla restitutio consideretur tantum donatio prohibita inter coniuges morte mariti in eodem persistens voluntate confirmabitur.* *ibid.* 7
- Limita*
- I. quando adest vxoris necessitas.* *ibid.* 8
- II. propter euidenter utilitatem mulieris.* *ibid.* 9
- III. propter causam pietatis.* *ibid.* 10
- Dos si promissio.* 405.1
- Datu incerta promissio fauere dotis valida.* 404.1.5
- Datu promissio satis probata dicitur, probata vsurarium ipsius promissione.* *ibid.* 2.3
- Datu fauere aliquem obligari efficaciter ex verbis enumerati.* *ibid.* 5
- Datu incerta promissio arbitrio viri boni commissa, & subiecta videtur.* 405.1.12,5
- idem fauere pia causa.* *ibid.* 3
- Datu fauere id speciale est, ut si quantitas dotis conferatur in arbitrium alterius, & ille nolit, vel non possit arbitrari, non extinguatur dispositio, sed reuertetur ad alterum boni viri arbitrium.* *ibid.* 6
- intellige, ut* *ibid.* 7
- non habere locum istud notabile in augmento dotis.* *ibid.* 8
- Dotis incerta promissio facta ab extraneo, non est valida.* *ibid.* 9
- Dotis promissio collata etiam in meram voluntatem promittentis valida est.* *ibid.* 2.11
- in Datu causa ordinariè procedendum.* *ibid.* 1.12
- ex Dotis promissione agit maritus, non mulier.* 406.1.1,2,5
- ex nudo pacto Dotis prestanda oritur actio.* *ibid.* 2.2
- Dotis constitutio si incipit à promissione, re euicta agi potest de euictione: ubi à traditione incipit citra reu estimationem, cessat de euictione actio.* 410.2.1
- Amplia*

Amplia
 I. Etsi donatio inciperet à traditione, si res à patre, vel ab extraneo data fuit marito, affirmata ea estimatione, qua facit emptio. *ibid.* 2
 II. Si dolo intervenierit ex parte dantis, & tradidit dotem. *ibid.* 3
 si vero vxor rem alienam doli dedidit in dotem, & adierit ipsam non datur actio de dolo. *411.1.4.*
 III. Si mulier donataria sibi specialiter eavit de actione. *ibid.* 5
 IV. Quando extraneus, qui dotem donauit, & tradidit eam soluto matrimonio, sibi reddi stipulari fuerit. *ibid.* 6
 V. Quando pater, & non extraneus dotem donaret. *ibid.* 7
 VI. Si is, qui rem alienam in dotem donauit, temerarie afferit rem ipsam propriam suam esse. *ibid.* 8
 VII. Quando mulier dotem marito constituit, & tradidit. *ibid.* 9
 Limita si mulier haberet alia bona, ex quibus se dotare posset. *ibid.* 10
 filia, qua sibi fuit stipulata partem Dotis matris de matris voluntate, non prohibetur illam petere, etiamsi à matre fuerit instituta in minori parte, nisi probetur quod mater eam instituit ne à viro eius peteret. *411.2.1*
 Dotis datio, seu donatio quando dicatur incipere à traditione, seu à promissione, & que sit ratio differentia, quod uno modo, aut alio incipiat. *ibid.* 11
 Dotis restitutio ita est restricta ut mulier se, virum & familiam possit sustentare. *427.1.7*
 Dotis & donationis propter nuptias restitutio non debet emitti, etiamsi offeratur cautio per maritum in casu vergentia ad inopiam. *ibid.* 2.15
 ad Dotis & donationis propter nuptias restitutionem non datur vxori directè actio in rem ratione dominij, sed solum ratione hypothecæ, vel personali. *428.1.17*
 lex generalis non includit causam Dotis, nisi de ea mentionem faciat. *435.1.6*
 Dotis datio ab extraneo facta, si excedit quingentos aureos, æquæ requirit inscriptionem, ac alia quævis simplex, ac gratuita donatio. *ibid.* 2.9
 Dotis promissa, & interusarium medij temporis, debentur, etiamsi sors principalis adhuc non fuerit tradita & exsoluta, & licet ipsa dos in pecunia, vel auro consistat. *436.2.15*
 pro mobilibus, siue in argento, siue in auro, siue in aliis quibuscunque dos fuerit constituta, interesse viro competit ob retardatam earundem rerum consignationem. *ibid.* 16
 quid si per multum tempus usus non petiti, videatur remissio. *ibid.* 17
 favore Dotis actio datur ex nuda pollicitatione. *437.1.20*
 in contractu Dotis presumitur interesse stipulationem, etiamsi verè non intercesserit. *438.2.3*
 non sit Dotis retentio propter malos mores vxoris pudorem matrimonij non ludentes, propter res donatas, vel amotas, seu propter communes liberos alendos, nec propter impensas in rebus dotalibus factas, sed repetantur prædicta actionibus competentibus. *440.1.20*
 Dotis datio facta ab extraneo dicitur esse vera liberalitas, & donatio. *446.1.60*
 Dotis fructus ex pascuis in alimenta mulieris versi non possunt repeti. *448.2.1.2*
 in quantum autem facta locupletior non ita. *ibid.* 3

Dotis favore alteri quis stipulari potest. *449.1.3*
 Dotis augmentum non debetur mulieri, quauis dos à muliere non fuit exsoluta marito, parte dotis soluta, augmentum partis debetur pro rata, nisi huic authenticæ esset renuntiatio. *452.1.3*
 quod Dotis, aut donationis propter nuptias contemplatione reddit ad alterum ex coniugibus, id iudicium prioris matrimonij de necessitate non est reuertendum. *354.1.1*
 Dotis augmentum gaudet eodem privilegio ac dos ipsa. *ibid.* 2.7
 confessio Dotis recepta facta coram testibus, vel in scriptura privata, aut publica, non probat, sed tenentur, ut valeat mulier, vel eius heredes probare veram & realem traditionem, siue numerationem. *455.1.3*
 confessio Dotis recepta probat quando præcessit promissio. *ibid.* 6.8
 confessio Dotis recepta præiudicat creditoribus, si præcedat promissio dotis, aut si est lapsus tempus præfixum ad opponendam exceptionem non numeratæ pecunie. *ibid.* 7
 confessio Dotis recepta facta in testamento sufficitur in vim legati, seu fideicommissi. *ibid.* 10
 Datus non numerata exceptio debet opponi infra annum à die matrimonij morte, vel repudio dissoluti. *456.1.1.2*
 Dotis causa, & ad dotis quantitatem durante coniugio maritus vxori constanter matrimonio donare potest. *ibid.* 2.3
 Datus & donationis propter nuptias æqualitas seruanda est. *ibid.* 3
 cum marito alius reus debendi ex causa Dotis potest constitui. *457.1.6*
 an autem teneatur in solidum, vel saltem pro parte virili, remissio. *ibid.* 7
 si maritus & socer teneantur ad Dotis restitutionem & unus ex suis efficiatur non soluendo, an dos possit repeti, remissio. *457.1.8*
 Dotis non numerate exceptioni cum maritus semel renuntiauerit, an possit eam opponere amplius, ibidem 9
 an talis renuntiatio præiudicat creditoribus. *ibid.* 10
 Dotis confessio definit esse suspecta, ubi eius promissio præcesserit. *484.1.4*
 Dotis repetitioni non facit locum captiuitas vxoris, sed eius mors naturalis. *485.2.1*
 per Dotis donationem non transferri dominium, nec possessionem ante verum in dotem datam traditionem. *486.2.2*
 in Dotis causa quando procedatur summarie, an favore dotis possint abbreviari dilationes. *491.1.4.5*
 in Dotis causa quando admittatur appellatio. *ibid.* 6
 Dotem, aut donationem propter nuptias à priore coniuge datam, coniuges secundo nubentes liberi primi matrimonij reservare tenentur. *395.2.2*
 Dotem datam non probat confessio nuda siue numeratione. *405.2.1.2*
 si pater, vel alius promittat Dotem genero, ex illa promissione solus gener habet actionem, non autem mulier, in cuius favorem dos promissa fuit. *406.1.3*
 pater simpliciter Dotem dando, non exprimens ex quibus bonis dot, de propriis dedisse censetur. Exprimens quod dat de bonis propriis, & filia quatenus locuples, de propriis dedisse, sine egenus, de filia bonis censetur promissio. *407.2.1.2*
 pater tenetur Dotem constituere pro filia, seu filio emancipato. *ibid.* 2
 pater

Index Rerum,

pater si promissit Dotem de bonis suis & filia, & tempore promissionis erat inopi, videtur totum promittere de bonis filia. 409.2.3

si Dotem promiserit simpliciter, ut puta mille, an intelligatur de bonis suis totam dotem promississe, quamvis ad eam solvendam facultates ipsius non sufficiant, remittit. ibid.24

mulier potest maritus suo in Dotem dare omnia bona sua. 413.1.1.2

si res estimata est in Dotem data, soluto matrimonio retinetur pro virum, si offeratur estimatio. 413.2.1.2

bona immobilia estimata in Dotem data obligant maritum ad pretij, non autem ad corporum restitutionem. 413.2.3

dominium ex tali estimatione, que faciat emptio-nem, transfertur in virum. 414.2.4

res data in Dotem, estimata ea estimatione, que facit venditionem, desinit esse dotalis, & efficitur mariti, idcirco eam alienare potest. 415.1.13

pater, vel extraneus Dotem dantes possunt pacisci ut soluta matrimonio per mortem eis dos restituatur insolidum. ibid.2

pater relinquit filia Dotem in testamento, masculo herede instituto, frater non potest apponere pactum dotis restituendum ipsi fratri, & minime ius testamenti, & debet naturalis. 415.2.3

extraneus, qui Dotem promissit per lapsum biennij tempore contrahit matrimonij, sine alia interpellatione constituitur in mora ne teneatur ad fructus, & usuras hac l. expressas, nec propterea prohibetur maritus dotem ante biennium petere, etiamsi promissor sit paratus usuras solvere, & accessiones. 415.6.1.1.3.14

pater si sit stipulatus Dotem sibi reddi, & decedat constans matrimonio ipsius filia, postea soluto matrimonio per mortem viri, vel uxoris, dos pertinet ad filiam, & eius heredes. 445.1.5.2

extraneus Dotem datus, vel promittens promittente, censetur ei donare, nisi stipulatus, vel pactum fuerit sibi reddi. ibid.33

extraneus dicitur, qui non habet in potestate. ibid.54

Dotem quando quis promissit marito pro uxore absente, licet respectu mulieris absenti videatur esse pollicitatio, tamen favore dotis lex fingit stipulationem in favorem mulieris absenti, quasi illa pro se esset stipulata. 446.1.5.8

patri Dotem filia ad se reuerfam ea demum nubente non licitum est minuire, nisi eius patrimonium fortuito fuerit diminutum. ibid.2.1.2

etiamsi secundum vir tantam dotem non mereatur. ibid.3

procedit si pater viuo filia iterum nubat. ibid.4

I. tam in Dotem data per patrem filie, quam in promissa. ibid.5

II. etiamsi dos data in primo matrimonio fuerit modica. 447.1.6

III. licet pater, qui dotem promissit, nunquam illum soluit. ibid.7

IV. si filia iterum non nubat, sed ingrediatur monasterium. ibid.8

pater qui filiam secundo nuptijs tradidit, si pro ea promittat Dotem simpliciter, non videtur intellexisse de noua dote, sed de antiqua, quam in primo matrimonio pro ea dedit. ibid.9

extraneus si promittat Dotem pro muliere, ad hoc non valet pactum quod promittenti marito, dos penes eum heredes remaneat. 449.1.4

Dotem promittens si stipulatus sit eam sibi reddendam soluto matrimonio, maritus eam minime lucrabitur uxore adulterante. 451.1.3

inter Dotem & donationem propter nuptias aequalitas tam in constituendo, quam in eius augmento, & paribus de lucrando, seruanda est. 451.2.1.2

Dotem facit non promissio, sed numeratio. 455.1.5

Dotem non potest repetere uxor mariti captiuo. 485.2.2

contrarium. ibid.3

pater recipiens Dotem pro filio, tenetur ad eius restitutionem insolidum, non de peculio. 486.2.1

mulier ubi Dotem perdidit ex culpa, dos non reuenitur ad eam, qui eam dedit, nisi sibi fuerit pactus, & stipulatus. 424.7.1.2

confessio viri de Dote recepta, quam recepit minime censetur, vel de maiori summa, an censetur donatio illius dotis, aut augmentum. 405.1.3

pro Dote precepta conceditur actio. 406.1.4

pactum de Dote danda, siue etiam pactum de dedendo, hodie confirmari etiam per legem, ac proinde tanquam legitimam conventionem producere actionem. ibid.2.3

in Dote arbitranda dignitas, vel indignitas mariti consideranda est. 413.1.3

de Dote quod dicitur, intelligitur etiam de eius augmento. 415.2.3

mulier in Dote praefertur sesto posterius contrahenti. 416.1.1.2

maritus non potest dare rem filiorum pro Dote sua; & accipienti non competit actio nomine emptionis, si fuit sciens, nisi pactum, vel stipulatio intercesserit de cessione prestanda. 418.1.1

Dote restituta sanctius alienari liberè potest. 423.1.2

intellige, quando dos restituta remanet penes ipsam mulierem. ibid.3

pro Dote competit actio ex stipulatu, etiamsi stipulatio non intercesserit, vel intercesserit inutiliter. 438.2.1.2

pro Dote bona sunt tacite obligata. 439.1.10.11

que nihil ex Dote conscripta prestitit, viro maritus nihil omnino percipiet ex donatione, & que nihil, quam profecta est, dedit, pro quantitate prestita, sentiat & lucrum. 452.1.1

Dote non soluta, non debetur donatio propter nuptias. ibid.4

Dote constituta sine donatione propter nuptias, licitum est constante matrimonio ob eodem autem donationem propter nuptias ad hoc constituere. 354.2.2

pro Dote res mariti retinere non potest uxor viro mortuo, postquam heredes insistant bonorum possessionem. 486.2.3

possessionem vigore pacti quando quis possit ingredi auctoritate propria. ibid.4

index potest facere facultatem ingrediendi propria auctoritate. ibid.5

creditor quando habet auctoritatem ingrediendi possessionem auctoritate propria vigore pacti, non quid debet adire iudicem, & si filium adeat, non quid debeat citare partem. ibid.6

in Dote constituta & tradita, atque in promissa tantum, & non tradita, idem ius statuuntur. 487.1.6

in Dote exigenda iuris ordo seruandus est, & citra solemnitatem uxori bona addenda. 490.2.1

in Dote exigenda an & quando seruandus sit ordo indicarius, vel sit procedendum summarie, & de placito, remittitur. 491.1.2

An tempore ferialium cognosci possit de causa dotis.
 ibid. 3
 maritus non potest constituitur. Dotes filii ex bonis
 quomodocumque pertinentibus ad uxorem. 419.2.6
 rei Dotalis immobilis alienari nequit, etiam cum con-
 sensu uxoris. 419.1.7.8
 fundus Dotalis quando est estimatus, ad instar empta-
 rii agens maritus de evellente. 411.2.13
 servus Dotalis potest manumitti per virum in testamen-
 to, & inter viros. 412.2.1
 servus Dotalis subiectus restitutioni ratione contractus
 dotalis, interim manumitti potest per dominum, &
 valet manumissio. ibid.2
 rei Dotalis estimata deteriorationis gratia repetitur so-
 luto matrimonio, & non estimato. 412.1.1.2
 rei Dotalis dominium itine apud maritum, an vero apud
 uxorem. 443.2.11.22
 fundus Dotalis ubique positus non potest alienari, vel
 obligari etiam consensu matrimonio, licet in aliis
 rebus mulier possit renuntiare iuri hypothecarum.
 447.1.11.12
 fundus Dotalis, etiam consensu uxore, hodie non
 potest alienari per maritum. 447.2.16
 etiamsi transacto biennio a die prime alienationis
 iterum comparat. ibid.17
 nec ipsa mulier viro consensu fundum Dotale alie-
 nare potest. ibid.18
 in rei Dotalis estimatione tam marito, quam uxori de-
 cepto succurritur. 486.1.1.2
 intellige, ut ibid.3
 rei Dotalis sibi restituenda possessionem propria auctoritate
 nemo debet ingredi, seu actionem sibi competen-
 tem intentare. 486.2.1
 rei Dotales mobiles iure nonnullo non possunt alienari,
 etiam de consensu uxoris. 119.2.1.2
 non probatur D.Barbose. ibid.13
 de lege Julia prohibente ne maritus res Dotales alienare
 possit inuita uxore, remissio. 447.2.13
 bona Dotalia licet dantur estimata marito ea estimatio-
 ne, qua faciat emptionem, tamen quando maritus
 non est solvendo, nec transiit dominium in maritum,
 nec in emptorem bonorum dotalium, & sic mulier
 competit rei vendicatio, non obstante estimatione.
 430.1.7
 rerum Dotalium estimatio consensit in dubio emptionem
 & venditionem. 414.2.6
 rerum Dotalium dominium an & quando transeat ad
 maritum, remissio. ibid.7
 rerum Dotalium estimatio, vel aliis, tunc emptionem
 efficit, cum estimatio sit ad quantitatem dignam pro
 ipsarum rerum iusto pretio, aliis secus. 415.1.10
 limita, ut ibid.11.12
 rerum Dotalium estimatio non efficit venditionem, ubi
 additur clausula illa, quod saluto matrimonio illa
 res in dotem data restituatur sub eisdem pretiis.
 422.1.3
 rerum Dotalium dominium quando pertinet ad mari-
 tum, vel ad uxorem spectet, remissio. 431.1.10
 rerum Dotalium alienatio adeo est invalida, ut possit
 maritus contra proprium saluum venire, & etiam
 constanter matrimonio rei per se alienatas, ab emptore
 vendicare. 448.1.20
 pro rebus Dubiis, & atrepius agit maritus, non vxor.
 417.1.1
 Dotandi omnes originem trahere ex affectu naturali.
 208.1.8
 Amplia
 I. procedere eam in dote data, quam promissa.
 ibid.9
 II. etsi filia habeat bona, & sic dices sit, non pro-

cedere quando pater inops esset, & pauper. ibi-
 dem 10
 III. etiam in herede patris. ibid.11
 IV. etiam in patre semel dotem constituente filia, si
 illa fuerit amissa. ibid.12
 V. etiamsi filia sit nupta. 408.2.13
 VI. etiam si pater sit administrator bonorum filie.
 ibid.14
 Limita
 I. non procedere in filia ingrata. ibid.15
 II. non haberi locum in filia naturali, qua non sit
 legitima. ibid.16
 intellige, ut ibid.17.18
 Dos data, vel promissa a patre pro filia, presumi-
 tur data, vel promissa ex bonis ipsius patris.
 408.2.19
 Ampliationes quæ plurimas vide. ibid.20
 Limitationes nonnullas 409.1.21
 pater Dotans filiam non potest sibi querere actionem
 nisi per stipulationem, ceteri etiam possunt ex mado
 patris. 415.1.1
 Dotantem posse incontinenti stipulari dotem sibi resti-
 tuti, soluto matrimonio. 445.2.5
 intellige quando is, qui promissa dotem, ad id cogi
 poterat. ibid.7
 extraneo Dotante licet quoad mulierem dos sit titulus
 lucrativus, & quoad virum sit titulus onerosus, ta-
 men sicut quoad virum infirmatione non eget, ita
 nec quoad mulierem, licet excedat legitimam sum-
 mam. 434.2.1
 pater sicut tenetur Dotare filiam suam, ita tenetur
 dare donationem propter nuptias filio suo. 407.
 2.6
 pater tenetur Dotare filias. 408.1.7
 mater non cogitur Dotare filiam nisi ex magna &
 probabili causa, vel lege specialiter expressa. 418.
 1.1.3
 causa illa qua. ibid.4
 idem quod statuitur in matre respectu dotis filiarum,
 statim etiam debet in filiis respectu maritum, ex
 ratione correlativorum. 419.1.5
 pater non potest Dotare filiam communem ex bonis vxor-
 is, ea non consensiente. 418.2.2
 mater heretica cogitur Dotare filias catholicas. 419.
 2.7
 mater Iudea Dotare tenetur filiam Catholicam, etiamsi
 pater sit diues. ibid.8
 intellige, ut ibid.9
 Dotare frater tenetur sororem consanguineam, vel
 utrinque coniunctam. 536.1.9.10
 bona Dotata si sunt estimata ea estimatione, qua
 facit emptionem, presumitur vera conditio. 414.
 2.5
 D R
 Droict de marque, Gallis preterpositum. 36.2.5
 D V
 Dubius & ignorans æquiparatur. 20.1.3
 in Dubio sumenda interpretatio, qua sustineatur testa-
 mentum. 56.2.3
 in Dubio presumitur quem scisse id, quod sine culpa
 omittere nequivit. 95.1.10
 in Dubio magis presumitur qui ignorare, quam scire
 rem suam condaxisse. 310.1.4
 ratione Dubitationis errori conditionem inadhiberi, sicut
 ratione erroris. 20.1.1.2
 Duo ubi simul probanda sunt, unus probatus non re-
 lenatur. 291.1.2
 Duo quando tenentur insolvidum, ita demum con-
 tra est insolvidum agi potest, si fiat prestatio
 ut una solutio liberentur debitorum, & alter
 sit

Index Rerum,

se unica solutione contentus. 577.1.4
hanc praestationem non requirit. ibid.5
Quomodo olim eisdem muneribus fungebantur, quibus
Roma fungebantur consules. 499.1.4

E B

Ereitas quotidiana in muliere levis estimata ab
Accursio. 441.1.28

E C

Ecclesia potest perpetuo tempore opponere exceptionem
non num. pecuni. 135.1.9
Echinus quid. 295.2.18

E M

Emancipatio perditio aliu per testes probari potest.
80.1.1.2
principaliter probari per scriptum est, cum in scri-
ptis omnino fieri debeat. ibid.3

Emancipatio cum sit facti non presumitur, sed probari
debet. ibid.5

non presumitur in dubio. ibid.6
ex cursa temporis quid. ibid.7

Emancipatus beneficio tit. Quod cum eo, gaudet, ac
proinde vine patre, non nisi in quantum facere po-
test, continetur. 103.1.1

nisi dolo emancipetur. ibid.3
asserit Emancipatum esse, onus probandi incumbit.
80.1.4

Emens sibi acquirit, non ratificante eo, cuius nomine
res empti fuit. 10.1.5

intelligit, ut ibid.6
mulier rem suam Emens simulat ut rem mariti, non
sibi praedat. 189.2.1

Emens rem tributariam sciam denuntiare debet.
235.1.5

Emens alteri, vel sibi sub alterius nomine, vel alterius
pecunia. 233.1

scienter Emens rem alienam non ut capiat, eamque rem
domino restituere tenetur. 257.2.2

Emens rem alienam scienter, perdit rem & pretium.
ibid.3.4.5

Amplia
I. etiam in emptore rei prohibita alienari. 258.
1.6

II. etsi emptor solus in genere sciret rem non perire
nec ad venditorem. ibid.7

Lunata
I. nisi pretium esset versum in utilitatem rei domi-
ni. ibid.8

quomvis rei esset Ecclesia, qua restituere pretium
in eius utilitatem versum tenetur, etsi emptor
bona, vel male fide fuerit. ibid.9

II. quando emptor emisit rem ab hostibus, seu la-
trunculis exere gentis. ibid.10

III. quando emptor non emis rem penitus alienam,
sed subiectam restitutioni. ibid.11

IV. emptorem rei aliena pretium repetere posse a
venditore, si de evulsion stipulatus fuit, quomvis
haberit scientiam rei alienae. ibid.12

intelligit, ut ibid.13

Emens rem iuratum, an, & quando tenetur illam
restituere domino, etiam sibi non restituo pretio.
260.1.3

Emens rem aliquam, & solvens, praestatur de suo sol-
vere. 566.2.8

etiamsi administret bona aliena, vel pecuniam cum
alio communem habeat. ibid.9

Emens a pupillo sine tutore, non praescribit. 579.1.
1.2

Emens rem minoris tanquam minoris non praescribit,
etiam si

secus sit tanquam maioris. 607.2.1.2
si non a minore, nec eius tutore, sed ab alio res pu-
pillaris vendita sit, tunc ex temporis intervallo
emptor nullam potest acquirere defensionem, nisi
forte non ut res pupillaris, sed alterius bona fide
emerit. ibid.3

Emens nomine alterius, vel recipienti, non acquirit do-
minium. 353.1.1.3

Ementes, & accedentes castratos gravissima pena pu-
niendi sunt. 202.2.5

pena hac gravissima qua. ibid.

Emerere debita, si sine allione minori pretio quam quid
continetur in obligatione, licitum. 179.2.10

uxor constante matrimonio potest Emerere rem mariti.
189.2.2

Emerere volentes non posse cogere venditionem uni potius
quam alteri vendere, etsi consanguineus sit, vel vi-
cinus. 194.2.2

nemo Emit rem suam nisi possit alioquin vendidit emitti.
187.2.1

uxor si Emit pro se, & proprio nomine ex pecunia viri
vere, vel presumptum, tunc dominium ipsius rei sibi
quiritur, quomvis teneatur quatenus facia locupletior.
255.2.3

Emphyteusis differt a locatione. 337.1.6

Emphyteusis est contractus nominatus. 337.1.4

Emphyteusum in rebus soli tantum constitutum, non in
mobilibus. 338.2.23

in Emphyteusi contrahenda scripturam non esse necessa-
riam ex consuetudine hodierna. 338.1.24

non tamen vigere hanc consuetudinem in Lusitania.
ibid.25

in Emphyteusi a marito proveniente, quam sibi & uxori
de novo adquisivit, an possit nominare filios se-
cundum matrimonium. 339.1.23

Emphyteuta non potest recedere a tenore contractus
emphyteutici, & a palliis in eo habitis. 337.
2.14

Emphyteuta si casum fortuitum in se suscepisset totum,
teneretur solvere pensionem ipsi gratam, esse res emphy-
teutica omnino periret. 338.2.22

Emphyteuta tributa, oneraque realia solvere tenetur.
339.1.4

etiam personalia. ibid.5

Emphyteuta qui totis tribus annis pensionem emphyteu-
ti communis, seu non ecclesiasticae non soluerit, amitti-
tur non solum in emphyteuticum, sed etiam in meliora-
menta facta in re emphyteutica, resque tota cum me-
lioramentis ad proprietarium devolvitur, si eam vol-
uerit, esse toto tempore proprietarius non exegerit pen-
siones ab emphyteuta. ibid.6

intelligit, ut ibid.7,8

huiusmodi penam non incurrunt nisi proprietario penam
exequi volente. ibid.9

Emphyteuta incidenti in commissum amittit meliora-
menta in re emphyteutica facta proprietario. ibid.
2.11

intelligit, ut ibid.12

quid si Emphyteuta postquam in commissum incidit,
fecit aliquas meliorationes, amittit illas perinde
atque alias, quas fecit antequam incidere in com-
missionem. ibid.13

Emphyteuta licet cessant a solutione canonis per triennium,
ipso iure cadat ab emphyteusi, tamen intelligi-
tur, si dominus voluerit. 339.2.15

Emphyteuta qui non soluit, non priuatur, si canonem
obtulit tempore praescripto. 340.1.18

Emphyteuta non solvens ob negligentiam, minime in
commissionem incidit. 341.1.23

Emphyteuta neque legitime domino prius res ipsas
emittit

emens melioramenta, nec ad instantem petitionem, consensum & subscriptionem imperans emponemata, alium transire potest. 341.2.4
de Emphyteuta emphyteusim alienante sine domini directi consensu, remissio. ibid. 5
Emphyteuta assensu se soluisse pensionem, incumbit onus probandi, alioquin pronuntiabitur incidisse in comissum. 340.2.24
Emphyteusim liberari vel totum preceptum, teneri rationem accedente pacto. 338.1.17
liberari domo combusta, nec teneri eam reficere. ibid. 18
Quid si culpa emphyteuta fuit exusta, aut aliter destruxa. ibid. 19
si ob bellum vel pestem fructus non percipiuntur, quid. ibid. 20
remaneat saltem octava parte rei emphyteutica, periculum pertinere ad emphyteutam, tenerique solvere pensionem integram. ibid. 21
Emphyteutam non posse relinquere emphyteusim inuito domino. 339.2.10
Emphyteuta sua culpa, scilicet ob pensionem non solutam, et idem non potest retinere preceptum melioramentorum. 341.2.8
contractus Emphyteuticus per se distat a conductione, & locatione, & scriptura interveniente celebratur. 337.1.1
contractus emphyteuticus non est venditio, sed diversus, & diversam speciem consensuum. ibid. 5
ad contractum Emphyteuticum scriptura est necessaria. ibid. 2.8
nisi consuetudo aliud obtinuerit, cui standum erit. ibid. 9
nec per testes probare sufficit. ibid. 10
etiam quando agitur de probatione simulationis contractus emphyteutici. ibid. 11
& de ipsa emphyteusi non fuerit confectum instrumentum principaliter, si appareat aliqua scriptura, velati ex aliqua sententia, aut transactione, vel aliquibus aliis actis. ibid. 12
limita si ipsa scriptura sit amissa. ibid. 13
in contractu Emphyteutico, vel locationis, dominus in iudicio possessio recuperanda, vel retinenda habet fundatam intentionem contra emphyteutam, vel colonum. 332.1.9
totalis rei Emphyteutica interitus casu fortuito contingit, nisi per pactum noceat emphyteute, domino fundi emphyteutici nocet. 337.1.2
substantia rei emphyteutica omnino destruxa, non tenetur emphyteuta solvere ab eo puncto pensionem, sed res emphyteutica perit omnino proprietario. ibid. 2.15
pacta Emphyteutica servanda sunt, quibus cessantibus natura contractus attendenda est; & intra triennium canonice retinens a domino licite expellitur. 339.1.1
Emponemata, id est, laboramenta. ibid. 2.14
Emponemata, quae melloratio nostrae, est ius quod emphyteuta agrum colendo acquirit. 341.2.7
Emptio & venditio solo consensu perficitur. 80.1.4
Emptio si fuit facta nomine mandanti, mandanti tenetur stare contractui, ac si ipse illum fecisset; & idem est si mandasset vendere. 176.2.3
EMPTIO, & VENDITIO. 185.2
Emptio non consistit deficiente consensu. 186.2.1
Emptio rei propriae, siue a sciente, siue ab ignorante facta, non valet. 187.2.1
nisi rei esset emptoris renovabiliter, vel vendatur a iudice pro executione iudicii: aut vel esset communis, aut emptor esset tantum usufructuarius, aut

emerit proprietatem, aut a contra. ibid. 3
Emptio & venditio absque pretio ob defectum partis substantialis non subsistit. 180.2.1, 12
Emptio rei sua non valet, nec praedat. ibid. 3
perfecta Emptio non potest renovari ob nudam penitentionem. 192.1.2
Emptio & venditio solo consensu celebrata, dissensu tollitur, nisi effectum sumat a traditione. 230.2.1, 2
etiam si distractus fiat per pactum nudum, & modo fiat incontinenti, & modo ex intervallo. ibid. 3
Emptio & venditio legem a conventionem partium accipiunt. 248.1.2
Emptio si facta sit nomine alterius, & emens pretium soluerit, & ei tradita sit possessio, dominium illi quaeritur. 255.1.4
Emptio & venditio accipiunt legem a conventionem partium, & in ea id comprehenditur, quod actum est inter partes. 280.1.2
Emptio non consistit sine pretio, & si frumentum datur pro oleo est permutatio. 310.2.2
si Emptio sit facta nomine alterius, & emens pretium soluerit, & ei tradita sit possessio, dominium ei quaeritur. 465.1.3
in contractu Emptionis & venditionis est locus penitentiae ante scripturam consensionem. 83.1.1.9
de iure Lusitano quid. ibid. 2.10
de Hispano quid. ibid. 21
Emptionis & venditionis nominibus leges promissae continentur. 245.1.8
contractus Emptionis & venditionis inter virum & uxorem validus. 464.2.2
in emptionis fundi instrumentum si maritus, honorum gratia, nomen uxoris adscribi fecit, ipsum fundum vendicare potest; si donandi animo solum pretium quod soluit, repetet. 465.1.1
si emat nomine uxoris, & ei patitur fieri traditionem, praesumitur animus donandi pretium. ibid. 2
non pecunia patris, sed traditio matri facta ob Emptionem maritus nomine factam, ei dominium conciliat. 253.2.2
in Emptione & venditione, sicut in alio quolibet contractu, scriptura non requiritur. 80.1.3
ab EMPTIONE discedere quando liceat. 230.2
Emptione sine scriptura perfecta, emptor ob moram periculum sustinet. 241.2.1
Emptor vi habeatur pro domino rei empta, non satis est probare titulum, traditionem, & pretii numerationem, sed opus est etiam probare venditorem fuisse dominum. 57.2.1
nisi post emptionem bona fide emptor possederit per tempus sufficiens ad vocationem rei mobilis, & prescriptionem rei immobilis. ibid. 12, 13
Emptor ex die tradite possessionis venditori tenetur ad usuras pretii non soluti: nec depositio hoc casu liberat a cursu usurarum. 147.1.12
Emptor ut teneatur ad usuras, necesse est rem tradi realiter. ibid. 4
Emptori contra quem agitur de lesione dari electionem supplendi iustum pretium, vel restituendi rem emptam, & eandem electionem concedi venditori cum emptor agit de lesione, restituendi rem, vel pretium, quod ultra iustum pro ea habuit. 213.2.6.9
Amplia
I. procedere in contractu permutacionis, & ei qui alterum ladi, electionem dari. ibid. 70
II. in divisione hereditatis facta inter heredes, ei qui ladi, dari electionem, vel suppleri id, quod deest coheredi; & in quo reperitur lesio, vel quod iterum fiat divisio. ibid. 71

Index Rerum,

- III.** in emphyteus^{is} laica, seu seculari si est laico, & de ea agitur. 214.1.72
idem est in emphyteus^{is} ecclesiastica, quando in eius concessione alia subest causa, quam utilitas. ibid. 73. *Limita*
I. non procedere quando doli dedit causam contrarium. ibid. 74
II. in emptore res aliena, si venditor se laicum dicat in preso. ibid. 75
III. quando in contractu enormissima interuenisset laesio. ibid. 76
IV. quando contractus metus causa annullaretur. ibid. 77
Emptor si iustum pretium supplere eligat rem ex antiqua causa, & titulo habere dicitur. ibid. 78
& potest usque dum lis fuerit contestata, in executione indicari eligere relaxationem rei empti. ibidem 79
Libellorum formulae, ratione laesionis, quae actorem, quae venditorem. ibid. 1.80.81
Emptor conuentus si eligeret rem restituere, & non supplere iustum pretium, tenetur restituere rem cum fructibus. ibid. 82
contrarium quod non tenetur eam restituere cum fructibus, nisi a tempore litis contestata. ibid. 83
Amplia haec posteriores opinionem procedere, etsi minor beneficio huius legis remissionem petat. ibid. 84
Quamuis emptor sit qui elegit supplere iustum pretium. ibid. 85. *Limita*
I. non procedere quando ipse emptor dicit se esse laicum, & agit remedio huius l. 215.1.86
II. quando venditor petiit rescissionem contractus non cum fructibus, & emptor in electione quam facit, eam cum fructibus restituere potuit, compensatus cum interese pretij. ibid. 87
III. quando emptor lucratus fuit fructus rei venditae, & pretium non soluit. ibid. 88
IV. quando ultra laesionem alia non levis ratio concurrat, et calidus emptor simpliciter venditorem suasionibus allicit, licet non integre dolo. ibid. 89
V. si venditor enormissime fuisse laesum. ibid. 90
VI. in contractu consensu quando fundus venditur pro certo pretio, ex quo consensu constituitur super ipsa re vendita. ibid. 91
denique quando venditio facta per sententiam adiutoris, vulgo de recamate, rescinditur per superiores. ibid. 92
quod procedit etsi rei vendita sit penes tertium. ibid. 93
Emptor quando dicitur deceptus ultra dimidium. 216.1.109
Emptor laesus, si alienauit rem, in cuius emptione deceptus fuit, poterit non obstante alienatione, de laesione contra venditorem agere. 221.1.139
et Emptor, vel ille a quo res emicitur, possit agere de cessione, requiritur quod denunciaret venditori, vel auctori suo, aut heredibus eorum, licet esse motam, ut assistat liti, & veniat ad eum defensionem. 228.1.28. *Amplia*
I. adeo requiri huiusmodi denunciationem, et etiam venditori, vel auctori scienti licet motam esse super re ab eo vendita, faciendam sit ad hoc, ut reneatur de cessione. ibid. 29
ita ut non sufficiat quod venditor certioretur a tertio. ibid. 30
nisi ille tertius habuerit mandatum ab emptore ut faciat denunciationem. ibid. 31
II. etsi venditor promissus sit licet de iustum. ibid. 32
III. Denunciationem requiri quamuis emptor bene

- se instruat, & instrumenta habeat defensionis. ibid. 33
licet venditor instrumenta penes se habeat. ibid. 34
IV. etsi iuramentum per veniuntur sit oppositum de lite suscipienda quam statim meti fuerit. ibid. 35
contrarium. ibid. 36
Vetitas absentis, qui sine dolo abest, & non reperitur, domi denunciandum esse. ibid. 37
VI. ex aequitate demeretur venditori facienda esse etiam si ante clausula remissionis auctorem denuntiandi. ibid. 38
Limita
I. ut scilicet necessaria non sit denuntiatio, & absque ea emptor de cessione agere possit, quando venditor est absens, & idcirco se abscondit. 219.1.39
II. quando venditori nulla competiit defensio contra iura illius, cui res fuit restituta, & res omnino esset cunctanda, etiam si facta sit denunciatio. b. 40
dummodo emptor qui licet venditori non denuntiandi, doceat de iustitia cessionis. ibid. 41
III. quando per pactum necessitas denunciandi fuit remissa. ibid. 42
IV. quando emptor & venditor simul in eodem conueniuntur iudicio. ibid. 43
intellige ut. ibid. 44
V. quando emptor est minor. ibid. 45
VI. licet si cum emptor, & venditor scit licet mota cum motam esse. ibid. 46
VII. quando res cuncta est preterit hypotheca. ibid. 47
VIII. quando emptor scitente venditor rem alienauit emptori ignoranti. ibid. 48
IX. quando conditor citatus respondit quod voluit emptorem defendere a lite mota, vel mouenda. ibid. 49
Emptor, & si debitor peremptus re vendita, non liberatur a pretio, etiam ante traditionem, licet sit debitum respectu rei venditae. 242.1.2
Emptor tenetur ob perceptis fructibus rei emptae ad iustas non soluti pretij. 245.1.1, 2
etiamsi venditor promissa ex parte sua non adimpleuisset. ibid. 3
Idque locum habet in omnibus contractibus tam nominatis, quam innominatis. ibid. 4
Amplia procedere etiam in promissione vendendo, si venditor accepit pretium, & tamen rem non tradidit. ibid. 5
contrarium. ibid. 6
Emptor in foro conscientiae non est cogendus in pretio soluendo immorans, ad fructus sine pretij usuras solvendas ante condemnationem. 246.2.1
Emptor non tenetur ad fructus recompensarios, si maluit fructus ex re emptae percipere potuit. ibid. 15
Emptor non teneri ad fructus recompensarios, si maluit fructus percipere, nec percipere potuit. 247.1.18
vel quando ob calamitatem temporis emptor non percipisset fructus ex re emptae. ibid. 19
Emptor qui pro parte soluit pretium, pro alia tantum parte pretij non solui usuras decet. ibid. 20
Emptor rei fructus, & usuras pretij solvere tenetur, quamuis omnia a se promissa non adimpleuerit, dummodo usum rei habuerit fructus percipiendo. ibid. 22
procedit non solum in rebus immobilibus venditis, sed etiam cum res mobilis fructifera venditur. ibid. 23
procedit etiam in omnibus contractibus correptionis, ex quibus hinc inde resultat commoditas, & in quibus eadem viget aequitas. ibid. 24
nec ab huiusmodi usura solutione debitorum se excusare possit minoris tempore quoniam tragebat. b. 40
licet fructus alius vrinemur usurari. 10.1.5
p. recedit

procedit etiam venditor rem venditam tradens dominium transfulerit, sed simplicem detentionem. *ibid.* 16

Emptor rei non tradita non efficitur dominus, licet pro domino se gerat. 248.1.1

Emptor ultra conventionem, mora praesertim non intercedente, nihil petit. 251.2.2

Emptor rei aliena tenetur eam restituere domino, nisi probet quod iure emerit, aut praescriptione sit tunc: emptor nihilominus pretium a venditore repetit. 257.2.1

Emptor si intra terminum signatum pretium non solvit integrum, vel maiorem partem, venditio resoluitur, si vult venditor, & lucratur arbitrat, vel partem pretij soluti, etsi de hoc non fuisset pactum expressum. 277.2.5

Emptor rem exportari potest cum manuiter antequam rumpatur fidei. 281.1.1

Emptor si obtinuit in causa redhibitionis, & postea non vult ut sententia, an reus possit uti sententia contra se lata auctore inuito, & auctorem compellere ut rem adhibeat, & pretium recipiat. 289.2.14

Emptor quando scilicet emit rem alienam, si ab eo fuerit evicta, non agit de actione, imò nec ad pretium, nisi expresse sibi cautum fuerit de evictione. 418.1.3

Emptor qui maluerit potius rem restituere, quam superfluum insum pretium, non potest fructus retinere. 609.2.5

Emptori data dilatio ad solvendum pretium an possit pacisci valide, & sine labe usurarium, inter emptorem & venditorem vel aliquod annum solvatur, donec pretium fuerit solutum. 247.1.21

Emptorem iure Regio agere posse ad rescissionem venditionis, si rei vendita servitutem debebat, vel erat tributaria, & de servitute, vel onere cum venditor non certioravit. 248.2.2

Emptorem hoc causa posse rescindere contractum de iure regni Castellae qui teneant. *ibid.* 3

Emptorem non posse compelli ad revocandum lapsa termino dato ad retrahendam rem venditam. 272.1.31

Emptum pecunia mariti, traditum autem uxori, huic dominium adicit. 253.2.1

Emptum, etiam mala fide emptoris, ex pecunia mea, non est meum, nec mihi debitum, sed ementis. *ibid.* 4

Emptum ex pecunia mea, & non nomine meo, non est meum, neque tale ex eo efficitur meum, sed erit ipsius ementis. 254.1.8

Emptum ex pecunia Ecclesiae per Praelatum, acononum, administratorem, vel syndicum nomine propria, acquiritur Ecclesiae. *ibid.* 10

Emptum per maritum nomine proprio ex pecunia dotali de consensu uxoris, efficitur uxoris, & ei dominium acquiritur. *ibid.* 11

copulatione requiritur consensum uxoris, & utilitatem. *ibid.* 12

idem si fundus dotalis cum alio permutatur, vel si ex pretio fundi alterius ex coniugibus venditi emanat alius. *ibid.* 13

consensus uxoris, & eius utilitas requiritur, alias consensus de per se non sufficit ad liberationem mariti, si ei utilis non sit. *ibid.* 14

Emptum ex pecunia dotali sine uxoris consensu, vel ex pecunia non dotali, quando vir non est solvendo, efficitur dotale, & uxori datur rei vindicatio. *ibid.* 16

Barbof. Collect. in Cod. Tom. II.

si maritus & uxor simul emunt predium, vel domum, cui dominium acquiritur, & ex cuius pecunia emptio facta videatur, remissus. *ibid.* 17

quando vero uxor nomine suo emit aliquam rem, an sibi acquirat, vel ali. & ex quibus bonis cuius praesumatur remissus. *ibid.* 18

Emptum per maritum nomine proprio ex pecunia dotali de consensu uxoris, efficitur uxoris, & ei dominium acquiritur. 417.2.3

Emptum ex pecunia dotali sine consensu uxoris, vel ex pecunia non dotali, que marito ab uxore fuit donata, vel alias erat uxoris propria, in subsidium quando vir non est solvendo, efficitur dotale, & uxori datur rei vindicatio. 418.1.4

rei Emptio de pecunia viri ab uxore, inserto emptio instrumentum nomine uxoris, efficitur uxoris, tenetur tamen uxor marito de pretio si facta est locupletior. 256.1.1,2

Emptio nomine uxoris ex mariti pecunia ei minime donata, acquiritur marito. 465.1.4

Emptio ex pecunia furiosae, vel prodigii, cui bonis interdictum, vel alterius, qui sub cura est, efficitur furiosae, vel prodigii, si eam velit vindicare. 548.1.4

Emptio ex pecunia minoris efficitur sua. 563.2.4

E P

Epistola scripta tertio, non prodest alteri. 57.2.4

presumitur presentata de manu scribentis. *ibid.* 5

E Q

Equus si commodatus fuit ad bellum, & in conflictu hostium peris, periculum est commodantis. 93.1.5

idem est si commodetur ad agitationem taurorum. *ibid.* 6

E R

Ergasterium quid. 161.1.10

ERGO LABI, eorumque artificum. 294.1

Ergolabi qui. 295.1.11

Etogate, id est, distribuere per singulas menses. 463.2.3

Errans in iure an bonam fidem habere possit, & consequenter an praescribere valeat, remissus. 608.2.9

Errantis nullus est consensus, & voluntas. 330.2.7

Errantem in iure bona fide acquirere fructus ex contractu nullo, & iure reprobatum ad defectum solemnitate. 608.2.7

Erronea refutatio & compensatio eliditur ope replicationis. 243.2.2

Error, quam donatione, potius praesumitur. 132.2.9

Error iustus & probabilis excusat a pana incestuum nuptiarum. 574.1.5

Error iuris excusat a mala fide, licet bona prorsus non inducat. 606.2.6

E V

Eventus dubius tollit suspensionem, imò crimen usurae. 152.1.9

Evicta rei parte pro parte competit actio ad evictionem. 266.2.1

Evicta parte emptor, qui ignoranter rem emit, agit ad interesse, licet sibi de evictione non prospexerit. *ibid.* 2

Evicta re vendita, venditor de evictione actione emptori tenetur ad restituendum pretium, damna, interesse, etsi evictio ab eo promissa non sit. *ibid.* 3

Evicta rei parte an emptor agere possit pro tota re de evictione. *ibid.* 4

Evictionis promissio facta per mulieres in alienatione rei minoris, in qua non intervenit decretum, valet, & agi potest contra bona illorum, qui promiserunt de evictione. 601.2.2

III 2

MARTINUS

Index Rerum,

maritus vs admittatur ad agendum de Euilione oportet
ignorare rem dotalem traditam esse alienam. 418.1.2
EYVUCHI. 202.1
Euilioni in nullo loco possunt fieri subditi Rom. 202.
2.1
Euilioni apud Barbaros castrati, & quidem extra Im-
perium empti, in Imperio vendi licite possunt.
ibid.4

E X

sicut per Exactionem expressam pater non praesudicat
filio, ita nec per tacitam ex quasi contractu additio-
nis inducitur. 484.1.1

Exactor fiscalis potest incipere ab executione. 412.2.5
iudices in civilibus possunt committere Exactionem absen-
tium illi iudici, sub quo testes degunt. 84.1.2

Examen testium, & iuramentorum receptio non potest
regulariter remitti alicui non habenti iurisdictionem.
85.1.4

Examinatio & receptio testium coram ordinario causa
iudice facienda est. 66.1.3
Exceptio alioquin facilius. 19.1.2

Exceptio non numerata pecunia perpetuatur, si pro-
testatio facta sit ante biennium elapsum coram iudice.
139.2.2

idem quando is, qui debuitum spe futura numerationis
fuit confessus, intra biennium extra iudicium co-
ram creditore exceptit. ibid.3

Exceptio dilatoria ab initio litis opposita, post litem con-
testatam probanda. 612.1.2

Exceptio dilatoria solutionis ante litis contestationem
proponenda, non potest. ibid.3

Exceptio dilatoria solutionis vi patti de non petendo
vsque ad certum tempus, opponi potest ab initio, sed
probari debet post probatam intentionem alterius.
ibid.4

limita ut ibid.5
Exceptio dilatoria ante litem contestatam opponenda
est. ibid.6

post terminum admissa valet parte non opponente.
ibid.7
nisi superveniat post litem contestatam. ibid.8

vel tertius aliquis compareat, qui bene poterit post
litem contestationem huiusmodi dilaciones oppone-
re. ibid.9

plures limitationes vide ibid.10,11,12,13
Exceptio contra testem, eiusque probatio, reservatur post
attestationem publicationem, & interim testis admi-
tatur. 71.2.3

nisi excipiens dicat vitium testis esse publicum.
ibid.4
vel quod testis sit inimicus capitalis, aut servus, &
testis dicat se esse liberum. ibid.5

Exceptio non numerata pecunia frustra opponitur obli-
gationi aliunde trahenti originem, quam ex numerata-
tione. 118.2.1

non habet locum quando petitur pecunia ut numerata.
ibid.2
nec in spe futura numerationis. ibid.3

Exceptio non numerata pecunia habet locum etiam in
confessione facta sine scriptura. 119.1.6

Exceptio non numerata potest proponi principaliter pe-
tendo se liberari a promissione mutui, & chirogra-
phum rumpi, vel cancellari. ibid.2.4.5

Exceptio non numerata pecunia ad heredem transmitti-
tur, nisi tempore sit seposita. 130.1.1
illius oppositio capta per defunctum prodest heredi.
ibid.2

habet & omnes illi, quorum interest quocunque modo,
possum hanc exceptionem opponere, ex persona
scilicet rei, non ex propria. ibid.3

hanc exceptio heredi & aduersus heredem perpetuo
competit. ibid.4

& fideiussori. ibid.5
debitor quando intra biennium decessit, & exceptionem
non numerata pecunia non proposuit, huiusmodi Ex-
ceptio ad heredem transmittitur, qui eam proponere
debet intra tempus quod restabat defuncto. ibid.6 si
decessit post lapsum biennii, nec intra illud tempus
hanc exceptionem proposuit, tunc heredi etiam pu-
pillo dicta exceptio non competit. ibid.7

Exceptio non numerata pecunia competit ab promissi-
onem factam ultra numerationem pecunie. 130.2.1,2
competit ei qui testibus presentibus confessus est se ac-
cepisse pecuniam, non aliter quam si chirographo
esset obligatus. 131.1.3

chirographo non apparente, & confesso solum de con-
fessione per testes, exceptio non numerata pecunia
ultra biennium opponi potest. ibid.4,5

sed accipiens post biennium debet probare negatiuum.
ibid.6
distingue ut ibid.7

Exceptio negatiua non requirit probationem, sed affir-
mativa. ibid.2

Exceptio doli, vel in factum non excluditur biennio, si
excipiens probare velit. ibid.4

Exceptio non numerata non opponitur contra transactio-
nem. ibid.12
etiam si controuersia esset de pecunia credita, & de cau-
tione a debitore scripta si sit transactio finita, &
agatur ex transactione, dummodo transactio non sit
facta in fraudem eorumque. ibid.3

Exceptio non numerata pecunia tam mandatori, quam
fideiussori opponitur. ibid.1,2

Exceptio non numerata pecunia post biennium competit,
dummodo debitor probationis onus in se suscipiat.
132.1.10

Exceptio non numerata pecunia solui non procedit in mu-
to: alia appellantur rei non tradita, vel pretii non
solati. 133.1.2

Exceptio non numerata pecunia an optima de iure Di-
gestorum, vel a Iuliano, incertum. ibid.3

Exceptio non numer. pecun. intra biennium opponenda
est. ibid.5
per Ordinationem Regiam Lustinan, hoc biennium ad
sexaginta dies restringitur. ibid.6

de aequitate Canonica etiam post biennium opponi po-
test. ibid.7
& omni tempore, dummodo debitor in se suscipiat
onus probandi. ibid.8

in deposito non admittitur Exceptio non numerata pe-
cunia 135.1.2,3

Exceptio non numerata pecunia coram iudice alleganda
est. 136.2.39

Exceptio non num. pecun. potest opponi contra creditore-
rem non solum ab ipso debitore principaliter, sed & ab
eius debitoris fideiussore, & etiam creditore ipsum de-
bitoris, &c. 137.2.7

Exceptio non dicitur proprie, nisi actionem excludat: ubi
autem nullo iure quæ agitur, non dicitur contentus tri-
buti excipere. 434.1.14

Exceptio ut quis teneatur ultra quam facere possit, non
prodest ei, qui post eam dicit factus est, nec ad here-
des transit. 486.1.1,2

Exceptio tatoris illegitimi potest opponi in quacunque
parte iudicij. 556.2.1,2

Exceptio falsi procuratoris in quacunque parte iudicij
opponi potest. 557.1.3

remissio Exceptionis pecunie non numerata ut sit
valida, an satis sit fieri in eodem instrumentum, in quo
facta fuit confessio. 126.6.1,12

an huiusmodi renuntiatio iuramento firmata in eodem instrumento facta sit valida. 127.1.13
 Exceptioni non numerata locum esse in cambis. 129.
 2.7
 in reliquis contrahibus quam mutui, non est locus Exceptioni non numerata. 135.2.26
 debitor probat sui non numeratam pecuniam, opponens exceptionem pecuniam non numerata, donec probetur contrarium. 125.1.2
 Exceptionem non numerata pecunia non opponit qui ex intervallo cautionis praeterita agnoscit debitum. 127.
 1.1.2
 agnoscit siudem cautionis si dicitur, qui soluit partem debiti contenti in cautione. *ibid.* 3
 Exceptionem non numerata pecunia opponere amplius nequit, qui bis ex intervallo constituit dotem recipisse, vel pecuniam. *ibid.* 2.4
 intellige ut *ibid.* 3
 item solvendi scienter partem totius debiti confessi, non potest opponere Exceptionem non numerata pecunia pro residuo. *ibid.* 6
 Exceptionem non numerata pecunia frustra opponit constitutus si pro alio debitorem principaliter, aut accessorie. 119.1.1.2
 Exceptionem non numerata pecunia allegans post biennium, ad illius probationem adstringitur. 131.1.3
 fideiussores, mandatarii, vel creditores, confitentes mutuum receptum, non ita plene probant, quin etiam ipsi possint opponere Exceptionem non numerata pecunie. 132.1.4
 in mutuo competere Exceptionem pecunia non numerata etiam fideiussori, qui relevandus, ut non teneatur quando pecunia non fuit numerata. *ibid.* 5
 talis seu auctori fideiussori si appareat numerata pecunia. *ibid.* 6
 peritus perpetuo allegat, & opponit Exceptionem non numerata pecunie, & ipsius privilegio utitur. 134.2.14
 post lapsa tempora ad opponendum Exceptionem non numerata dotis, confessio dotis recepta facta per maritum praedictat tam ipsi, quam creditoribus, & tertio possessori, etiam quod non praecessit dotis promissio. 45.1.11
 Exceptionem non numerata vel non posse campores, siue mercatores, qui in litteris cambii confessi sunt mutuum pecuniam accepisse. 129.1.3.4
 vel quando proprio nomine promiserunt solvere, propter publicam fidem. *ibid.* 5
 secus si promiserunt se solventes pro alio qui confessus est mutuum pecuniam accepisse. *ibid.* 6
 debitor non potest vii Exceptionem pecuniam non numerata post biennium, sed teneatur solvere debitum, ac si vix numerata esset. 131.1.4
 promittens Exceptionem non numerata pecunia utitur. *ibid.* 2.3
 protestans ante biennium coram iudice, Exceptionem non numeratam. 134.2.15
 pupillus, minor, civitas, seu in quacunque universitate gaudent privilegio minorum, Exceptionem non numeratam, fruuntur. *ibid.* 17
 Exceptiones peremptoriae si opponantur ante litem contestatam non impediunt processum, sed index eas refert ad merita causae, & procedit ad ulteriora. 171.2.19
 Vide Creditorem, Debitorem, Querelam, Reum, &c.
 Excipiendo aliquid afferens ad probationem adstringitur. 131.1.1
 Excipiens intra biennium extra indicium coram creditore, se non recepit pecuniam, vel tantam summam, quam recepit fuit confessus, potuit Exceptionem non numeratam. 134.2.16

EXCUSANTES se numero liberarum. 388.2
 EXCUSATIO ex verbo. 590.1
 EXCUSATIO ex alio. *ibid.* 2
 EXCUSATIO ex numero tutelarum. 591.1
 EXCUSATIONES tutorum, & curatorum, & tutorum earum. 582.1
 Excusationes legitime a tutela non liberant a periculo cessationis. 584.2.3
 EXCUSATIONES veteranorum. 588.2
 Exclusionis exceptio an obstat viro & uxori agentibus ad dotem contra possessores bonorum tacita actione hypothecaria, remissive. 428.1.19
 Exclusionem principalis & fideiussoris prius fieri, quam pignoratitia contra debitorem intentetur alio. 33.2.1
 in causa alimentorum potest fieri Executio in solidum contra plures heredes. 45.1.7
 fisco in tributis pactum Exemptionis inter primas intum non praedictat. 234.2.2
 Exemptus a gabellarum solutione pro usu suo intelligitur exemptus pro iis, quae emittit pro usu familiae sua. 199.1.12
 Exheredari, abstinere, vel hereditatem capere cum beneficio legis, & inventarii idem sunt. 100.2.8
 vi Exigere refertur ad eum, qui contentus in iudicio coactus est solvere. 484.1.2
 Expensae testibus auctoritate iudicis ad producendum solvenda taxanda quae. 70.1.1.13
 si ab utraque parte producti, utraque pars tenetur ad sumptus quatenus aquum videbitur iudici. 71.1.12
 Expensae ubi facta in re commodata, rei retineri potest. 93.2.7
 & cur. *ibid.* 8
 Expensae omittit in sententia, peti possunt in alio iudicio, si debeantur iure actionis. 168.2.18
 Expensae legitime in pupillum factae veniunt in rationibus computandae, licet per iudicem tunc non fuerint decretae. 532.2.1
 pro Expensis factis in iudicio, solum competit officium iudicis, & illo extincto amplius peti non possunt. 168.2.9
 intellige ut *ibid.* 15
 si incuria iudicis, vel patris lata sit sententia super re principali, nulla habitatione fructuum, non possunt peti in alio iudicio. *ibid.* 10
 secus si est in dote, vel alio iudicio universalis *ibid.* 11
 de accessoriis quid. *ibid.* 12
 de Expensis, & earum probatione a tutore, vel curatore in pupillum factis, remissive. 532.2.2
 Expensae, seu melioramenta posse repeti a venditore agente de revouenditione. 275.1.69
 intellige ut *ibid.* 70
 Expensae non posse repeti, quae sunt factae in cibariis, alius animalis, si eius ministerio fuit usus, merceda vero si quae a seruo empto, vel a conductore serui acceptae, vel consequuntur ab ipso venditore, eo quod tardius ei seruum praestiteris, restituenda sunt. 290.1.19
 idem de mercede eorum, si emptor eos conduxerit. *ibid.* 20
 EXPORTARI quae non debeant. 201.1
 Expressum dicitur quod sub generalibus verbis continetur. 104.1.5
 Expressum ex mente, & coniecturis dicitur expressum non quidem proprie sed improprie. 438.2.5
 Extraneus quis. 446.1.6
 Extraneus, pro eo qui non succedit ab intestato. 449.2.5
 Exulans a patria, vel oppido, unde originem ducit, eo ipso exulat etiam ab urbe Roma, vii patris omnium communis. 282.1.2

F Ab eo prestant operam ob mercedem non acceptam, info, & congruo tempore potest exsursum eam mercede petere. 311.1.1

Factum tempore competenti probari debet. 61.1.4

Factum legis negligentiam hominis excusat. 287.2.1

Facultates mariti quando non sufficiunt, mulier pro repetitione dotis habet duplicem actionem, scilicet hypothecariam, & vilem rei vendicationem, & potest eligere quam velit. 431.2.1.1

Falcidia ex donationibus inter virum & uxorem quando possit detrahi. 464.2.2

de Fame multa, remissine. 224.1.1.2

Familie servilis appellatione qui veniant, remissine. 300.1.13

Familiarium nomine qui comprehendi. 40.2.5

Familus serviens pro mercede, valetudine impeditus operas promissas prestare, salarium pro eo tempore, & sic durante infirmitate, habere non habet. 24.2.3

secus quando infirmus alium in sui defectum posuit. ibid. 5

vel si post recuperatam sanitatem tantum temporis deseruierit, quantum agerant. ibid. 6

Familus servitium domini de ceteris pœna imponitur, ex noviori iure regni Castellæ. 25.1.8

Familus cuiuscumque patrisfamilias debetur maritimo domino, si per eos non steterit quantum servient. ibid. 7

Familum caupone, propter vilitatem officij, adeo profuitam esse, ut non admodum differat ab his, que proficiunt in lapanari. 283.2.2

F E

Feciales qui. 36.2.7

F I

Fictio semper creditur veritati. 189.1.2

tantum operator Fictio in casu ficto, quantum veritas in casu vero. 439.1.7

Fictio, & presumptio differunt. 446.1.6.3

Fideiussio pactu nudo celebrata, favore dotis valida est. 124.1.8

Fideiussor pro pecunia ab eo soluta à principali recuperanda, & pro pignoris consequendis mandati habet actionem. 173.1.2

Fideiussor soluta pecunia, & facta condemnatione, actionem mandati habet contra rem, & debitorem principalem. ibid. 2.1

Fideiussor si fuerit condemnatus, etiam priusquam soluat, potest agere contra debitorem. 175.1.2

etiamsi ex dispositione statuti non sit necessaria condemnatio, veluti si fideiussor sit obligatus per instrumentum garantigie, quod paratum habet executionem. ibid. 3

vel fideiussor non sit condemnatus, sed in causa sit conclusum, & ex actis apparet eum esse in casu condemnationis. ibid. 4

Fideiussor condemnatus potest petere ut bona principalis debitoris prius executioni subiciantur expensis ipsiusmet fideiussoris. ibid. 5

ante obligationem potest agere ad liberationem, si principalis bona sua capisset dissipare. ibid. 2.6

quando autem ut fideiussor possit agere antequam soluat creditor, tunc ipsum debitorem convenire potest. ibid. 8

Fideiussor non potest agere contra principalem debitorem ut eum liberet antequam soluat, si soluit non oppositis exceptis, que sibi competunt ex persona sua, vel principalis debitoris adversus eum, non habet actionem mandati. ibid. 10

intelligi ut ante solutionem potest agere ad liberationem, si in fideiussoria obligatione duo persisterent. ibid. 12

quando dicatur duo persisteri in fideiussoria obligatione, iudicis arbitrio relinquitur. ibid. 13

Fideiussor de evizione non est de substantia emptoris. 192.2.1

Fideiussor pro velligalibus ad certum tempus intercedens, tempore finito non tenetur amplius. 318.2.1.2

nihil attinet an fideiussor tutoris seu curatoris sit agens locupletis ac pupillus. 415.2.1

Fideiussor, vel mandator non debet dari uxori à parte viri pro dote conferenda. 488.2.1.2

hec fideiussio de restituenda dote à marito tradita, & obligatio ac promissio à quolibet facta, an confirmetur iuramento, remissine. 489.1.3

Fideiussor potest dari pro dote promissa soluto iam matrimonio. ibid. 5

licet pro marito recipiente dotem non possit intervenire fideiussor, potest tamen intervenire alius, qui principaliter se obliget cum marito. ibid. 6

pater an cogi possit ad padeiubendum pro filio de uxoris dote restituenda. ibid. 7

maritus iniunctis cogi nequit dare hunc fideiussorem, sponte tamen dare non prohibetur. ibid. 8

vir esto det fideiussorem, nulla ex parte eorum consurgit obligatio, nec illi privilegio veniuntur potest. ibid. 9

Fideiussori indemnitas, vel in eo quod à debitoribus principalis exigi non poterit, non nocet remissio à se facta beneficii excussionis, & sic non potest conveniri nisi res excussio. 577.1.2

Fideiussorem liberari pro ea parte, quam tutor solvit. ibid. 1

Fideiussores mulierum velliciano potantur, restituta creditori actione adversus priorem debitorem. 115.2.3

Fideiussores liberari renonato contractu societatis. 318.2.3

ne fideiussores, vel mandatores dotum dentur. 458.1

Fideiussores interum, vel curatorum. 576.3

FIDES instrumentorum, & avvisio eorum, & apoche, antapoche facienda, & ea que sine scriptura fieri possunt. 77.1

Fides contractus servanda est, & remissio facta ab uno non preiudicat alteri. 328.2.1

Fides ne detur libro tutoris, in quo continetur expensa pro alimentis, & alijs minoris necessarijs. 362.1.6

Fignmentum veritatis nullum impedimentum prestat. 189.1.1

Filius patri obesse non potest litigando, paciscendo, iurando. 51.1.1

Filius si de consensu patris mutuum accepit, vel pecunia credita contraltum fecit, patrem teneri. 31.1.3

Filius non tenetur solvere patris debita, dum est sub illius potestate. ibid. 2.3

pater mortuus quid, remissine. ibid. 4

Filius quando alia bona non extant, in quibus possit habere suam legitimam, tunc potest illam cognoscere in bonis legatis alijs. 47.1.6

Filius famil. minor 25. annis potest esse officialis Reipub. & ei dari tutor. 100.1.5

pater si approbavit, tenetur pro eo Reipub. & minori. ibid. 6

Filiusfam. nomine proprio, & ex patris voluntate contrahens, si à patris hereditate se abstinuit, tenetur in quantum facere potest. ibid. 2.1.2

ibid. 3

Filius

*Filiusfam. cum patre obligatur, licet habeat benefici-
cium huius tit. nihilominus si renuntiat, tenet renun-
tiatione.* 109.2.4.5
vide ibid.6
*Filius ut habeat privilegium huius l. abstinere debet ab
hereditate patris.* ibid.7
*Filiusfam. simul cum patre obligatus, an sui iuris fa-
lius possit impedire censualem executionem ad for-
mam Bullae, opposita huius tit. exceptione, remissine.*
ibid.9
*an ad sororis dotem obligatus cum patre, renuntiato
privilegio, deducendo ne egeat, sui iuris factus gau-
deat beneficio huius tit.* ibid.10
*si cum patre se obligavit, vel pro eo fideiussit, conve-
niendus est in id quod potest, nec carceratur, dum-
modo sui iuris factus paternam non adierit heredi-
tatem.* 101.1.11
*pro gestis dum erat sub patria potestate, non conve-
niuntur postquam factus est sui iuris, nisi in quan-
tum facere potest, quamvis creditor sit pauperior.*
ibid.12
*Filiusfam. licet fuisse conueni et condemnatus viuis
parentibus, tamen gaudent huiusmodi privilegio.*
ibid.13
*Filiusfam. potest renuntiare beneficio huius l. ne conue-
niatur nisi in quantum.* ibid.14
requiritur autem renuntiatio specialis, & expressa.
ibid.15
*Filius in aetate legitima constitutus pro alio fideiubere
potest.* 101.1.1.2
*in patris potestate potest in solidum conveniri, &
nisi bonis cedat, carcerari, donec solvat.* 102.1.3
*si conveniatur solutus a potestate patris, si iure iuris
factus, potest exequi quantum facere potest, non
in solidum.* ibid.4
*cautio erit quod emancipatus a patre, ut possit vis
beneficio non conveniatur nisi in quantum potest.*
ibid.5
licet vivente patre fuisse condemnatus. ibid.6
*Filiusfam. si dolo versatus est dum contraheretur cum eo,
vel sit in aliqua culpa, non gaudet privilegio huius
leg.* 101.1.18
*Filius ut prius privilegio huius l. doli & culpa de-
bent esse praedicta.* ibid.19
*Filius ut patris munus recipiens pecuniam patri debi-
tam, vel creditam, non obligatur.* ibid.2.1
*Filiusfam. ex contractu licito tenetur in solidum, & li-
beratur a potestate per emancipationem ex illo conve-
niuntur solum in quantum facere potest, nisi sit heres pa-
tris.* 103.1.1
*ut Filiusfam. dicens falso se patremfam., aut publice
& communis estimationis sui iuris se reputari teneatur
ex munus, quod requiritur.* 105.2.5
*Filiusfam., an ex conscientia tenetur ad satisfactionem
mutui* 107.1.20.21
authoris mens. 108.1.12
*Filiusfam. non teneri ex mutuo, etiam sui iuris fa-
ctus, nisi notatione facta fidem suam obligarit, vel
alias agnoverit debitum.* 107.2.14
*nec fideiussori illius ex mutuo, vel aliter pecunia
credita.* ibid.15
*licet ipsi fideiussores pro eo res proprias obligarint, vel
tanquam principales promiserint.* ibid.16
nisi donandi animo intercesserint. ibid.17
*Filiusfam. non teneri de mutuo extra casum, in
quibus Macedonianum cessat, scilicet efficaciter.*
107.2.18
*casus in quibus praeter expressum in hac l. cessat exce-
ptio SC. Macedoniani, qui, 108.1.23 & seqq.
etque 33.*

*Filiusfam. ex quacunque contrahit obligatur, excepto
mutuo.* 109.1.2
*Filius mutuo pecuniam permissu patris accipiens non
revelatur Macedoniano.* ibid.2.1.3
*patre permittente mutuum accipiens tam ex contra-
ctu, quam hereditate patris, pignorum perfec-
tione, & solus petitorum creditorum iuribus, pati
tenetur.* ibid.2
*Filius, qui est in studio cum consensu patris, & mutuum
pecuniam accipit ad sui usus necessarios, patrem
vsque ad eam quantitatem, quam ei prestare consue-
verat, obligat.* 110.1.4
quamvis filius studeat contra voluntatem patris.
ibid.5
*dummodo filius sit habilis ad studendum, & mutuum
sit consideratis facultatibus, & familia patris.*
ibid.6
*nisi mutaretur illi intra limites illius quantitatis,
quam cum eo domi expendisset pater, etsi habitus
deficiat.* ibid.7
*vel nisi pater prouideret filio de rebus necessariis, &
qui mutauit, hoc citet.* ibid.8
*Filius patrem obligat quando addiscit Grammaticam,
& dat operam humanis literis, & artibus liberali-
bus.* ibid.9
Filiusfam. miles Macedoniano non innatur. 111.1.3
*Filiusfam. miles, si mutuum recepit, efficaciter manet
obligatus.* ibid.8
idem de filio Clerico, vel Notario, remissum. ibi-
dem 9
& cur. ibid.10
& de Advocato. ibid.11
*Filiusfam. non potest renuntiare Macedoniani exce-
ptioni.* 111.2.1.3
quamvis huic exceptioni renuntietur cum iuramento.
ibid.14
*Filius ut heres matris potest infringere factum patris
illegitimum.* 113.1.3
*Filius, vel filia, sub nimia egestate vendantur, aut
oppignerentur, per parentem pretio emptionis reddi-
to repetuntur; idem oblato pretio ex aliena potestate
se liberant.* 203.1.1
Filius venit contra factum patris iure proprio. 259.
2.1
*Filius res matris, cum eiusdem consensu, sponsa firmi-
ter donat, & mater frustra oblata pretio rem illam
donatam repetit.* 351.2.1.2
*stante statuto quod Filius non possit contrahere sine con-
sensu patris, si pater fuerit infirmus, auctoritas iudi-
cii adhibenda est.* 370.1.8
*Filius habitus in figura matrimonij ex parentibus, inter
quos impedimentum erat canonicum, an & quando
sit legitimus.* 375.1.21.22
*Filius militis Hierosolymitani dicitur incestuosus, &
hereditatis am incapax* 376.1.9
*Filius natus ex Clerico in Sacris constituto spuris dici-
tur, & incestuosus.* ibid.10
*Filius spuris ex Clerico, Religioso, aut Moniali in
Regno Castellae praefigit, nec matri, nec patri suc-
cedit, neque eius consanguineis, nec ab eis obtrine-
re quicquam potest praeter alimenta.* 378.2.16
*Filius spuris quando conceptus est ex coitu, propter
quem matri statuta est pena mortis, talis filius succe-
dere nequit matri nec ex testamento, nec patre in-
testato, potest tamen mater illi relinquere quantum suam
bonorum, de qua disponere poterit pro anima
sua.* ibid.17
*ceteri vero filij spurij, nempe qui ex iis sunt geniti,
inter quos esse non poterat matrimonium, licet
coitus nec damnatus, nec prohibitus esset lege bo-
nana,*

Index Rerum,

mana, succedere nequeunt patri ex testamento, aut ab intestato in illa parte suorum bonorum, aut illam donatione, seu alio contractu inter vivos acquirere. *ibid.* 18
 institutio si facta sit à patre filio spurio sub conditione, si legitimabitur, vel si capere poterit, quid. 379.1.19
 Filius iuratus non contrahit matrimonium cum patris pupilla, nisi impleretur annus 25. vel puella pater disposuerit de nuptiis. 382.1.1,2
 secus si elapsum esset tempus 25. annorum pupille, & annus eius esset redditus. *ibid.* 3
 de iure Canonico matrimonium minime irritatur, nec propter omisam rationum redditionem, nec etiam quod pupilla, siue adulta non exceperit annum 26. *ibid.* 2.4
 Filius si, postquam successit patri suo, instituta matre in legitima, reliquerit in testamento tertiam partem bonorum suorum alicui fratri, & postea frater ille ab intestato decedat, & mater illi succedat, tunc illam tertiam partem, in qua frater primo defunctio fratri successit, non tenetur mater, que secundo nupit, aliis fratribus predictorum, tanquam ex paterna substantia provenientem reservare. 394.1.4
 de bonis, que pervenerunt ad filium ex substantia auctoris, aut aliorum ascendentium prater patrem, aut matrem, quid? & an pater succedens filio in ea substantia auctoris amittat proprietatem transiens ad secundas nuptias, & teneatur reservare filiis prioris matrimonii. *ibid.* 5
 Filius transmissit ad descendentes in vendicandis lucrum donationis nuptialis, excluditque ascendentes, & collaterales. 399.2.1.2
 Filius, qui debet habere partem donationis propter nuptias, si moriatur relictis filiis, mater potest eligere filium, vel nepotem, vel ex nepotibus alterum, aut inter filios quem voluerit. *ibid.* 4
 Filius moriatur ante patrem, aut matrem, aut etiam ante secundas nuptias alterius patris superstitis, transmittit ad nepotes portionem lucris, quod sibi erat prænuntium ex futuro illius nuptiis, si ad eas usque vixerit, nec quicquam ex ea portione obtinent patrui. 400.1.2
 Filius egeni non tenetur ultra vires ad opem parentibus ferendam. 496.1.3
 Filius natus ex damnato coitu nec matri succedit. 503.1.12
 Filius si perit à Principe legitimationem, allegans quod pater eius in testamento disposuit se velle filium legitimare, valebit legitimatio sine cuiusque requisitione. 506.1.2.4.5
 propter filij officium, & culpam in officio admissam, patrem non teneri si in principio electionis non consensit in filij electionem. 59.1.1,2
 Filius emancipatus mutuum patrem reddere non teneri, & solummodo indebitum patrem repetere. 58.2.1
 Filius non posse conveniri pro debito contracto per patrem. *ibid.* 2
 Filium vel filiam non teneri pro debito patris, nisi sit patris heres. 59.1.1
 Filium patre vivente non teneri ob patris debitum. 59.2.1,2
 Filium habens ex ancilla, qua sua est, si proprius filius erit suus servus. 285.2.4
 Filium Regis non dici illum qui natus est ante adeptum à patre Regnum. 367.2.9
 Filium unicuique habens, & transiens ad secundam viam, an illum habeat plenam successorem. 394.2.7
 Filium detrudere primo suum legitimum, & deinde reliquorum bonorum debere fieri dispositionem. 397.2.6

Filium spiritum à patre nec ali debere, & quare. 379.1.20,21,22,23,24,25.
 de iure Pontificio quid. *ibid.* 2.26
 Filium ingratum privari alimentis. *ibid.* 2.3
 Filij furiosorum, & demementium, matrimonium siue parentum consensu contrahentes, donationem propter nuptias, & dotem auctoritate patris contrarius constituant. 369.2.1
 Filij quoad servitutem sequuntur conditionem matris forma, & non patris liberi. 373.1.8
 valet confusio, si alicubi legitime prescripta sit. *ibid.* 9
 Filij nati ex incestu nuptiis sunt incapaces bonorum patris, nec ex illis capere possunt ab intestato, vel ex testamento, etiam ex causa alimentorum, sed omnia sisco applicantur. 178.1.10
 Filij spurij prescripti sumpti, id est, geniti ex illa, inter quos erat impedimentum matrimonium dirimens, neque ab intestato, neque ex testamento possunt succedere matri, quando concepti sunt ex coitu damnato, & prohibili lege humana. *ibid.* 1.1
 nulla ex parte succedere matri, etiam qua non sit illustris. *ibid.* 2.12
 quamvis illa mater nullos habeat liberos infans. *ibid.* 1.3
 in Regno Lusitaniæ quid servetur. *ibid.* 1.4
 à conuerso nec matrem posse succedere filio incestuoso. *ibid.* 1.5
 Filij si viua matre non sunt conquesti de transitu ad secundas nuptias, huius vendicatio non transfertur in heredes extraneos secus ad suos. 386.2.5
 Filij prioris matrimonij an habeant partem in lucris habitis ex secundo matrimonio per patrem, aut matrem, que secundo nupit. 390.2.19
 Filij infans, id est, legitimi. 506.1.5
 Filiorum appellatio comprehenditur etiam naturalis. 381.2.2
 Filiorum appellatio an, & quando admittatur naturalis, & spurij, remissive. *ibid.* 4
 Filiorum incapacitatem non periri ad nepotes. 507.1.2,3
 contrarium. *ibid.* 4
 Filiorum appellatio an & quando veniant nepotes. 507.2.6,7
 Filios & uxorem aequum est teneri pro debito conuerso in eorum commodum. 34.2.1
 Filios, non filias, vel SC. Velleianum teneri ex mutatione paterna obligationis. 114.1.4
 ad Filios que pertinent tanquam filios, transseant ad nepotes iure representationis. 399.2.3
 Filia emancipata tenetur adhibere patris consensum quando vult nubere. 365.1.2
 Filia que peccauit in corpus suum, licet ipse iure sit exheredata, tamen si paeniterit, censetur reuocata ex hereditate. 366.2.12
 Filia emendata digna est venia. *ibid.* 3
 Filia ubi propter dotem excluditur à successione favore masculinorum, tunc illud, quod ultra dotem accebat ratione legitime, applicatur masculis. 396.1.12
 Filia renuntians hereditati patris, non videtur renuntiare iuri, quod postea sibi competit ex hac l. scilicet, et possit auocare dotem inoffensiam à matre datam, & infra ibi delata accipere. 397.2.7
 Filia agens ex proprio contractu, non agit pro hereditaria portione, sed secundum formam contractus potest tamen exceptione repelli si instituta sit animo compensandi, seu iussa esse contenta portione institutionis, & praelegatis, insuper non petere à marito. 4.1.2
 Filia

& Verborum.

Filia si efficiatur sui iuris morte patris, vel emancipatione, alio de dote consolidatur in eius persona, etiam si a patre fuerit exheredata, & dos conferatur, & in legitima portione computatur. 444. 1. 49
Filia exclusa propter proprium delictum, pater solus alienare ad dorem respondendum habet. 476. 1. 2
Filia femina in mariti potestate transeunte, pater adhuc patriam potestatem in ea retinet. 362. 1. 2
Lituratur tamen a patria potestate per contractum matrimonium de iure Regio Lusitano, & Castella. ibid. 3

Filiatio multipliciter probatur. § 8. 1. 3
Filiationis presumptio an nascatur ex similitudine & effigie, remissive. § 8. 2. 4
Filiationis probatio difficilissima, & penè impossibilis ex parte patris. 361. 2. 9
Finis ostendit cuiusmodi res censenda sit. 469. 2. 23
Fiscus, quando urget aliqua publica necessitas, potest exigere à debitoribus ante diem soluto intersursio medij temporis. 28. 2. 3

Fiscus si remota iuxta causam conveniat debitorem suum ante diem, inducit sibi iuri duplicata. ibid. 4
potest debitoris principis cogere ut ante diem solvatur deducto intersursio medij temporis. 29. 1. 5

Fiscus, vel priusquam quando debitorum sui debitoris consumere possit. 42. 2

Fiscus quando possit agere contra debitorem sui debitoris. 44. 1. 3

Fiscus debitorem sui debitoris etiam non condemnatum exigit, quando principalis non est solvendo. ibid. 4

Fiscus hereditate vendita non tenetur respondere creditoribus hereditariis. 196. 2. 1. 2

Fiscus & priusquam non possunt recedere à contractibus absque mutuo consensu contrahentium, etiam Principis rescripto. 222. 1. 1. 2

Fiscus & causam ab eo habens pro credito tributorum, & collectarum realium, dimisso principali debitor agere potest contra possessores bonorum, unde sibi creditum proficiat. 232. 2. 7

Fiscus habet hypothecam privilegiam, & preferitur omnibus pro debitis ex servicio novo, de los milones. 233. 1. 1. 4

Fiscus an preferatur creditoribus habentibus tacitas hypothecas anteriores. 267. 2. 3

Fiscus & doli pari privilegio censetur quoad ius hypothecae. 416. 1. 4

Fiscus licet occupet bona ut vacantia, donatio tamen facta in uxorem vires non perdit. 458. 1. 1

Fisci debitor convenitur & conuincitur, si cessauerit in solutione tributorum, istius bonae sollemniter vendenda sunt, quod si debitor sit minor, citandus est ut compareat cum defensore, qui defensioni etiam adesse debet. 233. 2. 1. 3
si cessatum fuerit in solutione, iudex partes suas interponat. 234. 1. 2

falsis debitis substitutionibus plus offerenti bona dantur bona fide & iusto pretio. ibid. 5

Fisco parci subuenitur in contractibus rerum suarum ad illorum rescissionem sub pretexto lesionis, remoto dolo & fraude. 222. 2. 4

Fiscum pro tributo praefari cuiusque etiam anteriori creditori quoad praedium tributarium. 232. 2. 5

& pro collecta locatione vendi non posse alia bona, sed ea res sola, pro qua imposita est collecta. ibid. 6

F L

Florentissima civitas, de Constitutis. 394. 1. 17

F O

Focaria an differat à concubina, & quae propriè dicatur, & unde. 459. 2. 21

Fornix an detur alio ad pecuniam ob fornicationem praemissam. 26. 1. 5

Fornix nimium credula. 32. 2. 2

Fornix secundum nubentes ad vitam possident acquisita titulo lucrativo à primis maritis, & hisce fruuntur, nihil autem firmiter alienant, aut transferunt. 339. 2. 2

Feminarum consilium inuoluntarium, fragile, in firmum. 345. 1. 4

F R

Facet an teneatur dotare sororem, remissive. 109. 1. 33

Frater emancipatus est legitimus tutor alterius fratris in potestate relictus, & filiorum eius. § 14. 1. 2

Frater maior, qui habet commune patrimonium confisus pro maiori parte in negotiationibus cum minore fratre, non potest esse tutor ipsius fratris minoris. ibid. 3

Frater adeo est tutor legitimus fratrum suorum, ut si duo fratres habeant tutorem dativum, & alter cum suis legitime etatis, tutela dativa finiat ut si ipse velit, poterit assumere tutelam fratris. ibid. 4

Frater in communis patrimonium habens cum pupillo non potest esse eius tutor. § 23. 1. 2. 1. 3

Frater tutor fratris censetur impendere pro fratre animo rependi, non donandi. § 62. 1. 4

Fratri praemortui uxorem, & uxori servato nemo ducit licite. 375. 2. 1

nisi Pontificis accedat dispensatio. ibid. 2

Frater emancipatus, qui hodie vocatur ad successionem bonorum, eius fratribus sunt curatores legitimi. 593. 1. 1. 2

unus ex Fratribus suo nomine emens ex communis pecunia, sibi, non alteri fratri acquirere dominium. 256. 2. 1. 2

etiam si una habitem, & stent. ibid. 3

Frater ex maiori summa praesumitur. 152. 2. 1

Frater praesumitur cum in instrumentis non continetur numeratio, sed tantum confessio de recepto. 181. 1. 10

Frater & doli praesumuntur ex actu facto clandestinè. 229. 2. 5

praesumi in minore, rustico, muliere. ibid. 6

Frater potest fieri etiam respectu creditorum futurorum. 355. 2. 5

Fructus factum non praesumat proprietario in dominij probatione. 79. 2. 1

Fructus percipiendi ad instar perceptorum in pignori- bus sortem extenuant. 94. 2. 1. 3

Fructus an & quando veniant in condemnatione si non fuerint petiti. 168. 2. 16

Fructus à solo separati non veniunt in venditione fundi. 243. 2. 3

Fructus rei vendita, qui tempore contractus erant iam collecti & separati à solo, non venire in venditione, sed sine dubio spectare ad venditorem. ibid. 4

Fructus pendentes in re vendita, siue maturi, siue immaturi, tempore venditionis, pertinere ad emptorem. ibid. 5

de fructibus post perfectam venditionem natis & perceptis à venditore ex re vendita ante rei traditionem, & antequam emptor pretium soluat, vel offerat, & illum in mora constituat, quid. ibid. 6

Fructus recompenfati iuxta aequitatem huius legis non debentur ad emptorem, cui rei vendita evicta fuit, & si illa non possideret, nec dolo desit possidere. 246. 2. 4

limitatur

Index Rerum,

- limitatur in imminente euictione. *ibid.* 1.5
Fructus pecorum, perfecta venditione pertinent ad emptorem, qui sumptus pro alimentis pecoribus factos, restituit. 251.2.1
Fructus pendentes etiam ante traditionem, perfecta tamen venditione, emptori lucro cedere. *ibid.* 3
si post perfectam venditionem emptor non sit in mora, sed statim tradat pretium, vel illud offerat; venditor vero sit in mora tradendi rem, omnes fructus sine agrorum, sine ancillarum, aliorumque animalium fructus sine alijs similes, emptori in utroque foro debentur. *ibid.* 4
si tempore venditionis fundus locatus fuerit, an pensiones debeantur emptori, aut lucro venditionis cedant. *ibid.* 5
Fructus interim dum rei retrahitur, perceptos emptor suos facit. 275.1.60
Fructus pendentes omnes ad eum spectant, qui redemit. *ibid.* 61
pro rata diuidendos esse. *ibid.* 62
intelligit, ut *ibid.* 63
rata quomodo sit facienda, remissiuè. *ibid.* 64
Fructus post moram perceptos emptor tenetur restituere. *ibid.* 1.65
Fructus dotis pertinent ad maritum onera sustinentem matrimonij, quos si uxori concedit, repetit ab ea quantum effectus est locupletior. 410.2.1.2
Fructus, seu usura dotis, an debeantur, si mortua uxore supersint filij marito, & contra. 311.2.4
Fructus an possint donari. *ibid.* 5
Fructus dotis & donationis propter nuptias seruire debent in alimenta uxoris & mariti. 427.1.6
Fructus regulariter veniunt quando contra dispositionem iuris mulier actum est. 593.2.19
Fructus & usurae deberi à tempore mora. 478.1.3
Fructuum donatio inter coniuges non valet, & eadem renouatur, quatenus recipiens sit locupletior. 462.1.1
valet autem si coniux coniugi donat fructus ex pradio percipiendi. *ibid.* 2
Frumentum publici canonis alibi quam in locis ordinatis emere non licet. 100.2.1
Frumentum ut ad hostes transferatur, nemo licite emit. *ibid.* 2
Frumentum exercitui missum, sub poena confiscationis bonarum, capitaliumque suppliciorum, nemo licite emit, atque impedit. 201.1.1
Frumenti, & hordei mutuati accessio ex nudo pacto praestanda. 151.1.1
Frumenti appellatione quid contineatur, remissiuè. *ibid.* 2
Frumenti appellatione quae contineantur, remissiuè. 101.1.2
de Frumento ad hostes exportari prohibito, remissiuè. 200.2.4

F V

de Fucio feminarum, & an quando illis liceat se vnguentis, & coloribus fucare, remissiuè. 200.1.6
Fuga indicium facit solammoda contra ipsum fugientem, & non contra alios eiusdem delicti socios. 78.1.2
Fugiens in loco delicti facit praesumi contra illum, ita visio fuga facit feminae probationem. 311.8
Fugiens an habeatur pro confesso, remissiuè. 59.2.14
Fugitiuus & errans quis. 188.2.4

F V N D V S

dotalis. 491.1
Fundus emptus ex pecunia dotali non efficitur uxoris, adeo sola pecunia reuertitur, vel eius residuum, ubi pars sui restituitur. 417.1.1,2
Fundus quando relinquitur ad usum, vel usufructum, tunc videtur relicta proprietate. 483.1.1
limitatur id *ibid.* 4
Fundus quando relinquitur, ut eo legatarius gaudere possit, debetur proprietate. *ibid.* 6
dominus Fundi non tenetur, citra expressum pactum, reuocare eadem. 334.2.1.3
comparatur Fundum ex lege ne solutus Tributum, a solutione non eximitur intuitu possessionis. *ibid.* 1
possidens Fundum, & perscipiens fructus, tenetur ad soluendam censum, & onera reuera, etiamsi contrarium cum eo conuenierit, à quo rem habet. *ibid.* 3
non solum emptor tenetur futura onera soluere, sed etiam praeterita, & imposita priusquam peruenisset ad eius manus. *ibid.* 4
Fundum si quis possedit per longissimum tempus soluendo pensiones, praesumitur emphyteuta, nisi non ostendatur. 340.2.6
intelligit, ut 341.1.27
Fur, seu violenti rei aliena occupator, tenetur in iudicio restituere rem, etiam si ea perierit absque eius culpa, modo non fuerit eodem pacto peritura apud dominum. 28.1.3
Furem restituuntem, pretio accepto, rem subraptam, et raptur re accepta, ad restitutionem rei teneri. aut pretij. 27.2.2
Furem, dum non restituere fortuitum, moram non purgare, centrigue in mora assidue. 28.1.1.2
plures Fures in solidum ob furum obligatos, re furuina per conditionem redditam per unum liberationem impetrare. 27.2.1.3
focius in condemnationis ratione delicti. *ibid.* 28.1.3
Furtiuus carens dilucida interualliis emere nequit. 186.2.2
Furtiuus à mente capto distinguitur. 369.2.6
Furtiuus & mentecaptus equiparati in iure. 592.2.9
Furtiuus in quo à mentecapto differat. 593.1.3
Furtiuus recte exheredari potest ex causa ingratitudinis commissae ante furorem. 595.1.16
Furtiuus habens dilucida interualla si fecerit aliquem contrarium, restituentum, aut quid aliud, praesumitur factum furoris, non sana mentis tempore. 593.2.6
intelligit, ut *ibid.* 7
Furtiuus nulla est repudiatio in matrimonio. 593.1.1
Furtor ac quempiano inuasi continuari praesumitur, licet quis interualla habeat dilucida. *ibid.* 1.4
intelligit, ut *ibid.* 5
in Furorē si quis incidit non statim socius esse desinit, sed per procuratorem societas solui debet. 185.2.3
Furtum pluribus committentibus, si unus eorum restituerit solidam, an ceteri teneantur huic satisfacere pro aequi portionibus, remissiuè. 28.1.4
Furtum non fit pro immobilibus. 103.1.3
Furtum non facit quis hostibus perpetui & infidelibus furipit. 304.2.2
in Furti crimine datur conditio etiam aduersus heredes pro restitutione rei furatae, vel eius pretij, si rei non extet, etiamsi de furto nihil ad heredem peruenierit, ac etiam lite non contestata cum defuncto. 49.1.9

G A

G Abella rerum immobilium soluenda est in loco ubi ea bona, quae venduntur, sita sunt. 186.1.3
mobiliis

& Verborum.

mobiliis vtrò in loco contractus, si tempore conuen-
tionis ibi sint, licet alibi tradantur: vel si tem-
pore venditionis alibi sint, si ibi fiat traditio:
vel si in vno loco traditio celebratur, & res sit
in alio, & ibi tradatur, ubi debetur gabella,
ibid. 4.

idem si conuenio in vno loco fiat, & res sit in alio,
& traditio alibi fiat, nisi locus ubi res est, sit
immunis à gabella, vel alicuius domini, & non
Regis. ibid. 5

Gabella non debetur contractui annullato. 102.1.7

Gabella vtrum debeat ex venditione, qua rescinditur
remedio huius l. 215.1.97

Gabella an debeat rescissà venditione: & an du-
plex, vna ex contractu, altera ex distractu. 230.

2.4
Gabella in Regno Castella, qua Alcauals vulgò, quando
hucperit, & vnde traxerit originem, remissine. 298.

2.4
Gabellam non solui de rebus, quas quis portat ad usum
suum. 299.1.2

ad proprios usus delata intelliguntur, qua pro se,
vel pro familia sua deferunt. ibid. 2.3

& concessio privilegio imponendi & exigendi gabel-
las, non censetur concessum illas imponendi pro
rebus ad usum proprium. ibid. 5

ius solum exigendi Gabellam in loco, ostendit imperium.
301.2.5

Gabellam non possunt imponere inferiores, nisi de Prin-
cipis licentia. 302.2.4.5

Gabellam imponendi legitima causa qua. ibid. 6

Gabellam non deberi, nec peti posse ex permutatione
ante rerum permutationem traditionem hinc inde fa-
ctam, nec etiam si ab vna tantum parte fuerit sequen-
tia quousque ab utraque parte sit opere completa per-
mutatio. 309.1.9

similiter gabellam non deberi permutatione sequen-
tia. ibid. 10

Gabellam in precedenti specie deberi domino loci, publi-
cato, siue gabellario existenti tempore traditionis, &
implementis, non vero ei, qui talis erat tempore con-
tractus permutationis. ibid. 11

Gabellam exigens indebitus non solum criminaliter puni-
tur, sed etiam civiliter tenetur ad quadruplum,
si exegerit nullam habens potestatem exigendi. 299.

2.4
de iure Canonico quid. ibid. 10

Gabellam & collectas imponendi potestati Principi supe-
riori reservata est, & quod solus Princeps noua ve-
tigalia imponit, ius est Regale. 303.1.1

& licet iura hæc concedi consueverint etiam priuato,
consuetudine tamen præscribi non possunt, nisi
esset tantis temporis, cuius memoria non extaret
initium. ibid. 3

procedit quando agitur de præscribendo iure impo-
nendi & exigendi vectigalia, quod nulli compe-
tebat, & in nullius persona erat formatum.
ibid. 4

res quando relinquuntur in Gaudimentum, venit fun-
dus, non ususfructus. 415.1.5

GE

Genus comprehendit feminas. 504.1.9

Generis ad genus non est emptio, sed contractus inno-
minatus. 310.2.1.3

GERENTES rem alienam. 267.1

GR

Gratis ad facti præstationem obligatum teneri condi-
tione ob turpem causam. 27.2.1.3

Grauiamen licet imponi non possit nominato ad emphy-
teusiam, vnde tamen si pars consentiat. 113.1.4.5

Grauiamen alium pro debito vnius sui auctoritate, pu-
nitur in quadruplum, & iure suo cadit. 36.1.

1.1
Grauiatus per iuramenti delationem, à tali grauiamine
licet appellari potest. 7.1.9

Grex si datur viro in dotem inasimatus, periculum
est mulieris: si inasimatus, licet fructus gregis do-
talis cedat viri iure, tenetur tamen vir loco capi-
um demortuorum de fructibus supplere defectum.
444.2.8

GV

in supremo Gubernatore qua maxime requirantur.
366.2.5

HA

HEREDITAS personam defuncti sustinet. 170.1.1
HEREDITAS, vel alio vendita. 196.2

HEREDITAS non potest alteri dari per contractum inter
vivos. 449.2.2

HEREDITAS paterna siue legitima in vita patris dicitur
filio quasi debita. 594.2.11

HEREDITAS furioso delata potest per eius tutorem adiri.
595.1.20.21

HEREDITAS extranei si deuoluitur ad furiosum, non po-
tuit ipse bonorum possessionem, sed eius curator. ibi-
dem 22

portio crescit an ad emptorem HEREDITATIS peri-
neat, vel ad ipsam heredem vendentem. 197.

1.6

emptor HEREDITATIS mandatis actionibus habet actione-
bus directas, quas concepit in personam mandantis,
actionibus vero non mandatis, habet vitales. 198.

1.12

ex sola HEREDITATIS venditione non transfertur domi-
nium rerum possessionum, ideo non prohibetur illas
alteri vendere, & tradere. ibid. 2.1.2

emptor HEREDITATIS potest petere, quod instrumenta,
quibus venditor poterat executionem petere, execu-
tioni mandentur, cum in eum transfusa sint actiones
vitales. ibid. 3

potest quis vendere HEREDITATEM vniuersalem sibi
delatam ex testamento, vel ab intestato. 196.2.3

in huiusmodi venditione hereditatis quale & quan-
tum comprehendatur remissum. ibid. 4

HEREDITATE vendita, hoc est, iure hereditatis, si nulla
bona in ea reperiuntur, an venditio valeat tanquam
re deficiente, sine qua non consistit venditio. 197.

1.7
HEREDITATE vendita & iam delata, in emptorem trans-
eunt vitales actiones actione, etiam absque aliqua ces-
sione; facta vero cessione transeunt directæ. 198.

1.4
HEREDITATE vendita, & omnibus bonis in ea contentis,
non transire dominium sine traditione, sicut si vende-
retur res particularis. ibid. 2.3

HEREDITATE alicui cessâ, si ita remanet heres ille, cui sit
cessio, ac si legitimè esset heres institutus, nihilque
in persona cedentis remanet: hereditate vendita,
venditor adhuc heres remanet, & creditoribus de-
functi obligatur. ibid. 6

Hæres nemo presumitur institutus, nisi ex ipso testa-
mento appareat in quo quis reperiitur scriptus. 8.

1.11

Hæres representat personam defuncti in his, qua eius
morte non extinguuntur. 34.1.3

Hæres defunctum representat pro portione, pro qua est
heres; pro aliis habetur pro extraneo. 46.2.5

Hæres tenetur soluere debita non legatarius. 47.1.3

nisi heres non sit solvendo. ibid. 4

Hæres

Index Rerum,

Heres pro debito defuncti conueniendus, licet non possideat. 47.1.9
Heres socij decedentis, testamento condito, aut omisso, ex pacto defuncti socij conuenitur. 184.2.2
Heres ex tertia parte instituitur, si ante disitionem vendat partem domus, seu fundi, & postea ei tota res adiudicata sit, an venditio subsistat, vel tota res emptori sit adiudicanda. 196.2.5
Heres, qui bona hereditaria vendidit, quando factus est non soluendo, tunc aduersus bonorum emptores possunt agere creditores hereditarij. 197.2.5
Heres si vendat hereditatem sine traditione, dominium illius non transit in emptorem, sicut transit in heredem. 198.2.5
Heres iure hereditario non potest venire contra factum defuncti, & si euincit, tenetur ad interesse. 259.1.1.2
Casus in quibus heres potest venire contra factum defuncti remissimè. *ibid.* 3
Heres obligatur ex locatione, & conductione defuncti. 324.1.1.2
nisi contrarius sit factus, & que ad beneficium locantis, aut conducentis, vel dum hac fuerit voluntas. 325.1.3
Heres tutoris tenetur de non gesto ab eo. 374.1.1
sicut tenebatur ipse tutor, qui negligentia ratione obligatur. *ibid.* 2
Heres tutoris tenetur actione tutelæ, etiamsi tutor ipse in iniuncta sibi tutela, seu cura nihil gesserit. *ibid.* 2.4
Heredem putatum repetere quod hereditatis nomine soluit indebitè. 19.2.1.2
Heredem in quata parte hereditatis, vel bonorum effici heredem, & dominum, in ea, & in illum præsire actionis pro illa parte. 44.2.5
Heredem generaliter instituentis lucra nuptialia prioris maritanijs transferre non præsuntur. 400.2.1
Heredes teneri pro portionibus hereditarijs ad solutiam debitorum defuncti, nullo respectu habito ad prælata. 8.2.1.2
Heredes post aditam hereditatem ipsorum defunctorum repræsentant. 44.2.5
Heredes viri si statim post mortem ipsius volunt restituere dotem consistentem in re mobili, cuius tamen restituenda actio non competeat nisi post annum, si non expulso eo anno restituant dotem, poterunt detrachere intersusurium medij temporis. 442.2.38
transfisso anno, quid. *ibid.* 9
HEREDES tutorum, vel curatorum. 57.1.2
Heredes tutoris non tenentur ex leui culpa, nisi in tribus casibus hic expressis. 574.1.1.2
Heredes tutoris ob negligentiam eiusdem, que non lata culpa comparari possit, hanc condemnari oportet. *ibid.* 3
Heredes tutoris tenentur de eo quod defunctus a te, vel ab alio non exegit. 574.2.1.2
Heredes tenentur ad eos peruentu restituere, & de neglectis a defuncto rationem reddere. *ibid.* 2.1
Heredes tutorum tenentur administrare tutela rationem reddere. *ibid.* 2
Heredibus non datur actio in factum de calumniatoribus. 49.1.1

HI

Histriones, & ladentes in scenis, sunt infames. 367.117

HO

quod non fit per hominem, reparatur a lege. 285.2.2

HV

Humiles, & abiecta mulieres que, remissimè. 380.1.4
inter Humiles & abiectas personas numerari eam, que mercimonijs publice præsunt. *ibid.* 9

HY

Hypotheca tacita bene competit mulieri pro donatione ante nuptias, vel propter nuptias, non tamen iur prælatoris. 354.2.8
Hypotheca oblatio non retrahitur in augmentis. 354.2.3

IA

Acta suum nemo præsuntur. 167.2.1.1

IG

Ignorantia probatur ex eo quod non probatur scientia. 105.2.7
Ignorantia coniugum de impedimento non prodest ad dotem ex pacto, vel statuto lucrandum, quando matrimonium habet perpetuam causam prohibicionis, que nunquam cessat. 346.2.2
Ignorantia coniugum ignorantium impedimentum non prodest ad dotem ex pacto, vel statuto lucrandum. 350.1.2
Ignorantia iuris non excusat in totum, sed ex parte. 374.1.6
Excusat facinoram contrahentem incestus nuptias prohibitas a iure civilis positius tantum, non sic a iure naturali, vel gentium. *ibid.* 7
Ignorantia iniusta, & non probabilis, non excusat ab incestus nuptiis. *ibid.* 2.8
Ignorantia affectata pro scientia habetur, & nihil prodest. *ibid.* 10
Ignorantia iuris, aut facti quando excusat contrahentem incestus nuptias. *ibid.* 11

IL

Illegitimè nati ex matre vili, & abiecta conditionis, an efficiantur legitimi ex subsequato matrimonio. 380.1.12

IM

Immobilia non possunt in solutum dari pro alio sine decreto. 604.2.1.2
pro immobilibus non fit furum. 103.1.3
Impedimenti si vterque coniux fuit conscius, tunc maritus prius tutor dotario, & vterque dote, & acquiruntur fisco. 374.2.12
si vero solus coniux conscius nullitatis ignorantis coniugi aliquid legauit, valet legatum. *ibid.* 13
*si mulier sciuit impedimentum maritus autem ignorauit, vterque mulier incidit in penas legis 36.1.4
 si ambo ignorantis impedimentum, contraxerunt incestus nuptias, non patiuntur distas penas, sed quod quilibet delicti reperere potest.* 375.1.5
neque incidere in illas penas, siue vterque ignorauerit, siue unus eorum. *ibid.* 1.6
non esse idem in acquisitis a coniuge ignaro per alium contractum inter viuos, sed donatione acquisita fisco applicari. *ibid.* 17
at vero idem esse in legato, & quocunque contractu inter viuos, verior sententia. *ibid.* 18
Imperator punit subditos ubique delinquentes. 202.2.2
Imperator confiscat bona mobilia subditorum existentia extra ipsius territorium. 305.2.8
Imperator, & Rex faciliè præsuntur habuisse animum donandi. 474.1.10
Imperialis clementia lapsos erigit, & natalium restitutione spem melioris conditionis non adimit. 366.1.1

Imperiti

& Verborum.

Imperiti litterarum deponentes in verbis, chirographis
confidentibus quinque testes adhibeantur, de gentes
prescriptas legere solent. 15.1.1
Implementum probandi cuius ad implere volentem
pertinet. 31.1.4
Implemento extrema parte sequuto, oritur & compe-
tenti alio, & efficax obligatio contra alium reci-
pientem, ut det, vel faciat, & adimpleat promissas
alias teneatur, & condemnatur ad interesse totale.
310.1.3
Impens in contracta permutationis agit contra non
impletem prescriptis verbis. ibid. 1.2
Impositio sola sufficit, nec requiritur exportatio. 164.
1.11
Impossibile iure vitatur promissionem etiam a sciente
factam. 349.1.2

IN

Incendij casus emptione perfectâ periculo emptoris
emigit. 142.1.1.1
emulge ut ibid. 3
Incertitudo vite, ex qua iustificatur census ad vi-
tam, an aliquo modo affectari possit. 15.1.18
ratione Incertitudinis ultra duplum exigi possit, n. illi-
ge ut ibi. ibid. 6
Incestum non solum cum consanguineis, sed etiam cum
affinibus committitur. 364.2.5
committitur per filium carnaliter cognoscens
ascedentem in infinitum, & per patrem carna-
liter cognoscens descendens usque in in-
finitum. ibid. 6
Inestas committitur, quando quis carnaliter cognoscit
duos uxores. 375.1.3
cuius poena quare non infunditur. ibid. 4
Inestas poena vris i referenda extenduntur ad famu-
los. 376.1.4
Incestum committi etiam inter cognatos cognationis
legalis, si non proprii incestus diei nuptias. 377.
1.11
Indebitum quid. 18.1.1
Indebitum per errorem solum condici sine usuri, nisi
sententia refragetur auctoritas. ibid. 1.2
sicut si sententia. 18.1.3
Indebitum quidem datur in transfectione, sed ob cau-
sam futuram, quae sequitur, ut a lite dissolvatur, non
solvitur. ibid. 3
Indebitum alieno nomine solum repeteri ex ratibabi-
tione. 19.2.1.2
Indebita solum per sententiam non repetit, nisi probet
falsum instrumentum, vel allegationibus fuisse latam.
139.2.4
Indicium sufficiens ad torturam, oritur ex consuetu-
dine delinquendi. 63.1.7
Indicium in dubio non quod. 64.1.6
ex hoc casu indubitat quis condemnari criminaliter
potest. ibid. 4
intellige ut ibid. 5
Infames aliqui testari iure valent, & eorum testamen-
ta minime sunt irrita propter infamiam iuris. 386.
1.17
Infamiam iuris Rex potest abolere. 366.2.11
Infans expositus a patre suo iuris efficitur, paterque
patrem potestatem amittit. 363.2.4
Ingenium tam testes, quam instrumenta probant.
65.1.1
Ingratitudo nocens liberis non consistit in nuda pa-
rentum assertione, sed indubitata probatione exi-
git. 401.1.2
Ingratitudo plene, & dilucidis argumentis probanda.
ibid. 4
ad illamque probandam non est deferendum iura.
Barbol. Collect. in Cod. Tom. I. l.

mentum in supplementum probationis. ibid. 3
Ingratitudo non presumitur, si probetur. 301.1.6
Inhabiles parentis redditus inhabiles filios possit deli-
ctum notari. 367.2.7
Inimicitia capitalis ex lite & accusatione criminali
oritur. 71.2.7
cent. hinc si inducatur questio status. ibid. 8
vel super omnibus bonis, aut maiori parte eorum.
ibid. 9
Iniuria facta vni de domo intelligitur facta toti con-
sanguinitati, & toti castro. 383.2.9
ad Inopiam pervenisse censetur qui pluribus se fide-
lissimum immiscet. 426.2.4
Iniquus domo abiectus a domino expelli potest.
315.1.31
auctori ut ibid. 32
& limita ut ibid. 33
Iniquus temere contra aliquem, & dolo, vel lata
culpa fargans inquisitur, etiam ad a. mina & in-
iuriam, ac criminaliter periri potest. 584.2.4
Iniquitudo non requiritur in quacunque donatione ob-
casam. 435.1.3
Insinuatio in alio videtur gendisse. 473.2.21
Insinuationes, & cetera insinuationes si vi precipi-
untur apud alia. 331.2.5
Insinuationes & cetera insinuationes alii fieri ne ef-
ficent. 356.1.7
In iuror non potest sumere mutuum quando ei non sit
mandatum. 98.1.4
In iuror si a pluribus negotiationum praesentis, quilibet
coram in filium tenetur. ibid. 2.3
In iuror, accipiens pecuniam motum ex casu ad quod
fuit a patre, iuror non obligat si eam pecuniam il-
lam non convenerit in usum. 99.1.2
dominus obligat ex facto In iuroris. ibid. 2.2
In iuror si a duobus, vel pluribus conveniant nomine ad
negotiationem, in aliquam finem destinant, inter eos con-
tracta societatis praesumitur. ibid. 4.
LITIGATORIA, & exercitoria actio. 97.2
Vide Actio.
Instrumentum pro se praesumptionem habet, donec
contrarium probetur. 61.1.1.1
Instrumentum plenissima probatio dicitur. ibid. 3
Instrumentum quibus per se habet intentionem fun-
damentum. ibid. 4
& qui habet verba instrumenti, habet causam legis
ibid. 5
Instrumentum quando dolo adversarij disperditur,
sufficit quod probetur illi in an. si nec amplius in-
querendum de rectoris probatione. 62.2.6
Instrumentum nihil aliud probat, quam quod continetur
in eo, & quod continetur in instrumentum, presu-
mitur non altum inter partes. 65.1.1
Instrumentum redditum suspensum ex quantitate con-
tinenti. 64.1.5
Instrumentum in probatione, testibus aequipolet. 81.2.1.2
etiam si pacto conventum sit contrarium. ibid. 3
Instrumentum publicum, cui etiam plures testes in-
scripti, duobus tantum fide dignis, & omnique excep-
tione in iuribus quoad eius simile inquiri potest.
ibid. 7
Instrumentum confici non potest nisi per Tabellionem.
81.2.9
Instrumentum de falso redigere qui vellet iurare de-
bet quod non fuerit talis nisi, si quia credit char-
tam falsam. 48.1.3
si quis originale Instrumentum in indicio produxerit,
& pari parat ut producat, etiam si non producat,
instrumentum tanquam falsum nullum videri debet.
ibid. 4

Index Rerum,

Instrumentum originale ut producat, quando peti possit. 88.2.5
quasi mandante iudice Instrumentum quoddam exhiberi in iudicio possessor obediens noluerit. ibid. 6
Instrumentum parvi aſſerenti instrumentum perditum in caſu textus, an & quando ſufficiat. ibid. 7
non ſufficere niſi aliqua appareat conſultatio. ibid. 8
Instrumentum non productum in iudicio non dicitur iudici cognitum. ibid. 9
Instrumentum facienti mentionem de alio præcedenti, tanquam de ſua cauſa principali, & capiens ſubſtantiam de primo, producentem eſt. 132.1.3
Instrumentum dotale ſi præceſſit, in quo dos ſui promiſſa marito, & poſtea maritus conſtituit ſe accepſſe dotem, & de hoc præſtat ſecuritatem, ſine apothecam, præſentatur vera conſeſſio, neque auditur maritus ſi velit opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ. 135.1.2.4
Instrumentum ſimulationem non eſt iſtrumētum ſubſtantiæ, ſed intellectus. 187.1.5
ex illo in hunc ſenſum accepto non tranſfertur dominium, nec poſſeſſio. ibid. 6
quando verò in veritate agitur inter partes quod contrahitur, qui celebratur, ſi ſimulatus, aut inter partes celebratur in veritate, ſed modico tempore duraturus, iure ex ſimulatione huiusmodi non impeditur acquiſitio ad favorem eius, cui acquiritur. ibid. 7
per Instrumentum emptionis quendam ſacta non probatur poſteriorem emptionem eſſe imitam. 222.2.1
Instrumentum verum præſentatur donec probetur contrarium. 256.1.4
ſi non appareat Instrumentum de dotis datione, poteſt illa probari per teſtes. 419.1.2
etiã ſi lege municipali caveatur intra certam ſummam probari non poſſe per teſtes, ſed per Instrumentum, poterit tamen per teſtes probari iterum. 3
ampliã, ut ibid. 4.5
Instrumenti amiſſio non præiudicat ubi alia extant probationes. 77.2.3
amiſſionem Instrumenti cauſa contingentem allegans probare tenetur. 79.1.1
amiſſio Instrumenti, & illius tenor, an & quando probetur per teſtes. ibid. 2
& quos, quales, & quando dicti teſtes deponant, ut Instrumenti amiſſionem, & illius tenorem plene concludant, remiſſiue. ibid. 3
Instrumenti virtutem non conſiſtere in papyro, ſed in intellectu. 331.1.2
accuſans Instrumentum de falſo, & non probans, ut falſarius puniatur. 63.1.2
capita Instrumentum in ſcriptis non admittitur probatio in contrarium, niſi per ſcripturam. 131.2.6
niſi quis velit probare ſimulatiſſimam ac fraudem aduerſus instrumentum. ibid. 7
Instrumentum debiti alicui tradenti, videtur eidem dare mandatum ad exigendum debitum in instrumentum contentum. 454.1.10
in uno Instrumento poſſe contineri obligationes diverſarum perſonarum, nec vitari instrumentum, vel poſſerem. 12.2.1
de Instrumento à Notario ſaſto remiſſiue. 61.2.7
Instrumento perſidio contrahitur probari poteſt per teſtes, vel alio modo, etiam quando contrahitur ſine celebratum in ſcriptis, dummodo teſtes ſint idonei. 74.2.5
Instrumentum falſo utens pari pena afficitur ac ille qui fecit. 78.1.4
intellige, ut ibid. 5

primi, & poſterius nō dari in eodē Inſtrumēto. 82.1.10
Inſtrumēta etiam poſt editas atteſtationes reſque ad conſuetudinem in cauſa produci poſſunt. 62.2.10
Inſtrumēta ubi ſimul cum teſtibus requiruntur, teſtes non probant. 65.2.2.3
Inſtrumēta in antiquis omni alii probationi præſentantur. 81.2.4
amiquum in hac materiã decem annos excedens. ibid. 5
Inſtrumēta quando habent executionem paratam per ſtatum poſſunt exequi ad inſtantiam ceſſatorijs conſultando ac ceſſione. 181.1.11
Inſtrumēta nuptiarum non inducunt præſumptionem veritatis. 361.1.2
Inſtrumētorum pluralitas non præſumitur. 81.2.8
Inſtrumētorum probatio maniſeſta. ibid. 10
de INSTRUMENTORVM ſide, & amiſſione eorum. 77.1.
Inſtrumētorum amiſſio nil operatur in his, quæ ſine inſtrumēto ſubſequentur. 80.1.1
Inſtrumētorum do alium amiſſio non necet ſi alia ſunt probationes. 419.2.1
per Inſtrumēta emptionis antiqua, non probatur valor rei præſentis. 222.2.2
Intelligere, impropriatatem denotat. 438.2.6
de Intentione pientis iure aliquo tanquam ſine, quomodo conſtat. 361.7
ob mortem aliquam ultra ſortem tanquam Intereſſe petitur. 153.2.5
ante mortem nunquam Intereſſe debetur, quid ſi poſtea ſint de ſolvenda certa ſumma ratione lucri ceſſantis in caſu, quia mora committitur. 154.2.7
Intereſſe alterius intereſſe non debetur. 162.1.1
ſcui ſi petitur non acceſſorij ad ſortem, ſed tanquam vera ſortis principaliter, & per ſe, tunc etiam poſt mortem debetur intereſſe illius intereſſe. ibid. 4
niſi debitori, & creditoris perſona ſit mutata, quo caſu intereſſe alterius intereſſe, etiam ſi ſorti conſignatur, non debetur, nec exigi poteſt. ibid. 5
autem, tenetur Intereſſe alterius intereſſe, quia officina officium ſorti. ibid. 2.7
Intereſſe alterius intereſſe reſte exigi quando agitur de intereſſe damna emergenti. ibid. 8
Intereſſe debitum ſolo iudicii officio, non poteſt peti de perſe. 168.2.4
Intereſſe lucri ceſſantis non poteſt peti in alio nouo, & ſeparato iudicio poſt latam ſententiam ſuper ſorte principali, niſi intereſſe ſit promiſſum in contractu per ſtipulationem. ibid. 8
de Intereſſe præſtando per officium iudicis, quid. ibid. 13
de fideiſurpam ad Intereſſe agitur. 177.2.2
Intereſſe licet in iuramento damnari poſſi probari poſſit, poterit tamen in iudex diſtinctum in iuramento moderate conſiderata qualitate iurantis, & eius facultatibus. 244.1.4
Intereſſe modi varij remiſſiue. ibid. 2.6
Vide Mora Viſita.
ceſſante eo quod Intereſſe, ob quod competebat alio, eadem alio competere deſinit. 177.2.6
Interpellatio in mora debitori conſtituendo ſufficiat eſt. 166.2.2
Interpellatio iudicialis in quibus caſibus ſit neceſſaria remiſſiue. ibid. 3
Interpellatio iudicialis per litem conſeſſationem neceſſaria eſt in caſibus ſtricti iuris. ibid. 4
intellige, ut ibid. 5
an ſufficiat una Interpellatio, vel plures requirantur extraiudiciales ad conſtituendum debitorem in mora, remiſſiue. 167.1.5
Inter

Interuentio tercia persona non impedit extraiudicialiter depositum summariam actionem, & depositi restitutionem. 171.1.2.1

Introductum in fauorem alienius non illi daturum a ferat. 85.2.1.1

Inuicta, & illata per columnam hypotecari pro mercede. 316.2.1.3

declara ut. 317.1.3.45, 67, 8, 9

Inuentarium a tutoribus, vel curatoribus fieri debet coram publico Tabellione. 542.1.6

Inuentarium probat contra tutorem. 567.2.9

Inuentarium non faciens ut suspectus habetur. 508.1.15

infamia nota afficitur. ibid. 2.1.6

Inuentarium amissio operatorum, ut non possit tutor adiungitur. ibid. 13

Inuentarium confectum tutori, vel curatori remitti potest per testatorem. ibid. 14

in Inuentario non sunt ponenda debita qua pupillus debet, sed ipsi debentur. 542.2.13

ne citandi creditoris, & debitoris, ac alij interesse habent. ibid. 14

ex Inuentario praesumi hereditatem non solenda. 39.1.5

Inuoluntate factum non impedit dispositionem legalem. 286.1.2

I P

Ipsio iure, parte scilicet volente, & opponente. 144.2.7

I T

Iter ubi tenditur per insula itinera, frans praesumitur. 164.1.10

I V

Iudex appellantis sententiam iniquam iudici a quo delatum super iuramenti recusatione, reformare potest. 7.1.10

Iudex rem melius percipit praesentibus litigantibus, quam eis absentibus. ibid. 19

Iudex corruptus dicitur, si aliquid illi datum fuit iuramento. 14.1.2

Iudex an & quando teneatur crimine & poena confiteri. 26.2.4

& ad quid. ibid. 5

Iudex qui poenam remisit, aut minuit, qualiter puniatur, remittitur. 295.2.17

Iudex poenam legi minuent, aut immunitatem concedens, sese ostendit consciū ipsius criminis. 304.2.5

Iudex origine, vel domicilijs a tutoribus pupillis. 518.1.4

Iudex honorum cum curatore. ibid. 5

Iudex non potest tutorem dare, nisi subditis, vel ratione originis, vel domicilij. ibid. 8

Iudex loci, ubi est maior pars honorum pupillij, si competens ad dandum ei tutorem, & iam ibi maior domicilium non habeat. ibid. 12

Iudex licet alimenta non taceat, sed tutor, aut curator suo proprio iudicio ea minori tribuat, quando videt non expedire, ut patrimonij quantitas intelligatur, tunc nihilominus persolucendum est ipsi quod in alimentis debite expendi si consisterit, aut vir praesent fuerit arbitratum. 562.1.5

Iudices negligentes procedere contra monopolis exercitantes, & poenam a iure inflicti ab illis exigere dissimulantes, multa quadraginta librarum auri puniri. 295.2.16

Iudicibus non licere intra territorium sua iurisdictionis emere, seu aliter contrahere. 5.2.2

etiam per personam interpositam. ibid. 3

Iudicium inter contingens, quod cum De moribus appellatur, hodie est sublatum. 440.2.22

Iudicium de moribus sublatum. 474.2

Iuramentum ubi deferunt lege, consuetudine, vel statuto. Barbof. Collect. in Cod. Tom. II.

ius, an retractari possit per veras & proprias probationes. 2.1.5

Iuramentum descriptum litis ex incopia probatur non deferri a iudice. 3.2.1.2

non seruari in Gallia. ibid. 3

Iuramentum suppletorium quando alteri deferendum. ibid. 4

reus quando. ibid. 5

non datur in via executiva ubi adeo publicum instrumentum de debito, vel confessione partis, si unus tantum testis adfuit de soluitur. ibid. 6

Iuramentum non deferendum in factis infamia factis aut iuribus, hominibus, & usurariis, per iuribus, contentum aut ore fortis parti, & non bonari, & his, & bonariis, aut iuribus instrumentis graui. 4.1.9

neq. minori, nec mulieri, nisi fuerit plus quam sumptus probatum. ibid. 11

Iuramentum an & quando possit deferri super eo in supplementum. ibid. 10

Iuramentum suppletorium non deferatur ei qui potest plures testes producere. ibid. 4

Iuramentum suppletorium deferitur in causis modicis, non autem in arduis, & magni valoris. ibid. 16

litibus ut. 4.2.1.7, 8

Iuramentum locum habere etiam in causa iuramento. 5.1.3

Iuramentum delatum, aut reatum qui praesent in factum alioquin. ibi. ibid. 2.1

Iuramentum delatum, an eadem potest, vel deferri sententia, & iurari potest. 6.1.1.2

sicem postquam huius iuramenti delatio fuerit acceptata, nisi ex ipsa causa. ibid. 3

Iuramentum de iuramentum delatum si ex interuento a ceptum, non praesent, nisi deferatur de re. ibid. 6

Iuramentum ad decisionem litis delatum a parte, vel in defectum probationis, a iudice, aut sententiam definitiuam, vel in ipsa sententia praestandum esse, non potest. 6.2.1.2

pars iuramentum deferens, fallat relatione frustra appellat a iuramento relato. 7.1.11

pars, cui in iudicio deferitur iuramentum coram iudice, illud recusare non potest, alias cadit a causa. 7.1.13

deferens iuramentum fallat relatione frustra appellat a iuramento relato. ibid. 14

sicem si sententia non transiit in rem indicatam ibidem 15

Iuramentum per Procuratorem praestari, deferri, & ferri potest. ibid. 18

Iuramentum retractari respectu instrumenti de nono reperti. ibid. 2.2

Iuramentum iudiciale quando retractari nequeat per instrumenta de nono reperta, aut per alias probationes, praecipue quando statum iuramentum fuit absque illa iudicis coactione, seu afflictione. 6.1.7

Iuramentum per testem corporalem ad sacra Dei Evangelia, tactu Scripturae, praestandum. 6.2.1.6

de consuetudine sufficit tangere quoscunque scripturas, etiam quod non sit Evangelia. ibid. 8

iurare tacta aliqua re sacra, veluti Reliquijs, Crucis, Altari, vel similibus. ibid. 9

Iuramentum rebus remitti posse a partibus. 6.2.1.12

intelligit ut. ibid. 13

resoluit, ut. ibid. 14

non posse remitti a partibus in causa criminali, vel in causa civili ardua. ibid. 15

Iuramentum non firmat contractum simulatum. 8.2.2

amplicia ut. 90.1.3

& limita ut. ibid. 4.5

Iuramentum non tollit beneficium huius text. 101.1.7

Index Rerum,

Iuramentum fortitur naturam alium, cui adiciatur, nec
auget effectum obligationis, sed solum addit vin-
culum religionis. 138. 2. 6
intellige, ut ibid. 7
Iuramentum interpositum in aliquo actu, vel contra-
ctu, habet tacitam conditionem ut reguletur secun-
dum illius naturam & qualitatem, deficienter con-
sensu & voluntate iurantis. ibid. 8
Iuramentum quod continere debeat. 467. 2. 8
Iuramentum in litem affectionis ut deferatur, quod re-
quiratur, remissum. 570. 1. 5
Iuramentum in litem datur ubi adest dolus. ibid. 2. 7
Iuramentum in litem datur contra tutorem, seu admi-
nistratorem, qui inuentarium bonorum in hereditate
existentium non conficit, prout conficitur tenen-
tur. 572. 1. 2
Amplius
I. ut etiam contra tutorem non conscientem librum
rationum datur *Iuramentum* in litem. ibid. 3
II. ut etiam deferatur *Iuramentum* in litem con-
tra tutorem & administratores sanguinis coniu-
ctos, qui non confecerunt inuentarium, & librum
rationum, seu alias in administratione se dolose
ingesserunt. ibid. 4.
III. ut *Iuramentum* in litem deferatur etiam con-
tra matrem nutricem, seu curatricem, si in tutela,
vel administratione inuentarium, & librum ra-
tionum non confecerit, vel alias dolose se gesserit.
577. 2. 5.
etiam quod administraverit alio nomine, quam
tutorio. ibid. 6
IV. ut etiam deferatur *Iuramentum* in litem contra
fratrem tutorem, vel administratorem bonorum
communium, si inuentarium, vel librum ratio-
num confecerit, vel alias in administratione se
dolose gesserit. ibid. 7
siue frater viuentis patre paterna bona admini-
straverit nomine communi, siue etiam nomine
proprio. ibid. 8
V. ut procedat non solum contrahitio rem, seu admi-
nistratorem, qui librum rationum, & inuenta-
rium bonorum administratorum non conficit, sed
etiam si illud conficit, ut inordinate, confuso, ob-
scure. ibid. 9
VI. ut iuret in litem contra tutorem, & admi-
nistratorem, qui in inuentario bonorum non scripsit
omnia bona. ibid. 10
siue etiam iuratur contra tutorem & admi-
nistratorem non deservientem in libro rationum
omnia exalta. ibid. 11
Declaratur. ibid. 12
VII. ut deferatur *Iuramentum* in litem contra
tutorem, seu administratorem non relictentem
religiosa, & ea quae ad eius manus pervenerunt.
ibid. 13
VIII. ut deferatur *Iuramentum* in litem quando
tutor, seu administrator exaltis pecuniam in pro-
prium usum convexit. 573. 1. 14
Limita
I. ut *Iuramentum* in litem non deferatur contra tu-
torem, seu alium administratorem non conscientem
inuentarium, seu etiam librum ratio-
num, quando movetur ex aliqua iustissima causa.
ibid. 15.
II. non deferri *Iuramentum* in litem contra tutorem
non conscientem inuentarium, aut librum ratio-
num, quando bona administranda essent iam pauca
& modici valoris, & hereditas esset tam modica, ut
de illis possit aliunde haberi veritas absque inuenta-
rio, & libro rationum, ibid. 16

III. *Iuramentum* in litem non datur contra tutorem
seu alium administratorem, qui non conficit inuenta-
rium, ut librum rationum, quando aliunde pro-
bare potest, quae bona exiebant, & quae bona ad
eum pervenerunt, &c. ibid. 17
IV. ut *Iuramentum* in litem non deferatur contra tu-
torem, seu alium administratorem, qui omisit facere
inuentarium, seu librum rationum ex simplicitate,
aut negligenter. 573. 2. 18
V. ut *Iuramentum* in litem non deferatur contra
tutorem, seu administratorem pro non reddi-
tione rationum quando ibum semel reddidit, ibi-
dem 19
VI. ut *Iuramentum* in litem non deferatur contra tu-
torem non conscientem inuentarium, aut librum
rationum, quando tutoris fides est approbata a te-
statore. ibid. 20
VI. I. ut *Iuramentum* in litem non deferatur con-
tra tutorem, qui inuentarium, aut librum ratio-
num non fecit, si adhuc tutelam non suscepit. ibi-
dem 21
VIII. ut non datur *Iuramentum* in litem contra tu-
torem, seu curatorem, qui omisit facere inuentarium,
quando illud confectio est sibi expressis remissa, seu
prohibita a testatore. ibid. 22
nam si tutor, vel curator contra praedictam probi-
tionem inuentarium facere voluerit, dicatur
in dolo. ibid. 23
etiam si inuentarii confectio simpliciter remissa esse
absque expressa prohibitione. ibid. 24
adde quod potest tutor, curator, siue administrator
ad inuentarium, seu libri confessionem cogi, ibi-
dem 25. sublimis, vñ num. 26.
delatio *Iuramenti* tutori facta a pupillo nullius est ef-
fectus. 4. 2. 12
Iuramenti dilationem locum habere in alieni depo-
siti. 5. 2. 1
Iuramenti remissionem impetrans in factum actionem
habet. ibid. 2
Iuramenti vii. 92. 1. 20
Iuramento deponentis an, & quibus casibus situr cir-
ca damna & interesse eidem deponentis obtemperantia
ex eo quod reddere, seu restituere negavit depositum.
5. 2. 2.
Iuramento praestito standum precedente legitima de-
claratione: delatum autem non praestans, nec re-
cusans, pro convicto, & confesso habeatur. 7.
1. 8
disposita de *Iuramento* calumnia deferendo, an refe-
renda firma manent. ibid. 1. 12
Iuramenta praestantur a nonnullis in iudicio, ab aliis
domi, pro qualitate, & arbitrio iudicii. ibidem 21.
13
Iurandi facultas ad heredes non transit, nec ad Pro-
curatorem habentem mandatum speciale. ibid. 4
secus quando heres esset informatus de negotiis de-
functi. 6. 2. 3
ad Iurandum speciale mandatum requiritur, licet in eo
non sit expressa causa, in quo est iurandum. 7. 1. 20
elapsus terminus ad Iurandum de iure prefixo, *Iura-*
mentum oblatum tunc perit nemo recusat. 136. 1.
32
Iurare qui debet in supplementum, requiritur ut ve-
rissimè rei veritatem per sensum capereum se-
re possit, unde non deferatur heredi. 4. 1. 15
Episcopus non tacite Scripserit, sed inspectis sacro-
sanctis Evangelis, satis pectore Iurare debet. 69.
2. 16
Iurare non cogitur qui plene probat suam intencio-
nem. 136. 1. 34
Iurare

Iurari in litem ob solam latam culpam potest. 570.1.5
contrarium. *ibid.* 6

in litem, & contra heredem tutoris nemo iniustus iuratur, etiam si sit heres heredis. *ibid.* 1

ob dolum vel latam culpam non restituentem Iuratur in litem, & ob dolum, & lata culpa cunctis, eliter per iudicem de veritate inquiritur. *ibid.* 1.3

Iuratur in litem contra heredem tutoris ob dolum, vel latam culpam in frange nta non restituentem. 107.1.151.

in litem contra tutorem Iuratur, etiam ob leuem culpam, contra vero tutoris heredem, propter dolum, & latam culpam taurum, nisi lii fuisse contestat. cum tutore defuncto. 571.1.1.2

ex speciali pupillorum favore Iuratur in litem contra tutorem ob culpam leuem. *ibid.* 3
si cum defuncto fuerit litem contestata, tunc in actionibus bona fidei ex dolo defuncti Iuratur in litem contra heredem. *ibid.* 4

scilicet quando cum defuncto iudicium non fuit capitum, aut si capitum, litem non fuit contestata. *ibid.* 5
intelligit, ut *ibid.* 6

heres gravatus restituere hereditatem fidei commissario, si recusat exhibere res in inventario descriptas, dicitur in dolo, & contra eum Iuratur in litem. *ibid.* 7

in litem Iuratur ob dolum proprium, non tutoris contra heredem. 572.1.1

Iurisdictionem qui habent in causis scholarium censentur ordinari, quamvis non habeant territorium. 41.2.28.

Ius, actio, vel obligatio mihi ex contractu alterius acquisita, me invito mihi auferri nequit. 212.2.3

Ius emphyteuticum. 336.2

Ius mihi sit tantum per te quicquid ex iure dispositionis, non potest per te mihi auferri. 355.1.11

Ius dotium. 410.1

Iure familiaritatis que sunt, non constituunt aliquem in possessione ad prescribendum. 35.2.5

Iuris iurandum. 1.1

Iurisdictionem aliam voluntariam, aliud iudiciale, necessarium aliud, &c. 2.1.6

Iurisdictionem rei illicitam servari non oportet. 36.1.6

Iustus speciali nominationi prevalet, & vicissim iussui generali prevalet nominatio. 105.1.1

L A

L AEO nec minima additatur qua contingit in qualitate, vel quantitate. 216.1.99

idem qui oritur ex viro, aut defuncta rei vendita, maxime oculis, siue illa res sit animata, siue inanimata. *ibid.* 100

intelligit, ut *ibid.* 101

non admittitur in affirmatione rerum detalium. *ibid.* 101

quando pretium est taxatum a lege, statuto, edicto, constitutione. *ibid.* 103

in Ecclesia, Palatio, Clericis. *ibid.* 104

quando quis scienti suum pretium rei, eam vili pretio emit, etiam extra dimidium, ab eo, qui eius valem ignorat. *ibid.* 1.20.5

idem si quis vendidit rem plus in isto pretio, & mentitur affirmando illud esse suum pretium, propter quod emens ita persuasus emit tali pretio. *ibid.* 106.

Laeso quando sit computanda, cum venditor dicit se decipim in venditione. *ibid.* 107

Laeso triplex. 117.1.111

Laeso que infertur alicui, ex immediata dispositione *Barbol. Collect. in Cod. Tom. I I.*

visita comprehendit populum, sicut maiorem. 344.2.13

Laesus in venditione rei communis, & impeditur per exceptionem prescriptionis, ad patrem patris agit. 264.2.2.

Laeso succurrendum ex personis ad actum, etiam circa mutuum, vel dolum. 38.2.7

Laesi intra dimidium non conceditur legis beneficium, & cur. 215.1.58

Lapsus diei concessi per legem, & iustitiam gratis, constituit debitorum in mora, obsequia interpellatione. 441.2.40

Laticinium furtivum per vim commissi repulsi casus fortuitus, & is qui rem sit furtivam detinebat, non tenetur aliqua villi domino. 166.2.26

de Laudemio, & quando debeatur, remissio. 342.1.10.

L E

si Legantur centum, & servus ut manumittatur, si vel centum, omisso altero, nihil habebit, & servus erit statim liber. 285.2.3

exor mariti Legare potest. 143.1.3

Legatarios non solvere ad alienum hereditarium, sed heredem. 47.1.2

Legatum a marito uxori factum si vidualem vitam egerit, vel donec secundo nupsit, amittitur ab uxore si secundo nupsit. 402.2.4

Legatum restitutum a debitore an praesumatur vel clausum annuo compensandi, remissio. 440.1.17

in Legato dotis heredes teneantur in solidum. 45.1.6

pro Legato dotis heredes teneantur in solidum. 46.1.1

ad solvendum Legata pauperibus relicta, vel pia, heredem compelli possit nemine instante. 283.2.5

Legatorum solutio non pertinet ad usufructuarium quando apparet testatorem voluisse aliter. 47.1.5

Legati publici non capiuntur pro repraesentatione. 41.1.22

Legatus pro rebus quas portans non sui usus gratia ad locum, ad quem vadunt, tenetur solvere veligal, non de his quas portans de loco a quo revertitur. 300.2.1.1

pater etiam si habeat filios legitimis, potest Legitimare naturales per obligationem Curia 504.1.3

hanc modum legitimandi non esse bonis in usu, ibidem 4

an quis legitimari debeat per ingressum monasterii, ut possit habere bona patris. *ibid.* 5

Legitimatio per Curia oblationem ab usu recessit. 501.1.4

Legitimatio que fit per obligationem Curia favorabilior ac potentior est, quam que per rescriptum. 504.1.12

Legitimatio dicitur donatio, siue donum patris, & Principis. 106.2.6

ad Legitimationem per subsequens matrimonium non exigit de Canonico quoddam dotibus instrumentis si contraxit, sique in seculari foro in praxi esse recipiunt. 505.1.5

de Legitimatione per oblationem Curia, remissio. 504.1.2.

de Legitimatione per subsequens matrimonium, remissio. 505.1.3

Legitimatus a Principe perinde habetur, ac si media tempore nulla fuisset illegitimitatis macula aspersus. 366.2.1.5.

Legitimus suus heres efficitur. 501.2.3

Legitimus per obligationem Curia soli patri efficitur legitimus successore non alius natus, vel cognatus, nec contra ipsi. 504.1.1

Index Rerum,

Legitimus ad succedendum patri, non ideo videtur legitimatus ut alius consanguineus succedat. 504.

2. 6

Legitimus per obligationem Curia si decedat sine liberis, succedit mater in tertiam, in reliquam Curia. ibid. 7

si vero mater non superest, succedit in paternis Curia, cognati in reliquis, & si eius cognatus Curia se offerat omnia etiam paternam ad Curiam devolvenda habebit, etiam, ex casu, si mater superest ad omnia bona extra substantiam patris quæstis cum cæteris succedit. ibid.

Legitimus per obligationem Curia fieri capaces ad succedendum cum legitimis, & naturalibus, ne tamen plus habeant, quam cui vivus relictum erat. ibidem 13

Legitimus filius est ex legitimo matrimonio, natum. 361. 1. 6

habens etiam filios. Legitimus potest naturalem tradere Curia, sed non potest ei plus relinquere, vel donare, quam vixi ex filii legitimum, & naturalibus, cui minus deditur. 504. 2. 10. 1. 1

Lenocinium maritorum in uxore, remissum. 27. 1. 3

Lex factum infictum facere potest. 1. 1. 1. 5. & 467. 1. 3

Lex nova trahitur ad præterita quatenus tractum habuit pro tempore futuro. 161. 2. 1

Lax penalis de iure vero loquens, ad filium & gerentem se pro iure non extenditur. 382. 2. 1. 2

Lax prohibens posse mulierem nubentem infra annum in illius testamento vires relinquere ultra tertiam bonorum suorum partem, dicitur prohibere etiam donationem inter vivos. 587. 1. 26

Legis Julia, & Papia prohibitio cessat quoad prohibitionem ætatis 50, aut 60. annorum in contrahenda nuptiis. 370. 2. 1

Legi prohibitoria non posse remitti. 72. 1. 3

Legi prohibitoria remitti non potest. 189. 1. 11

Leges antiquæ, quæ magis nudum inspicere iusserint, ut proinde cognoscatur quævis esset, an impubes, reserantur. 581. 1. 3

L I

Libet rationum nihil omnino probat in his quæ non dependunt à mera voluntate scribentis. 54. 1. 3

valet tamen dispositio, vel statutum disponens quod ex fides habeatur. ibid. 2. 5

& ubi fides fit ex dispositione Principis, probat etiam contra tertium. ibid. 6

Liberi prioris matrimonii, modo non ingrati, acquirunt lucra legalia ob parentum secundas nuptias. 396. 1. 1. 3

qualis ingratitudo filiorum exigatur ut huic reservationi locus non sit, & quæ tunc succedat, remissum. ibid. 2. 4

Liberi adveniens pro parte hereditatem parentum nuptias iterantur, lucra nuptialia alienata revocare non possunt. 400. 2. 2

Liberi ingrati carent lucris ex secundis parentum nuptiis. 401. 2. 1

Liberi apud matrem ad secundas nuptias non veniunt nutritionis patris expensis, si in causam divorcii dederit, si vero contrahunt apud patrem matris locupletis expensis, nisi pater minus idoneus sit. 493. 2. 1. 2. 6. 7. Exripe

I. si parens innocens in divorcio cel. brando sit infidelis, autem qui in culpa fuit, fidei, tunc in favorem Fidei, proles infidelitatem procreetur, tradenda est coniugi fidei. ibid. 3

II. quando culpa viri fultum est divorcium, & mulier transeat ad secundas nuptias. ibid. 4

III. quando mater causam divorcii dedit, & ipse est

locuples, vir autem pauper, tunc apud matrem soboles aliena est. ibid. 5

Libertatis nomen legitimum naturalium, sed etiam naturalium tantum, & spirituum, ac insectis, servitus nexu. 67. 2. 5

à testimonio repellendi. ibid. 6

Liberos matrimonialiter copulari non permittunt Principes absque licentia. 384. 1. 3

Liberi, nec matre exstantibus, licet in naturales filios transferre per alium inter vivos, vel per testamentum, etiam totam substantiam servata tamen legitima ascendentibus, si exant. 502. 2. 1

per Libertatem personam, ob pecuniaria solutam nomine alterius, quæ domino actionem personalem, & hypothecariam sine cessante. 104. 2. 1

Libertatem hominem non teneri servare ob pecuniaria debita. 32. 2. 1. 2

Libertatem se afferens, servum fuisse fatetur, nisi manumissionem simul probet. 7. 1. 2. 1. 2

Libertatio an, & quando contingat si nec iniurio debitori meum debitori non solui. 43. 2. 6

Libertas per pactum impediri potest. 286. 1. 2

Libertas præstata ante mortem quæstionem commissi non renovatur prætextu veltigali non solui. 297. 2. 2. 3

Libertatis favore cessat Velleiani exceptio. 123. 1. 1. 2

idem quando quis se obligavit pro causa concernente pietatem. ibid. 3

Libertatis favore non obstante, requirit post certum tempus demata voluntatis domini perseverantiam. 287. 2. 4

Libertatem non probari per productionem instrumenti subrepti, sed magis præsumi contra subreptentem. 62. 2. 1. 2

Libertate matris probata, filium liber esse censetur. 56. 1. 2

Libertus fraudulenter administrans remouetur, & puniuntur. 534. 2. 1

Libertus si tutelam filij administraverit, non solum tutela actione, & alius actionibus, quibus alij tenentur, sed etiam extraordinarie puniri poterit. ibid. 2

Libertus non patronum, nec eius filium, nepotem, vel proneptem potest in uxorem ducere. 359. 1. 1

Libertus omittens petere tutores filii patroni, subiacet periculo deserti obsequij. 515. 2. 1. 2

Libertum, aut servum non teneri ex contractu patris, vel domini. 39. 2. 1

Libra auri septuaginta duo aureos, sive solidos continens. 142. 2. 4

Libri fiscoi probant. 78. 2. 3

in Licitationibus Regionum reddituum primum licitator non liberatur per secundum. 234. 2. 5

Linæ appellatio quæ veniant, remissum. 503. 2. 8

Liquida, etiam gultis causa quondam non transferantur impune ad barbaros. 201. 2. 1. 2

Liquidandum de proximo pro liquido habetur. 145. 2. 18

Liquidatio intra quod tempus fieri debeat iuxta leges Lusitanicæ, & Castellæ. 145. 2. 19. 20

per Litis constitutionem plenum ius acquiritur cessionario, ut princeps renovari cessio nequeat. 31. 1. 4

Litteræ missina privata quod probant contra scribentem si sua manu scripta, remissum. 57. 2. 3

Litteræ amatoria inter amantes probant matrimonium contrahendum, non verò contractum. 72. 2. 10.

emanata à viro, & missa uxori aliena, penesque illam reperta, probant adulterium. 58. 2. 1. 1.

Litteræ, Apocrypha seu Apodicta vocabulo veniunt. 85. 2. 7

Litteræ

& Verborum.

Littera commendatitia, vel intentione commendandi non obligat. 105.2.1.2
non dant actionem quod iussu si i quibus commendatur, harum intentionem non contraxerunt cum ille. ibid. 3

Litterarum similitudine facile errari. 86.2.11
in litteris missis non requiritur recognitio quod fuerint scripte per scribentem, sed comparatio litterarum sufficit. 57.2.6

probat sine die & consule. ibid. 7
secus si careat nomine, & cognomine. ibid. 8
nisi per testes de visu & interuentu constet fuisse per ipsum scriptas & missas. ibid. 9
de utentibus falsis litteris Papa, vel alterius Principis, remissus. 78.1.6

de litteris tam commendatitijs, quam credentibus remissis. 174.1.2
non obligant dominos nisi essent multum ad hoc speciales. ibid. 3

ex litteris credentibus, vel commendatitijs non inducitur mandatum ad contrahendum. ibid. 4

de litteris recipiente, & non contradicente, quod videatur facti, contenta in eis vera esse & ille consentire, remissus. 104.1.4

per litteras totius illuminator mundi. 40.2.7
regitur ac suffragatur Ecclesia Dei. ibid. 8

LO

Locans operas suas ut faciat aliquod edificium, videtur posse mercedem petere antequam illud opus perficiat. 311.2.3

secus est in cordinibus, pelliparijs & sartoribus, ut scilicet prius prestent operas, quam mercedem petant. ibid. 4

Locans operas mercede accepta iterum operari tenetur. 325.2.5

de Locante operas suas, remissus. ibid. 2

Locato totam domum visitat potest socius invito socio, quando non poterat locari pro parte. 266.1.6

non alteri Locare, finito locationis tempore, cuius liberum est. 335.1.11.20

nisi in praedictis communibus, aut fisci. ibid. 12

Locatio censetur facta secundum consuetudinem regionis. 328.2.2

Locatio censetur facta secundum consuetudinem provinciae. ibid. 6

Locatio potest consistere absque pecunia numerata intelligi quando merces consistit ex fructibus colligendis ex re locata. 329.2.1.3

Lycatio quando fuit nulla, vel quando notorie potest excipi de dominio, non dari remedium legitur. 331.1.3

de cur. ibid. 4
de clara, ut ibid. 5

Locatio mercedem consensum posse fructibus, quos res locata apta est producere. 329.2.10

alias ut locatio sit, debere mercedem consensum in pecunia. 330.1.11

Locationem longi temporis aequiparari emphyteusi. 312.2.5

Locatio esse non posse sine pretio in pecunia. 329.2.6

distingui inter locationem utendi & fruendi, & inter locationem faciendi. ibid. 7

si vero usus rei locatur, tunc pecunia pretij necessaria non est, sed merces poterit in fructibus, quantitate, vel alia re dari. ibid. 8

pecuniam esse causam finalem huius contractus quando nomine mercedis interuenit. ibid. 9

Locationem posse consistere absque pecunia numerata. 330.1.12

in Locatione certa merces necessario interuenire debet. 319.2.6

an oportet huiusmodi locationis merces sit in pecunia numerata, remissus. ibid. 7

ex locatione qua debetur, ind. x sine mora debet executioni demandari. 328.1.5

decretum ipsius de soluendo personam locatoris, debet habere paratam executionem. ibid. 6

in Locatione & conductione requiri quid pensio, vel merces consistat in pecunia numerata, assimilari tantum contractui locationis, & conductioni, quando est praestanda certa pars frumenti, olii, vel vini ad numerum, & mensuram. 329.2.3.4.5

ex Locationibus fructuum perceptionem probari non sufficit. 221.1.15.5

Locator quando agit actione personalis contra conductorem ex contractu locationis, tunc contra conductorem probatur dominium locationis per instrumentum locationis, in quo conductor non potest reficere questionem dominij contra dictum locatorem. 330.1.4

Locator, qui aliter non probat dominium, quam per locationem, non potest sibi mutare causam possessionis. ibid. 2.8

secus si res peruenisset ad dominum. ibid. 9

Locator, aut commodatarius quando petit rem quasi locatam, aut commodatam, & conductor, aut commodatarius contendunt rem esse ipsorum, & eque de causa volunt eam retinere, non audiuntur, sed coguntur illam statim restituere locatori, aut commodanti, restituito ipsi suo iure. 331.2.7

Locator si pro expellendo conductore agat conductione ex hac l. potest opponere locatori dominij exceptionem nisi prius rem restituat, secus si agat actione locati. ibid. 8

Locator horrei non tenetur de casu fortuito seu violento, sed de culpa praesumpta. 311.1.2

Locator ex qua culpa teneatur conductori, & de conuerso conductor locatori, remissus. ibid. 2.3

Locator postquam expulserit conductorem, non prohibetur ab eo petere pensionem. 313.1.11

Locator potest conductorem expellere quantumvis iniuriam, & renitentem, durante tempore locationis, quando sibi superuenit necessitas habitandi domum ipsam, illaque utendi. ibid. 13

id tantum locum habere in domibus causa habitandi necessarii, non autem in praedijs rusticis seu agris. 313.2.14

intelligit, ut ibid. 15

limitat, ut 314.1.19, 20, 21, 22, 23, 24, 25

Locatori conuenit actio ex locato aduersus conductorem ut soluat mercedem, quod si non fecerit, soluet etiam usurat. 328.1.4

LOCATVM, & conductionem. 311.1

Locum tenentes primam si excludantur, non excluduntur sequentes, etsi non petant tutorem intra illius annum. 317.2.3

ob Locustatum & vernium denasationem fit remissio mercedi. 328.1.1, 5

LV

Lucrum questum, & radicatum pro damno debetur. 350.1.3

Lucrum ex secundo matrimonio matris debetur prioris matrimonij liberis per portiones aequales. 392.2.2

Lucr. diuisio quomodo fiat inter illum, qui pecuniam confert, & alterum qui praestat operam, ut salua sit transgressio conscientiae. 182.2.3, 6, 7, 8, 9, 10

Lucra designata viro & uxori in casu non existentium 11, 12

KKk

4

libere

Index Rerum,

Liberorum competunt hisce si res ad eum casum & statum perveniat. 394.2.1
Lucra quæ mulier testatur habens liberis prioris matrimonij tenetur referre, maritus ad eadem custodienda liberis primi matrimonij obstringitur. 395.2.1.6
Lucra referenda liberis primi matrimonij ad eos pertinent, licet non fuerint pariter heredes, modo mariti ultimo decedenti succedant. 396.1.11
Lucra doti, & donationi propter nuptias omnino sunt referenda liberis illius matrimonij, matrimonio morte, vel diuturno soluto. ibid.2.1.2
Lucra debita ob secundas nuptias liberis prioris matrimonij per parentes mortuis ante terminum, quo deferretur, transmissum defuncti liberi ad filios descendentes. 400.1.1
pater alienando omnia bona filijs Lucra matrimonialia referasse presumitur. 401.1.3
ob Lucra debita liberis prioris matrimonij, & contemplatione nuptiarum, & quas celebrant parentes, bonum bona filijs liberis tacite hypothecata. ibid.4
secus bona maritus, ita patris nuptias iactantibus obligata sunt liberis pro lucris conferendis, ac etiam pro alijs bonis à matre, maternæve linea ad filium translati. ibid.5
Lucrati ex industria sua quis presumitur. 566.2.10
Lucendi tempus, & huius sexus antiquæ remissio. 386.2.24
de tempore Legendi defunctis, remissio. 388.1.2
maiores quæ decem mensium spatium Legendi viros dederint remissio. ibid.3
mulieri ad Legendum maritum prædefunctum quondam annuum spatium constituebatur, & intra annum lucrum habens infamia notabatur, atque lucra nuptialia amittebat. ibid.1

M A

M A C E D O N I U M. 105.1
Macedonianum cessat ubi filius patre consentiente contrahit, cessat quando quis publicè se gerat pro homine sui iuris. 106.1.1.2
vel ubi filius fam. de voluntate patris pecuniam accepit mutuo. ibid.2.3
qui sequatur patris voluntas, vel si sciat, & non contradicat. ibid.4
& non solum si à principio patris consensus intervenit, sed etiam si postea ipse pater, ratum habuit contraktum, & illum approbavit. ibid.5
ratihabito senta sufficit. ibid.6
non solum expressè, sed etiam tacite. ibid.7
recipiendo pater epistolam filij consentire videtur, & ad solutionem obligat. ibid.8
idem erit si pater solvere cepit partem mutui. ibid.9
Macedonianum cessat si filius mutuum convertat in utilitatem patriæ. ibid.10
vel si filius mutuatam pecuniam convertat in alimentum sui, vel ipsius patri. 107.1.11
quid si pater, vel maritus pecuniam mutuatam accepit, & cum ea filius aluit, vel uxorem, vel domum conduxit, in qua filius & uxor habitavit, & pater, vel maritus non sui solvendo. ibidem 11.13
Macedonianum auxilium filio nuntiati & præcedenti se patrem fam. non præstet. 105.1.12
secus si creditor cognoscit filium fam., esse, cui credidit pecuniam. ibid.3
vel si duo crederent eandem pecuniam, & alter sciat esse filium fam., alter vero non. ibid.4

Macedonianum exceptio cessat quando filius fam. legationis causa erat absens, & pecunia usque ad debiti modum mutuat. 106.1.11
Macedonianum exceptio non tollit actionem civilem & naturalem, sed eas emutat. 107.1.19
Macedonianum exceptio non habet locum nisi in mutuo. 109.1.1
Macedonianum exceptio cessat quando filius fam. studij causa absenti mutuat. ibid.2.3
Macedonianum beneficium parum liberat ab actione de peculio, & disposita in legibus de filio, extenduntur ad nepotem. 110.2.1
Macedonianum beneficium extenditur ad filios, nepotes, & pronepotes. ibid.4
Vide Filios.
Magister scholarum, de eorum iudice. 41.2.24
Magistratus alterius loci unde pupilli originem ducunt ex parte, vel loci, ubi non sunt eorum facultates, tutores, vel curatores dare non possunt. 518.1.6
Magistratus habere potest, ut qui dare valent tutores, eos dent. 511.1.3
Maiores si iuravit se non venire contra contraktum, contraktum impugnare non poterit prætextu huius beneficij. 219.1.125
Limitatur
Isti iuramentum ex certa scientia non esset interpretum, & iurans non esset certioratus de libius beneficij. ibid.1.6
Il. iuramentum dolo, vel metu fuit extortum. 219.2.127
III. si venditor laicos non agat ad rescissionem contraktus, sed tantum simpliciter ad supplementum pretij. ibid.1.8
pretiarum tamen, in id quod nec ad supplementum iusti pretij iurans possit agere, mercedi tueretur. ibid.129
IV. si ante enormissimam lesionem. ibid.130
Maiores si à Rege concedatur alicui pro se & filio priuogenito in forma communi, non potest etiam de consensu Regis, auferri ius quæstum primogeniti, & concedi filio minori sine consensu primogeniti. 285.2.12
Mancipes, pro conductu viribus salinarum. 302.1.6
pro gabellarum conductu viribus. ibid.7
si M A N C I P I U M ita veniarit ne præstetur. 282.2
si M A N C I P I U M ita fuerit alienatum, et manumissum, vel contra. 283.2
Mandans alteri actionem potest non obstante mandato, re integra actionem exercere. 173.1.1
emptio si fuit sub nomine Mandantis, mandans tenetur stare contraktui, ac si ipse illum fecisset, & idem est si mandasse vendiderit. 176.2.3
Mandante me si quis nomine meo pecuniam suam mutuet, quæritur mihi, & non danti, actio mutui. 10.1.3
Mandatarius tenetur de dolo, & leui culpa, mandans tamen si obijcit culpam, eam probare debet, aliter presumitur pro mandatore, & debet absolui, licet non probauerit diligentiam. 174.2.3
Mandatarius ab eo pro quo intercessit, solutum cum esset repetit. 178.1.1
Mandatarius subiectus potestati mandantis, illi quærit actionem, non subiectus sibi quærit, experitur autem ad petitionem domini, vel procuratorem constituit. 256.2.1
Mandator alteri si moriatur sine hæc de lite non contestata, mandatori vitium acquirit actionem per mandatarium. 30.1.1
Mandator, & fideiusor ultra legitimam usurarium modum

& Verborum.

modum conueniunt, sunt ipso iure tuti, sicut ipse reus principalis. 158.2.1
Mandatum gratia remunerationis saltem morte mandantis cessare soluitur. 32.1.2.34
Mandatum habens emendi domum si eam simpliciter emat, confectum emisse secundum mandatum, id est, procuratoris nomine mandantis. 105.1.3
Mandatum inter mulierem & eius fideiussores quando non sit obligatio iura. 115.2.4
Mandatum non sufficit haberi nisi ostendatur. 156.1.3.
MANDATVM. vel. contra. 172.2
Mandatum habens nulla facta distinctione an gesserit voluerit, sed quaecunque susceperit, expensas repetit. 175.2.3.
selemia & patientia domini extendit Mandatum quando illud praestitum, non vero illud induci, nec inducere potest. 176.2.5
Mandatum re integra morte domini finitur. ibidem 1.2.
limitatur. 177.1.3
Mandatum re non integra, non expirat morte mandantis. ibid. 4
Mandatum quando fit ad commodum tantum mandantis, mandataria illud acceptum im, lere tenetur, & mandati tenetur de dolo & culpa. 177.2.3.
procurator si susceptum Mandatum velit exequi, aut non iuxta praescriptam formam, bonam fidem & naturam mandati illud exequatur, in id, quod interest mandatori, quod si nihil eius interest, cessat mandati obligatio. ibid. 4
procurator recipiens literas Mandati, & non contradicens, confutare videtur, & acceptare mandatum. ibid. 5.
Mandatum seruus mandantis si emi ab initio inuoluntarius, recondenscitur emptione sequuta ex post facto. 181.2.2.
procurator pecuniam versam in utilitatem domini actione Mandati contraria repetit. 171.2.1
actio Mandati competit ad pecuniam exsolutam a mandatorio, & pigora persequenda. 174.1.1
Mandati finis ex parte seruandi fuit. 176.1.3
dominus si non ignorauit excessum Mandati, valet venditio. ibid. 2.4
ex Mandato patris competit actio contra heredem. 174.1.1
quod vni traditur de Mandato alterius, etiam traditione videtur. ibid. 1
qui Mandato alterius rem emit, & eam illi tradidit pro pretio, quod soluit, mandati agit. ibid. 2
Mandato non adimpleto ad interesse datur actio. 177.2.1.
ex Mandato seruus firmiter non oritur actio, quod si a domino mandatum habuit ad contrahendum actionem mandati paria aequat. 181.2.1
Mandata constitutioneque intellige Principum secularium, & Ecclesiarum. 373.2.1
Mandus inuestio quid. 281.1.4, 5
Mandus carere non potest esse testis, cur. 69.1.7.
Manumisso seruus non impeditur generali hypotheca bonorum, quam habet fisci. 297.2.1
Manumissionis instrumentum amisso manumissio ad hoc per testes probari potest. 79.1.1, 2
Manumissio uxorem duci liberam. 393.1
diuus Marcus pater, vite facultate omnibus Principibus antecebat. 475.2.2
Marcus patrum non lucratur dotem ex patre, vel matre. 213.4

Maritus iure familiaritatis potius praesumitur, quam titulo datus. 35.1.6
Maritus recipiens pigra pro dote promissa, & quando tenetur in sortem. 94.2.5
Maritus si ageret ad uxorem ob res donatas, vel amotas, poterit uxorem predictas res retinere donec eis restituta sit. 97.1.4
Maritus uxori bona sine speciali ipsius consensu non obligat. 113.1.1
Maritus etiam de consensu uxoris donationem ante, vel propter nuptias alienare neguit. 119.1.5
Maritus & uxor si simul promittant dotem pro filio, quemlibet teneri pro sua virilisi vero cum distione insoludum, esse duos reos debendi. 121.2.15
Maritus si de uxore confisus instrumentum expiunt scribi fecit in persona uxoris, & uxor contra fidem rem em, tam continet in filium, non promittitur marito potestatem cum fructibus restitui, probata instrumenti simulatione. 253.2.1
Maritus si nomine uxoris reo emerit maritus tamen possessio re coopta est tradita, & non uxori, ipse maritus dicitur verus dominus, & nomen uxoris censetur ibi oppositum simulationi. 256.1.3
Maritus uxorem suam a patre recepti, patre illum secum detinente veli. 362.1.1
Maritus & ipsius differunt. 369.1.6
Maritus etiam transiens ad secundas nuptias, tenetur reseruare proprietatem bonorum filio prioris matrimonij. 390.1.14.
Maritus si vel quid aliquid uxori in testamento: vel e contra uxor mariti, tenetur etiam hodie reseruare filio primi matrimonij. 393.2.5
Maritus plebeius, et ignobilis, seu senex, quando contraxit matrimonium cum muliere nobili, vel iuvene, & facit sibi aliquam donationem, eam dotando, valet talis constitutio dote. 406.1.5
Maritus si antequam contraheret cum uxore, contraxit cum fisco, hypotheca tacita fisci praefertur hypotheca uxoris, si vero prius contraxit cum uxore, hypotheca uxoris praefertur hypotheca fisci: si fuerit dabitum, quae habetur hypothecarum fuerit prior, hypotheca dote praefertur hypotheca fisci. 416.1.3.
Maritus non tenetur neque ad res dotales restituendas, neque ad estimationem, si perierint, aut deterioriores effesse sint absque ipsius culpa. 423.1.6
Maritus quamuis non possit alienare fundum dotalem etiam consentiente uxore, poterit tamen mulier eum alienare marito consentiente. ibid. 2.6.
contrarium. ibid. 7.
Maritus licet sit lucratus dotem, non tamen tenetur ad soluendum tributa aliarum rerum uxoris suae, sed tenentur possessori, seu successori. 425.2.1
Maritus si non sit soluendo, quamuis res dote in dorem sint aestimata tali estimatione qua faciat venditionem, dominum transferitur in uxorem soluto matrimonio, & potest vendicare tanquam proprias, & praefertur in eis cunctis creditoribus, etiam anterioribus, ac si nulla aestimatio interuenisset. 430.2.4.
Maritus potest reperire ob uxore, vel heredibus expensas necessarias factas in rebus dotalibus. 440.2.6.
Maritus licet faciat impensas voluptarias de consensu mulieris, non habet tamen actionem ad illas petendas. 441.1.17.
Maritus saltem tenetur soluere dotem uxori quamvis facere commodum poterit, nisi tamen dolo suam diminuerit substantiam. ibid. 2.3.3.
Maritus si dolo dissipauit bona propria, mente, ne esset

Index Rerum,

esse soluendo, propter talem dotem amittit beneficium ne conuincatur ultra quam facere potest. 441.2.35.

Marius tenetur restituere quod deduxit si ad pinguiorem fortunam perueniat. ibid. 36.

Marius ob leuem culpam non amittit beneficium. 443.2.42.

Marius potius non gaudet dilacione legali concessa pro restitutione dotis. ibid. 43.

Marius si durante dilacione legali aliquos fructus, vel dotatam percipit ex rebus mobilibus, ibi vtene debet facit suos. 444.1.45.

Marius res tam mobiles, quam immobiles sibi in dotem datas, alienare potest. 447.2.19.

Marius si in mora sui recipiendi dotem, tenetur eius heredi rebus uxori persolvere, & habetur dos pro tradita. 451.2.1.7.

Marius si affirmauerit dotem sibi fuisse traditam & numeratam, dos dicitur vere numerata, & non conficta. 456.2.5.

Marius si damnetur in metallum, dicitur vergere ad inopiam. 471.1.3.

si sit bannitus, potest mulier repetere dotem, quasi marito deducto ad inopiam. ibid. 4.

si vagabundus, non potest mulier dotem repetere, quasi maritus incipiat male uti substantia sua. ibid. 5.

potest Marius uxorem corrigere, & castigare leniter & moderate, non autem immoderate, & atrociter. 480.1.10.

Marius si iuratur dotem, quia diuorium interuenit culpa uxoris, non tenetur ei aliquid dare, nec subministrare necessaria. 481.1.5.

Marius si accipit uxorem indotatam, & eam expulset domo sine causa, debet ei dare ex propria substantia quartam partem, & suam. 483.1.3.

Marius conuenit actione de re pro rebus amitti, potest compensari aem obicere. 490.1.1.2.

Marius si ignorans curator deat uxori, excusatur a poena Senatusconsulti, dum tamen alium petat substitui. 521.2.1.2.

non prohiberi uxorem dari curatorem ad licem uxori sue. ibid. 3.

Marii bona quando confiscantur, non confiscantur medietas lucrorum, quae pertinet uxori. 542.1.3.

de electione Marii futuri, matre, tutore, consanguineo dissensient, Praefes aditus puella marium assignat. 558.2.1.

Marii mori quomodo probanda ut vxor possit secundo nubere. 481.2.4.

efficere probari per praesumptionem urgentem, & famam. ibid. 5.

bona secunda Marii sunt pro sua uxore, quae illi secundo nubi, non redita ratione iure liberorum suorum primi matrimonii, acie hypobecata. 526.2.6.

secus quando mater administrans bona filiorum tanquam eorum tutrix. ibid. 7.

Marito compellitur agere, vel conditione ex lege, vel stipulatione ex stipulatione. 482.2.4.

Marium cum consensu uxoris res totales alienare potest. 113.1.3.

Mariam & uxorem non prohiberi obligari in eodem instrumento, sed tantum uxorem intercedere, & cur. 111.1.2.4.2.5.

Marium non sufficit simpliciter dominum dotis, sed totum quoad ius administrandi, & faciendo fructus suos. 423.2.5.

Marium non lucrari partem ancilla iure communi. 484.1.3.

Marito vergente ad inopiam, mulier donationem propter nuptias vendicat ut domina. 482.2.1.3.

Masculo, nisi luxuriose, & honeste viuat, non fit interdictio bonorum, nec curator datur. 392.1.7.

Mater etiam si pro filio intercedat, iunatur Velleiano. 112.1.1.

Mater, quae indemnitate tutoribus filiorum promissis, etiam si se decessisset dederit pro administratione consequenda, Velleiano non iunatur. 113.2.1.

Mater res filii sine filii consensu pro debitis propriis in solutum dare nequit. 259.1.1.

Mater pactum de filia nuptiis iniit, quod tutor dissolvere nequit. 345.1.3.

Mater familias, de uxore. 349.1.3.

Mater utrix contra iuramentum nubens, nec liberis alios tutores potens, priuatur filiorum successione. 387.2.2.

Mater transiens ad secundas nuptias non potest dispartire de proprietate illorum bonorum, quae reseruantur filio prioris matrimonii, et alienando, aut obligando. 391.2.2.9.

Mater binuba quicquid acquisiuit ex successione vnius ex liberis prioris matrimonii, id reseruat liberis prioris matrimonii superstitibus, & in partem per viam diuortii impetrata vsum fructum domatiae obtinet. 392.1.3.3.35.

nullis liberis ex prioris marito superstitibus vxor ne bonis per hereditatem & prius matrimonium acquisitis liberis disponit. ibid. 34.

Mater binuba filio prioris matrimonii ex testamento succedit. 393.1.1.

ab intestato succedens perionis acquisita usufructuaria est ad usum rerum, quia ante nuptiales donationis titulo acquisiuit. ibid. 2.

Mater transiens ad secundas nuptias si legitime conuenerit, rerum mobilium percipit commoda, res autem immobiles licet non alienat. 398.2.1.4.

in rebus mobilibus in affirmationem diducitis satisfactione praestita vsum fructum habet. ibid. 15.

si praefatorum mobilium nomine satisfactum non vult, nec satisfactum praestare potest, facultas satisfaciendi conuertitur ad heredes, eo sine vi pro affirmatione mobilium facta vsurata, aut perfonas soluant. ibid. 16.

si heredes satisfactionem praestare non possunt, res apud uxorem cum tacita bonorum hypotheca remanent. ibid. 17.

Mater donare potest filio communi, etiam constante matrimonio. 466.2.1.

Mater si donet filio marito viuente, illi, quae patri, & de licentia ipsius, an valeat huiusmodi donatio. 467.1.5.

Mater non dat tutorem filio nisi cum heredem instituat, datum tamen index cum inquisitione confirmat, & non confirmatus, tenetur pro tutela si gerat. 509.2.1.2.

filios si caret patre, eiusque mater plus quam in legitima ipsi debita heredem instituat, atque eundem tutorem relinquit, tenetur index eum approbare sine ulla satisfactione, & inquisitione quoad id, in quo mater heredem eum relinquit. ibid. 3.

quando mater filium heredem non instituit, quantum illi aliquid reliquisset, solet ex voluntate defuncti datus tutor a Praefidis confirmari. 510.1.4.

Mater quae minor fuit 25. annorum, an utrix esse possit. 514.1.3.4.6.9.

Mater debet tutores petere filiis suis, & nominare qualiter administrant, non autem curatores. 516.1.1. tenetur

& Verborum.

teneatur filii sui pupilli petere tutorem, alius
cadit a su cessione. *ibid.* 1.
non teneatur petere, ne tutorem pueri, sed solam pu-
pillo. § 16.2.3
Mater si misisset procuratorem ad petendum cura-
torem filio suo, & procurator fuisset mortuus in itin-
dere, ob cuius mortem retardata fuisset petitio tuto-
ris, tunc prius tutor successione, ex quo per eam
non sitit. § 17.1.3
tam Mater, quam alij possunt tutorem petere per pro-
curatorem. *ibid.* 4.
Mater quando, & intra quod tempus teneatur pu-
pillo tutorem petere, & sub qua pena, remissum.
§ 21.1.2.
Mater astate maior ad tutelam filij iure ipso non
poterat pervenire existente testamentario, vel legiti-
mo tutore. & ex deficientibus si volebat hoc impe-
trare, debebat intrare quid ad secundam non transibit
nuptias. § 25.1.1.2.3.
Mater & auita possunt inter omnes tutoribus testa-
mentariis & legitimis *ibid.* 2.4.
Mater, & auita renunciant inter alia secunda nup-
tias, & Velleiano (non extantibus testamentariis)
præfertur legitimis & dativis, alius muneribus of-
ficio tutela interdicta. § 26.1.1.2
idem de proavia. § 27.1.6.
non procedere si mater sit illustris. *ibid.* 4.
si iulea. *ibid.* 5.
Mater minor 25. annis an ad tutelam admittenda.
ibid. 7.
Mater & auita non coguntur inuita suscipere tute-
lam, sed volentibus sibi a iure permittitur. *ibi-*
dem 8.
ac ex quod Mater, vel auita suscipient tutelam, vel
eorum prædictas renunciations fecit, poterit pro
debita tutela, vel curæ incurtrari. § 27.1.1.
contrarium. *ibid.* 13.
Mater & auita paterius si concurrant, quis præferri
debeat in tutela. *ibid.* 16.
Mater, que fuit expulsa a tutela filiorum suorum ob
transiitum ad secunda vota, si videtur, an possit
recusare tutelam filiorum. § 28.2.5
Mater luxuriose vivens licet non transferat ad secun-
das, nuptias an amittat tutelam filiorum ac si
secunda contraxisset nuptias. § 29.1.13
MATER si promiserit indemnitate. § 37.1
Mater licet poterit tutorem dari filio eius periculo,
non propterea teneatur ex illo fallo, nisi hoc expres-
sum fuerit decreto iudicis. *ibid.* 1.2.
Mater habet præsumptionem pro se, maxime ubi agi-
tur de alenda famina. § 39.2.5
Mater eligi debet ad tutelam filij, licet si debitor.
ibid. 6.
Mater in dotali præfertur ad ius ipsius pupilli. § 60.
1.1.2.
ibid. 13
post matrem auita materna admittitur ad pupilli
educationem. *ibid.* 14
Mater non præsuidat filio, si non est eius administra-
rix. § 93.1.1.2.
tam Matris inutiliter venditam filius sine pretio red-
dit recuperat. 113.2.2
Mater debitorum non impedit eius tutelam, etiam si
sit natura & contrarium agere tamen debet omnia, qua
in legitimis sunt definita. § 29.2.1.2
idem est de auita. *ibid.* 3
amplius *ibid.* 4
Mater restitutio, & legitimatio liberis eiusdem
prodest. § 66.2.9
Mater non imputatur si non petat tutorem filio ha-

beris alium. § 17.1.1.2.4
Mater teneri filius etiam naturalibus tutor petere,
remissum. § 15.2.2
Mater non posse compelli ad satisfactionem residui, licet
partem debui filij sui soluerit. § 35.2.1
Mater non posse esse tutricem filiorum quando pater
prohibuit in suo testamento eam esse tutricem.
§ 58.1.4.
non extante Matre, neque libero legitimo, & natu-
ralibus, permittitur patri inter vivos, vel in ultima
voluntate filius tanquam modo naturalibus dare & esse
ad sex uncias tantum, ab intestato vero in nihilum
possunt succedere. § 21.1.32
potest pater omnia bona sua in vitam, vel in morte
relinquere filio naturali. *ibid.* 2
extantibus filius naturalibus non potest plus reliquere
concubina, quam filius iustus. *ibid.* 4
Mater negligente possunt agnati pupilla eius, etere tu-
torem dari. § 17.1.1.2
Mater negligente filij tutorem petere, ad ad petendum
admittuntur, & potest præsertim per se, quam per
Magistratum eum tutorem dare. § 21.1.1.
Mater possunt esse tutrices etiam filiorum naturalium
tantum, omnia faciendo, que in legitimis sunt cautæ.
§ 29.2.1.1.
Mater cupere filias suas collocari viris mobilibus
§ 45.1.2
Matrimonium an liceat iudicibus contrahere cum sub-
diti, remissum. § 17.1.7
Matrimonium non est quando contrahentes blanditiis
Principum indulti sunt ad illud. *ibid.* 9
Matrimonium certam Parochia, adhibitis duobus testi-
bus, contrahendum. § 49.2.4.
Matrimonium initum a filijs sine absque consensu pa-
rentum, validum, nec annullari potest. § 39.2.1.
& parentum consensum non nisi de honestate exigi.
ibid. 3.
Matrimonium inter pares facile præsumitur, inter di-
spares non ita. § 65.1.6.
Matrimonium non contrahi per instrumenta confecta
super dote. § 62.2.4
Matrimonium contrahitur sine instrumentis per indica-
cia probari potest. *ibid.* 2
Matrimonium Nobilium, Magnatum, & Principum
non probatur per testes, sed requiritur instrumentum
sine scriptura. *ibid.* 3
Matrimonium non plene probari per instrumentum
dotis. *ibid.* 4
Matrimonium inter pares facile præsumitur, non item
inter inæquales. § 64.1.2.
Matrimonium potest esse sine dote, non vero das sine
matrimonio. § 67.1.18
Matrimonium nuncupari solet, **Matrimonium** nup-
tialis, convivium, & convivium. § 73.1.12
Matrimonium si clam fuerit contractum in gradu
prohibito, præsertim ignorantia iuris contrahentis
a patris incestum nuptiarum non excusat. § 5.
1.19.
Matrimonium inter Senatorem, & Libertam de iure
Canonico hodie non est prohibitum. § 80.1.11
MATRIMONIUM inter pupillum, & tutorem,
sen curatorem, filiosque eorum. *ibid.* 2
Matrimonium pretextu ignorantia & rusticitatis non
excusatur inter pupillum, & tutorem filium. § 81.
1.1.2.
Matrimonium inter filium liberti, & pupillam eius esse
libertus eum tutorem prohibuit esse. *ibid.* 2.1.3
Matrimonium contrahitur per tutorem & cura-
torem, eiusque filios, cum pupilla, vel adultæ,
licet non sit validum, valet tamen, si ille, qui
tutoris,

amplius non solum in expressa, verum & in tacita
negotiatione. ibid. 4
intelligi, ut ibid. 5. 6. 7
Ad curatoribus nostris non licere aurum transferre pro
mancipiis, aut quibuscumque speciebus comparan-
dis ad nationes barbaras. 304. 2. 4
MERCATVS. 295. 2
Ad reman si semper f. l. l. fuerit in vna platea, an po-
terunt mutari in aliam. 296. 2. 9
de iusta Mercede famulorum aliorumque, remissio. 6.
311. 2. 2
Meretricibus an detur alia sui qualis causa. 25.
2. 6
Merces prohibita, & alique alia non prohibita si por-
tentur extra territorium, omnes confiscate reman-
ent. 164. 1. 12
intelligi, ut ibid. 13
M I
Miles solumibus stipendius honoris solum, si iustitia
nomena super huiusmodi re facta amiserit, veterano-
rum privilegium usurpare potest. 79. 2. 6
Miles non presumitur expendisse pecuniam mutuam
in alio vsu, quam militie. 111. 2. 12
Miles partem rei sue alienatam non facit vendicare po-
test. 266. 1. 2
Miles debet solum se militie tradere. 334. 1. 7
Militi per scriptum non licet a venditione legitime
perfecta altera parte unita coedere. 224. 1. 1, 2
Miles licet non incidat in commissum, tenentur
tamen solvere veltigalia non indicata. 258. 2.
1. 2
Militum rerum alienarum conductores, seu procurato-
res, aut fideiussores, vel mandatores conductorem fie-
ri prohibentur. 333. 2. 1, 2
intelligi de militibus qui sunt in actuali militie. ibi-
dem 3
Miles potest conducere domum ad habitandum nec-
cessariam, & stabulum ad equos nutriendos, & con-
servandos. ibid. 4
Militi nostri temporis stipendia, atque milites
gaudent immunitatibus antiquis militibus Roma-
nis concessis, cum in eorum locum successerint. 334.
1. 6
Miles mercatorum exercere nequeunt. 334. 1. 9
Miles a Reipub. alitur. ibid. 10
Miles puniuntur lenius. 335. 2. 1, 2
Miles rei alienae non conducunt licite. 336. 2.
1. 2
Miles caligati ad protectoris vsque personam matri-
monia licite contrahunt cum ingenuis mulieribus.
365. 2. 1
Miles caligati, de vilioribus & obscurioribus. 365.
2. 2
de Militibus, eorumque privilegiis, totaque militari
materia, remissio. 334. 1. 5
Militare officium ad hoc predest ut mulieres de mis-
eria prostitutionis conquirentes exhibeantur. 283.
1. 2
Militia an sit dignitas, remissio. 306. 1. 2
Militia per scriptum, perdit probationis instrumento
ad testimonium allegationem & probationem se conferre
potest. 79. 2. 1, 2
Ministro non queritur dominium, licet numeraverit
pretium. 255. 1. 1
Minor iuramento simpliciter promittens non venire
contra contractum, & venditionem a se gestam ser-
uare, si lesum ultra dividiam fuisse rep. ratur, non
eligente iuramento ex beneficio huius l. venditio-
nem, seu contractum impugnare & rescissionem pe-
tere poterit. 210. 1. 1, 31

Minor pari data filio, quam nequis excedere, veluti
secundo viro, est comparanda pensum non solum
que filius habuit in testamento patris, sed etiam
que ab ipso superstiti habuit. 398. 1. 10
Minor 25. annis non vocatur ad tutelam, vel curam.
114. 1. 1, 2
Minor dolose acceptans tutelam tenetur ut maior.
ibid. 2. 5.
datus tutor, erit tutor factus maior. ibid.
durante minori aetate dati tutori erit locus datum.
ibid. 8
Minor 25. annis non potest esse tutor, nec curator alter-
ius minoris antequam 25. annum aetatis sue im-
pleat. ibid. 10
si esset tutor, non obligaretur bene illius plenissimo
iure, in quo presumitur mero quidem iure obli-
gari, non tamen iure plenissimo. ibid. 11
Minor si ad tutelam dispensaretur, eius bona tene-
rentur iacta hypotheca. ibid. 1. 13
Minor non habet legitimam personam Haris in iudi-
cio,ideo ei debet dari curator generalis, vel ad litem.
524. 1. 1, 2
Minor 25. annorum quai causis possit pertrahere in
iudicio abque alienius curatoris auctoritate. ibi-
dem 7
Minor dicitur lesus si rem maiorum suorum vendat,
ad quam probabilem habet afflictionem. 540. 1.
12
Minor si petat curatorem specialiter ad certam litem,
vel causam iam motam, debet dari a iudice, iorem
quo illa lit. vel causa vertitur. 544. 1. 4
habet locum in curatore ad vnam litem. ibid.
extenditur ad quicumque iudicem, sine d. legatum,
sine ordinarium. ibid. 2. 6
quammis persona non sit illi iudici subdita. ibi-
dem 7
Minor si simpliciter & generaliter petat curatorem ad
litem, vel causas mouendas, debet dari a iudice loci,
in quo habet domicilium ratione originis, vel habi-
tationis. 555. 2. 3
si petat curatorem specialiter ad certam litem, vel
causam iam motam, debet dari a iudice, eorum
quo vertitur illa lit. vel causa. ibid. 4
Minor licet consequi possit, vel consequutus fuerit
dammum sibi illatum a tutore, eo a paterna heredi-
tate abstinente, non propterea potest ipse a credito-
ribus hereditariis commentari. 564. 2. 1, 2
Minor, seu Ecclesia si velit approbare contractum a
se sine solemnitate factum, adversarius potest stare
a iuratione, & pretium venditionis solvere. 565. 1. 2
Minor non potest remittere pacto condemnationem se-
quutam iuramento in litem prestitum. 570. 2. 1
si per pactum fuerit remissum id, quod propter iura-
mentum in litem fuit indicatum, pactum non
val. bit, & minor ideo pacto de non petendo non
obstante, indicatum nihilominus consequetur.
ibi. 2
Minor non potest esse in iudicio criminali, nec in eo
confessionem facere, sine tutore, vel curatoris aucto-
ritate. 679. 1. 1. 2, 3, 4
Amplia.
I. procedere non solum in confessione pupilli minoris,
scil. 14. annorum, sed etiam in confessione adultis,
& minoris 14. annorum. 579. 2. 5
II. In confessione minoris geminata, & repetita. ibid.
III. Vt confessio minoris sine curatore, & c. non va-
leat etiam iurata. ibid. 7
limita conclusionem, quae supra, non procedere in iis
que sunt ad inquirendam veritatem, prout est
toritura. ibid. 8
L L I
nec

Index Rerum,

nec id videtur, & interrogatus minori facin-
dis, & sic in ipsa confessione, seu sufficit quod in-
terveniat in iuramento. *ibid.* 9
& possessoris tamquam confesum condemnari
vigore status volentis continuationem haberi pro
confessione, etiam non dato ei curatore. *ibid.* 10
sufficit minori per iudicem dari legitimum prae-
ratorem loco curatorem. *ibid.* 11
minoris confessionem sine curatoris auctoritate non
valere quando is confitetur contra se, scilicet si con-
tra alium ut testis. *ibid.* 12
Minor falsis allegacionibus circumveniens, falsitatem
detecta sententiam ipso iure nullam dicit. 387.
1.3
intelligit, ut *ibid.* 4
Minor & prodigus exaquis. 592.2.8
Minor rem alienatam vendicans, pretium a se rece-
ptum restituere debet. 595.2.20
Minor & eius tutor non potest immobilia hypothecari.
599.1.5
procedit, non solum quando hypothecaret rem sim-
pliciter suam, sed etiam cum, quam emisset, pre-
tium non soluit, pro eius solutione. *ibid.* 6
Minor asserens iudicio fuisse falsis allegacionibus cir-
cumveniens, id probare debet. *ibid.* 7
Minor seu non potest alienare immobilia sine decre-
to, ita nec ad alienandum se obligare. 600.2.1
non potest se obligare ad resoluendam donationem
sibi factam. *ibid.* 2
vel rem immobilem alteri dare, vel tradere. *ibid.* 3
nec actionem competentem remittere. *ibid.* 4
non pactum facere de retrovendo rem immobi-
lem ab illis emptam ex intervallo *ibid.* 5
intelligit, ut *ibid.* 6
non cedere, vel remittere actionem personalem,
quam habet ad rem immobilem consequendam.
ibid. 6
Minor vendicans eius pradia non iure alienata, tenet-
ur restituere pretium quantum probatur in eius
utilitatem versum. 602.1.12
implorens beneficium restitutionis in integrum de-
bet restituere quod ex illo contractu accepit.
ibid. 3
minorem teneri restituere pretium, & emptorem rem
cum fructibus. *ibid.* 4
Minor qui agit, & se laicum dicit, an teneatur probare
pretium perdidisse, vel emptor, a quo res petita, ver-
sum fuisse in minoris utilitatem. *ibid.* 5
distinguitur *ibid.* 6
resoluitur verisimilitudo. 602.2.7
Minor si a re alieno sit gravatus, tunc pro eius solu-
tione solennitatis intervenientibus immobilibus
bonorum suorum permittitur alienatio. 603.1
1.2
Minor non potest vendere suam emphyteusim sine de-
creto. 604.1.1, 2
Minor a vindicando alienata repellitur si pretium
suum debitum versum non restituit cum usuru.
604.2.1
Minor rem minus legitime alienatam recuperat cum
fructibus. 605.1.4
Minor si cum minore habeat rem communem, sine
decreto alienare non potest, sed nec ad communem di-
videndo iudicium provocare. *ibid.* 2.1, 2
Minor tenetur revocare ex pacto revocandis a suo
predecessore factis. 606.1.3
Minor iure decreto vendit quod testator vendidit.
ibid. 4
Minor rem alienatam sine decreto cum fructibus ven-

dicat, nisi emptor fuerit bona fidei. 607.2.1, 2, 3
Minor falsus licet ratam habeat alienationem pra-
dij intra dimidiam usque pretij venditis, potest mi-
noris ipsam vendicare, nisi sibi iustum pretium
supplicatur, vel in debita compensetur. 609.1.1, 2
Minoris bona non veniunt in tacita legali obligatione,
etiam si minori aliqua ex causa permittitur inte-
lam assumere. 814.2.1, 2
Minoris bona non sunt tacite obligata pro expensis,
& administratis per tutores. *ibid.* 4
Minoris bona mobilia, que servando servari non pos-
sunt sine solennitatibus a iure requisitis, & decreto
iudicis interveniente alienari possunt. 540.2.16
si servando servari possunt, non ita. *ibid.* 17
Minor si electis variis pretas rem captam ex pecu-
nia sua, licet non nomine suo, an pecuniam ipsam
cum usura censetur. 563.2.1
in electione Minoris est ratificare venditionem a tutore
factam, & pretium iustum (licet viliori sit vendi-
tum) iure communi petere ab ipso vendente, & pos-
tea pervenire ad alios, & si omnes tutores pariter
vindiderint, omnes in solidum conveniri potest, sed
ex conueto sunt contra alios cadenda actiones. 564.
2.1
Minor non facienda denuntiatio. 234.1.5
Minores quando ex fidei tutoris, vel curatoris agere,
vel conveniri possunt. 547.1.
Minores 25 annorum, maiores tamen 14, sine curato-
ris, seu patris consensu legitimam personam habere
in iudicio criminali. 380.1.13
Minoribus casu fortuito lesis, non conceditur restitu-
tio in integrum, scilicet si culpa tutoris casus ipse for-
tuitus praecesserit. 546.1.3
in gerenda a Minoribus, unus tutoris, vel curatoris
auctoritas sufficit, interposita super illis, que spectant
ad eius administrationem, nisi sit actus, per quem
tutela finitur. 580.1.1, 2, 4, 7
nisi tutela in multis tutores divisisset per praeun-
ciat. *ibid.* 5
Minoribus que competunt beneficia, extendenda sunt
ad furiosos. 592.2.5
& ad prodigum. *ibid.* 6, 7

MO

Modus impossibilis adeo redditus causam irritam, ut
pecunia data ob id repeti possit. 21.1.4
Molestari & vexari etiam illum, cui iudicialiter in-
ferunt molestia. 96.2.10
Monachi an possint esse testes. 72.1.10
Monito iudicis vim habet necessitatis. 76.1.10
Monopolium qui committat. 294.2.5, 9, 10
& quando committatur. *ibid.* 6, 7
Monopolij crimen rei gravissimum, ac Reipubl.
maxime perniciosum, iure est prohibitum. *ibi-*
dem 4
Monopolij conventionem non validari iuramento
295.1.8
Monopolij pena que. *ibid.* 13
MONOPOLIA. 294.1
contra Monopolia exercentes ut procedatur. 295.
2.14
in Montibus existentibus, & locis remotioribus, remis-
sa sunt aliquando iuris solennitates. 15.1.2
Mora requiritur & probari debet ut quis teneatur ad in-
teresse. 151.1.3, 4, 5, 6
Mora huiusmodi debet esse inexcusabilis. *ibid.* 2, 7
Mora favore libertatis, quamprimum constituitur.
186.1.1
Mora commissi in solvenda dote, que consistebat in
annuatis civilibus, hoc est redditibus qui peri-
pitiuntur ex publico, maritus potest ultra decem
civilis

civilis annone, quam petere. 437.1.19
 Morbus quid & in quo differat à vitio. 121.2.
 10
 Morbi non omnes, nec vitia omnia retributioni lo-
 cutioni faciunt. ibid.11
 Morbus, seu vitium pro quo conceditur retributio,
 qualis sit. ibid.12.13
 Morbum, vel vitium tempore venditionis esse proba-
 bitur, si ante venditionem, & nunc esse probetur.
 ibid.5
 probabitur si servus, vel animal moriatur intra tri-
 duum à die postquam periculum ad emptorem
 spectat, numerandum. ibid.7-8
 10 Mors, verificatur etiam in morte violenta. 350.
 2.4
 Mortis naturalis nomine, qua donatio inter coniuges
 confirmatur, comprehenditur etiam mors acciden-
 talis gladij. ibid.2
 si donator mortem sibi confecerit ob scelus con-
 scientiam, vel etiam post mortem, memoria eius
 damnata sit. ibid.3
 M V
 Mulier non convenitur ex contractu mariti, nec illius
 debito obligatur. 342.2.4
 nisi maritus & vxor simul contraxerint ad ipsorum,
 vel ipsius mulieris utilitatem. ibid.5
 vel in bonis paraphernalibus, de quibus in casu ne-
 cessitatis vxor tenetur alere virum. 355.1.6
 Mulier in causa principis obligari potest ex debito
 mariti. ibid.7
 Mulier non inuatur ex Velleiano quando incipit à so-
 lutione. 112.1.3
 non inuatur si animo decipiendi fideiubeat. ibi-
 dem 6
 vel si decipiat creditorem vestibus virilibus induta.
 ibid.7
 Mulier non inuatur Velleiano, quando rem suam in
 solutum pro maritis debitoribus dat creditori mariti.
 ibid.2.2
 Mulier non inuatur Velleiano si viro alienante bona,
 in quibus habebat hypothecam, taceret animo
 decipiendi eum, à quo maritus accipiebat mutuum.
 115.1.6
 Mulier consentiens fundum suum pro alio obligari,
 inutiliter consentit. ibid.2.1
 Mulier dicitur esse in dolo si dum erat presens passu
 fuit maritum obligare rem suam tanquam pro-
 priam. ibid.4
 Mulier in alienatione rei dotalis eam rem non dona-
 tem afferens, non auditur huiusmodi alienationem
 impugnare. ibid.12
 Mulier per errorem solvens, Velleiani beneficio solu-
 tum condicit. 114.1.1
 Mulier quatenus inuatur per Velleianum, eatenus ad-
 versus pristinum debitorem restituitur actio. ibi-
 dem 2
 Mulier licet renunciare possit hypotheca generali,
 non potest tamen speciali, qua censetur. ibidem
 2.6
 Mulier obligatur ex mutuo, nec refert qualiter uti-
 tur, sed qualiter contrahat. 115.1.1.2
 Mulier potest pecuniam mutuo recipere, & soluere
 pro alio, etiam quod ei, qui eam illi mutuat, fecit
 velle mulierem pro alio soluere. ibid.3
 Mulier si alienam obligationem animo novandi in se
 transiit, creditori per exceptionem Velleiani ex-
 cuso contra debitorem restituitur visus alio prima.
 ibid.2.1
 Mulier ab initio debitricem se constituens, Velleiano
 gaudet. 116.3.1

Mulier iuri hypotheca quam habet pro dote sua in
 aliis rebus mariti, renunciare potest. 117.1.6
 amplius ut ibid.7
 siue hypotheca sit generalis, siue specialis. ibidem
 8.11
 procedit in renunciatione tam expressa, quam ta-
 cita. ibid.2.9
 secum si tempore, quo sit haec renunctio hypothecae,
 non supersunt marito bona sufficientia ad dote
 solutionem. ibid.12
 Mulier renunciare potest hypotheca conventionali, non
 vero tacita. 118.1.13
 displicet D.Barbosa. ibid.14
 nocere hanc renunciationem mulieri tantum in ea
 causam, qua facta invenitur, & tantum quando
 eam personam, cuius contemplatione facta fuit.
 ibid.15
 Mulier an possit renunciare privilegio Velleiani, ita
 ut si cum illius privilegio renuncietur fideiussor
 alius existat, omnino obligetur, ac si mulier non
 esset, neque tunc illi pro se exceptio Velleiani, remis-
 sit. ibid.16
 Mulier gaudet privilegio Velleiani, etiamsi ei renun-
 ciet in iudicio. ibid.17
 modo sciens se in eum gaudere Velleiano, vbi post
 eam scientiam renunciet. ibid.18
 Mulier cum iuramento fideiubens pro aliquo non po-
 titur Velleiano. ibid.2.1
 Mulier non renunciat donationi propter nuptias, &
 iuri hypotheca, nisi prius renunciationem elapso
 biennio iterum renunciet. procedit hac renunctio
 quod ius hypothecae, quando vir habet alia bona, de
 quibus passu consensu vxoris pro dote sua. 119.1.
 1.2
 Mulier non potest venire contra iuramentum. ibi-
 dem 6
 potest Mulier cum iuramento fideiubere pro marito,
 &que obligare eum ei, nisi ageretur de magno pra-
 iudicio mulieris. 110.1.5
 Mulier in eodem instrumento se obligans cum marito,
 non tenetur, nisi quatenus in eius utilitatem versum
 sit. 121.1.7
 Mulier si se obligavit pro marito ut illum liberet à
 carcere, quid. ibid.2.6
 Mulier si obliget bona sua pro marito, & iure non
 contravenire, tenetur observare iuramentum. 122.
 1.27
 Limita, ut ibid.18
 sublimita, ut ibid.29
 Mulier pecunia accepta intercedens, concessa legiti-
 mis probationibus quod pecuniam accepit, Velle-
 iano non gaudet, 112.2.1.1,2
 non gaudet Velleiano si certum pretium recipiat pro
 fideiussione praestanda alteri. ibid.3
 & talis receptio per testes probanda est, vel per con-
 fessionem factam in instrumento. ibid.4
 Mulier si intercedendo pro altero rem aliquam acce-
 pit, non inuatur Velleiano. ibid.5
 summa quantum esse debeat, qua accepta mulier ex
 sua intercessione obligatur, iudici arbitrio relin-
 quitur. ibid.6
 Mulier quando pretium, aut rem estimabilem acce-
 pit, ut obligationem alterius in se suscipiat, vel
 fideiussor pro illo existeret, non gaudet privilegio.
 ibid.
 Mulier pretium accipiens pro fideiussione, amissa Velle-
 iani exceptione conveniunt, & creditore facta ex-
 cussione pristinum debitorem visum convenit. 123.
 1.9
 Mulier intercedens pro alio non gaudet Velleiano,
 lll 2 quando

Index Rerum,

- quando animo nouandi se obligauit. ibid. 10
Mulier arate maior intercedit pro dote, etiam nudo pacto efficitur obligatur, & Velleiano non gaudet.
 123.1.1.2
 non solum quando promissis principaliter, sed etiam quando accessorie ad aliam obligationem. ibidem 3
 etiam si intercefferit pro persona extranea ad dotis restitutionem. ibid. 4
 & in obligatione ex causa antefati. ibid. 5
Mulier promittendo non obligatur efficitur si minor sit 25 annis. 114.1.6
Mulier non gaudet Velleiano cum pro aliquo fideiusor exiit, cuius postea heres factus uel cum hereditatem alicuius emisit, si fideiusor exiit pro defuncti debitor. ibid. 10.
Mulier dotata dicitur ex dote promissa, ac si tradita fuisset. 345.1.3
Mulier per secundas nuptias dignitatem primi mariti intrinsecus impetratam amittit. 361.2.2
Mulier si stante statuto non potest contrahere sine consensu conjugum suorum, & conjugum suorum nolint consentire, iudex examinabit causam contradictionis, & si eam iusta bene, sin minus iudex permittet contrahere mulieri. 364.2.5.7
Mulier humilis & abiecta viro paritio & nobili matrimonio iungi nequit. 380.1.30
Mulier quondam intra annum luctus nubens sibi has infamias, & puniebatur pœnis hac l. expressis. 385.1.1.2
 sed hæ pœna hodie sunt sublata de iure Canonico. ibid. 2.3
 exceptis iis quæ respiciunt favorem filiarum. ibidem 4.5
 pœna mulieri secundo nubenti intra annum luctus statuta non afficitur viduam intra annum secundam uxorem ducentem. ibid. 6
Mulier contrahens secundas nuptias de consensu viri prædefuncti, an excusetur à pœna secundo nubentium. 386.2.6
Mulier transiens ad secundas nuptias de voluntate filiorum primi matrimonij, cuius pœnas secundarum nuptiarum. 390.1.7.
 amplius, ut ibid. 8
 & resoluatur ibid. 9
 etiam tacitus consensus filij non conueniens de secundis nuptiis sufficit ut mater non priuetur. ibid. 10
 idem est in patre qui post exheredationem suam de filio, dicitur remisisse iniuriam, re recipiendo illum in domum, simul habiando, & conuiuendo. ibid. 11
 amplia ad minorem, cui neque competere restitutio in integrum, quæ non datur minori agenti ad executionem pœna. ibid. 12
Mulier an contrahens secundas nuptias de consensu mariti prædefuncti, aut filiorum, excusetur à pœna secundo nubentibus imposita remissum. 386.1.15
Mulier infra annum luctus nubens priuatur omnibus relictis à viro priori in suprema eius voluntate, ac priuatur non tantum quoad proprietatem sed etiam quoad usumfructum. ibid. 2.19.
Mulier parienti intra annum luctus ex alio quàm defuncto marito in pœnas lege procedente expressas incidit. 387.2.1
Mulier transiens ad secundas vota amittit omnia ea, quæ à viro accepit ex eius testamento. & alia. 388.2.5
 infra annum luctus nubens largitatem sponsalitiæ perdit. ibid. 6
*Mulier transiens ad secundam vota, quicquid ex spon-
 sultatibus primi viri titulo lucroso tam per sponsa-
 litiæ, quàm nuptias est consecuta, tenetur mariti
 reseruare liberis communibus.* 389.1.1
 non seruari de consuetudine Regni Portugalia. ibid. 2.4.
Mulier binuba si afflicta bona alienauit contra legum prohibitionem, tenetur ad illiusmodi restitutionem. ibid. 3
*Mulier transiens ad vota secunda, an amittat lu-
 crum à lege, seu consuetudine delatum coniugi, &
 an illud reseruari debeat filiis prioris matrimonij,* 390.2.17
 in bonis communicatis inter virum & uxorem, quid. ibid. 18
*Mulier transiens ad secundas nuptias an teneatur
 reseruare arbitrio filijs prioris matrimonij, quod pro-
 cefferunt, & in illis, vel in bonis, quæ reseruari de-
 bent prædictis filiis prioris matrimonij, ipsa, vel
 maritus superflus possit aliquem ex illis meliorare,
 vel absque Regia facultate maioratum insinuare.* ibid. 20
*Mulier transiens ad secundas nuptias, an possit relin-
 quere plus filiis secundi matrimonij, quam primi.* 391.1.24
*Mulier ad secundas transiens nuptias tenetur reser-
 uare etiam illud, quod habuit à mariti causa nup-
 tiarum.* ibid. 2.6
*Mulier alienare lucrum prohibita, quod ex matrimo-
 nio percipit, id potest assignare uni ex liberis.* ibi-
 dem 30
*Mulier secundo nubens proprietatem donationis pro-
 pter nuptias ab extraneo etiam consensu amittit.* 391.1.1.2
*Mulier ad secundas nuptias transiens statim amittit
 dominium prædictorum bonorum, & transferitur
 quod in filios, reuocato sibi solo. & usufructu.* ibidem. 1
 32
*Mulier secundo nubens marito plus tribuere nequit,
 quàm uni ex liberis & loco legitime, horum pa-
 rentibus relinquere licet, ac plura relictis corrumpit.* 397.1.1.2.3
*Mulier transiens ad secunda vota non potest secundo
 viro relinquere plus quàm uni ex nepotibus ex filio.* 398.1.9
*Mulier transiens ad secunda vota, si plus relinquat
 viro, quàm uni ex filiis, cui minus reliquit, illud
 solum vltimis erat irritum.* ibid. 11
*Mulier, vel maritus, transiens ad secunda vota non
 potest aliquo modo alienare bona immobilia, quæ
 habuit à primo marito: si verò sine modica, debet
 fieri eorum estimatio per arbitros electos à parti-
 bus, & prestari satisfactio de restituendo.* ibidem
 2.11
*Mulier secundo nubens, & dotem à filiis primi
 matrimonij repetens, an teneatur ipsi filijs
 camere de dote, aut saltem maritus secundus.* 399.
 1.24
*Mulier secundo nubens usumfructum à marito sibi
 testamento relictum amittit, eo ad liberos prioris
 matrimonij transito, cum fructibus donatum ante
 nuptias fructum retinet.* 401.1.1
 quibus priuatur, & quæ amittit consolans ad se-
 cundas nuptias. ibid. 2
 an ipso iure, remissum. ibid. 3
*Mulier debet compellere maritum ad estimati-
 onem solendam per alium ex empto.* 416.
 2.4
*Mulier minor 25. annis si dedis pecuniam in do-
 tem, & maritus ex ea pecunia fundum emit no-
 mine*

mine proprio, si necesse fundus acquiratur uxori-
etiam si contractus sit celebratus nomine mariti.
418.1.5
Mulier si consenseret alienationi rei sua dotis, & cum
iuramento confirmari, non poterit ei tunc contrave-
nire. 424.2.8
amplius, ut ibid. 9
& limitatur, ut ibid. 10
Mulier minor 25. annis potest per se dotem dare
de bonis mobilibus auctoritate curatoris; de immo-
nobilibus vero non potest sine iudicio auctoritate.
425.2.2
Mulier licet tacita hypotheca privilegio gaudet in
donationibus antea, vel propter nuptias, non vique
habet privilegium prelacionis, quod soli doli con-
ceditur. 427.1.8
intelligitur, ut ibid. 9
Mulier ut admittatur ad dotis restitutionem, non re-
quiritur maritum esse inopem, sed satis est quod in-
cipiat uti male substantia sua. ibid. 10
Mulier soluto matrimonio pro rebus detailibus in alim-
entis alienatis, per virum constante matrimo-
nio habet rei vendicationem directam, pro illis vero
quae fuerunt estimata, habet actionem, scilicet, tunc
cum vir alias non est solvendum, aliter secus. 430.
1. 8
si post solutum matrimonium non remanent bona
mariti sufficientia ad solvendam dotem uxori,
quantumcumque dominium rerum estimatarum
affirmatione venditionem faciente in virum
transierit, nihilominus revertitur ad uxorem. ibi-
dem 9
Mulier si consensit ut res mariti sibi hypothecata alie-
nentur, & sic liberetur ab eum hypotheca, huiusmodi
consensus sine tacita renunciatio hypothecae tam
tacita, quam expressa valebit. 447.2.14
intelligitur, ut ibid. 15
Mulier si viro rerum suarum administrationem non
prohibeat, potest ipse ea libere administrare. 449.
2. 3
Mulier expressam hypothecam recipiens non videtur
tacita renunciatio legali. 454.1.11
Mulier suspecta de adulterio, vel de morte viri sui,
non potest, ob id prius de facto, nec per viro,
sed requiritur causae cognitio, & si spoliaretur, ante
emenda restitui deberet. 462.2.4
Mulier quae mutuo accipiens pecuniam pro viro an-
imo donandi solvit, eam repetere non potest, nisi ex
illa factus fuerit vir locupletior, vel dignatus inde
empta marito fuerit. 467.1.1
Mulier non tenetur sponsum expectare ultra trien-
nium, idque postea sine poena nubere poterit. 475.
1. 1. 2
Mulier diversis sine causa accitis datam, & illam
marito acquirit. 476.1.3
Mulier, quae de marito per quadriennium nova non ha-
buit, palam nubens, adulterij, & ceteras penas eui-
tat. ibid. 2.1
Mulier, iure Novellae, habens virum in expeditione
militis, non potest licite nubere, etiam si dum eum ex-
pectaverit, nisi formam huius servaverit. 477.
2. 1
audienti virum in praelio obisse, non prius alij nubet,
quam per se, vel per alium adeat belli duces,
usque iuret obisse, aliter tamen testimonia reci-
piat, & postea expectet per annum, alias puniri
posse de adulterio. ibid. 2
Mulier illegitima & spuria si nubat marito legitimo,
quo ad omnia legitima censetur. 501.1.6
Mulier tutela officio fungi nequit. 525.1.1, 2
Barbol. Collecta in Cod. Tom. II.

Cur. ibid. 3
fungitur ex beneficio Principis. ibid. 4
Mulier si convellet ad secundas nuptias, expellitur a
tutela filiorum. 528.1.1, 2
quod si sola sponsalia sint de futuro. ibid. 2.6
matrimonium si nondum sit consummatum, an per-
datur tutela. ibid. 7
an amittatur per matrimonium irritum. ibid. 8
in tutela testamentaria quid. ibid. 9
Mulier quae uxoris esse nequit, si se gerat ut uxoris,
actione protutela tenetur. 556.2.1
si res pupillares administraverit pro tutore, tenetur
reddere rationem. ibid. 2
secunda Mulieris intercessio iterata, lapsa post pri-
mam biennio mulieri beneficium tollit Velleiani.
120.1.1, 2
secus si intra biennium pignus de dote, aut obligatio-
nem innovavit. ibid. 3
intercessio & obligatio Mulieris pro marito est invalida,
nisi obligatio fiat ob novum pretium in rem
suam commersum. ibid. 2.1, 2
nisi maritus & uxor tanquam dum rei debendi si-
mul sint constituti. ibid. 3.4
Mulieris secundo nubentis bona sunt tacite obligata
pignori pro restituendis filiis prioris mariti arbitris,
& donationibus, quas ei prior maritus dedit. 399.
1. 4
in obligatione tacita veniunt bona futura. ibid. 5
Mulieris consilium fragile atque mutabile. 511.2.3
Mulieri intercedenti, nisi fideiobenti succurratur, pro
alio autem non obligato, repetitio non datur. 112.
1. 1, 2
Mulieri succurrit Velleianam, si precedente obliga-
tione tertij pretium solvit, non autem ubi nulla pra-
cessit obligatio. 511.2.1
Mulieri conventa ex debito proprio cessante interces-
sione, vel fideiussione, Velleiani exceptio, & allegatio
parum prodest. ibid. 1.2
Mulieri doliis tacenti, & ad decipiendum promptae,
Velleiano non succurritur. 113.1.2
Mulieri non succurrit Velleiani exceptio decipienti
creditori. 116.1.1, 2
Mulieri pinguius remedium competere pro marito in-
tercedenti, quam pro extraneo. 121.1.14
Mulieri naturale est tacere, propter reverentiam.
365.1.3
Mulier etiam soluto matrimonio pro rebus detailibus,
etiam estimatis, competit rei vendicatio, & hypo-
thecaria, in quibus praefertur creditoribus ex tem-
pore anterioribus, quae ei vlla curris praescriptio an-
tequam agere possit solute, vel constante matrimonio.
429.2.1.1, 3
Mulieri luxuriosae viventi interdicitur administratio
& datur curator. 592.1.5
secus in muliere nupta. ibid. 6
Mulierem non committitur ex contractu mariti citra in-
tercessionem. 342.1.1
Mulierem nuptam publice mercantem obligare mari-
tum pro mercantia in qua negotiatur publice. 99.
1. 2
Mulierem ex propria praediorum condicione, non per
maritum facta, obligari. 114.1.1
Mulierem uxorem valide solum contrahere, visum.
ibid. 3
Mulierem iniri hypothecam renuntiare posse. ibid. 2
1. 2
procedit non solum in sola muliere, dotante, sed
etiam infirmul cum marito. 115.1.3
Mulierem

Index Rerum,

Mulierem, sine soluta, sine coniugata fideiubeat, Velleianum potiri, etiam in foro consentientia. 116.
 1.4.5.
Mulierem iniuri Velleianum adueritum etiam hypothecam renuntiationem. 117.2.10
Mulierem in foro exteriori non praesumi sciuisse privilegium, nisi de ipso fuerit certioratum ante renuntiationem, nisi probetur. 118.2.19
 non sufficere renuntiationem in genere privilegiorum, ut censetur etiam renuntiarum Velleianum, sed necessarium esse renuntiationem illius, etiam in particulari. ibid. 20
 contra mulierem constante matrimonio nulla currit praescriptio in dote, seu in rebus dotalibus, si maritus ipse, vel alius tertius constante matrimonio aliquid ex bonis ipsi dotalibus alienauerit, vel alio quouis modo ad aliquem tertium aueruerit. 432.2.11.
 si tamen effectus inchoata praescriptio ante contractum matrimonium, non interrumpitur per superuenientiam matrimonii, & dote constituta. ibidem 13
 habent Mulierem, quae potest esse uxor, si dicat in instrumentum publicum, vel privato, cum subscriptione trium testium fide dignorum, quod uult filius naturalis suos esse legittimos, erunt successores, quod si de uno filiorum dixerit ipsum suum esse, & legitimum, ceteri filij ex eadem muliere nati etiam erunt legitimi. 506.2.1.2
 limitatur ibid. 3
 in Muliere fauente praesumptio excluditur ob simplicitatem, & iuris ignorantiam. 152.1.14
 Muliere mortua in matrimonio, alio ex stipulatu sui naturae transit ad heredes. 441.1.29
 Mulieres iuribus suis in primis iuri hypothecarum, renunciare possunt. 117.1.1
 Mulieres fideiubentes hodie indemnitas seruari, nisi super intercessione factum sui instrumentum publicum, testibus tribus praesentibus subscriptum. 123.1.11,12
 hodie satis est si Tabellio in eo instrumento fidem faciat eos esse adhibitos. ibid. 13
 Mulieres auarissimae. 353.2.14
 Mulieres fragiles. 356.1.8
 Mulieres fecerunt in restitutione naturalium damni ad meliorem conditionem migrare nituntur, clementia & fauore dignae sunt. 366.1.3
 Mulieres a ludis publicis arcende, remissiuè. 481.1.4
 Mulieres praesumantur luxuriosae. 483.2.5
 Mulierum genus auarissimum. 112.2.8
 Mulieribus non minus subueniri Velleianum, si a principio alium debitum in se suscipiant, quam si fideiussores existant. 116.1.2
 secus si non suscipiendo in se debitum alienum, illud quasi donando loco alterius soluunt. ibid. 3
 Mundum in neutro genere, pro instrumento in quo contractus ex seceda redigitur. 83.2.29
 Manet alieni se sponte uolensque addicere, non potest se postea auctoritate propria excimere. 587.2.5
 Mutuus unde pecuniam habuerit non opus est quarere, sed tantum an fuerit mutua tanquam propria, est, seu non sit. 11.2.5
 Mutuum filiofamil. habenti Regia uetustas, seu uetusta conditio, iudicando eum esse patrem suum, infra excusationis causa inuenitur. 105.2.6
 Mutuus ex mandato alterius obligat sibi recipiendum tanquam principalem ex eo contractu, & mandantem tanquam aecessorium per actionem mandati. 174.1.1

Mutuus seruis ex mandato domini, habet illum obligatum actione mandati, pignoris simul perfectionem non amittit. ibid. 2.2
 plures ubi simul Mutuant, cuilibet quare actionem pro parte, nisi sit conventum quod si ut plures rei credendi res, vel uerbis in solidum. 12.1.1.1.
 Mutuanti nomine domini, domino ratum non habent, mandati actio competit. 9.2.1.2
 iudici pecuniam Mutuantem uideri illum corrumperet, & propter honorem publicum consequendum iudici mutuum dari meretur poenam exilis. 14.1.1
 Mutuatarius confessus se mutuum recepisse, si renuntiavit exceptioni non numeratae pecuniae, potest nihilominus excipere pecuniam non fuisse numeratam, ut reiciat onus probandi in mutuantem, pecuniam fuisse numeratam. ibid.9
 vel si probet numeratam non fuisse, ut liberetur a solutione. ibid. 10
 Mutuatium a colono, non potest repeti a domino, etiam si praesens fuerit. 312.1
 Mutuatium filio emancipato pater reddere non tenetur, & totum indebitum pater repetit. 38.2.2
 Mutuum non consistit in pecunia aliena. 9.1.1.2
 Mutuum obligat contrahentes, non dominos rerum, nisi eorum contemplatione facta sit numeratio. 13.1.1
 Mutuum per delegationem nouam causa factata non soluitur, debitorem eiusdemque heredes soluent. 32.1.3
 Mutuum accipientem obligari, non eum, ad quem pecunia peruenerit ex obligatione. 33.1.1
 Mutuum capiens in seruilitate, liber factus non tenetur. 42.1.1.
 Mutuum dupliciter consideratur. 98.1.5
 Mutuum ex causa legationis, & studiorum ad licticum modum datum, patrem & filium obligat pariter iussu datum, alio in patrem sine acquisitione de in rem uerso datur. 109.2.1.1
 Mutuum filiofamil. datum reconciliatur per patris ratificationem. 111.1.1.4
 de Mutui contractus natura est, ut reddatur alia res eiusdem quantitate, & qualitate. 12.1.2
 Mutuum dari libero homini alieno nomine mutuum accipienti, si non recipit accipientem, sed mandantem, hunc conuenit. 102.1.5

NA

NATURALIS Constitutio & leges de matrimonij quas Naturalium restitutionem, & circa nuptias coniugum qualitate disparium referenda, coniugia tempore Imperij Honorij Theodosij contracta. 368.2.1
 Naturalis filius uis eius consensu a patre Curia Principis oblatus, sit legitimus ipsi offerenti, etiam si legitimus & naturalis filius ipse pater habeat. 500.2.3
 Naturalis per patrem Curia deputatus, si onus agnoscat, hereditatem patris non potest repudiare. 501.1.1
 Naturalis filius maritus ante matrimonium potest effectus legitimus, si illud sub quaeratur postea. ibid.2
 Naturalis filius etiam virilis interuentu a patre alienatus. 503.1.7
 etiam si pater in testamento prohibeat, & non impleuerit conditionem appositam a patre in ipsis alimentis. ibid.8
 Naturalis succedit patri secundum eius uoluntatem. 507.3.5.
 NATURALES libri. 498.1
 Naturalis

& Verborum.

Naturales filij traditi curia proprie ciuitatis, vel ei, qui
 sit capta provincia, quando ortum habet ex Regia
 urbe, possunt in solidum heredes institui, nec poterant
 illi conditionem curialium recusare si reperiantur
 paterna posside. 500.2.1
Naturales filij non exantibus legitimis patri intestato
 succedunt in duabus vicibus, ex quibus virilis portio
 maris eorum competit. 503.1.6
Naturales liberi promouendi legitimantur per matri-
 monium, & succedunt equaliter cum liberis postea
 nascituris. 503.1.1.2
 ad successionem fendi maioratus, & ad sacros Or-
 dines admittendi sunt, necnon ad Episcopatus eli-
 gendi. ibid.4
Naturales ut consensunt, itant per subsequens matri-
 monium legitimantur, sufficit quod inter parentes
 tempore natiuitatis potuerit esse matrimonium, vel
 conceptionis tempore, prout tali filio fuerit expe-
 diendus. 506.1.4
Naturalibus, siue spurjis, si quid titulo donationis tra-
 dictum à viris in dignitate possit, reuocari per de-
 scendentes legitimis, aut ascendentes, patrem, vel
 matrem, aut collaterales proximos, fratrem, vel for-
 res, quibus non exantibus, vel agere recusantibus,
 applicari solent. 498.2.1
 idem in quolibet alio patre aliquod donante filio spu-
 rijs, & incapaci. ibid.3
Naturalibus, aut spurjis, qui patri sunt infeceribiles,
 relicti non ad fscum, sed ad venientes ab intestato
 pertinet debet. 499.1.6
 de ferri heredi scripto, & deinde venientibus ab in-
 testato, ordine successu. ibid.7
Naturalibus, cuiusque matri non potest relinquere vi-
 tra vinctam qui habet matrem, vel filios legitimis:
 naturalibus non exantibus solum semauianem potest
 relinquere concubina; ultra relicti redit ad suc-
 cessores. 500.1.1.2
Naturalibus liberis qualibet titulo dari, & relinqui,
 non existente legitima solum. 501.1.1
Natus ex ancilla, scilicet iam ingenua, probare tenetur
 non fuisse post ingenuitatem. 61.1.5
Natus in domo, vicinis scientibus, habendus est pro fi-
 lio legitimo. 361.1.1
Natus ex legitima alioquin uxore, cum qua maritus co-
 habitauit, mariti filius presumitur. ibid.7
 etiam si ante mulieris confessione quod filius ex adul-
 terio conceperat. ibid.8
Natus ex concubina legitimantur per subsequens matri-
 monium, etiam si ex eo matrimonio nascatur postea,
 vel natus esset non repertus tempore mortis pa-
 tris, &c. ibid.1
Non legitimari filios per subsequens matrimonium
 contractum in morte articulo, vel à senibus, qui
 generandi spem non habent. ibid.2
 contrarium verum. ibid.3
Nauicularij à gabellarum solutionibus excusantur.
 300.1.3
Nauicularij qui remissive. 586.2.3
Navigationis periculum in se suscipiens, fortuna peri-
 culum, non culpe debitoris in se recepisse censetur.
 163.2.1
Navigationis periculum in se suscipiens, tenetur de
 dolo, nisi alterius parie culpa contingat. ibid.2
Nauicatio, capponet, stabularium teneri de leuissima
 quando aliquod recipiunt. 166.1.14
NAVICVM fenus. 162.2
 NE

Necessarij, de consanguinitate. 516.1.3
Necessitas propria qua. 313.2.16
Nefarij & incestuosi non merentur nomen naturalium,
 sedque indigni successione, & alimentis. 377.2.
 1.2
Negatiua probatu difficilis. 63.2.4
 nisi loco & tempore esset correcta. ibid.5
Negatiua probatu difficilis, & per rerum naturam im-
 probabilis. 131.2.6
Negligentia non adscribitur ignorantie, nec periculum
 temporis ignoti. 546.2.1
Negotiationes, & commercia specierum non sine in-
 manu vnius. 294.2.1
 à Negationibus abstineant potentiores, & nobilio-
 res. 304.2.1
Negotiator ex propria pecunia sibi querere, & lacra-
 ri presumitur. 11.2.4
Negotiatores, ad tributa, seu vectigalia soluenda, beni-
 gne monendi. 304.1.1.2
Negotiatores & mercatores synonyma. ibid.3
Negotiatores qui. ibid.4
NEGOTIVM gestum cum eo, qui in aliena potestate
 est. 99.2
Neminem presumi vixisse de vento. 562.1.10
Nepotes nati ex filio incestuoso non possunt ab ano in-
 stitui. 376.1.8
 N L
Nifibis vris. NO 305.2.6
Nobilis si ad usum sui vitijs & domus, agros, aut fi-
 das, quædam fructus sui sibi necessarij, conducterit,
 non querat, & negotiationis causa, non ob id sua no-
 bilitati prauicatur. 299.2.11
Nobilis, qui per infamiam & vitæ turpitudinem no-
 bilitatē amisit, eandem non recuperat, nisi restituat
 per Principem. 366.2.114
Nobilem, vel ignobilem non reddunt pauperes, sed
 status condicio, & vitæ. 379.2.1
Nobiles & eorum uxores pretiosioribus vestibus & or-
 namentis induendi, quam ignobiles. 200.2.2
Nobilitas quid. 305.1.9
Nobilitate quis priuatur per infamiam. 388.1.4
Nomen debitoris ubi in doctem datur, vel ex causa
 venditionis, competere actiones utiles. 30.2.1.2
 intellige, ut ibid.3
Nomen si venditum & pignoratitum, transit adio per-
 sonalis, & pignoratitia. 199.1.1
 ex solo Nominis venditione utiles actiones transferri
 inceptorum. 198.1.3
 circa Nomen proprium disputatio perinacibus relin-
 quenda. 50.2.13
 emens Nomen non sit dominus rei debita. 199.1.1
Nomine venditio transfertur nuda vitio personalis,
 sed hypothecaria actio. ibid.2
 in Nominis debitoris pignori dato transiunt actiones
 sine cessione. ibid.
 habens Nomina debitorum quatenus soluendo esse dic-
 tur, remissive. ibid.6
Nomina debitorum quod possint obligari, & vniuersi
 in generali obligatione bonorum, remissive. 44.
 1.4
 & quando ad reales personalesque actiones perti-
 neant, remissive. ibid.5
 in Nominibus debitorum res tradita censetur per cos-
 suum. 44.1.7
Nominans aliquem ad munera ut eum redimere faciat,
 criminaliter puniatur, qui vero nominat ut lite
 satigatur, ad expensas ei reficiendas ciuilitate tenetur.
 584.2.1.2
Notarius quando dixit in instrumento, Sempranius
 centum

Index Rerum,

ceum ducatur in mei presentia, & testem matris
Dido, qui pro acceptu habuit, tunc probatur
nuptiarum, & Didacum non audiet nisi in se vint
probanda suspiciat. 112.5
Notitiam presumi eorum, que publice facta, & noto-
ria, vel de quibus in loco publica vox, & fama.
346.2.3
Norum per testes legitimè ex aminatè inducitur
& probatur. 65.1.11
Nobilia quod concurrat cum filio vsque ad supple-
mentum legitima, procedit etiam quod filius sup-
plementum non petere. 397.2.4
& quod defertur filius, & auferat canongi, consi-
ditur cum legitima, qua antea non erit per filius
detrahenda. ibid. 5
N V
Nubere licet Praes in sua Provincia, du-
rant administratione cum provinciali nuptie, pe-
test tamen veterem sponsam uxorem ducere. 360.3.4
Vide Nuptia.
Nollatenus nullitas ipso iure importat. 122.1.26
Numeratio non presumitur nisi probetur per creden-
tiam. 112.4.2
Nuncius, seu procurator contrahens ut minister, & do-
mini solus contemplatione, finito officio non tenetur.
101.2.2
omnis Nuncius est procurator lorge, sed non conuer-
titur. 256.2.5
NUNDINAE.
295.2
Nundinarum tempore clauso cessare modum illius pro-
cedendi, & attendi ritum loci. 396.2.6
in Nundinis neminem conueniri nisi pra contractibus
gestis in nundinis si ibi habeat periculum. ibid. 1.4
Nundinis duratibus neminem conueniri pro causis ci-
uilibus. ibid. 5
in Nundinis immunitas omnium vestigalium, & ga-
bellarum conceditur. ibid. 7
Nundinas facienda privilegium decem annis amittitur.
ibid. 11.13
non amittit quando privilegium in mera voluntate
est positum. ibid. 12
nec amitti quoad contractus correptionis, sed ad ea
tantum privilegia, qua mera gratia sunt con-
cessa. ibid.
ad Nundinas venientes non adesto obstringi, nec eorum
bona in sequestrum posse contineri. ibid. 1.2
non possunt conueniri a facientibus eas in eorum ter-
ritorio de permisso Principis, sed bene ab aliis
mercatoribus contrahentibus cum eis. ibid. 3
Nundinas facienda licentia a solo Principe conceden-
da. ibid. 8
NUPTIAE.
358.1
Nuptiae sunt illicitae inter ascendentes, & descendentes,
parentes & liberos, personaeque liberorum & paren-
tum loco habitantem inter quasdam ex latere affi-
nitatis initium communis personae. 364.1.1
Nuptia legitima subsistunt, dotalibus instrumentis
cessantibus, exceptis necessariis, & accessis nuptiis.
361.1.4
Nuptia contrahi possunt per nobiles & in dignitate
constitutis, instrumentis dotalibus interuenientibus,
cum concubitus & sortis. 368.3.3
NUPTIA incestae, & iniuriae. 271.1
poena huius textum non habens locum quando Nuptia
non sunt proprie incestae. ibid. 7
Nuptia subsistunt inter matrem pupillae, & curatorem
pupilli, & vitrici potest esse priuilegiator. 381.
2.2
si NUPTIA exscriptio potantur. 384.1
NUPTIA secunda. ibid. 2

secunda Nuptia dicuntur non solum qua secunda, sed
etiam tertia, & ultiores respectu precedentium.
395.1.5. & 328.2.4
Vide Mulier.
Nuptiarum conditio per ipsum actum impletur non
per potentiam. 369.1.1
Nuptiarum ubi sit mentio, non sufficit nihil atas, sed
matrimonii contractus perfectus requiritur. ibid. 2
Nuptiarum tempus intelligitur de die, quo nuptiae ce-
lebantur. ibid. 3
Nuptiarum subsistunt intelligitur quando matrimonium
per verba de praesenti fuit contractum, & mulier ad
viri domum tradita, etsi nondum viri cubiculum
ingressa sit. ibid. 5
inratæ secundarum Nuptiarum renuntiatio ex suffi-
cienti clementia remissa maribus tutela liberorum
gerentibus. 387.2.5
in Nuptiis puella non requiritur auctoritas, & consen-
sus de necessitate. 360.2.1
in Nuptiis contrahendis, amici sunt conuocandi. 365.
2.3
in Nuptiis filij taciturnitas patris pro consensu habet.
187. 359.2.1
minime contradicens, dum per contradictionem re-
tandis habet potestatem, equiparatur consentienti.
ibid. 2
Nuptias cum liberta patronus adhibitis instrumentis
dotalibus licite contrahit. 363.2.1
Nuptias contrahunt, intercedentibus instrumentis do-
talibus, dignitatibus maximis decorati, exceptis bar-
baris Rom. Imperio subiectis. 368.2.1
ad Nuptias liberorum furis & dementis conuocari de-
bet qui ex eo genere sunt nobiles. 370.1.10
dominus scilicet nuptias incestuosas, & iniuriales indol-
gens, easque non puniens, fundis & mancipiorum rus-
ticorum patitur confiscationem. 372.1.4
in ciuitate celans & permittens fieri incestus ac iniu-
riales Nuptias pro bonorum diuidia confiscationem
patitur. 373.1.5
Nuptias contrahentes contra precepta legum, sponsum
lucrorum nuptialium sub titulo tam dati, quam
propter nuptias donationis priuantur per seculum.
ibid. 2.1
Nuptias prohibitas si quis contrahat errore acerrima
doctus, potest sibi donatum retinere, sicut si error
non fuerit acerrimus, sed supinus, & nimis proba-
bilis. 374.1.4
Nuptias contrahentes incestus filios non habent in po-
testate, proprias autem facultates retinent, & his
succedunt liberi, parentes, fratres. 375.2.1
iis demum per testamenta quodam relinquunt, qui-
bus leges non denegant successione. ibid. 2
consilia dantes ad incestus Nuptias non succedunt in-
cestuosos, sed gradu proximo, & experti consilij illi-
ci ad successionem profunt. 376.1.3
filij contrahentes scienter incestus Nuptias cum con-
sanguineis, vel affine in gradu prohibito, & absque
dispensatione, ingrediuntur patriam parentem. ibi-
dem 5
nec capere possunt bona patris per interpositam per-
sonam. ibid. 6
Nuptias incestas contrahens amittit bona, & huius-
modi, interdum etiam vtriusque officium, si vitii est.
ibid. 2.1.2
istiusmodi Nuptias contrahenti non solum dos, sed
& alia bona ipso iure confiscantur. ibid. 3
declara, ut ibid. 4.5.6
Nuptias contrahente incestas priuari dignitatibus, ex
quo infamia irrogatur. ibid. 7
contrahenti incestas Nuptias vitia punita confiscan-
tibus

& Verborum.

tionis bonorum, alia est, si virilis & vilis fuerit, verboribus in exiliis mittitur, vir autem honestus infamam efficitur in insulato relegatur perpetuo, ibid. 3 & patrem deparatum, vel damnatum, filium alere tenetur. ibid. 9

filios incestus contrahentes Nuptias egradi parum potestatem. ibid. 10

Nuptias non contrahit mulier iniusta ob rescriptum Principis. 384.1.1

impetrans subreptitè rescriptum Nuptias concilians publicacionem bonorum metuat. ibid. 2

Nuptias contrahere cum quibus personis non possint in dignitate positi. 398.2.1

bona mariti Nuptias iterantis sunt obligata liberis prioris matrimonij pro rebus quas intulit nuptiarum mater à primo marito percepit. 399.1.2

parentes Nuptias secundas intermitentes, de lucris nuptialibus pro libito disponant. ibid. 3

Nutritores & nutritæ non sunt patres, aut matres propriæ nec naturales, sed vicem patrum tantum, atque matrum obtinent. 370.1.3

Nutrix & alumnus alio sanguine coniunctus equiparantur, & dicuntur esse de familia. ibid. 4

O B

Oblatio factis & usurarum fallæ cum testibus cursum usurarum impedit. 148.2.1

Oblatio verbalis, nisi creditor expresse accipere recusaverit, vel talis solus, prædictum effectum operari non potest, sed necessario requiritur, quod ultra obligationem subsequatur verum & reale depositum. 150.2.5

Oblatio verbalis in re immobili sufficit ut debitor liberetur. 151.1.6

Oblatio per re fiat, vel per alium, nihil interest. 156.1.2

Oblatio an sit necessaria quando certum est quod creditor illam sit recusaturus, vel quando dubium si sit profuturus, vel non. ibid. 4

Oblatio præcedat consignationem, & depositionem. ibid. 6

Oblatio verbalis sufficit quando debitum non est liquidum. 158.1.4.1

Oblatio & depositum tempore incongruo facta, quæ ibid. 2.46

Oblatio re alia impedit cursum usurarum, quæ nondum capere incipit, sed si incipere incipit, ut cursum earum impediatur, obligatio & depositum vera & realis requiritur. ibid. 47

Oblatio & depositum sicut debitorem liberat, & usuramque cursum impediunt, ita eius fideiussorem, ne amplius possit molestari, quantum debitor pecuniam simul depositum recipiat. 159.1.2

nisi incontinenti pecuniam repetierit. ibid. 3

Vide Offerens, & Viura.

Obligatio personalis ad annui redditus solutionem manet etiam ipsa re extincta, super qua iure pignoris, & hypobrevæ constituta fuit. 122.3

Obligatio facta à muliere pro viro, ipso iure nulla est. 120.2.6

Obligacionem defuncti in solidum transire ad heredes pro portionibus hereditariis, etiam si testator gravet unum ex heredibus, nec ipse solvat debitum creditori, licet unus ex heredibus efficiatur non solvere. 9.1.7

plures suscipientes in se Obligacionem alterius, obligari in viriles. 114.1.1

OBLIGATIONES, & actiones. 29.2

Obligationes, & contractus aliunde & passivè transire ad heredes. 34.1.1.2

Obligatum solvere cum alio sue in totum, sine ex parte, solvendo solidum, parum repiere a correo. 15.1.1

Obreptio, & subreptio quandoque idem important. 384.1.4

O C

ex Occultatione præsumitur fraud. 181.1.8

Ocavarij unde dicti. 300.2.3

Ocavarij qui sint. ibid. 6

O F

Offerens alius, & deponens, alteri liberationem parit. 451.1.5

Offertus, seu deponi nequit pecunia quæ adhuc non est reprobata, sed de proximo reprobanda scientie ipso debitori. 157.1.22

Offert, donat, & tradit, appositus in instrumentum donationis, seu venditionis, non inducere traditionem, nisi res fuisset præsens, inducere vero licentiam ingrediendi possessionem auctoritate propria. 411.1.22

Vide Oblatio.

Officialis, qui plura bona acquisivit, an præsumatur acquisisse de bonis fisci. 14.1.3

Officialis potest stipulari alius. 527.1.9

Officialis accusans de delicto quando pendente accusatione possit ab administratione suspendi. 554.2.7

Officialem accipientem aliquid per concussionem prætenu officij, accepta resistere, & criminaliter puniri. 26.1.1.2

Officiales prohiberi per se, aut tertio cum subditis exercere sanus. 9.2.1

Officiales, & ministri officium suum gratis administrare obligati pramium nisi turpiter non accipiunt. 25.2.2

pro Officialibus publicis semper præsumendum. 61.1.6

Officium tutela non iuridicè mandatum potest opponi in quacunque parte iudicij, sicut exceptio falsi procuratoris. 533.1.3

Officium iudicij finire per sententiam. 168.2.5

ad Officium aliquod exercendum admitti volens, pro quo cautio necessario est præstanda, si eam præstare nequit, excluditur ab exercitio illius officij, nec sufficit iuratoria cautio. 151.2.3

Officio iudicij mercenario quæ debentur, non possunt peti per se. 168.1.6

Officio eius finito, cui quæ adiungitur, finitur, & eius, qui adiungitur. 580.2.1.2

finitur autem horum aliorum officium, finito officio eius, cui additi sunt, nempe iurarij, vel curatoris, ibid. 3

O P

Opera hominis quid. 182.2.4

Operam promittens ad bonam fidem servandam tenetur. 330.1.3.2

O S

Osculum interrumpere debet postquam sponsum sunt, non verò ante sponsalia. 353.1.10

P A

Pacifici nequit pater mulieris ut viro premortuo liberis existentibus pars dotis reimeatur pro liberis. 448.2.1

Pacifici non potest quod muliere vincta dos ad alium pertineat. 449.1.5

Pactio penalis etiam in mortuo locum habet. 152.2.8

est partes non sine solite funerari. ibid. 9

Pactio ut res revertatur ad venditorem, si resoldum non solvatur, valida. 276.1.1

Pactiones illicitæ. 294.1

Pactum factum de lucranda dote soluto matrimonio non exten